

శ్రీరస్తు.

ఓం నమో శివపాదులూరి విరాట్టు

వీరగురుపరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీరామ - శుభశుస్తు - శారదాంబాయైనమః.

కాలజానము.

ఇ

సీ సమాంతిక.

పన్నెవాసులొంగివావులు చెడిపాయవర్ణసంకరమాయవసుధలోన।
 దేవాలయంబులు తెరువులుపాలాయ బ్రాహ్మణవృత్తులంబలననాయ।
 మర్యాదజనులంతమందుకు లేదాయవితరణగుణమెల్ల చిరసమాయ।
 రంకులుదురుసాయరాజ్యంబుచెడిపాయబొంకసాగిరిజన్మల్ కొంకలేక।
 సద్విద్యలన్నియుసమసిపోవగనాయ దుర్విద్యలన్నియుదోడ్పడాయ।
 పెండ్లాములంజెలుపెద్దదేవతలైరి తల్లితండ్రులమాటతప్పలాయ।
 నిజముబల్కినమాట నేటుకురాదాయ దబ్బరల్కా-శిసతాళికాయ।
 ధరపుష్పఫలములుతరుచుగలేదాయ బీజాంకురంబెల్లబీదసిలై।
 ధారుణిచెడిపాయధగ్గంబులేదాశున్యాయమంతంతటనణిగిపాయ।
 సాతానిశూద్రులుసదైవ్యులైరిజంగమయ్యలుగురుస్వాములైరి।
 సాంప్రదాయకధరుల్ సన్ననవర్జితులైరికులహనవిభవంబుజొప్పదాయ।
 నిష్కంబుకొకరూక నెలవడ్డికుదురాయ తగువులుపక్షపాత్రులాయ।
 తల్లితండ్రులతిథుల్ తప్పద్రోవలాయ లంజెత్తులతిథుల్ లామాయ।
 అమావాస్యవొక్కప్రాద్దుండుటయరుదాయనిత్యకృతులునిలిచినాయ।
 రామాయణంబులశీమలోనరుదాయగాంధీనతులుఘనములాయ।
 చాలభయమందిసంసారసాగరంబుటిసిపాదపద్మముల్దలంచినాను।
 రమ్యగుణసాంద్రవీరబ్రహ్మేంద్రస్వామి॥

శ్రీగురుభ్యోన్నమః.

హరిః.

గురుబ్రహ్మగురోద్విష్ణు గురుదేవోమహేశ్వరః

గురుసాక్షాత్పరబ్రహ్మంత ధైశ్రీగురువేన్నమః

పోతులూరిపరబ్రహ్మంగారు ఆనతిచ్చినదియేమంటే ముందుభూలోకముల్లో పాపములేదు యిప్పుడు యీకలియుగమునందు పాపము హెచ్చుఅనుటచేత భూదేవి నివ్వహించలేక శ్రీమంతంటై సకలదేవతలకాటకట్టగు స్వర్గలోకమునందు దేవేంద్రుడు సకల దేవతలుగొలుప జక్కనియచ్చరలు వింజామరంబులవీర సుధమాకాశ చాంతరంబునందు జంతామణిభద్రవీతంబున గోలువుండ నొక్కనాడు భూదేవతయు నాతని యడుగుదమ్ములను వందనంజూచరించి వోదేవేంద్ర యీకలియుగములందు పాపము హెచ్చు అయి పుణ్యంబు లేకమాత్రంబులేక యున్నదిగనుక యీశ్రావణభౌ రంబోద్వి జాలననివిన్నవించి కన్నీరుమున్నీరుగావగచుచు నిలువబడెను. శరీరతీయు నాధూమినికరుణారసంబుతోలుకుకటాక్షంబులచే సంభావించి ఓయంచూ యేలశీచి టులనడ లేదవునునసకటంబులనొలంగింప వచ్చుభుజితో విన్నవించితి మేనియీ కార్యంబునుభుజరంబున ననిచెప్పి యీతక్షణంబుకడలి యల్లదేవగణంబులతోడభూదేవతయు వెంటరాగా సత్యలోకంబునకు జనించుటయ్యుగానిగాంచి భూదేవివిన్నవించిన ది యేమంటే ఓదాతా నావ్యవధయంబున వుండెడితావంబునకు గారణంబువినుము. సకలజనులునుదమాత్సర్యములచేత కన్నగానక చిన్నపెద్దతెలియక స్వజాతిభర్తంబు లుతప్పి క్రికృష్టనియందు భక్తిలేక యావరమాత్మభక్తులనిందించుచు నిత్యవైమిత్తిక కృత్యంబులువదిలి పితృమాతృగురుశ్రీశ్రావణ పాటించక. వేదంబులందుశ్రద్ధవెడలియ సత్యంబులుపట్కుచు పెద్దల నిందించుచు, దేవతలనూషించుచు, మిత్రవ్రోహంబెగ్గ నితలంపక కృతఘ్నత్వంబు ప్రావణ్యంబనితలంచుచు మిథ్యాసాక్ష్యంబుల బద్ధదీక్షుల యశూతలపాపితంబులగు నిధులనపహరించుచు, వేదంబులవిక్రయించుచు ప్రాణిసంహారంబులను గంబునిచేయుచు. గ్రామాధిపత్యంబు లోకాధిపత్యంబుకంటే నెక్కువ నియించుచు దేవతల ాజులు యజ్ఞంబులు నుపవాసంబులన్రతంబుల జెరువుచు- గోవులనువిప్రులను విష్ణుభక్తులను శిక్షించుటయే స్వభావంబుగా హరికథలువివేకహరి భక్తిలేక ప్రబలియన్నవారు యిట్టివాంధరియించుటనాకు బహుదుష్కరంబు ఈభాగంబునాపి గురుదేవవేద్యునిచెప్పి భరించువారనిన గురుభ్యోన్నమనవననియ తప్పదు

ఎడలేనివేడినీర్మూర్తుల మనదర్శనమువాడువాడ యిట్లుత్తరతో దీనస్వరంబున విన్నవించెను.

అంతటకతానందుడు భూమిగోదనంబు వినికరుణాయత్నచిత్తుండై ధరింజూచి ఓకల్యాణీ ఇష్టివారిలంజంపి నీభారంబువాపుట కుపాయంబూహించెను. ఎల్లకార్యంబులనుపాపమువలన సమకూరుట నిక్కవంబు అట్లుగుటంచేసి యందులకుండగిన వెగిపు ఊహించునగుననిపలికించిన్ని తురితనయ్యనందై యులోచించి కైలాసంబునను పోవనిశ్చయించి భూదేవిని దేవతలను తన వెంటరానియోగించి వెలిదమ్మగిద్దియడిగి తెలిదమ్మకేకులంబోలు మేనికాంతిగల భారతఃసూటింగూడి హంసవాహనమెక్కి కవలి భూమియు, ఇంద్రుడును, యముడును, వరుణుడును, వాయువును, కుభేరుండును, వైకుంఠియును, సలదైతొమ్మిదివేల మహాపురుషులున్ను, గరుడగంధర్వసిన్ధవిద్యానరులున్ను - సత్యరాసువ వీరస్వామిన్ని, ద్వాపరాదిత్యులున్ను తనవెంటరాగావెండికొండచేరెను. ఆసమాచారము నందికేశ్వరుండెఱింగింప శంకరుండును మరలను లోపలికిరానియోగించెను. అంతట బ్రహ్మాదిసురులును లోపల బ్రవేశించిగంగా తీరంబున నక్షయవలంబునీడంగూరుచుండి చిక్షకస్యవామపాశ్వరంబునం జెలంగ నక్షీణవైభవంబునం బ్రత్యక్షుండై నయాపర మేశ్వరునింజూచినమస్కరింబులాచరించి తామేతెంచినకార్యంబు విన్నవించ నాశంకరుండు మొగముంచుకొని పార్వతితోడం గొంతపడవునిచూచించి దేవతలంజూచి ఓయన్నలారామీవిన్నదనంబువారిన విన్నాణియగువాడు వెన్నుండుగాని యన్యుడుగాడు. వెన్నెనువును నాకన్నయ్యను సన్నుతించి యాలని కరుణపడసి కార్యంబున గూర్చుకొనుటయే యుచితంబనిపలెన్మను. విధాతయు నట్లచేయుటయే యుచితంబనియెంచి దేవతలన్ను తానుసఘదేవియు వెంటరాగా మనోజేగంబునంబోలు బ్రహ్మాండంబుదాటియంతకు గోటియోజనములదూరంబున వాయుచే ధార్యమాణుండై యుండు వైకుంఠంబుబ్రవేశించి యాశ్రీనానుని యంతఃపురంబుజొచ్చి యచ్చోటరత్న సింహాసనంబునకూర్చుండి రత్నమయంబులగు నాభరణంబులధరించి లక్ష్మీదేవియురంబునం జెలంగ పీఠంబరంబుపై వలైవాటుధరించి కోటికిందర్పమందరుండై నగుమొగంబుతోనుండు విష్ణునిగని యాతనిపాదంబుల తమనిటలతటంబులనోక బండప్రమాణంబునసేసిపురుషమాక్తంబునదివి పరమానంద భరితులును పులకాంత దేవలులునైక రాంజిలలును దటగీరించుకొనిధక్తివినమ్రులై తన్నుజూచుచు ఎదుటనిలువంబడియుండ ఆవెన్నుండును వారలనాదరించికరుణాకండభిరంబులగు కటాక్షంబుల సంభావించి ఓదేవకులారా మీరిచ్చోటికివచ్చుటకు గారణదేవి యనిఅడుగ ఆసమయంబున గమలసంభస్యం డవిభుని

యగ్రభాగమున నిలువబడి మొగిడ్చినకేలు శిరంబునందినకొని ఓ తండ్రి యవధరింపుము. దుష్టులు అధికమైనందుకున్న చిన్నంతరంపెద్దంతరం విడనాడి నీతివిప్పిదుర్మితలై శ్రేష్ఠముఖులకు రాజ్యమైపోయినందుననున్న వావివత్సన దప్పిధర్మ లోపంబుగలుగ బ్రవర్తించుచున్నారు సప్తగురువర్వతంబులను సప్తసముద్రంబులుభరియించుటకంటే ధర్మముదప్పినవారిని మోచుటనాకుండు భారంబని భూదేవివిన్నవించుచున్నదని అనతిచ్చినవెన్నుండు భూదేవిని జూచిన భూదేవి శ్రీలక్ష్మీనారాయణి స్వామికి సాష్టాంగ నమస్కారములుజేసి స్వామీ పరమపురుషఆదిమధ్యాంతరహిత అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయక జగదీశ్వరా యాకలియుగప్రమాణం నాల్గులక్షలముప్పై రెండు సంవత్సరములు గనుక యదివరకు గతమైనది నాల్గువేలా తొమ్మిన్నుట తొంద్రై రెండుసంవత్సరములు ఆరును, యంతకులో పాపముమూడు పాళ్లున్ను పుణ్యం ఒకపాలున్నుఅయినది యికనేను నిర్విహించలేను అనిన అంత నారాణుగబండు శంకరబ్రహ్మలనుచూచి ఓయిశంకరా ఓయిబ్రహ్మ మనముద్గురము యీ భూలోకమందు భూమిపరిపాలనముచేయుటకు యుద్భవించెదముయీకలియుగము మహాపాపయుగము గనుక దేవరూపములు బాల్యక నరరూపములు ధరించియిచ్చి ణ్యస్థలోమందునిలచి దుష్టజననిగ్రహ పరిపాలనముచేయవలెను గనుక నేనుభూలోకం లో కాశ్మీరంయేలే జయశంకరాజుకున్న అతనిభార్య తిలకమాంబఅనే ప్రతివ్రతకున్ను పుత్రుడై యుద్భవించెదను. ఓయిశంకరా నీవు చింతింపరీక్షితులుగా ముసులుకోటి అగ్రహరములోపుట్టుము. ఓయిబ్రహ్మ నీవు రామనగరమందు రామయోగియై పుట్టుము అని ఆజ్ఞాపించి యింద్రుడును, సముద్రుండును, యముండును, సుచేరుండును, చంద్రుడును, సూర్యుడును, వాయువు, అగ్నియు, బృహస్పతి, శుక్రడును, విశ్వదేవతలు, రుద్రులు, ఆశ్వసులు, సాద్యులు, యక్షులు, గంధర్వులు, గరుడులు, భుజనులు, కిన్నరులు వీరుమొదలైన వారినిచూచి మీరు మీమీయంశంబున భూలోకంబుననామధత్తులై యుద్భవించుండనిఆజ్ఞాపించిదుష్టనిగ్రహపరిపాలనముచేకేనిమిత్రము కనకదుర్గాంబునుపుట్టించి వారినారిని తననిజ స్థానమునకుపామ్మని నెలవిచ్చి, తాను కాశ్మీరంయేలే జయశంకరాజుకున్న అతనిభార్య తిలకమాంబ అనేప్రతివ్రతకున్ను పుత్రుడై పుద్భవించి కాశ్మీరదేశరేణునకు యీశాన్యదేశమున గాతమీతిరమున భేదారవంబులో ఒకచిలంబోదిగి అక్కడపున్నమహాశూలదరిశనంచేసి ముకుళితకరకములుండైస్త్రోత్రంచేస్తూనిలువబడియుండగా ఆముసులు కన్నులు దెరచిచూచితాబాలుడు యెవరోయని యొగిడ్చితోచూచి ఆదినారాయణస్వామి యాప్రకారం ఆపుతరించి వచ్చినారని తెలిసి సంతోషించెనంకొలై బాలుని పూజించిఓరాజకుమారుడా

నీవు భూలోకమేలేకొరకు కాశ్మీరదేశమేలే జయశింగరాజుకున్న అతినిభా
ర్య తిలకమాంబఅనే పతివ్రత గర్భమందు జన్మించి యేన్నూరుకోట్ల భూమండలం
యేకచక్రాదిపతివై యేలపోతూఉన్నావు నీ నామధేయం యేమంటే, “క్రీవీరభో
గవసంతరాయులవని” చెప్పగావని వారితో ఓ మునులారా నామీద మీ కటా
క్షం వుంచి సకల పిష్టలున్న చప్పున్న భౌవలన్న ధనుర్వేదాదివిద్యలున్న నేర్పుం
డని అడుగ గా ఆ మునులు సంతోషించి సకలవిద్యలు నేర్పించుతూఉండిరి. అంతట
బ్రహ్మరామసగంమందు రామయోగియైపుట్టి పెరుగుతూఉండినది. చింతంబరదీక్షితులు
మునులతోటిట్రాహరములొప్పుట్టి పెరుగుతూఉండి ఒక నాడు రామయోగి చింతంబ
ర దీక్షితులు అయ్యువాల్లగారి సముఖానకువచ్చి పూడించి సమస్కారముకాయగా
రామయోగి అయ్యువాల్లకు ప్రతినమస్కారములుకాయగా ఓచింతంబరదీక్షితులుగారు
యాభూమిపరిపాలనముచేలేనిమి త్రమైఅభిలాంషకోటి బ్రహ్మాండనాయకుండైన శ్రీమ
న్నారాయణమూర్తి కాశ్మీరదేశమేలే జయశింగు రాజుగర్భమందుబుట్టియీశాస్య
దేశాన గౌతమీతీరమందు బవరికాశ్రమమునకువచ్చి ఆక్కడబిలంబోయు గాంతరా
లనాటి మునులవద్ద ధనుర్వేదాది విద్యలు నేర్చుచున్నారని నాతోనారదమహాముని
చెప్పినారుగనుక మనమిద్దరమును అతిని సముఖమునకుబోయి ఆక్కడవున్నమహాత్ము
లచరిత్రనంచేతి వారిఅనుమతిగైకొని వస్తామని తమయిద్దరున్న బవరికాశ్రమమునకు
వచ్చి ఆక్కడ యుగాంత రాలనాటినుంచిఉండే బిలంబోదిగి మహాత్ములచరిత్రనంచేతి
ఆక్కడఉండే దివ్యమూర్తియైన బాలుగ్గిజూచి ఆ మహాపురుషులు యీబాలుడు
యిక్కడఉండేకారణంజేమని అడుగ గా ఆ మునులు ఆసతిచ్చినదియేమంటేయీబా
లుడుభూమండలంయేలేనిమి త్రమై నారాయణఅవతారంకాశ్మీరదేశమేలేదేశమరా
జవంశస్తుండైన జయశింగురాజుకున్న అతినిభార్య తిలకమాంబఅనే పతివ్రతకున్న
పుత్రుండైన జన్మించి మావద్ద ధనుర్వేదాదివిద్యలున్న చప్పున్న భౌవలన్న అభ్యసిస్తూ
వున్నారనియేమనోఅనుకున్నాకోబ్రహ్మరద్రాదులుభూమిలోత్రిమూర్తులైజన్మిం
చిదుష్టనిగ్రహాభివృద్ధిపరిపాలనంబుచేతిభూమండలంయేలేకొరకువీరభోగవసంతరాయులై
రామయోగి అయ్యువాల్లగారైచింతంబరదీక్షితులుగారై అంతరించిన త్రిమూర్తులుగాని
నేనుకాదు అనిన ఆపక్షుడు శంకర బ్రహ్మలు ముఖులితమస్తులై సాష్టాంగదండ సమ
స్కారంబులుగావించిలేచి పరమపురుష, పరతత్వస్వరూప, పరమపావన, పరంజ్యో
తిస్వరోప, ఆశ్రితపారిజాత, అనంతావతార, ఆదిగోచర, ఆనందమయ, అంభోజ
నాధ, ఆదిమధ్యాంతరహిత - శ్రీమదభిలాంషకోటి బ్రహ్మాండనాయకా అని స్తోత్రచే
యు మునిఁబు మున్నంజూచి ఓశంకరానేనుకొన్నిరోజులలో వస్తున్నానునేను వచ్చి

నది మొదలు పాపాత్ములు దురాగునవ్వమాదురంటే అన్యన్యకలహంబులచేతనకింతురు. యిదిన్ని గాకకనకదుర్గాంబనుపుట్టింది దానిచేత కొందరునకింతురు - కొందఱు రాలమీద కుంటుంటున్నాయను అందున కొందరునకింతురు - గుక్కలో దేవమూర్తులు పట్నాలుమీదపడ్డి నాట్యమాడుదురు - అందున కొందరునకింతురు - మర్రికాజానస్వాయి జనులతో మాట్లాడును అట్లాకొందరు నకింతురు - కందికామాక్షమ్మ దక్షిణదేశం ప్రజలనప్యమజీనుడు - కర్నాటదేశమున కాలికాదేవీన్ని, తురకాద్యోదులకు దుగొన్ని, ఆరవదేశానికివీరభద్రుడును సందిరాజ్యానకు నాగేంద్రుడున్న బాలులు స్వద్దులు మొదలైనవారిని పాపాత్ములందరిని నప్యమజీనుడు - పర్వతానమల్లి కాడ్డనుగడిచాపాగముంటులు వెళ్ళి దోషకారులకుచిత బుట్టిని - వీరవసంతరాయలు పచ్చిని అని ఆకాశవాణిచెప్పిని - అంబ్రవషణమునుగిరిని మొరసరాజ్యానికి భద్రకాలిపంపు సందుసందుల తైరపునిపంపుఅమీదట అవ్వదిక్కులను బాలులు మొదలుగానలగారిచో నడినైత్రివక్కలై గడ్డ, మాలపుండ్ల, రాచపుండ్లు అబ్బలబాబ్బులుపుట్టిఅననానపుండ్లు బుట్టి నోటిలోముఖమునపుండ్లుపుట్టినచ్చేరుసందేహములేదు విచిత్రవ్యాసుచేత పుట్టిలపడ్డలుగానేకూర్చున్న చోటనేప్రజలుమగ్గెను. ఆకాశానాలుగుచుక్కలుబుట్టిన అమీద ఆకాశాన ధ్వనిపుట్టిని అందువలనకొందరు చెచ్చేరు- పశువులుమేకలు గొర్రులు ఆకాశముమాచి అరచిని అప్పుడు భూదేవి శబ్దమిచ్చిని అందువల్లకొందరు నప్యమయ్యెరు - భూదేవి మీదవున్న దుష్టులెల్ల నిర్వశమైపాడ్యెరుప్రజలురచ్చుకొట్టాలకాడ మొత్తుకొనేరు - దేవిదేవి యనేశక్తిచెప్పలివలె అరచిని, బసవేశ్వరుని కంటఃస్థుకారీని అర్ధరాత్రిచేక కామలకూసును వింతలు అధికమాను పగలునక్షత్రాలుకనుపించునునాలుగుదిక్కులయందుఆకాశమానహాశ్వర్యమైనధ్వనిపుట్టును అందునకొందరు నకింతురు శ్రీచైలానికి మొసలివొచ్చి భ్రమరాంబ గుళిచే రిరెండుదినములువుండి మేకకూతమాసి - అందు మాయమైపావును అందునకొందరు నకింతురు శక్తులు బెబ్బులులై ప్రజలను జంపును కుమారిస్వాయి గుడితలుపుతీసినారామలడా మూనుకొనిపుండును అందున కొందరునకింతురు మళయాళమున మంద పాలుడనే మర్కటము జనులతో మాట్లాడిని యీభూమి సారము తప్పి నిస్సారమయిచారచారము వింతబుట్టిని తాటిప్రతిలో మేకమనిషి కూతకూసీనిగంగా యమునా పుష్పాంగిని రామడు గాన చిలుకవచ్చి వీరభరణములచారక తెప్పిని కుంభకోణముందు గోవధతేజుడు గోలగొండలోన కొంగవచ్చుమాట్లాడిని కంచిలో పుల్కృతములుపుట్టిని గరుడధ్వజము కదలించెరు - కురుకొండలోన హనుమంతరాయుడు కోపముచేత పెరిగి ధరణికి నాల్గుతాటిమాకులపాడుగు అయ్యినిమల్లి భాద్దనస్వామికన్నులలో నిల్వలు రాలిను బసవేశ్వరుడు గడగడపగతును చారివాక్కున శబ్దంబుబుట్టును అం

దునకొందరు నశింతురు - మాపు మండలలో నిలిచి భజాంధజాంతని యుమిమిద
 పడును అందునకొందరు నశింతురు కొండరాయుడి యేలూరు నన్నమైపోవును - తి
 రుపతి వెంకటాచలపతి గుళ్ళలో మ్మేచ్చులు జొరబడుదురు అక్కడక్కడకపిద్యజ
 ములు ఘీంకారములు పుట్టును జగత్తల్లాడగలకునుగరుడధ్వజమువిరిగినాటుగుదిక్కులప
 డును తిరువళ్ళూరి వీరరాఘవప్పామికి చనుటలుపుట్టును ఆందున జనులంత నప్తమా
 దుక్కుక్రిలకన్నులలోర క్తముకమ్మనుగందుస్థలాలనిన్ని తురకలపాలై పోవును పెద్దతు
 రకలంతా పెద్దగోరీలుకట్టుదురు సమస్తమైనజనులు వీరబ్రహ్మంగారిచరిత్రలోతనులుదు
 గుతమావాస్యనాశుచంద్రుడుపుట్టును అర్ధరాత్రిచేత యాయ్యడుపుట్టును అందునకొంద
 రునశింతురు అకాశముయర్రశోమఅస్ట్రదశవర్షయులుగజానన మంత్రంబులధ్యేకింతురు
 పట్నాలపవర్తలలోవనములలోర క్తవర్షంగురునునుఅందున కొందరునశింతురు పట్నాల
 లోలక్ష్మీ దేవిదుంభించును వీరభోగవసంతరాయులువస్తారసిభూ దేవిమలుకుతావున్న
 ది సముద్రాలుపుష్పంగును యందుకు వెనక ముందర యేప్రకారం నడుచునోఅదే
 ప్రకారంధర్మంబులుచును సకలవర్షాలవారు సంతోషులైపుండురు - నేనుయిక్కడి
 కివచ్చి ఆరునెల లాచును యికాయిక్కడనే ఉండికేచారిప్రవేశించి సాంబశివునిగు
 రించి రెండు నెలలుతపస్సుజేసి హునిచేత మూడువరిములు తీసుకొనియింది నీలాద్రి
 కిపోయి మహాత్ముల దరికసంచేసుకొని వారి అనుగ్రహంకొని శ్రీశైలానికివచ్చి
 మల్లిఖార్జునస్వామిని కేవింది ఆతని అనుగ్రహంవల్ల దత్తత్రేయుల వారినికేవించికా
 తావీర్యాజ్ఞానిచేతి కంకణముకొని దేజవాడచేరి అక్కడవున్నవారిని తమవశ్య
 లుగాచేసుకొని గంగానదీతీరంబుచేరి అక్కడతమ వశకర్తలైన ధర్మరాజులవారి
 ముద్రికకొని తొంటై ఆరుసంవత్సరములు రాజ్యపరిపాలనచేసుకొని యేరాజ్యా
 ధిపతియై రాజ్యంయేలుతూ భూలోకం పరిపాలనం చేస్తూవస్తారు ముందుడుట్టులన
 ప్తమైపోదురు మిగిలిన పుణ్యపురుషులు రాజ్యపరిపాలన చేసుకొని మఖంగావుండురు
 నెలకుమూడువర్షాలు వర్షించును పైరుపంటలు అధికంగావుండును గర్భంనిడుకొని
 నడుతురు నాలుగు జానులవారును లెస్సగావుండురు యాపత్రికభూమిమీదయొవ్వ
 రుప్రకటన చేస్తాకోవారు సకల సంపత్కరములను పొందుదురు యాపత్రిక వ్రా
 యక పాలుమారి గర్వించి పున్నవాలై శ్రీ సకలపాపములు సిద్ధించును యాపత్రిక
 యెవరు అపహాస్యం చేస్తాకో వారిసోళ్లలో వ్రబదండి పురుగులు పడును చితంబర
 దిక్షతులగారున్న రామయోగి అయ్యవాగ్గగారున్న మేమున్ను చేప్పిన మాటలన్ని
 తెలుసుకునేటందుకు చూడగలమహిమలన్నిమారుభూలోకములోపున్న ప్రజలంతా
 చూస్తున్నారగదా యాపత్రికను ఎవరు ఆక్షేపణ చేస్తాకోవారిని కనకదుర్భాంబకం

దలుఖండును మమ్ములను అపహాస్యం చేసినవారికి కనకదుర్గాంబ కండలు ఖండును భూనుండలముమీదికి వ్రాసివంపించమని బ్రహ్మంగారు ఆజ్ఞాపించినారు గనుకమహామునుండునుహహాబునుబును మహాసిద్ధులున్న మేమున్న భూలోకంలోవున్న పుణ్యపురుషులైనవారికి తెలియజేసెకొరకు పాజన్యపత్రిక వ్రాసివంపించినాముమీరున్న జ్ఞానంబహించి నాభిక్షులై వుండవలసినది యీపత్రిక ఒకచందాలుడు చూచిమామీదదయవుంచి మాకుతెలియజేసినారుమమ్ములపట్టుకరమ్మనిరమమూలనుపంపించినారు ఆదూతలువచ్చి మమ్ములను పట్టుక రమ్మన్నారని చెప్పగామేముపోయిచందాలులు బలనంతులని విచారిస్తూవుండగా వారుఅడిగిన సంగతియుమంటే మీరుచూచి మీరు పాజన్యపత్రిక వ్రాశిభూమిమీద ప్రకటనచేసినారుగదా మీకుయేదై నంచెప్పినాడు అయినమేయేమి ఆదై నం మీయందువున్నాదా అనిఅడిగితే మాకు శ్రీసాంబకపుడనుమేనుగల దై నంప్రత్యక్షమై చెప్పినందున మేమున్న ఆప్రకారంపత్రిక ప్రకటన చేస్తామి అనిచెప్పినందున వాండ్లుశివుడు మీకు ప్రత్యక్షదై నమేకదా అయిన యేలాగున మమ్ములను రక్షిస్తాడో మేము మిమీద రంకుపిరంగీలు వేస్తాము మీరున్నుమీదై వెమున్ను రిప్పించుకొమ్మనమని అనగా మేము అందుకు హాస్పినందునరంకుపిరంగీలు గుండు బానిశేక మమ్ములను వెయ్యగా ఆగుండ్లుమాకు అరిజేతులో పువ్వులబంతులై తిగిలినవి గనుక వారు యేమిన్ని అనడానకు ల్లతేకపూరికఉన్నారు - ఆది విష్ణు వీరభోగ వసంతరాయులగారనిన్ని శివుడుచితంబర దీక్షులులగారనిన్ని. బ్రహ్మ రామయోగి అయ్యవార్లగారనిన్ని. త్రిమూర్తుల ప్రభావమున్న పోతులూరి వీర బ్రహ్మంగారు మహాయోగులనిన్ని తెలియక మదాంధులై అపచారిం జేసినవారికి నరకప్రాప్తి సంభవించును.

విరోధికృతునామ సంశ్చరం ఆపాడశుద్ధవిదియ శనివారంనాడు పత్రికఉత్పత్తిఅయ్యును - యీపత్రిక పుణ్యపురుషులైనవారు పూజజేసిన జ్ఞానమాగ్ధులన్న వారికి కోరినకోర్కెలుయిచ్చును - ఈపత్రిక దూషణజేసినవారిని కనకదుర్గాంబ ఖండించును - యీపత్రిక పూజజేసిన వారికి రెండుపువ్వుములు యిస్తామి బహుసంపదలు ఆవునువారియింటిలో రెండువింతలు కనుబడును - ఈమహాక్రమహాస్యం చేతను, పాలుమాలికచేతను, వ్రాయక చదువకఉన్న దుర్మార్గులనుకనకదుర్గాంబ కండలు ఖండను అని తెలుసుకోవలసినది.

ఇది రామయోగి అయ్యవారలగారున్న చితంబరదీక్షులుగారున్నబ్రహ్మంగారున్న భూమిమీద ప్రకటన నిమిత్తం వయచేసినందున సకలజన్ములు ఆచరించి

పూజచేయవలసినది ఇదిన్ని గాక వీరభోగవసంత రాయలు ఉత్పత్తికారణమైనది వీరి బ్రహ్మంగారి కటాక్షంచేతన, రామబ్రహ్మంగారు వ్రాసినపత్రికప్రథమ ప్రకరణం సమాప్తమ.

పోతులూరి వీరబ్రహ్మంగారిసహాయం - శివార్చనము.

—(*)—

శ్రీరస్తు.

—*—

శ్రీరామ - శుభమస్తు - అవిఘ్నమస్తు - ఆశోగ్యమస్తు.

ఓంనమోశివపోతులూరి విరాట్టువీరగురు పరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీవీరగోవిందాయనమః.

శ్రీపార్వతీపరమేశ్వరాభ్యోన్నమః.

—*—

శ్రీపోతులూరి విరాట్టు వీరబ్రహ్మేంద్రియస్వామలు చెప్పిన

కాల జ్ఞానము.

—*—

శ్రీగురుభోన్నమః.

గురుబ్రహ్మంగురోర్విష్ణు గురుదేవోమహేశ్వరః॥

గురుసాక్షాత్పరబ్రహ్మంతస్మైశ్రీగువేనమః॥

అఖండమండలాకారం వ్యాప్తియైనచరాచరం।

తత్వదందర్శనంయోగం తస్మైశ్రీగురవేన్నమః॥

పద్యం.

శ్రీరమ్యంబగుపోతులూరిహరిపైచిత్తంబులో నెప్పుడుకా॥

సారలమీరగబక్తినిల్పిఘనసంచారంబుగావేల్పుతో॥

భూరిశ్రీవచనోత్కలిమ్ముకరుణం భూరిప్రతాపోన్నతం॥

కందిమల్లయపల్లెలో నిందునిభండగుచు వెలుగువీరబ్రహ్మం॥

పొందుగజెప్పినవాక్యము । అందరువిసవంగవలయుఅనందముగా॥

శ్రీవీరబ్రహ్మణేనమః.

శ్రీమత్పరశివవిశ్వ బ్రహ్మపాంచాన సోద్యతందైన ద్వాదశాదళమధ్యవేదాం తజ్యాలబింబాయమాన నాథులిందుకోశం దిర్ఘనపుత్రరసాంభవి అమనస్కయోగని

ప్రకరణమునైన అఖండమందలకార సన్నిధానం నువ్వప్రకరణమందలకార అవినికప
 రంశ్యోతి ప్రకరణమందలకార కందిమల్లయవల్ల మరాదీశ్యమందలకార శివహేతులూరి
 విరాట్టు వీరగురు పరబ్రహ్మాంధ్రియ స్వాములవారు అవుతరించి, కలియుగం ప్రథమ
 సావమందు ౫౦౦౦ కలయేండ్లు అయ్యెటప్పటికి దుష్టనిగ్రహశక్తి ఇరిపాలసంజేపి కృ
 తయుగధర్మం జరిగించ బోయోవుండి ముందుజరుగబోయ్యే హేతుర్భూత భవిష్యద్వ
 తామానములున్ను, యోగినీకస్తులయొక్క, పహాప్రకాయాంతకములున్ను ముందుజను
 లకు రాబోయ్యే దుర్మరగామున్ను సరులకురాబోయ్యే మహాపుర్వతములున్ను, జగ
 త్సూరప్రజలకు యల్లడిగా తెలియకలందులకు భవిష్యద్వర్తక మానములుయెరుక చే
 మ్మావున్నారముగనుక యింతటపై నాజ్ఞానంబహించి కామాంధ కారములుడిగి దేహ
 భీములు విడిచివెళ్ళు చితులై ఏకమనస్సుచేత సద్భక్తిగిరివిసవలసివది.

శ్రీవీరగురుచేన్నమః :

గురుబ్రహ్మం గురోర్విష్ణు గురుదేవో మహేశ్వరః |
 గురుపాక్షాత్పర బ్రహ్మంతస్మై శ్రీగురుచేన్నమః ||
 అఖండమందలకారంబాత్మైం యేనచరాచరం |
 తత్పదంబర్హసంయోగం తస్మై శ్రీగురుచేన్నమః ||

అస్యశ్రీవీర బ్రహ్మస్తోత్రస్య - మహామంత్రస్య - శిర్ధయోగీశ్వరరుషిః - పంక్తిః
 శృంధమా - పరంశ్యోతిస్తూరాపిణి - ఓంవీజం - హ్రీంశక్తిః - హ్రీంకలం - మమ
 ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విద ఫలపురుషార్థ ప్రసాదశిష్యధం జపేన్వియోగః ||
 ఓంఅంగుష్ఠాభ్యాంసమః - హ్రీంతజానీభ్యాన్నమః - క్షీంమధ్య మాభ్యాన్నమః - శి
 వాయ అనామికాభ్యాన్నమః - వీరబ్రహ్మణేనమః - కనిష్ఠికాభ్యాన్నమః - హ్రీం
 క్షీంశివాయ వీరబ్రహ్మణే కరతలకర పుష్టాభ్యాన్నమః - ఏవంహృదయానుసమః - ఓం
 సర్వశక్తిదామోదర హృదయానుసమః హ్రీంనిత్యతృప్తిదామోదర నేత్రత్రయాయ
 వావహ్ - ఓంహ్రీంక్షీంవీర బ్రహ్మణేమనంత శక్తిసహితేన అస్త్రాయభట్ - భూ
 ర్భువస్సువహ్ - మితిదిగ్గంధః ||

ధ్యానం.

వీరబ్రహ్మలలితః వీరప్రభావం |
 మరమునిసహితంమూర్ఖ్యం ఖండాశీధారిం |
 శివునదహరం సద్భక్తింజ్ఞాంతిశేఖరిం |
 పరశివగుహూపం భద్రాకాలిసమేతం |

భస్మంజ్యోతిష్వరూపేణ వీరబ్రహ్మస్వరూపకమ్ ||
 షడ్వింశతితత్త్వరూపంతైత్త్రీశ్రీగురువేనమః ||
 ఓంహ్రీంక్లీం శివాయ వీరబ్రహ్మణేనమః ||
 అంబుధివతత్త్వత్త్వనే గంధంసమర్పయామి ||

అక్షతాంసమర్పయామి.

ఓంవీరాయనమః.	ఓంసర్వతీర్థగోచరాయనమః.
ఓంవీరాసనాయనమః.	ఓంశంభవేనమః.
ఓంవీరబ్రహ్మణేనమః.	ఓంశశశేఖరాయనమః.
ఓంవీరాదివీరాయనమః.	ఓంచతుర్విధమోక్షఫలప్రదాయనమః ౨౦
ఓంవీరేంద్రాయనమః.	ఓంపినాకినేనమః.
ఓంవేదవేద్యాయనమః.	ఓంహిమదేవాయనమః.
ఓంవేందాంతవేద్యాయనమః.	ఓంవిరూపాక్షాయనమః.
ఓంవేదగోచరాయనమః.	ఓంఅభేద్యాయనమః.
ఓంవీరాగ్నిగణ్యాయనమః.	ఓం పక్షిణేనమః.
ఓంఅదిమధ్యాంతరహితాయనమః ౧౦	ఓంఅంతాయనమః.
ఓంశూన్యమండలమధ్యపంక్తినేనమః.	ఓంఅశ్రితపారిజాతాయనమః.
ఓంసూర్యనారాయణాయనమః.	ఓంలక్ష్మీనల్లభాయనమః.
ఓంక్రిష్టినీతిలయహేతుర్భూతాత్మకాయనమః.	ఓంమహాలక్ష్మీప్రధాయనమః.
ఓంశివాయనమః.	ఓంనీలలాహిరాయనమః. 34
ఓంమహేశ్వరాయనమః.	ఓంవీరాచార్యాయనమః.
ఓంసర్వవ్యాపి నేనమః.	ఓంక్రివీరగువేన్నమః. 3౨

అం ఆకారకతత్త్వత్త్వనే పుష్పయాంపూజయామి
 యం వాయుతత్త్వత్త్వనే ధూపమాఘాపయామి
 రం తేజోతత్త్వత్త్వనే దీపంజ్వలయామి
 వం వరుణాతత్త్వత్త్వనే అమృతంసమర్పయామి
 సుం సర్వాత్మనేషాడశోపచారపూజాసమర్పయామి
 పోత్తులూరి - వీరబ్రహ్మంగారు శిష్యులకు

బోధచేపిన మూలమంత్రం.

ఈమంత్రం ద్వారా (సప్త) శక్తిని పొంది.

ఈచెప్పబడిన మంత్రములయందున్న మంత్రపరిమాణముల యందున్న భక్తి శ్రీయజ్ఞానముగలిగి లోకమందువున్న శ్రీపురుషులు సన్నయవరు స్ఫురిస్తూవున్నారో అటువంటిమహానుభావులకున్న మిగున్న కొన్నిరోజులకు దరిశనమయిస్తూవున్నామో ము యదిన్నిగాక వోయిభక్తులారా యంకావక ప్రమాణం తెలియచేస్తాము సప్త శక్తి గలిగి సావధానంగావిసండి యీమత్స్యమందువుండే అన్నివర్షములభక్తాదులకు తెలియచేస్తాము సావధానంగావిసండి మడిమయలఅనే భేదములేకుండ రాత్రింబవళ్లు మాయొక్క ద్వారకాక్షరి మహామంత్రంయందు యేకచిత్తముగా మనస్సునిలిపి యితరచిత్తములేకుండా మరివక అన్యులనమ్మక అన్యవాసనలుపొరకుండా మనస్సునుచలపి బుద్ధినిసరికి అంతఃకరణాదులు అడవిపాలుకేసి చిత్తంపొడిపొడిగాదంచి అహంకారం అగ్నిలో వేల్చి లింగశరీరం అంగం లేకుండా ఛండి వై రాగ్యం మంటలోవహించి అట్టివెనుక యీద్వారకాక్షరి మహామంత్రంయందు సప్తశక్తిగామనస్సునునిల్పి యెరుకమరువకుండా అంతుకాన అప్పలప్పటికి పొడిచిఅహారాత్రిభుయెరుకమరువకుండా జీవంతమందు మానకజపించిన వారికిన్నిమిగున్న దరిశనమయిస్తూవున్నాము. యోగీశక్తులయొక్క మహాప్రళయంతకములువారికిఅంటనేరవుగనుకమీరున్నుభక్తి శ్రీయజ్ఞానములు గలిగిసప్తశక్తిగా మమ్మనిలిపి సన్న స్ఫురిస్తూ వున్న వారికి సకలమై నటు వంటి ఆపవలు తొలిగిపోయి అఖండ అయిశ్వర్యమంతులై వుండి వీరధణంచూడ బోతున్నారు అని భక్తాదులకు ఆశీర్వాచనము చేసి వోయిభక్తులారా యంకాకొన్నిప్రమాణములు తెలియచేస్తాము మీరుయావత్తుమంది ఏకమనస్సుచేత సప్తశక్తిగలిగి సావధానంగా విసవలసినది కలియుగం ౫౦౦౦ వేయేండ్లు అయ్యెటప్పటికి దుష్టనిగ్రహ శిష్టవరపాలనం చాయడానకు రాబోతువున్నాము యిదిన్నిగాక దుష్టనిగ్రహనిమిత్తానం ప్రళయకాలం సమీపిస్తూవున్నాముగనుక లోకమలోవున్న సరలారా యింతటవైనా జ్ఞానంలేకునుకొని అజ్ఞానసమృంధమైనటువంటి విప్రభాదలు ఆలొచించక దేవబ్రాహ్మణయోదాహ్యులగా పాదవర్ణములసన్నిధికిరీ అనుభవశ్లోతిస్వరూపునివెళి వారిపాదవరణముల సన్నిధికిరీ వారిమనస్సుకరుగ లేవకేరీ వారిగుండా జ్ఞానోపదేశం తెలుసుకొని భక్తిశ్రీయజ్ఞానములుగలిగి సప్తశక్తిగా మనస్సుయందు సన్నమరువకుండావున్నవారిని రక్షిస్తూవున్నాము దుష్టవరలనిగ్రహత్వము చేయబోతూవున్నాము గనుక యింతటవైనా అజ్ఞానమనే ఆపన

మృకలుమాని అంధకారబంధురంబైన మాయనువిడిచి పోవడానకు జ్ఞానంబనేజ్యోతి నివెలిగించుకొని అంధకారాన్ని వాళనముచేసినట్లు యొరుకమరుచుకుండా తెలుసుచు బ్రహ్మసంధ గాలోకమందు వుండవలసినది యీ ప్రకారంగా వున్నటువంటి మహాను బావుల రక్షిస్తూవున్నామువామీరధర్మం చూడవోతున్నారు వోయిబట్టులారాయం కావక భవిష్యత్ తెలియచేస్తాము సావధానంగావినండి.

కలియుగం ౮౯౩౨ సంవత్సరమునకు సరిఅయిన సంవత్సరములో ఒక ఊమంతిలిగిని భూమిగడగడపడికిని అనేకనక్షత్రాలు వ్రాసిన అనేక పకువులురాల్సి ని అనేకవ్రజలు పాడైపోయ్యాని యిదేమీకు నిదానం యిదిన్ని గాక భూమిలో ప్ర జలులేలాకు పత్రిక తీసుకొని రామనామమచార రాజ్యములో పండుగిరిగీన వోయి భక్తులారా లోకములో క్రిష్టచాన్పనవక బ్రాహ్మణయింట హత్యసమ్మంధమైనటు వంటి కష్టపుకార్యం జరిగిని ఆవుపాక్షీబలిగీని కలియుగం ౮౯౩౫ సంవత్సరములకు సరిఅయిన భవనామ సంవత్సరములో నదులు ప్రధలమైపచ్చిని నెల్లారి రంగనాయకులు జలమందు మునిగిపోయ్యాని మూడుదినములు పూజలేకుండాయుండిని యిదేమీకు ని ధానం యింతటనైనా తెలుసుకొని జ్ఞానంపహించ వలసినది యిదిన్ని గాక భూమిలో అరికాలిమంట నెత్తికెక్కిన అర్బుటంబుగాజనులు అరిచి చచ్చిని అష్టాదశ వర్షాల వారున్న మేకకసురంతినేరు వర్షాశ్రమధర్మాలు పాలుడై పోయ్యాని ఆచారంలేక మాత్రంలేక ఆనాచాదులై వాయువరుసులు పడించి పకరిశ్రమపకరి పాలై పోయ్యా నిప్రపంచమంతా సతపతిన్యాయంబులేక పతిభక్తిపాడైపోయినానిభార్య భర్తలకు నై రంబు పుట్టిని అతిమరణ హేతువుచార నశించిపోయ్యాని ఆత్యంత మహాతిశయం లై కామ క్రోధాలుయెచ్చి న్యాయం అడిగి అన్యాయంలేప్ప తేలినియిదేమీకు నిధా నం యింతటనైనా లోకములో వున్ననరులు గర్వంచార నిస్సారంచాయకమూఱు ములువిడిచి జ్ఞానం లేకునుకు నేమాగకములు చూచుకోవలసినది.

వోయిభక్తులారా యింకాకొన్ని ప్రమాణములు తెలియచేస్తాము సావధానం గావినండి దరికికొండకు యీకాన్యమూలముగా శేపల్లెననుభవమందు ఒకయారతచె ట్టుపుట్టిని యెనిమిది సంవత్సరములు రాత్రిట్లు పండుకునేదిన్ని పగలులేచి నిలుచుండే దిన్ని ఈ ప్రకారంగా వుండిని క్రావణకుద్ధ ౧౩ లు ఆచెట్టుపడిపోయ్యాని అది ముడ లుకొని ఒక ఊమంబుట్టిని యిదిమీకు నిదానం యింతటనైనా అజ్ఞానబాటలువిడిచి జ్ఞానబాటలు చూచుకోవలసినది.

కలియుగం నాల్గువేలా తొమ్మిన్నూట డెబ్బయేడు సంవత్సరములకు సదితయిన ధాతునామసంవత్సర మార్గశిరమాసం మొదలుకొని యాశ్వర సంవత్సర మాఘమాసం యీలాగా గోలకొండ, కొండవేడుయిన కొండతాటిపర్తి, గుత్తి, బళ్ళారి, నెల్లూరు, మునికుడుగు, యారముక్కల గుంటూరు, మంగళగిరి, బెజవాడ, కంభం, కర్నూలు, మారకాపురం, తంజావూరు, పున్నగిరి, కంచి, మైసూరు, చెన్నపట్టణం, యీలాగా రూకలు పుట్టెడు భాస్యం అమ్మినీయిదేమిటనిదానం యింతటైనా వాక్యమనమ్మి సద్భక్తిగలిగి ఉన్నవారికి యేమపురంలేదు యిదివరకును వాక్యంతప్పదు

శ్రీమదభిలాంధకోటి బ్రహ్మాండనాయకుండైన శ్రీహేతులూరి విరాట్టువీరగురు చరబ్రహ్మాండ్రీయ స్వామిలవాడు కలియుగములో యెండకాశే యేనూరుకోట్ల భూమండలములో ఏకచక్రాది పరిగాయేలేటందుకు భూమిలో దుష్టాదుష్టులుపోయి శిష్టాదు సామంతునించి యుండే టందుకు కలియుగములో జరిగే హేతుర్భూతాలు చాయగలిగిన అపుతారంపవకొండో అపుతారం వీరభోగ వసంత రాయలై పుట్టి నూటయేనడై యెండకు కృతయుగం శ్రేతాయుగం ద్వాపరయుగం చేరియేరిన అపుతారం ఉన్నదట్లుకు అక్కడజనపదానకు కాలమాసం జరిగేలక్షణాలుయేమంటే నేనుకలియుగములో కందిమల్లయపల్లెలోపుట్టి స్థితిలియూదులకు కఠోనైదుష్టులను సంహరించి క్షాతలకు మోక్షంయిచ్చినా స్వరూపం యెరిగినవారునుఖాసఉండురు ధనవంతులై ఉండేలాగున్న పాపం నశింపుఅయ్యె లక్షణమున్న భూమిలోజరిగే లక్షణాలున్న చాయదానకు పూర్వయై లినదకాపతారాలువారితో శలవుతీసుకొని రావదానకు వెళ్లునూపున్నాము యిందుకు నిదానం మీకు తెలియదానకు యేమంటే కలియుగం నాల్గువేలాయేనమన్నూట తొలైయేండకు నేనుతవన్ను విడచి రావదానకుదుష్టం అగుపడును తోకచుక్కలు పుట్టును నాలుగు సముద్రాలలోవల నావాక్యములు నమ్మకుండా ఉన్నారు భనికులై పల్లెలు పట్నాలు అయిన లక్ష్మీభోగముగలిగి జనులు మధించియున్నారు సముద్రములో ఉన్నజీవరాములు భయపడి గడగడవణకును చర్యతాలమిద జనులు నిమిషాలు ఎత్తినువర్చును ఉండేజనులు శనుక్కొందురు కొండలయందు మరుగులుజూచి నివాసంజేరి చరువుకొందురు అందుల సంకతులసమ్మి పాపన్నగారు వాతాలుతెచ్చి జనులకు తెలియచేసునుయిల్లుచిచ్చులెట్టి చెరుకులగానిగకాడ గుండములో భూకుదురు కాశీదేశములోకలవలజరుగును చిట్టివేలితాలాకాలో భునముఖులు రాజ్యాలువలదురు జాత్యేదుబడ్డన శ్రద్ధిగలిగిన యోగులు పుట్టుదురు యాగంటి ఈశ్వరుడుభక్తులకు మోక్షంయిచ్చును నేనువచ్చేవరకు అనేక మైనచిద్విలా సాగుగలుగును నెల నెలకు భోగాలుగలుగునువా

యవరుసలు లేకుండా నదులకు విగహములు జరుగుకూతుండును పార్వతి ఆపుతారం
 మేరదప్పి హాక్యానకు ఆయుకుండురు కులగోత్రములు జాతినీరులు లేకుండా పెండ్లి
 ఆవును రెట్టాల చెరువుకిండి ఉత్పాతంబులు పుట్టును వినాయకుడు వలనలవిడ్డును మే
 లుకొచ్చుకృతా చక్రవిక్లరాయుడు జనలతో వాదం అడును క్రిష్ణదేవరాయలువచ్చి
 నృద్దితపును, విష్ణుఆపుతారం కలియుగానకువచ్చి స్వస్వరూపంజూపును ఆరణ్యముల
 యందు భూమిమీదను ధనం ఆనేకం గలిగివుండును రామలవారి ఆపుతారం నేనుయొ
 త్తిరుమ్మల ఆపుకుపోయి శలవుతీసుకొని నన్నాపున్నాము గనుక మీరునునన్ను గ
 లిగి వకబుద్ధితో వివలకనది నేనుభూమిలో దుష్టానుష్టలను పుట్టించిపోవడం ఆపు
 తూవున్నది యిఖనుకాలంలేదుగనుక తపస్సునవెళ్ళటండుకుమనివిజీనుకొని వన్నా
 పున్నాము ఓజగద్గురువులారా ఓరామలక్ష్మణస్వామిలారా ఓయోగీశ్వరులారా ఓప్ర
 హ్లాదపరుదా ఓఅంశనేయపరుదా ఓవిభీషణా ఓసంరక్షణవైకుంఠపరుదా ఓ కారణ
 కర్తా ఓమహాపురుషులారా నేను భూలోకం రాజ్యపరిపాలన శేయపోతాను యిఖ
 ను భూమిమీద ఉత్పాతాలు పుట్టించిపోతాను అదియేలాగంటే పాతాళగంగలో
 నీర్లునికిపాపియ్యాని భూతంబులు మంటలెగిగిని నాలుగు సముద్రాలలోపలపుండ్రే
 ద్రవ్యమంత శ్రీతైలపర్వతానికిజీరబోతూ ఉన్నదిగనుక తెలుసుకోవలసినది నూట
 యొనిమిది దివ్యతిరుపతులు పాడైపోయ్యాని యిందుకుమీకునిధానం శ్రీతైలపర్వతం
 నుండు పాడైపోయ్యాని యిదేమీకునిధానం వీరబ్రంహ్మం వచ్చేరాకడను భూమి
 మీద దుష్టానుష్టంతగుపడదు భూమిఅలయి దాగాఅగుపడిని కలిమివండగలుగి
 నేను పగులు సక్షత్రాలు అగుపడిని హోకలేని మేకలుఆసులుమేసినీ ఉప్పుగుండురి
 పూరచేరువు క్రిందఉత్పాతాతంపుట్టును పుత్రమవైశ్యులంతా నప్తమయ్యేరు పద్నాలుగు
 పట్నాలుజలమందు జీర్ణమైపోయ్యాని అదేమీకునిధానం ముండ్లపాటిబగ్గిర మునులు
 గూడుకొని మందరదోషిశృకు బొయ్యేరు నాల్గువర్షములు న్యాయమువచ్చి నడిచినీని
 వాళిగా యిప్పుడుదేశములో మళిపాతమాడకమ్మిని ఖ్యాతిగాయిప్పుడు బాలిచార
 ల్లను హోకకు తొంద్రైవరహాలు అమ్మినియిలయందుజనలకు విపరీతమయ్యాని నాలు
 గువేలా తొమ్మిన్నూట దెబ్బయేడోసంవత్సరం ధాతునామసంకల్పమాఖం బుధ
 వారమునాడు మధ్యాహ్నకాలమందు పద్దెనిమిదిపట్నాలు కొల్లబొయ్యాని యిదిమీ
 కు తెలియినే తెలుస్తుంది సుగవంకరాజుపాలెంలో రచ్చబండపద్ద కాళముండల గొం
 కుకొనేరు కొటదూపాటిలో కొచ్చరకొటలో కొడి మూడుమంటలాడిని యిచ్చిన
 సామ్మమింగి యెగనాడిబాసలకుతయారు అయ్యేరు ప్రమాణములుచేసేరు ముండమో
 పులంతామత్తెరులయ్యేరు సారముతెలుసుకోలేక పురాణపురుషులు భూమిమీద జ

నులు అంతానడిచేరు భక్తులై నవారువత్తులై నిలిచేరు వనరుగాయాగంటి చేరరు తెల్లనివారువచ్చి దేశాలుపాలించి జగములు యేలేరు కోమిటిగంగనికులములు యిప్పుడు మేలైనభక్తులు ౨౫ గోత్రాలవారు నిలిచేరు మధికమోనాక్షుక్తు జనులతోముంపర ముచ్చట్లు అడిగి గుణముగలవారుఅంతా బసగానిపల్లెకుజేలేరు గుణములేనివారు కూలేరు కారంపుడిలో ఘనమైనబాలలు కిందిమల్లయినల్లజేలేరు అద్దంకినాంచూరమృదుముందు మాట్లాడినిఅందునకొందరు నప్తమయ్యేరు గండికోటలోను ముండల బారం తాముదముతో కరూల్నుచేరేరు వాలలాడుచు గోలకొండపద్దబాలలు పట్నాలు యేలుదురు మహాపండితురునసమహిమపుట్టినిధూమిలోనుద్బులంతా నాశనమయి పొయ్యెగు పంటదేశంవారు ప్రభలమైవుండేరు.

యదిగాక మేమువచ్చేరాకడకు యింకాజకవినిత్రంకిపుట్టును అదియెవరు తెలుసుకొని సమస్తాకోవారిని వీరబ్రహ్మారక్షించును వారికి మనుబాధలుతప్పను యింకా భూమిమీదికి నాల్గునిలువులప్రమాణంగలఅజాను బాహులువచ్చి మేమువీరభోగవసంతరాయలమని చెప్పగురు అందుకు ప్రకృతిమహిళలు నమ్మగలసినదేకాని వాభక్తులైనవారు యెంతమాత్రంనమ్మగద్దు తానైనందుకుగురుకుయేమంటే నేనువచ్చేటప్పటికి కిందిమల్లెరుపల్లెలో నవరత్నాల మండపంఅయి పన్నెండుఅడుపట్నం అవును కైలాసమనస సరిసహసం గాత్రకాకించును యిదేమితుగురుకు భూమిలో యీలో గాయెన్ని ప్రళయంతకములు వచ్చిన నేననియెంతమాత్రం నమ్మనద్దు తనురాకడకు నమ్మకంయేమంటే కమ్మన్నపసులెల్లా ఒకఆరఘడియలో అయ్యానిమనోయోగములగుండా యీమాటలు తెలికిని మిట్టమధ్యాన్నంవేళ ఆకాశాన్నించి పిడుగులుపడి నిప్పులవాసకురికిని అందున కొందరునప్తమయ్యేరు యిప్పుడుజనులు భసమదాంధంవల్ల డిప్పింగిఉండి నన్నునమ్మకుండాఉన్నారగునుకముందర యమధర్మరాజు మహాలక్ష్మమ్మవిచారింప పోతున్నారగునుక తెలియచేస్తేమి తెలియనివారుకామాంధకారులై యింకా నన్నువుల్లంకనచేస్తూవున్నారు అందుకునేను నవ్వుకుంటూవుందును యిందుకుమీకునిధానందేశమీద నాభక్తులైనవారినిధనంకొల్లబెట్టి గుణవంతులై వుండుమనిచెప్పదును శ్రీకైలపంక్తంమీద క్షాసంగోలుగును యర్రచీమ యేనుగు రూపుకనుపించును ఆదేమితునేనురావడముకు దువ్వంఅనుపడును మనుష్యులతో మాయక క్తిమాట్లాడును పండితుడువులో యేనుగుపుట్టును కొడి మనిషిమోక్షమానును మేకకు విదుతలకాయలు పడకు ఒకమేకపోతుపుట్టును బసగానిపల్లెలో పాతరమీద చింతచెట్టుపుట్టి బాజిపూలుపూసును కావేరీతీరమందు కలహంపుట్టి గాజాపూస తీసేరు యేడువేలపుట్లనల్లులు చక్రముభూతకముందురాగిని నక్షత్రములురాలును

మామృదు గడగడవగును వీరభోగవసంతరాయలువచ్చేరాకడకు సాధక్తులునమ్మి యుందురు యితరజనులకు విచారణకర్తచేజొన్నవాడకామాక్షమ్మ విచారించును అదమిషయైరుకని తెలుసుకొనేది కుంభకోణంబునది కూలిసతర్వాత మంబీనిరూపం బొయ్యిని కంచితపడమటగానిగవాడింట కామధేనువుపుట్టును కంభంచెరువులో కనకంతీయించికందిమల్లెయపల్లెతెచ్చేరు ముత్యాలరంగడు రత్నాలదీయించి రాజయోగుల కెల్లాపంచీనివంచనలేకుండా కంచికామాక్షమ్మకండ్లసిగ్గు రాలీని అందున కొందరు చచ్చేరు పోతులూరివారిభక్తులుశ్లోతిస్తూవులైచచ్చేరు అయిదుయెండ్ల బాలుడు అల్లాటపల్లెతేరును వుదయగిరి కొండమీద ఉన్నసంతీవిముదముతో యా గంటిచేరును కాలహస్తీయిశ్వరుండు కళలుపోగొట్టుకొని కందిమల్లెయపల్లె జేరును రామానుజమతంవారు నీమముతెలియకండి పాతకులైపోదురు సాధక్తులైనవారు దరిద్రులైవుందురు మహుడనిబాలలుమాటలాడుదురు ఆపుకడుపులోవున్నదూడఅంతగతముగా జనులకుకనపడిని మేకపోతు ఆవుఆరుపుఆరిచీని అందునకొందరు నష్టమయ్యేరు పల్లాటిశిమలోభాగ్యముగలవారు ముదముచాతకూలేరు నాలుగువర్షాలు న్యాయంతప్పినదురురు బండరుపట్టుములో భాగ్యముతీకేరు మాలవాండ్లు అధికారు లయ్యెదరుగోసంగికులము గొప్పగావుండిని గొడ్డుబోతుముండలకు చిడ్డలుపుట్టేరు లింగాలపురములో బంగారుప్రతిమైప్రతిమచాతపుద్రి అయ్యినికంబంగుడివద్ద కొడిమని పికూతకూనును రాజాధిరాజులు దేశంచిడిచిభ్రష్టులైపొయ్యెదరు అదేమికునిధానం వీరభోగవసంతరాయలు చెప్పినవాక్యాలతప్పవని సానాపర్నాలవారును తెలుసుకొనేది యీటా సుస్థుక్తిపూర్వకంబుగా ఉన్నవారికి గ్రహణపీడనమిన్ని తగలనేరదు వారునుఖుంబుగాకెందురు వీరభోగవసంతరాయలురక్షించి మోక్షంయిచ్చును.

యింకావక విచిత్రంపుట్టును అదియేమంటే మంచిబెల్లంచేదాను వేపచెట్టున అమృతంపుట్టును అమావాస్యనాడు పిడుగులుపడి నక్షత్రాలువాలును కొండలయందు విపరీతమైన కేకలుపుట్టును గ్రామాదులలోధనంతోలునును దేవాలలో విగ్రహాలు స్ఫుర్త్యంద్రొక్కునుఆరు నెలలబాలులు పాటలుపాడుదురు చదువున్నవేదబ్రాహ్మణులు కులభిక్షులైపొయ్యెరు సోమయాజులుజీవహత్యపొందుదురు చందాలు భృష్టరాదురు లంకెకొడుకులురాజ్యంయేలుదురు రాజులు చారిశ్రీలనువిడుతురు ఆవు అయిదు కాళ్ళురెండుయోనులంబడబట్టును వకయోనిపురుపరూపకం వకయోనిఆవు రూపకంగాపుట్టును మూడుకాళ్ళగోవుకడుపున ఒకమనిషిపుట్టి జనులతో వాదం ఆడిని యిల్లడిబంగారంగా అమ్ముదురు అదియేపాటి మగుణవంతులకు ఆవునో యక్కడిఅక్కడనే దినదినానికి సాకసంమిషులు మిళితేలుస్తుంది అంతటగానిమిరు

సమ్మియందును యింకావిచిత్రంపుట్టును రాత్రిపువ్వులములు రాగాలురీనును కాశీ
విశ్వనాథుడు అదులాపురాన అందరికివరిశసంయిచ్చును అక్కడినుంచి బసగానిపల్లె
కువచ్చి జాత్రేటిలోప్రాసంజేసి అక్కడనుంచి కందిమల్లెయపల్లెకువచ్చి వీశబ్రహ్మం
గారి దరిశసంచేసుకొనిరామేశ్వరంకెల్లీ రామలింగస్వామినిదరిశసంచేసుకొని మాతా
పుకువచ్చి యిక్కడనేవుండును యిందుకుసంజేహములేదు యింకాయితరముందు
జరుగును అందులభగంమియితెనునుకోలేక యిప్పుడుకలియుగ మాయచేతయున్నా
రు యున్నప్పటికిన్నినాధక్తు నామసీమలు తెలుసుకున్నవారుజాగ్రగం సేనన్న
పూజజేర్చావున్నారు వారిభయాలులేవు ఆధవాదప్పి ఏమైనా ఆపదవచ్చినప్పుడు
రువనందాదాన్నాడు సుఖానవుండురు అందుకుసంజేహములేదుసగధాగ్యాలు పూరి
కేనే శృద్ధిగావండును ఆపునుపాలుపిరుకును లోకమందుఅన్యోన్యమైన కలహములు
జరుగును వదలవాడవరాములు నాట్యంద్రోక్కును తిరుమలగోవిందుడు క్రష్టికల్పిం
దును తిరుంగూరు దోపుపోయ్యాని కనకదుగ్ధాంబుడిదిలి కందిమల్లెయపల్లె జేరును
పోగులూరుకోమిట్లు భూమియంగుమలిపోయెదరు బందరులోనుంచి పడచార్లు
రాజులదగిరి పాదుచాయుచ్చేరు రామకూరివద్దరామలింగమధ్యతేజుబడియించి
రాజయోగులకుపంచేరురావల్లకువనరుగా పుల్లెరాసపుత్తెతములుపుట్టును వంశపాల
కులునునిలిచేరు యుమాయఅయినది తెలియక వింతలుగాకూకేరు మావచ్చిముల చా
యగా నాలుగుసత్తములుపుట్టును కాశీదేశమనందు ఘనమైనచుక్కలుపంచె వెన్న
గా ప్రబలమయ్యానిజగన్నాథునుకుకూడాడడలు పెంచుకొనిచంద్రగిరి చేరవచ్చేరు
మాకలికాలుధక్తితోలే చేరు కడకందురం జంగధక్తు సకనకముతోవాలలాడేరు నూ
ర్వనుమీచ జనులకునవడినితదేహిపునిధానం వీరబ్రహ్మంరాకడకోజునిజమని తె
లుసుకునేది ఆకాశంయందుపచ్చనిరూపముగాను మనిషిరూపంకనపడును బర్హరిలో
భాగ్యముతోలిగిపోయ్యాని బొట్టిలివారంతానిట్టిబుల్బులయ్యేరు రాజశీలకు సుంకటి
హరికనుండా పోవును పండిళ్ళ పల్లెలోభాగ్యంతోలిగిపోయ్యాని భూమిలోమాది
గలకు రావలకంపాచంకలిగిని కంసాలవాగింతా ఘనముకులయ్యెదరు దేవరాయలు
పుట్టి దేశంవిలును రాజరాజులుమందరపుట్టుదురు హంకారంభూమిలోపడికినిచ్చ
కండార్ది మతము జలును బాలులుప్రబలమైపుట్టుదురు యిలయందుపట్నాలువిస్తార
మయ్యాని యమధమకరాజు ఏకాంతమయ్యాని శిక్షేశ్వరముదిగ్గిరివకమహామనిపుట్టు
ను ఆమనతోకూడా అన్నికణంబులు పిడుగులుపడినయర్చిటివి నాలుగుచుక్కలు
పుట్టునువాటిలో మూడుతోకలుగల సత్త్రంబుట్టును కుక్కకడుపున పకకొడిపుట్టు
ను కనిగిరిదుగ్గంఘనముగావుండేని ఘనమైనవారంతానిలిచేరు పల్లాటిసీమలోబాపని

వారింట కాకరచెట్టున చింతకాయలుకానును తాటిచెట్టుకుమాడు కొమ్ములుపుట్టి
నిమ్మకాయలుకానును యిదిగాకయింకావకవిచిత్రింపుట్టును పోలినుపాటచచ్చినరు
గా భూమిపలదురు కీమసుంచి శ్రీలక్ష్మీనిచ్చినచచ్చినపిమ్మరు వయస్సవముతోజను
లంతావనరుగావుండేను - రామదాసువచ్చిరాజ్యంచూచును - రాజరికంకూలిపొయ్యా
ని - కావేరిమేదిచప్పివచ్చిని - ఘనమయినపట్నాలన్నిపొయ్యాని - దొమ్మరివారంతా
దొంగలయివచ్చేరు - దొడ్డవారంతాచెడేరు యిదిగాకనాధక్తులయినవారుధమకాంఘా
మిపూదయొగజల్లుదురు పుల్లిగడ్డవకగురువు అవును యింకాభూమిపూద నన్ననమ్మ
కుండా వున్నాయి యిఖనయినానమ్మినవారికింకీంచజోతూవున్నాము-నమ్మనివారికి
విచారకత - తిప్పురినుందరి-మడియాలపావిత్రీ - త్రిలోకమత - కాలికాదేవి-
మాలకుమ్మ యీఅయిదుగురువచ్చి పాపాత్ములపాదుడేసి - సన్యాసుల మర్యాద
డేసి భక్తిగలిగివుండుమని చెప్పదురు-ఆకాశవాణి - అన్నపూర్ణదేవి - పాదలేని
మృత్యు - శ్రీశయిలభ్రమరాంధ - యీనలుగురుకనక దుర్గాంధర్వగిర మంగళ
వారితులుపాదుదురు - శ్రీగిరిపట్నంకిరిగలిగివుండేని - శిలామంకులుముందుగానే
పాడెదేదారు - కాశీదేశమున గనమైనభక్తులు కళకళలాడుతూనిలిచేరు పడ
మటదేశంశ్రీలధలమైయుండేని - పుత్రుదేశంకత్తులచేత తెగిని - కనకంతోలిగిని-
తూర్పుదూరై పొయ్యాని - యిలముందు శ్రీలపురుషుల కు వొద్దికపొయ్యాని-
కాశీదేశమునుంచివెళ్ళక ముఖంగలవారువత్తురు - శిలాసధి యందు ఆచారంతప్ప
ను - బ్రహ్మద్వారంలో రామచిరుక భూమియేలును - వారిద్వారములో మ
రి) పృథ్విముమీద మహిమను జరుగును - వారిద్వారములోవాకిలిమా కియుం
డును - అవలూభిలలోను వుక్కుస్తంభానకుకొమ్ములుపుట్టి - బాజిపూలు పూ
నును - యదేమీకునిధానం - కాశీయివలగండకీనదియందు సాలిగ్రామాలు స్మృత్యం
ద్రొక్కును - ప్రజలలోమాట్లాడేని - లక్ష్మీదేవిసావెంటచచ్చిని - సరిస్వతీదేవి అం
గడిబెట్టి అమ్మకుందురు - ప్రయాగతీరిమందు భక్తులనిలుతురు - స్మృతాభూమి
యందు భక్తులుజన్మించుదురు - పల్లెలుపట్నాలుఅవును - ధనమువుప్పొంగిని-చంద్ర
మతీదేవికళలులొంగును - కొల్లాపురివాకిటిమందరియేడ్చును - చమకృత్రి పన్నెం
డు అమడపట్నంఅవును - యినకొండపడమటభాగమందు యెనిమిదిపుట్లవరపాలు
తీసినయిశ్శులకుయచ్చేరు - ఉప్పుమాపులూరిలో వుత్పారంపుట్టిని - వనరయినజను
లంతానిలిచేరు - దేకాలుపాలించిజగములుయేలుకొందురు - దేవరహక్యాలుతెలిసి
యింకాభూమిలోకావేరికొల్లడంపుప్పొంగి అమృతసముద్రములోకి వుప్పొంగిపోవు
ను - అదేమీమగురుతు - శ్రీరంగనాయకులతావున మేలయినవాక్యాలు విసబడిని.

భార్యలు ప్రజలతో మాట్లాడి ఆధరణాలు సామ్యులు లేంపునని - యిదేమి కుసుమము - తన్ను తానైనటువంటి జ్ఞానం తెలుసుకొనియున్న రాజయోగులకు నాదరిక సంప్రదించు - తలించాదు పురుగురాక్షసగుణములు కలిగి మాత్రపర ఆ క్రమ గామాట్లాడుదురు - నువ్వన్న ముఖియందు పవకొందుమంది మహాత్ములు పుట్టుదురు - అప్పుడు నాయుడు పేటలో పున్న ధనంతో లిగిపోవును - కొడుకు రాగాలు తీకి పాటలు పాడును - తిరుపతి కొండ పడమట గావుండే బిలంలో పడ్డనిమిదిమంది వైష్ణవులున్న అరవై నాలుగు గుర్రాల్ని న్ను భూమికించి జనులకు సంతరించును - నామాటలు కొండ తీకినంపుకంలేకుండా పున్నవి - కొండరు బక్తి గానమియున్నా గుగ్గళక సంప్రసవారి విరక్షింతుము - కొండ తేటికి మరుగు గుణమంతులై యుందురు - బంగారా దేశం ప్రజలమై మానవుల జల మందు జీవామై పోయ్యాని - యిరవై అయిదుగురు అక్కల చెల్లెండ్లు యేక ముఖులయి కల్యాణం చూడవచ్చురు - కొంకణకర్నాట దేశములో గోవుల పల్ల మోక్షానికి అధికారంగలిగివుండును - మలియాళ దేశం మహారాష్ట్ర దేశం పశ్చిమ దేశం కర్నాటక దేశం యీ నాలుగు దేశాలలో నాస్వరూపం యొరికిన వారు అనేక మైన జనులు సాయుజ్యంగలిగి దేవతాధక్తిగలిగివుండురు - మీకు తెలియదానక యీ నాలుగు సముద్రాలలో పల యెరుక చూచుబడినది - కులగోత్రంబులు విడిచి వివాహములు అవును శ్రీమతులు ములు ధర్మాకాలు పెప్పిద్రవా పేక్షలన శ్రీలను విక్రయానకు అమ్మగిండురు - కృష్ణ పేరి పుష్పాంగి వచ్చును - బాలి భేరంగులు లేకుండా నడుతురు - విపుల పల్ల ఆచారంతప్ప ను - రాజరాణులు బలహీనమయి వొడిగివుండురు - కూడ్రులు పుద్ధిగా కేలి విలాసంగా వుండురు - మహాత్ముల మృత్యు త్యాగ ద్రోహుల చుచ్చి మాయ కోతులను అడించును - యాతముక్తుల రామంగి స్వామికళలతోలుగును - జ్వాలంబు ప్రజలతో మాట్లాడును అప్పుడు వర్షాలు చెరుతూ పున్నవి యిది గాక మహానంది పుత్ర భాగమందు అనేక మైన మునులు పున్నైతి అయివచ్చి మాయలు మాపుదురు - తెల్లని కాకులు వచ్చి గ్రామం పాలి మేరమీద యేర్చును - అందున కొందరు నప్తమయ్యేరు - నాధక్తులయిన వారికి యిప్పుడే దరిక సంకాస బడుతూ పున్నది జిత్తేంద్రియుల నెత్తురు భూమి మీద యేతరుల నాదునో ఆతరుల భూభారం అణిచిని యీదుర్మగుణల నెత్తురు చాత భూమి తడి కిని భూమి అంతార కమయ్యాని వినాయక నంది సోమనంది సదుమగు దార్లు వేదిపాలే గాండ్లు ఆయిదు దినములుండు పుడ్డిని కండనూలువాడు పర్వతములకు పోయ్యాని కిమిలోకి నోరులు పోయి గర్భశ్రీలకు గర్భాశ్రమాల తీసేరు కండనూలు చర్యంతం హిందూవాండ్లు దహించుక పొయ్యేరు ప్రభవ సంపత్కరమునుంచి రామక మాణాలు కీర్తి ప్రభాతమయ్యాని శ్రీత్రియకులము నాకనమయి పోయ్యాని జితేం

ద్రియములు అంతో ఆయుధాలబాణముల నిరూపలమైపాద్యేయ కండనూలు యేటక
లిసిపొయ్యాని కురకలు భోయలు అంత్యజాతులు నాశనమయిపాద్యేయ యేటారు
మహాలోకము పడిప్రజలు చెడిపాద్యేయ - భక్తులు గానివారు అంపవమముచా
తపశ్శయ్యం నప్తమయ్యేయ - నాభక్తులు నిదశశంసంగానిలుతురు - మనుసాగురుస్మరణ
వేస్తైపారసదులు నిలువమం లేనిలుచును - యవలైనా శ్రీలువుంటే భక్తులైనవారు
తలయెత్తిచూడవలదు - ఆశ్రీలుతాము దగ్గిరికివచ్చినప్పటికిన్ని కడకుపోదొలి మాన్పు
భావముగా భావించుకొని చందరకనద్భక్తితోవుద్దవలసినది - ఆదావ్యంగ్యులస్వాము
లవారికి ప్రతిబింభకుకయోగిపుట్టును - వీరేశ్వరస్వాములకు వీరభోజాలుజంబుద్విపం
అధీనంచేసిన - ఇదివరమార్గం - సత్తువాయువులు యేడురాత్రిశృవినుగును - కంచి
అలంపూరు మొదలయిన స్త్రీశాలలో వుత్పాతములుపుట్టును - శీమలోను పాశేగాం
డ్లు రాయపట్నం గట్టుకొని తమలోతాము అన్యోన్యమైన కలహములు పెట్టుకొనిచె
డి అడువులపాలై భయభీష్మలైపాద్యేయ - నాలుగుదిక్కులను భూమికి అమృతమై
ననక్షత్రంబులు కనిపించిరాలును - జనులకుకనిపించును - భృగుసునికి అరికాలినక
న్నయిస్తీమి - కాపదగ్గులైన వారికిని కాపంపాహరించి వినుతునచేస్తీమి - మాసమా
శ్వజమేకాంతుసర్వమా సాత్మమేమయం । కారీక ఆమావాస్యకే చంద్రోదయం । అ
దివీరకాలమేమయం వేదాంతమాత్మం । నాపువదేశంమిదగాని తెలియదు - కార్తి
కకుద్ధ ౧౨ ల నాటికివిష్ణుభక్తిపుట్టిని పుద్భవమయ్యేయందరపుట్టేకార్యాలు పాదుచే
దహూషణాలలోకానపడిని - పువ్వులవనంకురిసీని-సూర్యనందిన నేపుద్భవదుయ్యే
ము - తూర్పునశిరస్సు - పడమటలోక లోకవెడల్పు యిరువయభారల పాదుగున
యారీతిన సల్లనిధూమకేతువ ఆనైనక్షత్రంబుట్టిని-ముప్పదిమూడుదినములకులోగాఅం
దరికికానపడిని - అమీదటపుణ్యాశ్శులయినవారికి సూర్యకుందు పురుషరూపకంగా
నవచ్చిని - ఆకాశంయరసయ్యాని - అవులుమిన్నుచాచి అరచీని- ఆకాశానభుగు
శృభుగుశృ మనేద్యములుపుట్టిని - సూర్యనందిన అయిదుదినములువుండి భూమిమీద
ప్రఖ్యాతమయ్యేయ అప్పటికి వనరయిన జనుల తానిలిచేరు - దేశాలుపాలించి జగ
ములుఏలుదురు - దేవరహస్యాలు తెలిసీని - కలియుగంక్రిష్టి అయిదువేలా ఏండ్లవ
రకు కేవలంనారాకడ దృష్టాల్లోగా వ్రాశినప్రకారం తొందరగా దృశ్యాలుజరు
గును-అదేమీక్షునిధానమని తెలుసుకొవలసినది - యాశ్వరమృగానికిని వీరభోగయా
చార్యులగారికి యిచ్చివివాహంచేసేవరకు కందిమల్లయపల్లెలో నవరత్నాలకుండకుం
అయిపన్నెండు ఆమడపట్నం అయివీరభోగంగా ప్రకాశించును - నాభక్తులయిన

పూర్వోపతీయన ధర్మశాసందనుండు ధర్మశాసనడిపెనో అతీరునమేము ముందరధర్మశాసనడిపిస్తావున్నవారము నానావర్షాదులయందు సజ్జనులుయవరువున్నారో వారినిరక్షింతుము - అనిఅయ్యగారు అనతిచ్చినవాక్యం - భూతధర్మవ్య ద్వర్తమానాలకు నానాదేశాలకున్న వ్రాసినది మామలక్షల ముచ్చైరెందువేల గ్రంథంలాకములా నాభక్తులుఅంతా వ్రాయలేకపోయినలఘుమాగణంగావ్రాయించుకొనిమీరుకాలజ్ఞానంచదిపించుకొని యీవివరించిని బ్రాహ్మణులమీద విశ్వాశంగలిగివున్న వారికిమూలమంత్రము చిక్కినేను వచ్చేవరికు బ్రహ్మనందంగా వీరధయర్యముగలిగి సుఖానవుండును - వారిచెంతకు మహాలక్షుమమ్మ భూమరానేరవు : యింకాయెటువంటి దేవతాపంతులును వచ్చినప్పటికిన్ని - యింకాఅనేకమయిన శ్రేయంతకములునచ్చుమయిటువంటివి యెన్నివుత్పాతములు పుట్టినప్పటికిన్ని నాభక్తులయిన పారిచెంతకురానేరవు - అనిఅబ్రహ్మని యొగతాని హేళనంచేసినవారిని ఆమహాలక్షుమమ్మవిచారింతును - ఇంకాఇది గాక వజ్రహిందపురుగుపడి కిరస్సు సహస్రవక్తలుగా పగిలిచచ్చేరు - యిదివీరుగురువాక్యంతప్పదు.

శ్రీవీరబ్రహ్మర్కణమస్తు.

శ్రీ గుర్తు.

ఓంన్న హాశివపోతులూరి విరాట్టు వీరగురుపరబ్రహ్మదేవము.

శ్రీవీరగోవిందాభ్యోన్నమః.

శ్రీపార్వతీ పరమేశ్వరా భ్యోన్నమః.

కాలజ్ఞానము.

శ్రీగురుభ్యోన్నమః॥ యీశ్వరవృద్ధుగారు వికృతినామసంవత్సరములో శబాని పక్షకుమారుడుండ బోతున్నాను అని శిష్యులకు తెలియచాయగా శిష్యులు పకవిన్నపం చేసిరి, అమ్మపోతులూరి వీరగురుపర బ్రహ్మాండీయస్వాములవారు అపుతరించిరి - ఆగురుస్వామిచెప్పిన కాలజ్ఞానప్రమాణములు ఏమి వారియొక్క భవిష్యత్తులు వారియొక్క మహత్తు ఏమి జరిగించినారో వివరణింపగ గరుగ ఈవివరాంతములు ఆజ్ఞానియచాయవలెనని అనేకమయిన శిష్యులు యీశ్వరవృద్ధుగారిని అనేకవిధముల స్తోత్రంచేసిసం దున - ఓయిబత్తులూరా విరాట్టువీరబ్రహ్మాంగారి భవిష్యత్తులు తెలియచేస్తాము మీరు యావత్తుమంది ఏకమనస్సుచేత సద్భక్తిగలిగి సావధానంగా వివరణింపగ.

గురుబ్రహ్మగురోర్విష్ణుగురుదేవోమహేశ్వరః॥

గురుసాక్షాత్పరబ్రహ్మాంతస్మై శ్రీగురవేన్నమః॥

అఖండమండలాకారంవ్యాప్తియైనచిరాచరం॥

తత్పదందర్శనంయోగంతస్మై శ్రీగురవేన్నమః॥

శ్రీమత్పరశివ విశ్వబ్రహ్మ పంచానకులోద్భవమండయిన ద్వాదశాదళ మధ్య పేదాంతజ్వాలభింభాయమాన నాదుభిందుకేశసందర్శన పుత్రరకాంధవి అమనస్కయోగనిష్టగరిష్టమండయిన అఖండమండలాకార సచ్చిదానంద మహాప్రణవపంచాక్షరి అవిరిళపరంబోధిత్రి ప్రణవస్వరూపులైన కందిమల్లయపల్లె మఠాదీశ్వరుండయిన శివ పోతులూరి విరాట్టు వీరగురుపరబ్రహ్మాండీయ స్వాములవారు లోకమందు అపుతరించిముందు జరగబోయ్యే భవిష్యద్వర్తమానములున్న - ముందుజన్మలకురాబోయ్యే మహాప్రళయంతకములున్న, నరులకువచ్చే క్షణగతులున్న - జగత్తులో ప్రజలకుయల్లడిగా తెలియగలందులకు భవిష్యద్వర్తమానము యొరుక తేస్తూఉన్నారము.

పరంబోధిస్వరూపులైన వీరవృద్ధుగారు బసగాని పల్లెయందు తొంబయి శతవత్సరములు నివసించి అంతట నిజలిపాదైన శివమను వెంటతీసుకొని శ్రీలింగమా

గములుగా అనేకములు శిథిలములు తెలియచేస్తూ వున్నవి అగ్రహారముంచి వస్తూవుం
డగా అగ్రహారములోవుండే వైదికులు శిథిలములుగా మారుచువరు అనిఅడుగగా
శిథిలములగుటచే నాగురుస్వాములుఅయిన పరంబ్రోతి ప్రణవాస్వయంభులయిన శివ
బ్రహ్మలని చెప్పినాము అప్పుడు శిథిలముల వయదికులు ఒకవాక్యం ఆసతిచ్చిరి - నీ
గురువయిన విశ్వబ్రహ్మ కేవేదాధికారం చగువదానకులేరు - నీవుతురికవు అయి
వుండిన్ని మిరుయిద్దరు వేదంచదువదానకు యేమికారణంవున్నదిఅనిఅనుమాపురుషు
లవెల్లనియ్యకుండా నిలబేశినారు - అప్పుడు శిథిలముగారు ద్విజులకుఒక ప్రమాణం తెలి
యచేసినారు - ఆపురుష యేవశిష్టాదిప పురుషయోధవాపశః । జన్నదానాయతే
శూద్రః కర్మకాణాయబేద్విజః అనేద్విజత్వమువల్లనంచినన్ని, బ్రహ్మకర్మకాణాయ
భేద - అనేశ్యతి ప్రమానమువల్లనున్న - కర్మకములచాతనున్న వేదపాతములుగల్గి
విపులుఅనిపించు కొంటిరేగాని చతుర్వేదములు చదివినవారై సూక్ష్మమైనబ్రహ్మము
కానకయండిన్ని యిటుఅతకంతపః - సత్యంతపః - శృతంతపః - కాంతతపః-దాం
తంతపః - శమంతపః - యుగంతపః - అనేశ్యతీ ప్రమాణం అయినదికాంతంబడిచిపె
ట్టి జానంలేలుసుకోలేకఅజ్ఞ సంచారతక్రమంగా మంచులనిలవెన్నుడము శూద్రపు
త్రిని ఆచరించినవారు అయిదురాకృతంగా నశించిపోవదానకు యీవాడములుజరి
గించుతారుగాని మరిఒకటికాదు - అయితేఒక ప్రమాణం తెలియచేస్తానువిసంధి-భ
హిణివాపి భవంసపుత్రి అనేసృతిప్రమాణం లోకమంతా చరాచరపర్యంతగం
క్రీస్తున్నట్టి అయినది అనిన్నీ - కొమారుండు అయినవాడు తండ్రియేలాగున నటిస్తా
డోఅలాగుననే కొమారుడునటించవలెను కివిరాట్పురుషుడయి ప్రకాశిస్తావున్నదిఅ
నిలోకములోయల్లడిగా శృతులుపలుక గాజ్ఞసములేని వేదపాటంచదువడంనిరర్థక
మని మాకు తెలియ బడుతూ వున్నది - ఈవేదమత అయితే గాయత్రియందు
అదిఅంత్యములో పర్యంతరం పరంబ్రోతిస్వయంభులైన విశ్వకర్మకా సాకాయండైన
సకలస్త్రిష్టితిలయాదులయందున్నూ స్వతంత్రుండైనట్లు చదుతుర్వేదులు పలుకుతూ
వున్నవి - మీరువేదంచదివిన్ని అందులపారామృతము తెలుసుకోలేకజ్ఞానం తెలియ
కమాకువేద అధికారంలేదని తిరస్కరించడంశ్చ్యతిశృతులకు విరోధం గావుంటూ
వున్నది-యింతేకాకుండా బ్రహ్మంగారు చెప్పినజ్ఞానామృతము తెలియచేస్తాము
విసంధి.

పద్యం॥ జీవుడుసంసారజన్మవ్యతెలియగనియదు । భావనైతేషరబ్రహ్మ
మతము । వాయువుపీరేమిఅతడెవరశిముడయా । కాలికాంధ
శూద్రునిగానిగాంధీ ।

అనిత్రువ్వగిరి అగ్రహారములకుఁగదివచ్చుజ్ఞానం తెలియజేసినప్పటికిన్ని వాంఛించిన న కర్మసంవిత్తుములజ్ఞానం తెలుసుకొలేక అందరూగుంపురాదుకొని దొంమిగదగ్గర కువచ్చి నీవుతుంకవాడవు మాసరిఅద్దులో నీవువేదంచదువకూడదు అనిచెప్పిన బ్రహ్మంగారికి కోపంవచ్చి ఆకాశందిక్కుచూచి యిష్టదేవతా ప్రార్థనంజేసినరకు-గాఢాంధకారంగా చీకట్లుకమ్మి శపోజ్వాలలచాత అగ్రహారమంతాకాలింది ధన్యైక అయిపోయెను అప్పుడుబ్రాహ్మణులంతావచ్చి చుట్టుప్రక్షిణించేరి పాదాల మీశవడి వోస్వామి మీరులోకములోవుండే విశ్వకర్మలు అనితెలియక మేము అచారపడినాముగాని మీమహత్తమము తెలియకపోయెను అనిచేతులుజోడించుకొని-ఓస్వామిమూతప్పుక్షమించమని పాదాలమీదపడిలేవక అనేకవిధముల స్తోత్రంచేరి-అప్పుడు బ్రహ్మంగారుద్విజాలకు పుపనిషవాక్యములకుందు చెప్పబడినశృతిప్రమాణం యేమంటే - సద్బ్రహ్మం-సశివసహరిప్రేంద్రియమాత్మరకః । ఖరమస్వరాట్ ఆయిన పరబ్రహ్మం - అయినపిపిరీకాబ్రహ్మవశ్యంతరం సూక్ష్మరూపుడయిన సకలచరాచమందు సమానవర్చసా అనేశువేద్యభాగదాతసత్ । అనేశుతిప్రమాణం-వికవిధముగానుండి సమస్తబ్రహ్మాండములందును - సకలస్థిస్థినిల యాదులందున్న - ఆనోరణియ్యాంమహావోమహియ్యాం - అనేశుతిప్రమాణం - అణుపులాం! అణుస్పృహపమున్నఅయి ఆపరబ్రహ్మం అంతటానిదిదికృతంగానిండి ప్రకాశమునానాటికి ప్రబలమైవెలుగుతూవున్న అప్పుడుమీరుజ్ఞానాన్ని ఇంతమాత్రంపొందకుండా ఆపరంజ్యోతిప్రణవస్వరూపులయిన విశ్వబ్రహ్మయినది తెలుసుకోలేక నశించిపోవడానకు వవురుషేయం ఆనేబ్రాంతిచేతనువతిస్తూశృధాకుల పారుపంబుచాత అజ్ఞానమయినటువంటి అంధకారబంధురములో మునిగిజ్ఞానహీనమయిపమిన్ని తెలియక విరాట్పురుషుని తెలుసుకోలేక తిరస్కారములుచేసిసూద్రీశ్వతసుఖుల శేషలుజేసిదరిద్రంగాత జీవనోపాయునిమిత్రం అనేకమయినటువంటి మాయమతములు గల్పిస్తుకొని కేవలంరామానుజమతమును అనుసరించినవారు అయిదురాకృతంగా జీవహత్యలు శేయుచు-మద్యాపానము శేయుచు వర్షసంకరులై ఆచారంలేకమాత్రంలేక-అనాచారులయినమము తెలియకదుర్మార్గములు శేయుచుపాతకులై పాపాలకు పాలుపడి, సత్యంబుమాని జ్ఞానం తెలియక విరక్తియన్నదుబుట్టకవిషయనుభాలకు మరికామున మహాయంత్రతంత్రములచే జిక్కిరయించలేక - భీమరకులయిమరిమరిమనుగు దుర్మార్గులయి అంధకారములోపడిజ్ఞానహీనత్వమై యోగినిశిక్షులయొక్క మహాప్రళయంతకములచేత జిక్కినవారికి యీవచ్చేదేవతాపంపులు యేమంటేశూర్యసమ దుగ్గిణంపు దక్షిణానకుకాలివంపు పశ్చిమానకుశేతాగ్రహారములు.

కుయిరనానిపంపు పుత్తరరాజ్యానకు కాలభైరవునిపంపు- తురకాగ్రాదేశానకు శక్తి
 పంపు నందిమండలప్రాంత్యానకు నాగేంద్రునిపంపు- సంగండుదేశాలకు వీరభద్రుని
 పంపు - అరవదేశానకుమానుమంతునిపంపున్న భద్రకాళిమొదలయిన వారిప పుల
 గాత దుర్మాధ్యులుస్వామి ద్రోహులుపరశ్రీపరధనాపేక్షకులు హింసకులు విశ్వాస
 మాతికులు తోడుబోతులు బాడికాండు జాతగాండ్లు మిత్రభేరకు మ్లేచ్ఛకులు కి
 రాతకునా శిష్యద్రోహులు విష్ణుద్రోహు దైవభేదికులు నందికులు- నాశకులు సంక
 రజాతులున్న- యింకానామహిమయెరుగని దుర్జనులనుసంహరింపుమని పంపుల
 కట్టువిడిచి వేసినాము- యింతవట్టుకు నమ్మకం లేకుండావున్నారు - యిఖనయినా
 నమ్మినవారిని రక్షితుము-నమ్మకజ్ఞానం తెలుసుకోలేకమాముకులై కల్లనీజము రెం
 డుకానక కూశోకాకులనింటినీకల్లి కొరిగింపబోతువున్నాముగనుక, లోకములో
 ప్రజలకు తెలియగలందులకు నాలుగుసముద్రాలలోపల తెలియచాయడమైనదిగనుక
 యింతటనయినామనస్సామాయశైలిని విడిచి జ్ఞానంపహించవలసినది యీప్రకారం
 గా ముద్రికహుకుములోచేరితీకరణకుద్ధిగా మనస్సునిల్చి - సజ్జనసద్భక్తులు యవరు
 న్నారో వారికించేప్రళయంతములు తగలనేరకవరంజోతి స్వరూపులయివుండి వీర
 భర్తృంచూడబోవుతున్నారు అనిచెప్పగాద్విజులు అంతాబ్రహ్మారథం తెప్పించి అందు
 మీదను బ్రహ్మాంగారిని వేంచేయింపుజేసుకొని యిరుక్కలస్వస్తిరానతి చదువు
 చూ బ్రహ్మారథంమందరనకుస్తూనిద్దప్పవెంటతీసుకొని భూపాలునిదగ్గరపోయి-మా
 గురుస్వాములు అయినవిరాట్టువీరగురుపర బ్రహ్మాండీయ స్వాములవారు మీదరిక
 నానకుపస్తూవున్నారని ద్విజులంచెప్పగా అంతటనబాబుదిగ్గనలేచి తానున్న అనేక
 మయినపరివారమున్న భేరిమృదంగ వాయిద్యములతోకూడా యెదురుగాంచుచునే
 త్రోత్సవముగా వారిదర్శనముచేసుకొని వారినివేంచేయింపుజేసుకొని పోయితాను
 కూర్చుండేరంగమహాలయందు వారికితగిననింహాసనం వేయించివారిని కూర్చుండ ని
 యమించి అప్పుడు వీరప్పయ్యగారికి మనోభీష్టంచెల్లించవలెనని మాయంటమీరు ప్ర
 సాదం బహించవలసినది అనివేడుకోగా - అప్పుడుబ్రహ్మాంగారు ప్రసాదంతెప్పించ
 మనిరి అప్పుడునబాయితాను భుజియింపబడ్డటువంటి విస్త్రువలన్ని పకబంగారుతట్ట
 లో బెట్టుకొనినిష్ఠివెనరుమాలమునుకువేసుకొని తెచ్చిబ్రహ్మాంగారిదగ్గరవుంచిరి అప్పుడు
 యిష్టదేవతాప్రార్థనాసంజేసితర్థం ప్రాప్తించిమునుకు తీవేవరకురక్త పత్రశ్వేతపర్వ
 ముల్లయినపుష్పాలు అయిప్రకాశించెను - అప్పుడునబాబుఅవింతకూచి ఆశ్చర్యపడి-
 పరమానందభరితుండయిన వీర బ్రహ్మాంగారికి - మట్టుప్రదక్షిణంజేసిరివ్యాధిచరణపా
 దాక్రాంతుడయిలేచి రెండుహస్తములు జ్యోటింబుకొని ఓస్వామి నేనుకృతార్థుండన
 యితిసని వేసుకొని మీరుమాతలూకాలూవుండవలెనని ప్రాథికంచినందువల్ల అప్పు

ఈ బ్రహ్మంగారునొప్పుకొనిరి అప్పుడునబాలుదేశములో ఆయిదుపూళ్ళు సర్వభాగిరి
గా యినాయించినారు, కందిమల్లయపాలెం అనే గ్రామంలో మతంగట్టిచిత్తకడ
పంచేయనునిరి-తతిమ్మ బ్రాహ్మణులువున్నదికి వెళ్ళిపోయిరి - అంతటవీరబ్రహ్మం
దీయస్వామిలవారిభార్య గోవిందమ్మగారు యీవత్సమానం విని బసగానిపల్లెనుం
చివచ్చి కందిమల్లయపల్లెదేరను-తర్వాత ఆమకంయందువుత్రిపాత్రాధి పృథ్విగానూట
శైలైస్సెయ్యెదుసంవత్సరములు పృథ్వివియన్తుసంచరించినారు, యీమతంలోసమాధియం
దు కూర్చుండబోతాను అనిశిష్యులకు తెలియగాయప్పుడు శిష్యులు స్వామివారితో
వకవిన్నపంచేసిరి - ఓస్వామిమీదర్శనముమాకు యెన్నటికికాబోతున్నది యనిశి
ష్యులు యనేకవిధములస్తోత్రంచేయగా యప్పుడు బ్రహ్మంగారు శిష్యులవకవాక్యం
ఆసతిచ్చిరి ఓయిశిష్యులారాకలియుగం యిప్పటికినాలుగువేలానూట డెబ్బదియందు
సంవత్సరములు మొదలుకొని పదుమూడో అనందలకుకలియుగం ఆయిదువేలయేం
డ్లకు తిరిగిలోక పరిపాలనకు మేమువస్తూవున్నారము ఓయిశిష్యులారా ఇకప్రమా
ణం తెలియచేస్తాము సావధానం గావినండి సందికొండయందు తపస్సుచేస్తూవున్న
యనమదలవీరభోగయాచార్యులవారు పడమూడోనందన కాళికకుద్ధ గిరిలోజాన
సమాధివిడిచిపెట్టి వింధ్యగిరిపర్వంతరం దివ్యమంగళ విగ్రహంగాప్రకాశించి, తిరిగి
అక్కడవుండే మహాపురుషులవెంటటనుకొని తిరిగిసందికొండమీద ప్రవేశించును,
ఆకాలమందుమీకు వకధాకలాచెప్పుతానువిసండి అనేకనక్షత్రాలువ్రాలును, అనేక
ప్రజలురాలుదురు, యేడుపూళ్ళకు వొకపూరుఅవును యేడుదొడ్లకువకదొడ్డి అవును-
అనేకపరువులరామును, భూమకేతువ అనేనక్షత్రంపుట్టును, సన్నసన్నపాలెగాం
డ్లు సళించిపోదురు-యితిబోయలవలసవారి జీవనములకు కట్టుబడుదురు సాధారణ
నామసంవత్సరములో లీలామానుషంధరించి భదరికమందువుండే మహాపురుషులవెం
టటనుకొని వారివారికీమంత్రమంత్రార్థరహస్యములు కృపచేసి నిజస్వరూపుండనయి
సందికొండయందు వీరప్రతాపంవేయింతుము- విరోధికుతునామసంవత్సరములో లిం
గాలపాటిలోవక మహాశక్తినిపుట్టింటలత్తుమ్మ అనేనామంచాతులోకములో ప్రకా
శించి తిరిగిసందికొండకువచ్చేము యీకాన్యాసఘామకేతువు అనేనక్షత్రంబుట్టినకు
కొండమాలకువచ్చిఅదృశ్యమైపోవును అక్కడనుంచి అనేకలవిచూర్చుట్టించి పూర
పూరప్రజలను అనేకసంశంపుజేసును, అక్కడనుంచి వుత్తరదేశమందు వారిలోవారి
కిలన్యోన్యమై టువంటి కలహములుగలిగి అన్నివర్షములవారున్ను సళించిపోదురు,
గొప్పదేవప్రళయము అన్నిపాడైపోవును సిద్ధాది నామసంవత్సరములో అద్దంకశిమ
లో భూమిగడ్గడ్గవణికిని, పర్వతాలన్నికూలును రాద్రినామసంవత్సర ఆమడమాస
ములలో మహావిచిత్రమైనధ్వనిచాత నక్షత్రంవ్రాచివర్షకృపలయందు వుండకపో

నీయముజేసును, బంగారాదేశమందుకాళి ప్రసన్నమయి ఆరూపుధరించి అనే
 ప్రజలను శిక్షించుచుండెను. కృపాసముజేసును, దక్షిణదేశమందు మళయాళభగవ
 అనేశక్తి ప్రజలను నశింపజేసును పశ్చిమానకుమారంగి అనేశక్తి ప్రజలను మెడలు
 చిరబొస్త్రాహసము కేకలు వేయును - బెజవాడగోలగొండపట్నమవును - కనకదుర్గము
 ద్వారమందు తూర్పున యేడువేలవట్టనలుగు వ్రాలును - ఆకాలమందు నూర్య
 గడగడవలకి నక్షత్రములు వ్రాలును అనేకపుత్రులొందుచు - ముఖబడదాస
 సర్వాకారవచ్చి అనేకధన్వనిచేరి కనకత్రిం నండకొండయందు తటాకములోవుం
 వుండకపాసీయముజేసును అనేకమములకుంకి విచిత్రములుపుట్టును, కొండవేటి
 మయందు దుర్గములోమంటలుపుట్టును మూలంగంయనేశక్తి కేకలువేయును శ్రీ
 ల చక్రతంయందు నందిచెవులోదండవట్టి బుట్టును - భీమరాంబనుల్లోముసశ్యు జీ
 రబడిపాడయిపోవును - ఈశాన్యభగవంతుని తోగంగలోకాపంచాతపచ్చయం
 పడియున్న దండ్రును ప్రమహారాజున కలికావతారపురుషునిపాదముసోకి పాపవివ
 క్తినువును, ఆకాశమందు వివిగాలపుట్టి ఆగాలివలనజనులకు రోగాలుపుట్టును తి
 పతి మొకటేవ్వరునినల్లొముసశ్యుతోంబడిసి మూడుదిశములు వేసినవాకిళ్ళువేరి
 ట్టుగానేవుండు గరుడధ్వజములు పోంకారినాధంబుట్టి రితియగుగూరి వీరరాఘ
 ప్పామికి తిరుమేనగుంధనోగములుగా చుటలగుపుట్టును మేముచచ్చేకాలమున
 భూమిమందు యనేకజలభుక్తులంబులుయయ్యాగమునైమిక్రటమయిన భృ
 యిచ్చిని, లోకములతోతల్లడిలచేరి - పగలుచుక్కలు కనిపించిని యనేకమయినధు
 మకేతువుపుట్టి మహావియలరించే రికు ప్రికాశంయయుత్కృతయవును పాంచా
 నంనార వింశమందు నేనుజననముయిమిలికొలకనవీరభగయాచార్యులవారికి నేన
 భార్యయయి మహావిక్రమముయిరాజ్యంపరిపాలన చేస్తూవున్నామయని శిష్యులకి
 తెలియచాయగా యంతరికవిప్రయంబుమాయించేకాలానకు మేముజీవంతులవై
 యుండేలాగున్న మాపలధాంబునిమియనియకుగ కలియుగం క్షోణసంవత్స
 ములు మినులకొనిపంచారో ఆనందలమమీనుచెప్పిన భవిష్యతులజరుగబోవుతూ వు
 న్న వియులేమీకు కథివృత్తి తెలియచేస్తామిపాపధానంగావిసండి ఆత్మతరణ
 శిశ్యమాపనితృప్తమున నస్తుజననమున జాదులు జంతుకుండాడండేదిన్న అటువంటి
 మీరిననిదేహాధిపలచాత ండబడిన దెహులయియకాదుయని వుండవలసినది మీర
 వాచానలునికొంచవలెనంటే మహావిప్రము చాలతపస్సు చాయదానకు మీచాల
 కాదుమీకు నూత్నమునజ్ఞానాన్ని నేనెలాగుచెప్పరావిసండి - దేహంబడిచేపవ
 యమందు మీయొక్కగురుమూలమంతయు మంత్రధారవాస్తవములున్ను తత్వమశ్వా
 మహావాక్యములున్ను మీకు కృపిత్రాము ఇందులల్ల పృథవియందుమీరుజన్మంబుల
 యొత్తినమూరతపస్సుగల వారలయి పవిత్ర గృహాలయస్థును, యాదేహాలయందు విదే

మొలయి వుండేవారుకొందరు పుణ్యశ్రీధానములయందు జననసంకేతం యయినవాడు
 కొందరు ఈలాగునఉద్భవించి మాభక్తులయి వుండురు యయిలేమొక చక్కదాకలాచె
 వ్యుతాను వినండి మాభక్తులయినవారు వత్తులయిలోకానకు భయపడుతూ లోకభీ
 ములకు దూరపులయి నిత్యానిత్యవర్ణ వివేకంగలిగినవారలయి పుష్పంచంచానైదానికి
 నెరలక్షలయివుండురు విలేవార లోకములోజననమై మాప్రపంచురు ధ్యానంచూతుం
 దు భక్తిక్రియజ్ఞానములుగలిగి రాతింపగను బ్రహ్మంగారు చెప్పిన కాలజ్ఞాన సూ
 త్రప్రమాణాలు సత్యం యనిన్ని మారాకకు నిరక్షిస్తూ వీరధైర్యము గలిగి బ్రహ్మనం
 దులయి మాయొక్క ఆరాధనములు మొనలయిన వాటియందు యనేక భక్తి
 క్రియజ్ఞానములు గలిగి నుభాన వుండురు యటునంటి మహామహాకావ్యము
 వుండురు ఓయిభక్తులారా వారేమీరు యనుకొని యదనమున్ను సంగోపపడుకుం
 టూవుండవలెనదని ఈశ్వరమ్మ గాగారులనుమొక చేతనారుఅప్పుడుకిమ్మలుఅమ్మ
 మేముఆనందధరితులమై అమ్మపరబ్రహ్మంగారికిమాళ్ళుయెంచుయే మహర్షిం
 జరిగించినారో అనివిన్న పంకాయగా అప్పుడు అనతిచ్చిన పదములు బ్రహ్మంగారి
 కొమాళ్ళునో విందయ్యహోంకారయ్య, శంభులింగయ్య, కిరరాజయ్య, పాతులూర
 య్య యీవిదుగురు కొమాళ్ళు అప్పులోపెద్దకొమారుడు గోవిందయ్యగారి తండ్రివనపి
 రబ్రహ్మేంద్రియస్వాములవారు అల్లాటపల్లెలో వీరభద్రుని దగ్గిరవునడేశం వినారుగ
 నుకఅందునుంచి గోవిందయ్యగారు పన్నెండు సంవత్సరముల దూకుగలవారలై అ
 ల్లాటపర్వతంమీద యాత్రైవిండ్లప తపస్సుకూర్చిండిరి అక్కడనుంచి తనశక్తిచాతలో
 కమంతాపత్రాత్రేయ అపుతారంయై అపుతరించి అనేక వేదాంత గ్రంథములుజెప్పి
 ప్రజలకు జెల్లడిజేసివున్నాడు అప్పుడు పర్వత గృహముందుకూర్చుని అల్లాటపల్లెవీరభ
 ద్రునిదగ్గర వునడేశమై కందిమల్లయపల్లెకువచ్చి అక్కడనుంచి ప్రవేశించి మతం
 లోవుండి తనకిమ్మలకు యాత్రాంతం తెలియజెప్పి అప్పుడు మాతల్లియైనమహాలక్ష్మి
 మృగానికి వివాహంచేసుకొనిరి మాతల్లియైన లక్ష్మమ్మ గారికి కొమార్తెలయిశ్వరమ్మ
 వియిన నేనునాచెల్లెండు సార్వతమ్మ, శకరమ్మ, గోవిందమ్మ, గిరిరాజమ్మ, ఈయైదు
 గురముకొమాతెలముతర్పాత మాతండ్రియైన గోవిందయ్యగారు మాతల్లిలక్ష్మమ్మయి
 ద్దరు వకసమాధిలో కూర్చుండిరినాచెల్లెండుకొన్ని సంవత్సరములువివాహములేకుండా
 వుండి వారివారికి యిచ్చిన కాలజ్ఞానములు యరువైయైదువేలా కాలజ్ఞానములు వా
 రివారిసమాధిలోనే కూర్చునేకాలమందు ఆగ్రంథములు వుచ్చుకొని వారున్న సమా
 ధికపోనిష్టకూర్చుండి తపస్సుచేస్తూవుండిరి నేనున్ను విశ్వామిత్రునిసంవత్సరములోతపో
 నిష్టకుకూర్చుండ బోతూవున్నానని కిమ్మలకు తెలియచేయగాకిమ్మలు వకవిన్నపంజేసి

అప్పుడాకవిరుద్ధముగా మీరుచేపాపందేకుండా వుండడంయేమని అడుగగా అప్పు డుయ్యోశ్వరమ్మ గారుభూర్వ్యత్రైతంయల్లడిగా శిష్యులకు తెలియజేసినగనుక ఇంతట నైనా జ్ఞానంపొందవలసినది ఇదిన్ని గాక శ్రీహేతులూరివిరాట్టవీరప్పిప్పేంద్రియస్వా ములవారు ఈయేడుకోట్లభూమండలములో యేకచక్రాధిపతిగాయేలబోతూవుండిదు బోతున్నదిగనుక ఇంతటనైనా జ్ఞానపొంది ఈ ప్రకటించిన వారెవరైనాగానిబ్ర హ్మత్వత్రియవైశ్య కూడ్రాదులు మొదలై అష్టదశసవర్గాలవారున్న జ్ఞానం అనేకోన్మి ష్ట నిగ్రహత్వములకు భూలోకములో మహాప్రళయంతకములు కా తిని వెలిగింయకొని అంధకారం బంధురంబైన పెనుమాయను నాశనంజేసి శ్రీహేతు లు మీ బ్రహ్మం గారు దైవమనితాగా యోచించుకొని త్రికరణశుద్ధిభావ ద్భక్తిగలిగినదిసముద్రజలజీవినవారికివిమివాధలులేకుండా బ్రహ్మనదీనిని పొంది మీదైర్యము గలిగి వీరసహసులై కలగడమునుండి వీరధర్మంపూడబోతూవున్నా రుదేశములోకివచ్చిన దేవతాపంపులు వారిదర్శనానకు శరవు వారికిఅంట నేరవు సకలజనులుయీ కాలజ్ఞానము మాచిమియొక్క అజ్ఞానమైనటుచంటిమిగ్గములు విడిచి కూర్మజ్ఞానముపొంది దేవాధీమలు పీడగొట్టి పంచభూతములు చలనంలేకుండాయే కమనస్సుగా సుతిజీసిహృత్కమలమిస్తు అహోరాత్రిశృణూ యొక్క మహాద్యౌతా త్మరీ మహామంత్రంజంపా గ్రమస్తుమానక యెరుకమరుపకుండా అంకుశాన అప్పటప్ప టికి పొడిచి అహోరాత్రిశృ పసనజేస్తూవుత్తవలసినది ఈ ప్రకారంవున్నటువన్నిమహా సుభావులు ఆచంద్రార్కస్థాయిగా పరిల్లి బోతూవున్నారు ఈ ప్రకారం పూజకాయా కథనమధాంధముచాత మావాక్యములునమ్మక కల్గనియొకతాళి ప్లావన చేసినవ్వేవారి నిముస్తుచచ్చే మహాప్రళయంతకములైన దేవతాపంపులు విరుచుకతిని పోతూవున్న వి, ఇదిగాక అనేకమైన పుత్రాతములవల్ల నష్టమైపోదురు చాలాయోచించుకోవలసి నది ఇదివీరగురు వాక్యం తప్పదు.

శ్రీవీరబ్రహ్మర్షిమస్తు. శ్రీ శ్రీ శ్రీంజేయసునవాయం.
కాలజ్ఞానము ముగిసినది.

కీర్తనాధన్యాసిరాగం - అదితారం.

చచ్చేటందుకువుట్టివున్నవు - సందులుమారకురోరన్న
యన్నాళ్ళుండినయముడువిడువదు - యెందుకుదడికెవురోరన్న
సాధులతోనుసంగతిజేసి సంద్రియరుగరావోరన్న
సందు పొదముచుకున్నావు - సందులకురవోరన్న
సందులకురవోరన్న - సందులకురవోరన్న

శ్రీరస్తు.

అత్తజ్ఞానోదయము.

అత్తజ్ఞానము వలయువారలకు

పుష్పయుక్తంబగునటుల

ధూజాటి. లక్ష్మీనారాయణయ్యగారిచే

రచియింపబడి

యనమదల. అనంతాచార్యులవారి

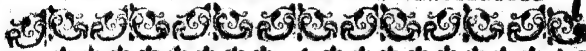
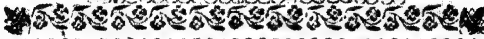
స్వకీయ

(విద్యా) వివేకకళానిధిముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపించి ప్రచురింపబడియె.

౧౮౮౮-సం॥ మదరాసు.

All - rights Reserved.

విషయసూచిక:

పేజీసంఖ్య

పుటసంఖ్య

౧	రాగద్వైపకరణము.....	౪.
౨	సాధనచతుష్టయము.....	౬.
౩	గుణత్రయము.....	౭.
౪	స్థూలపంచీకరణము.....	
౫	పంచకములు.....	౮.
౬	సూక్ష్మపంచీకరణము.....	
౭	చేతనాచేతనవిచారము.....	౯.
౮	దుఃఖముస్వాభావికముకాదనుట....	
౯	కమలవిచారము.....	౧౦.
౧౦	ఆత్మనాత్మవిచారము.....	౧౩.
౧౧	శరీరత్రయవిలక్షణము.....	౧౬.
౧౨	తత్వాదినిరూపణము.....	౧౭.
౧౩	ఆగామిసంచితప్రపారబ్ధములు ...	
౧౪	అవస్థాత్రయవివరణము.....	
౧౫	పంచకోశవివరణము.	౧౯.
౧౬	సచ్చిదానందమఖండస్వరూపవివేచనప్రకరణము ౨౧.	
౧౭	అజ్ఞానస్వరూపనిరూపణము. ...	౨౨.
౧౮	తాపత్రయనిరూపణము. ...	౨౫.
౧౯	శ్రవణమనననిధిధ్యాసననిరూపణము	
౨౦	సుఖదుఃఖవిచారము.	౨౬.
౨౧	వివేకప్రకరణము.	౩౦.
౨౨	ముక్తిపంచకనిరూపణము.....	౩౯.
౨౩	ఆత్మప్రియత్వనిరూపణము.	౪౦.
౨౪	మహావాక్యవిచారము.	౪౧.
౨౫	బ్రహ్మక్తివిచారము.	౪౩.

శ్రీరామాయణము

శ్రీరస్తు.

శ్రీకృష్ణాయనమః.

ఆత్మజ్ఞానోదయము.

హరిః ఓం || గురుబ్రహ్మగురుర్విష్ణుః | గురుద్వేహానుహేశ్వరః |
గురుస్సాక్షాత్పరబ్రహ్మ | తస్మైశ్రీగురువేనమః ||

శ్లో|| రామోమత్కులదైవతంసకరుణంరామంభజేసాదరం | రామేణా
భిలఘారపాశరహితో రామాయ తస్మైనమః | రామాన్నాస్తి జగత్రి
యైకసులభో రామస్యదాసోస్త్యహం | రామేప్రితిరతీవమేకులగురోఽహీ
రామరక్షస్యహం || సీతామనోమానసరాజహంస | సంసారసం తాపహ
రక్షమాహో | శ్రీరామదైత్యాంతకశాంతయాప | శ్రీతారకబ్రహ్మనమో
నమస్తే || బ్రహ్మచ్యుతానందఫలప్రదాయినం | వేదాంతవిజ్ఞానసుగంధపు
ష్పితం | సీతాశుభాంగాంచిత బాహుశాఖినం | శ్రీరామకల్పద్రుమ
మాశ్రయామః ||

శ్లో|| అనంతశాస్త్రంబహువేదితవ్యమల్పశ్చకాలోబహువశ్యవిఘ్నః |
యత్సార్థహితం తదుపాసితవ్యం | హంసోయధాక్షీరమివాంబుమిశ్రమ్ ||
అనిచెప్పియుండుప్రకారమువివేకముగల యోగులగువారికి సారభూతమ
యిన అధ్యాత్మశాస్త్రమే పుష్పాసంపతగినదనిన్ని అట్లుగానియెడలఅన్ని
శాస్త్రములు తేలుసుకొనుటకుఅశక్యములనిన్ని అందులోకొన్నిశక్యములు
గాదేహను స్త్రీతాత్పర్యములుబహువిధములు గనుకఅవియన్నియు

జీవితముకాలము స్వల్పమనిన్నియేదో ఒకవిధమున సాధించుదమంటే పు
త్రదారాది సంసారబాహుళ్యమువల్ల విష్ణుమలుగులుగుచున్నవనిన్ని ఈ
మొదలయిన హేతువులనుబట్టి శాస్త్రములయందుసారభూతమయిన వ
స్తు నిర్మయమేదికలదోదాన్ని సద్గురుఉపదేశమువల్ల చక్కగా తెలుసు
కుంటే అప్పుడు అత్తజ్ఞానోదయమవుననిసాక్షాత్ భగవంతుడుఅజ్ఞాను
నకు ఉపదేశముచేసివున్నారగునకు నావంటిపామరులకుజ్ఞానముకలుగు
నిమిత్తమయినులభమయినశబ్దమాలతోనున్నుమిగులసంతోషముగానున్న
అత్తజ్ఞానోదయవిషయమయినాడుడమయినది. లోకమునందుఈశ్వరా
నుగ్రహము కలవారికినులభమగా అత్తజ్ఞానముకలిగేవుపాయముచెప్పు
చున్నాను. అదెట్లనగా:—పామరులకుయేడుఅవరణములున్నవనివేదాంత
శాస్త్రములయందు చెప్పబడియున్నవి. అవియేవియనగా, దుఃఖము, శరీ
రపరిగ్రహము, కర్మము, రాగద్వేషములు, అభిమానము, అవివేకము, అ
జ్ఞానము. అందులోదుఃఖమయినది శరీరపరిగ్రహమువల్లవచ్చినది. శరీర
పరిగ్రహము కమఁవల్లవచ్చినది. కర్మ రాగద్వేషాదులచేతవచ్చినది. రా
గద్వేషాదులుఅభిమానమువల్ల వచ్చినవి. అభిమానమవివేకమువల్ల వచ్చిన
ది. అవివేకమజ్ఞానమువల్లవచ్చినది. అజ్ఞానమనాదియైనది గనుకఅదిఫ
లానివిధముగావచ్చినదని నిర్ధారణచేయుటకు దుర్లభముగావున్నది. అ
యితే అనాదియనిచెప్పబడేఅజ్ఞానము అత్తజ్ఞానముకలిగితేపోతుంది. అ
జ్ఞానముపోగానే అవివేకముపోవును. అవివేకముపోగానేఅభిమానము
పోవును. అభిమానముపోగానే రాగద్వేషాదులుపోవును. రాగద్వేషము
లుపోగానేకర్మముపోవును. కర్మపోగానే శరీరపరిగ్రహముపోవును.
శరీరపరిగ్రహముపోగానే దుఃఖముపోవును. గనుకవివేకయినవాడు
అత్తజ్ఞానము సద్గురుమూలకముగా సంపాదించవలయును. అయాత్త
జ్ఞానమెట్లుకలుగుననగా, అత్తజ్ఞానాత్మ విచారమువల్లనేకలుగును. అదెట్లు
గన:—శుద్ధబహు యందుకలితంబయినమాణవుత్పత్తిఅ

1 వల్ల స్వర్గనరకములనియు యిహపరములనియు అదియనాదియేకమనే
 2 ము చరాచరము అండపిండము జ్ఞావాజ్ఞానము సత్తునసత్తుహితాహి
 3 త్తము మానాభిమానము కర్మాకమకము ధర్మాధర్మముశుభాశుభము
 4 గ్రానిద్రపక్వాపక్వము కామనిష్కామము సీతోష్ణమయ్యుక్తాయుక్తము
 5 శనిరాశ కోకమోహమురాగద్వేషము మొదలయినవిద్వంద్వములుగా
 6 ప్రండుబంధములలో చిక్కిపుట్టుగిట్టువారు అవయవములతోగూడినదేహ
 7 ముతానుకాదనితెలిసి తాను దేహీయనిమనుస్సునందు నిజముగా తెలిసి
 8 వాడయి తాను మోక్షాధికారియనితెలియబడుచున్నాడు. ఈభూమి
 9 మందు అండజస్వేదజోద్భవజరాయుజంబులనినాలుగువిధయోనులయిం
 10 ము పుత్పత్తిలయినయేడువిధదేహములలో దేవతాభేదంబులు ౧౧ లక్ష
 11 ము, మానవభేదంబులు ౯ లక్షలు, మృగభేదంబులు ౧౦లక్షలు, పక్షి
 12 భేదంబులు ౧౦ లక్షలు, జలచరభేదంబులు ౧౦ లక్షలు, నేలప్రాకేజంతు
 13 భేదంబులు ౧౩ లక్షలు, గిరితరుగుల్పత్పణలతాదిస్థావరభేదంబులు ౧౯
 14 లక్షలు, ఇవియన్నియుచేరి ౮౪లక్షల దేహభేదంబులలో యిహపరలో
 15 క్షాపకశక్తికలిగినది ఉత్తమశరీరమనిన్ని పరలోకమెరుగక యిహలోక
 16 ముమాత్రమే యెరిగివర్తించుటమధ్యమశరీరమనిన్ని యిహపరలోకములు
 17 రెంటిని నెరుంగక చలనములేక స్థావరముగానుండునది అధమశరీరమనిన్ని
 18 మూలాగు పుత్రమమధ్యమ అధమశరీరములలోమధ్యమ అధమశరీరముల
 19 కు మోక్షములేక పుత్రమశరీరములయిన మానవశరీరములకే మోక్షాధి
 20 కారశక్తి గలిగియున్నది గనుక యీ ౮౪ లక్షల దేహములలోమానవ
 21 దేహమున జన్మించుట అరుదుగనుక అదితెలుసుకొని అధమమయినరా
 22 వద్వేషములనెడి ౧౬ గుణములను మోక్షాపేక్షగలవారు విడుతురు. ఈ
 23 గుణములను విడువనిపక్షమందు జన్మపరంపర గానంసారతాపత్రయముల
 24 మున భవ బంధములనుభవిండుకొరకుకలిగినజడపదార్థమయినయీస్థూ
 25 థదేహము నశించుకాలమున పుష్పాధులుసంభవించిచిత్తభ్రమవలనయీ

తెలుసుకోలేక యమధర్మరాజాయుధమునకు ఆహారముగా యీజీవులు చిక్కుచున్నారుగావున అటువంటిపద సంభవించుటకుముందే యీగుణములను దహించివిపేకమును కలుగజేసుకొన్నయెడల మోక్షాధికాభిలయివర్తింతురు.

రాగ ద్వేష ప్రకరణము:—౧. రాగము ౨. ద్వేషము ౩. కామము ౪. క్రోధము ౫. లోభము ౬. మోహము ౭. మదము ౮. మాత్సర్యము ౯. యిర్ష్య ౧౦. అసూయ ౧౧. దంభము ౧౨. డర్పము ౧౩. అహంకారము ౧౪. యిచ్ఛ ౧౫. భక్తి ౧౬. శ్రద్ధ అని ౧౬విధములుగలవు. అందులో స్త్రీపిషయమయికలిగెడిచిత్తవృత్తికిరాగమనబడును. తనకు ఒకడు అపకారముచేసినయెడల ఆ అపకారమునకు ప్రతిఅపకారముచేయవలయుననితోచెడిచిత్తవృత్తిద్వేషమనిపేరు. గృహారామక్షేత్రధనధాన్యాదులనుసంపాదించవలయుననెడిచిత్తవృత్తికామమనిపేరు. తానుసంపాదించినట్టిపదార్థంబులకుయెవడుఋణముకలుగజేయునోవానిమీద వుగ్రముగలిగెడిచిత్తవృత్తికిక్రోధమనిపేరు. అజిహించినద్రవ్యమును శైలవుచేయకూడదనేచిత్తవృత్తిలోభమనిపేరు. అయిశ్వర్యమదముచేత కృత్యాకృత్యముల నెరుంగలేనిచిత్తవృత్తికిమోహమనిపేరు. సకలసంపదలుకలిగి నేనుయేమిచేసినాచెల్లుననితోచెడిచిత్తవృత్తికి మదమనిపేరు. ఒకడుతనకంటెనధికుడయివుండనేనివానిసంపదనుచూచినహించలేనిచిత్తవృత్తికి మాత్సర్యమనిపేరు. దుఃఖముపరులకురాకుండావుండగా తనకురావచ్చునా అనేచిత్తవృత్తికి యిర్ష్య అనిపేరు. మనవలనే పరులు సుఖముగా వుండవచ్చునా అనేచిత్తవృత్తికిఅసూయ అనిపేరు. తానుచేసిన ధర్మకార్యము నలుగురుయెరిగి మెచ్చువలయుననేచిత్తవృత్తికిదంభమనిపేరు. తానుపెద్దవాడనియుయితరులెవరు తనకుననికాదనియుననితోచుచున్నప్పుడు, దిగ్భగ, మనిపేరు. ఓరీనిను, శిక్షించేవాడునేననియెఱుంగ

తత్పత్తికి అహంకారమనిపేరు. అనిర్వాచ్యంబులగు శౌచాదిక్రియలను
 చేయవలెననెడి చిత్తవృత్తికి యిచ్ఛయనిపేరు. గురుచేవతాదులయందు
 గుర్తిప్రీతికిభక్తియనిపేరు. గురువులయందును కేదాంతవాక్యములయందు
 దుష్టయాగాదిక్రియలయందును గల విశ్వాసమునకు శ్రద్ధయనిపేరు. ఈ
 లాగున రాగద్వేషంబుల స్వరూపంబుల నెరుంగవలయును. ఏలనంటే
 యివి ప్రణతములులేకనే వచ్చుచున్నవి. ఈ రాగద్వేషాదులు యేలవ
 చ్చుచున్నవంటే అభిమానముచేత వచ్చుచున్నవి. ఈ అభిమానమెందుచే
 తవచ్చుచున్నదంటే అవివేకముచేతవచ్చుచున్నది. ఈ యివివేకమెందుచే
 త వచ్చుచున్నదంటే అజ్ఞానమువల్ల వచ్చుచున్నది. గనుక మోక్షాపేక్షగ
 లవారు రాగద్వేషములకు ప్రేరేపణకారకాలుగావుండు అభిమానము, అజ్ఞా
 నము, అవివేకము, వీటినివదలి ఆత్మనాత్మవిచారముచేసి సంసారిబంధం
 బులవదలి త్వరలో జీవన్ముక్తి సుఖంబుపొందవలయును. ఏలనగా రావణా
 నురుడుమొదలు మధుకయిటఘటవరకు వరప్రసాదులుగానున్న మహాబ
 లపరాక్రమ శౌలులుగానున్న వుండిన్నియగుణములలో వొక్కక్కగుణ
 ము వొక్కక్కనికి వున్నందున వొక్కక్కడు వుత్తమిత్రకళిత్రాదులతో
 డ యిహపరసౌఖ్యములను అనుభవింపక శతృవులవల్ల ప్రాణహానిరాజ్య
 హానిబంధునాశముమొదలయిన అనేక అనర్థములను అనుభవించిరి. ఈ రా
 గద్వేషములన్నియును సరకమునకున్న జననమరణములకున్న సకలసం
 సారభవబంధములకున్న హేతుకరములుగావున్నవని శాస్త్రములలోచే
 ప్పబడియున్నందున మోక్షాపేక్ష గలవారికియివివృండుకూడదు. ఈ రా
 గద్వేషములు విడుచుటకేది ఉపాయమనగా సత్సహవాసము వల్లను
 శాస్త్రనిచారణవల్లను తనవివేకమువల్లను పెద్దల ఆశీర్వాచనముల వల్ల
 నుగురువుల సహవాసముచేత వారికృపకలుగ చేసుకొని వారుబోధనే
 యు జ్ఞానమనే వజ్రాయుధమువల్ల వాటిని ఛేదించి మోక్షమును చేంద

సాధనచతుష్టయము:— బ్రహ్మసత్యము జగన్విద్యయని యెరుంగునచే నిత్యాసత్యవస్తువివేకము. ఇహమందు వనితాదిభోగములతో చేరిన గృహకుటుంబ ధనధాన్యములయందు ప్రీతియు పరలోకమందురభాసంభోగము మొదలగు కోరికలనున్న వమనాన్నమూత్రపురిషాద్యుపలెనే మనస్సున యెంచక ప్రపంచమునకు కారణకర్తగా ప్రకాశించు భగవంతునియెడల విశ్వాసము గానుండడమే ఇహమత్తరార్థఫలభోగ విరాగమయినది. శమ, దమ, ఉపరతి, తిలీక్ష, సమాధానము, శ్రద్ధ, మొదలయిన యీ ఆరుచేరి శమాదిషట్క సంపత్తిఅయినది. అందు శమమనగా మనోనిగ్రహము. దమమనగా జ్ఞానేంద్రియ కమేంద్రియ ములను విషయములలో బడనివ్వక ఆటంకపరుదుట. ఉపరతియనగా సకలపాపకర్మంబులు విడిచి సకలపుణ్యకమంబులుచేసి భగవంతునికి ప్రీతిచెయుట. తిలీక్ష అనగా సకలముపోవుటకు వ్యసనములేకయు సకలమువచ్చుటకు సంతోషములేకయు సమబుద్ధితోగూడి యుండడము. సమాధానమనగా పెద్దలతోచేరి శ్రవణంబుచేయుకాలంబున మనసునున్నయింద్రియములనున్న విషయములలో బడనివ్వకనిలుపుట. శ్రద్ధయనగా వేతాంతశాస్త్రములయందునుగురువులయందును ఈశ్వరునియందునుఅధికవిశ్వాసముతో గూడియుండుట. అగ్నిలోబడినవాడు, జలమునుచూడ పారెడుచందమున యెప్పుడుమోక్షముకలుగునో అని అతితీవ్రముతో కూడియుండడమునకు ముముక్షుత్వమని పేరుగనుక యీనాలుగు సాధనములు గలవారేమోక్షార్హులని యెంచబడుదురు. ఇదిగాక మోక్షాపేక్షకలవారికియిచ్చా- భక్తి, వైరాగ్యములు, కలిగివున్నయెడల వారుమోక్షము పొందుటకు హేతువుగావుండునని తెలుసుకోవలసినది. గనుక అందు యిచ్చలనగా ఆకలిదాహము నిమిత్తమయి అన్నపానాదులు గ్రహిం

సుగానుండును. లేక చాధగానుండును. గనుక విటివలన పుణ్యపాపంబులు, స్వగళనరకంబులు, బంధమోక్షంబులు, లేవనితెలుసుకోవలయును. భక్తియనగావేదాంతశాస్త్రములయందును సర్వాంతర్యామియైన ఆరాధ్యునియెడలను గలిగిడువిశ్వాసము. వైరాగ్యమనగా మనోవాక్కుయొక్కపాపములయిన త్రికరణములతోడ యదార్థముగా నప్రీతితోడనడవడము. కాబట్టినుముత్యపులు భక్తివైరాగ్యములు పొందవలసినదియేలనంటే భక్తివైరాగ్యములవల్ల పూర్వము ఖట్వాంగమహారాజమొదలయినవారు అనేకమంది మోక్షముచెందిరని శాస్త్రములుమొరదెట్టుచున్నవి. గనుక ముముక్షువులకుభక్తివైరాగ్యములుఅవశ్యముగావుండవలయును.

గుణత్రయము:— సాన్నికము, రాజసము, తామసము, అని మూడుగుణములుకలవు. అందుసాన్నికమనగా సన్న్యాశము గనుక అదిదైవసంపత్తుకలిగివుండును. రాజసగుణములోకవాసన, దేహవాసన, శాస్త్రవాసన మొదలయినవాటిసకలిగివుండును. తామసమనగా రాక్షసుల సంపత్తుగలిగి వుండడము గనుకవివేకులగువారు సదాసాన్నిక గుణమును వహించియుండవలయును. మార్గములో నొకపాడునూతిపయిపచ్చిక మూతపడియుండ చీకట్లో నొకడునడుచుచు యాకూపమును తెలియక బడినరీతిగా అస్తి, మాంసము, రక్తము, చర్మముమొదలయినవాటితో పూరితంబైన స్త్రీలదేహంబునుచూచి మోహంబునచిక్కి-విషయానందభరితులయిజీవులపారభ్రమనుఅనుభవించుచున్నారు. గనుక ఈయజ్ఞానంబురహితంబుదేయకోరి బ్రహ్మపాసన చేసినయెడల సంసారవ్యాపారాదులునశించును. విషయ సుఖంబులను యిచ్చయించినయెడలవివేకమునాశంబుచెందును, గనుక శృతిస్తోత్రవాక్యములను సద్గురు మూలకముగా గ్రహించిత్రవణమననసిధిధ్యాసనంబులుచేసినముక్తికలుగును.

స్థూలపంచీకరణము:— పృథివ్యాధి పంచభూతములలో మొద

గాయుననందు అగ్ని, ఆ

గ్నియందుదకము, ఉదకమందు పృథ్వీ, యీ పంచభూతముల నొక్కటిని రెండుభాగములుచేసి యందులో మొదటియర్థభాగమువ్రండగా మిగత అర్థభాగమును నాలుగుభాగములుగాచేసి యితర భూతములయొక్క భాగములతో జేర్చితే యీ ౨౫ న్నూ గూడి స్థూలపంచీకరణమయినది.

పంచకములు:— జ్ఞాత, మనస్సు, బుద్ధి, చిత్తము అహంకారములకు అంతఃకరణములనిపేరు. ఇవి ఆకాశపంచకములో చేరినవి. ప్రాణోపానవ్యానోదాన సమానములకు ప్రాణేంద్రియములనిపేరు. ఇవి వాయుపంచకములో చేరినవి. శ్రోత్రత్వక్కుచక్షు జిహ్వఘ్రాణములకు జ్ఞానేంద్రియములనిపేరు. ఇవి అగ్నిపంచకములో చేరినవి. శబ్దస్పర్శరూపరసగంధములకు పంచతన్మాత్రలనిపేరు. ఇవి అన్నపంచకములో చేరినవి. వాక్యాణిపాదగుహ్యగుదములకు కమేకేంద్రియములనిపేరు. ఇవి పృథ్వీపంచకములో చేరినవి.

సూక్ష్మపంచీకరణము:— ఈ పంచభూతముల నొక్కొక్కటిని ౨ భాగములుచేసి యందులో అర్థభాగముండగా తక్కిన అర్థభాగమును ౪ భాగములుగాచేసి యితర భూతములయొక్క భాగములతో చేర్చితే యీ ౨౫ న్నూ కూడి సూక్ష్మపంచీకరణమయినది.

చేతనాచేతన విచారము:— ఈ ప్రపంచములో చేతనములనిన్ని అచేతనములనిన్ని రెండువిధములు. అందులో పాదములతోనడుచుజంతువులకున్న రెక్కలతోయెగురు పక్షులకున్న నేలపాగకాదు జంతు భేదములకున్న చేతనములనిపేరు. పృథ్వీ, జలము, పర్వతములు, వృక్షాదులు మొదలయినవి అచేతనములనిచెప్పబడుతున్నవి. ఇదిగాక ప్రపంచములో ఆత్మయనియు అనాత్మయనియు రెండువిధములు. అందు ఆత్మ అనగా ప్రపంచాతీతుడు. అనాత్మ అనగా ప్రపంచాతీతుడు కానివాడు.

(2)

(7)

లయినవి. ఈ అనాత్మ తో కూడుకొని తోచెడి యాత్మ జీవుడనియు, ఈశ్వరుడనియు రెండువిధములుగా తోచుచున్నవి. ఈ జీవేశ్వరులనేకనేక విధములుగా తోచుచున్నారు. జీవుడు అనేకవిధములుగా తోచినను ఒక్కడొక్క యీశ్వరుడుకూడ యెందుకు అనేకవిధములుగా తోచుచున్నాడనగా అతడాలాగుననే తోచును. అట్లే అతడు పుణ్యక్షేత్రములయందును పట్నములయందును గ్రామాదులయందును ప్రతిగృహమందును మృచ్చిలాదారుతామ్రాదిప్రతిమలుగా తోచుచున్నాడు. ఇట్లుండగా ఈశ్వరుడెందుకీలాగున తోచుచున్నాడనగా పైనచెప్పబడిన మృచ్చిలాదారుతామ్రాదిప్రతిమలకు యీశ్వరబుద్ధిగాని ప్రతిమాదిబుద్ధి యేష్వరులేదు. వాటియందీశ్వరబుద్ధి లేనియెడల గోపురప్రాకారాది మంటపములకున్న పూజాభిషేకములకున్న యేలజనులువ్యర్థముగా కోట్లాదింకరద్రవ్యములను వ్రయముచేయుచున్నారు. గనుకనే పైనచెప్పబడిన ప్రతిమాదులయందు ఈశ్వరబుద్ధిరావచ్చునని నామతము. ఇదిగాక, అనాత్మస్వరూపములయిన ప్రతిమాదులయందు దీశ్వరబుద్ధిరావచ్చునా అంటే రావచ్చును. ఏలనంటే మిక్కిలి యేహ్యమయిన జేహేంద్రియాది సంఘాతమే నేననువానికి ఆప్రతిమాదులయందు ఈశ్వరబుద్ధియేలరాకూడదు. మరియు జేహేంద్రియాదులు శుక్లశోణితంబులవలన బుట్టినవిగనుకనున్న మాంసమూత్రపురీషాదులవల్ల క్రిందిపబడినవిగనుకనున్నయివి యేహ్యములనుటకు ఉచితమే ఇందుకనేకదృష్టాంతములుగలవు. అవియనావశ్యకముగనుక యీప్రకారంబుగా ఆత్మనాత్మనిబారముచేసి య్యాత్మస్వరూపంబు నేనని యన జెరుంగుచున్నాడో వాడేయిత్తుడు.

దుఃఖము స్వాభావికము కాదనుట:— ప్రాణులకు దుఃఖమే స్వాభావికమా లేక ఆగంతుకమా అని ఆలోచనచేసినయెడల అదియగంతుకమేకాని స్వాభావికముకాదని తోచుచున్నది. ఇదిస్వాభావికమేకాని స్వాభావికముకాదని యెత్తముచేయురు గనుక యితి

గంతుకమనియే చెప్పకలయును. ఇందుకు కొన్నిదృష్టాంతములుచెప్పెదను. అవియెవియనగా వేపాకుకు చేదుస్వాభావికము గనుక చేదులేనివేపాకు యొక్కదనూలేదు. వేపాకునుచేదు వకనిమిషమయినను, దలియుండదనెడి సంగతి యేలాగున అందరికి తెలుసునో అదేలాగునః ఖముజనులకు స్వాభావికముకాదని స్పష్టముగా తెలుసుకోవలెను. ఇదే రీతిని అగ్నికి ఉష్ణత్వంబు స్వాభావికంబు. జలంబునకు శైత్యంబు స్వాభావికంబుగనుక అత్తకు దుఃఖము స్వాభావికమని చెప్పకూడదు గనుక అది ఆగంతుకమనేచెప్పవలయును. అట్లయితే దుఃఖమెందుచేతవచ్చినదంటే శరీరపరిగ్రహముచేత వచ్చినది. ఎంచెందు శరీరపరిగ్రహము కలదో అందందు దుఃఖముగలదు. ఈశరీర మెందుచేతవచ్చినదంటే కర్మముతోగూడిన పంచీకృత పంచమహాభూతంబులవలననే వచ్చినదని తోచుచున్నది. (కర్మమెవరికి నశించిపోవుచున్నదో వారికి శరీరమురాదు. కర్మముకలిగినేని శరీరముకలుగుననిశ్చతులు పలుకుచున్నవిగనుక) కర్మమునునశింపచేసి జ్ఞానసంపాదనచేసుకొన్నయెడల మోక్షముకలుగును.

కర్తృవిచారము:— కర్త అనగా ప్రాణులయొక్క వుత్పత్తి వృద్ధి నిమిత్తమయి చేయబడునది. పుణ్యకర్మమనియు, మిశ్రకర్మమనియు, పాపకర్మమనియు, మూడువిధములుకలవు. వీటికిఫలములు యేలాగనగా పుణ్యకర్మంబునకు దేవాదిశరీరప్రాప్తి, మిశ్రకర్మంబునకు మనుష్యశరీరప్రాప్తి, పాపకర్మంబునకుతిర్యగాదిశరీరప్రాప్తి, పుణ్యోత్కృష్టకర్మంబునకు హీరణ్యగర్భశరీరప్రాప్తి, పుణ్యమధ్యమంబునకుయంద్రాది శరీరప్రాప్తి, పుణ్యసామాన్యంబునకు యక్షరక్షపిశాచాది శరీరాదిప్రాప్తి, పాపోత్కృష్టకర్మంబునకు పరులకుసంతాపకరంబయిన గుచ్చగుల్మవృశ్చికయాక వనమక్షికాది శరీరప్రాప్తి, పాపమధ్యమంబునకు అష్టుపనస, నారికేళ, మహిషాశ్వ, గదకభాది శరీరప్రాప్తి, పాప

బునకు సహాయ కమానుష్ఠానముచేతను చిత్తశుద్ధి, తద్వారా, సా-
 ధన చతుష్టయసంపత్తి, తద్వారా, సద్గురులభముకలిగినద్గురులభపూ-
 ర్ణకంబుగా చేయబడినశ్రవణ, మనన, సద్విధ్యాసలచేత వచ్చినట్టి జ్ఞాన
 ముఖ్యారాజీవస్తుక్తి సుఖంబిచ్చునట్టి శరీరప్రాప్తి, మిశ్రమధ్యమంబునకు
 స్వాశ్రమోచిత కామ్యకమకంబులకు యోగ్యమయిన శరీరప్రాప్తి, మిశ్ర
 సామాన్యంబునకు ఛండాలవ్యాధాది శరీర ప్రాప్తికలుగును. గనుక
 వివేకియగువాడుకమకఫలతారతమ్యమును విచారించిమిత్రోత్క-వకంబు
 యేవిధంబున సిద్ధించునోయని అందుకుతగిన వ్రణుత్నము చేయవల-
 యును. మరియు విచారపరులకు జ్ఞానయోగముచేతనున్న కర్మసమ్యులకు
 కర్మచేతనున్న యారెండువిధములయిన నిష్ఠలుకలవు. పురుషుడు కర్మ-
 రంభముచేయునందువల్లవానికి జ్ఞానయోగసిష్ఠ కలగదనిన్ని కర్మపరిత్యా-
 గమువల్ల పురుషుడు వైష్కర్మ్యలక్షణ జ్ఞానసిద్ధిని పొందచాలదనిన్ని చె-
 ప్పబడియున్నది. పురుషుడుకుమైనను కర్మచేయకపుండరు. ఏలనంటే
 వాడు ప్రకృతిలోబుట్టినగుణములచేత స్వారీసములేనివాడై కర్మనుచే-
 యుచున్నాడు. ఎవడయితే వివేకములేక కర్మేంద్రియములను నిగ్రహిం-
 చి మనస్సుచేత యింద్రియములను చింతించుచున్నాడో వాడు కపటమ-
 యిన ఆచారముగలవాడని తెలుసుకోవలయును. గనుక యెవడయితే
 మనస్సుచేత యింద్రియములను నిగ్రహించి ఫలాకాంక్షలేకనేకర్మను
 చేయుచున్నాడో వాడుఉత్తముడని యెఱుంగవలయును. మఱియు భ-
 గవత్ప్రీతిగా చేయబడు కర్మతప్ప తక్కినకర్మబంధకము గనుకబుద్ధిశా-
 లియైనవాడుకర్మనుఫలకాంక్షలేకుండా చేయవలయును. మరియు బు-
 ద్ధిశాలిగావుండువాడు పాగ్రిణులుఅన్నమువలన బుట్టుచున్నవనిన్ని అన్న-
 మువషణదేవతవలన బుట్టుచున్నదనిన్ని వర్షదేవత యజ్ఞమువలన బుట్టు-
 చున్నదనిన్ని యజ్ఞము కర్మవలనబుట్టుచున్నదనిన్ని ఆకర్మ వేదమువల్లబు

యెన్ ఆపరమాత్మ యజ్ఞమునందు యెల్లప్పుడు ప్రతిష్ఠితుడైవున్నట్లుగా నున్న తెలుసుకోవలయును. ఎవ్వడయితే ఆత్మయందు రతికలిగినవాడో, ఆత్మయందు తృప్తిపొందినవాడో, ఆత్మయందు సంతోషించువాడో, అటువంటివానికి కర్మతోటి పనిలేదుగనుక అటువంటివాడు కర్మ చేసిన దానివల్ల గాని చేయకపోవడమువల్ల గాని ప్రయోజనములేదు. మరియు అట్టివానికి లోకవిషయములతోటి యేమి ప్రయోజనమున్నులేదు. కాబట్టి బుద్ధిశాలియైనవాడు ఫలసంగవజ్ఞితుడై కర్మను యెల్లప్పుడు చేయవలయును. అట్లా వురుచుడు కర్మచేసినయెడల వానికి మోక్షము సిద్ధముగా పొందవచ్చును. పూర్వము జనకాదులు కర్మానుష్ఠానముచేతనే జ్ఞానసిద్ధిపొందిరి గనుక ఉత్తములుగావుండువారు ఏయేకర్మలను ఆచరించుచున్నారో ఆయాకర్మలనే పాపములున్న ఆచరించవలయును. మరియు ఉత్తములు లేని ప్రమాణముగా ఒప్పుకొనుచున్నారో పాపములున్న ఆ ప్రమాణమునే అనువర్తించుచుండురు. అందరు కర్మనువిడిచిపెట్టితే వారుచేడిపోవడముకాకుండా వర్ణసంకరము అయిపోవునుగనుక అందరు కర్మను అగత్యము ఆచరించవలయును. మరియు కామము, క్రోధ మాయారెంటిని బుద్ధిశాలిశత్రువులుగా భావించును పొగ నిప్పునున్న, తుప్పు అద్దమునున్న, మావి గర్భపిండమునున్న, యేరితిగా కప్పియున్నదో ఆ ప్రకారమే కామము జ్ఞానమును కప్పకొనియున్నది. మరియు ఆకామము తృప్తిలేనిదిగానున్న యిచ్చార్హపమయినదిగానున్న కోరికగానే వుండునటువంటిదిగానున్న జ్ఞానికినిత్యశస్యవయినదిగానున్న వున్నదిగనుకయిది మనోబుద్ధులచేత జ్ఞానమును కప్పివ్రుచుని మోహింపజేయుచున్నది. గనుక వివేకిగావుండువాడు ప్రథమతః యేమిచేయవలయుననగా యింద్రియములను నిగ్రహించవలయును. తర్వాత ఆత్మజ్ఞానమునున్న అనుభవజ్ఞానమునున్ననశింపజేయు కామమును విడిచిపె

నిన్ని బుద్ధి మనస్సుకంటే శ్రేష్ఠమయినదనిన్ని ఆత్మ బుద్ధికంటే శ్రేష్ఠమయినదనిన్ని యెఱింగి బుద్ధికంటే శ్రేష్ఠమయిన ఆత్మను చక్కగా తెలుసుకొని బుద్ధిచేత మనస్సును నిగ్రహించి దుఃఖోత్పత్తికి కారణభూతమయిన కామమును యెవడు చంపుచున్నాడో వాడికి ఆత్మజ్ఞానము కలిగితద్వారా మోక్షము సిద్ధముగా కలుగును.

ఆత్మ వాత్సవిచారము:— ఆత్మ అనిన్ని అనాత్మ అనిన్ని రెండు విధములు కలవు అందులో ఆత్మ అనగా దేహాత్రయ విలక్షణమైనది, అవస్థాత్రయ సాక్షియై, పంచకోశ వ్యతీరకుడైనది, చతుర్వింశతితత్వా తీతుడైనది సచ్చిదానందుడైనది వుండువాడని యెఱుంగవలయును. మరియు ఆత్మ చంపెడివాడు కాదు. వాడు చచ్చునట్టివాడు కాదు. అయితే వాడు స్థిరరూపుడు. వాడు అనాదియైనవాడు గనుక వానికి నాశము లేదు. ఇంకా వాడు నిత్యుడనిన్ని ఏకరూపియనిన్ని వికారరహితుడనిన్ని పుట్టుక లేనివాడనిన్ని, తుల్యరహితుడనిన్ని, యెఱుంగవలయును. మరియు మనుష్యుడు జీర్ణవస్త్రములను పారవేసి కొత్తవస్త్రములను యేలాగున కట్టుకొనుచున్నాడో ఆలాగుననే ఆత్మ అనువాడు కిధిలములుగా వుండు శరీరములను వదిలి యితరములయిన శరీరములను గ్రహించుచున్నాడు. ఈ ఆత్మ అనువానిని ఆయుధములు ఛేదించలేవు, నిష్ప కాల్పచాలదు, నీళ్లు తడవచాలదు, వాయువు శోషింపచాలదు. మరియు యీ ఆత్మ శత్రుములకు అగోచరుడనియు, మనస్సునకు అచింత్యమనియు, కర్మేంద్రియములకు విషయముగాదనియు, యెఱుంగవలయును. మరియు ఆత్మ సంహరింపబడు వాడుకాడనిన్ని ఆత్మ విచారము చేయువాడు తెలుసుకోవలయును. ఆత్మ విచారము చేయువాడు కర్మబంధమును నివర్తించుకొనుటకు ప్రయత్నపడడము కర్తవ్యముగనుక అందుకు యోగమే సాధనముగా వుండుట వలనయికను యోగమార్గమును విచారించుము. యోగమన

దుఃఖలాపేక్షలేః పోషకమే యోగమని యెఱుంగవలయును. ఈయోగ
 మునుయేవడు అభ్యాసముచేయునో వానిని జననమరణములు అంటవు.
 ఈయోగమునకు నిశ్చయాత్మకమయిన బుద్ధియే ముఖ్యమయినది. ఈయో
 గమును సాధించువాడు త్రయగుణ్యరహితుడుగా నున్ను, శీతోష్ణోద్ధినుఖ
 దుఃఖ హితుడుగా నున్ను శాశ్వతమయిన సర్వగుణవిశిష్టుడుగా నున్ను,
 యోగక్షేమరహితుడుగా నున్ను అత్తజ్ఞానముకలవాడుగా నున్ను, కర్మఫ
 లములయందుకోరిక లేకుండా నిత్యనైమిత్తికాది కర్మలను చేయువాడుగా
 నున్ను, ప్రాప్తిఅప్రాప్తలయందున్ను, జయాపజయములయందున్ను, లా
 భాలాభములయందున్ను, శీతోష్ణోద్ధినుఖలయందున్ను, శత్రుమిత్రులయందు
 న్ను, సమదృష్టిగలవాడుగా నున్ను వుండవలయునని యెఱుంగవలయును.
 ఈయోగమును సాధించువాడు స్థితప్రజ్ఞకలవాడుగా వుండవలయును. ఎ
 వ్వడయితే ప్రత్యేగాత్మస్వరూపమనందుతనకు తానే ఆనందించి మనోగ
 తములయిన సమస్తకామములను విడిచిపెట్టుచున్నాడోవాడున్ను, ఆ
 ధ్యాత్విక, ఆధిభౌతిక, ఆధిదైవిక, దుఃఖములు సంభవించినపుడు భయ
 పడని మనస్సుగలవాడున్ను, సుఖములయందు ఆశలేనివాడున్ను, భయ
 ము, రోషము, ప్రీతి, యివిలేనివాడున్ను సకల విషయములయందు అభి
 లాషలేనివాడై అప్రార్థిత ప్రాప్తములయిన శుభాశుభములను బొంది
 న్ని సుఖదుఃఖములు చెందనివాడున్ను తాచేరు తనకరవరణాద్యవయ
 వములను లోపలికి యేలాగు యీడ్చుకొనుచున్నదో ఆరీతిగా తనయిం
 ద్రియములను సర్వవిషయములలోనుంచి మరలించుకొను యోగి అయిన
 వాడున్ను, స్థితప్రజ్ఞుడని యెఱుంగవలయును. మరిన్ని వ్రసవాసాదు
 లుచేయు పురుషునకు యింద్రియములనుంచి ఆయా యింద్రియవిషయ
 ములే నివర్తితగునుగాని అభిలాషమాత్రము వడలదని పెద్దలుచెప్పుదు
 రు. అయితే పరమాత్మను జ్ఞానముచేత తెలిసికొన్న మనుష్యునకు అభి

లయోగికి యింద్రియనిగ్రహము ముఖ్యమయినది. అట్లా యింద్రియని
 గ్రహములేకుండా విషయములనుతలచెడువానికి తదానంతికలిగి అత
 సంతేజేత భోగేచ్ఛకలిగి, అభోగేచ్ఛకు విరోధముకలుగుచుండ గాక్రోధ
 ముకలిగి, ఆక్రోధమువల్ల అవివేకముకలిగి, అఅవివేకమువల్ల విస్మృతి
 కలిగి, అటుతర్వాత బుద్ధినశించి, కడపటత్తానున్న నశించునని యె
 టుంగవలయును. గనుక యెవడైతే ప్రియాప్రియములు లేక యిం
 ద్రియములను తనమనస్సునకు స్వాధీనముచేసుకొంటున్నాడో అటువం
 టివాడు శరీరపోషకమునకు మాత్రముఇంద్రియవిషయములనుఅనుభవించు
 చువాడుగావుండెను అటువంటివాడు నిష్కాలత్వమును పొందును. ఇ
 టువంటి నిష్కాలమయిన చిత్తముగల పురుషుణ్ణి యెటువంటి దుఃఖ
 మున్ను అంటదు. గనుక అట్టివానికి అతత్వంలో బుద్ధిస్థిరమగుచున్నది
 మరిన్ని ఇంద్రియనిగ్రహములేనివానికి ఆత్మవిషయమైన బుద్ధిన్ని, ఆత్మ
 స్వరూపభావమున్ను, చిత్తోపరతిన్ని, బ్రహ్మానందసుఖమున్ను, కలు
 గదనియెటుంగవలయును. ఎవనియొక్క ఇంద్రియములు వానిమస్సు
 నకు స్వాధీనములేక విషయములయందు ఇచ్ఛావిహారముగావుండునో
 అట్టిమనస్సు వానియొక్క ఆత్మానాత్మ వివేకమును నిల్గలోనబడను గా
 లి త్రిప్పటలు పెట్టేలాగున త్రిప్పటలు పెట్టునని యెటుంగవలయును. మరి
 యు ఆత్మానాత్మవివేకజ్ఞానము పామరులకు చీకటిమాదిరిగా తెలియ
 కుండావున్నది. సమస్తమయిన నదులయొక్కజలములు సముద్రములో
 ప్రవేశించిన్ని ఆసముద్రము యేలాగున హద్దుమీరకుండా స్థిరముగావు
 న్నదో అదేలాగుననే ఇంద్రియవిషయములన్నియు అచంచల మనస్సు
 గల పురుషునియందు ప్రవేశించినపుటికిన్ని అపురుషుడు నిర్వికారుడై
 శాంతచిత్తముగలవాడుగావుండును. విషయాసక్తుడైతమనుచుడు శాం
 తినిపొందలేడు. ఈలాగున యెవడైతే ఆత్మవిచారణచేయునో వానికి

చెప్పుదురు. అనాత్మ అనగా సమష్టివ్యవస్థాత్మకమైన శరీరత్రయము. వ్యష్టియనగా ఒక్కప్రాణిశరీరము. సమష్టియనగా సమస్తప్రాణులశరీరములు. అయితే శరీరములు స్థూలము, సూక్ష్మము, కారణమని మూడు విధములు. ఈశరీరత్రయములలోపల సమస్తప్రాణులయొక్క స్థూల శరీరంబులును సమష్టి స్థూలశరీరంబులనియు, సమస్తప్రాణులయొక్క సూక్ష్మశరీరంబులును సమష్టి సూక్ష్మశరీరంబులనియు, సమస్తప్రాణుల కారణశరీరంబులును సమష్టి కారణ శరీరంబులనియు, ఒక్కప్రాణియొక్క స్థూలశరీరము వ్యష్టి స్థూలశరీరమనియు, ఒక్కప్రాణియొక్క సూక్ష్మశరీరము వ్యష్టి సూక్ష్మశరీరమనియు ఒక్కప్రాణియొక్క కారణ శరీరము వ్యష్టి కారణశరీరమనియు యీ ప్రకారంబుగా వ్యష్టిసమష్టి వివరణంబెఱుంగునది. ఈలాగునయెందుకు చెప్పవలయునంటే ఆత్మ కుటీవత్వము యీశ్వరత్వమువచ్చు కొరకయి చెప్పవలయును. ఈ ప్రకారముగా యెవడు ఆత్మానాత్మవిచారముచేసి తానుబ్రహ్మస్వరూపమని యెఱుంగుచున్నాడోవాదుజీవన్ముక్తుడు.

శరీరత్రయవిలక్షణము:— ఆత్మశరీరత్రయ విలక్షణమని చెప్పబడియున్నది. శరీరత్రయము నెరుగకమునుపే శరీరత్రయ విలక్షణత్వ మెరుగుట దుర్లభముగనుక మొదటశరీరత్రయ స్వరూపంబును విచారితము. శరీరమనుపేరు దేహమునకెందుకు వచ్చినదంటే శరీరమనునది అన్నము లేకనున్న వ్యాధులచేతనున్న, ముదిమిచేతనున్న, జీర్ణించిపోవుచున్నది గనుక దీనికిపేరు వచ్చినది. శరీరత్రయమనగా స్థూలము, సూక్ష్మము, కారణము అని మూడు విధములుకలవు. అందులో స్థూలశరీరము జీర్ణించువిధము పయినచెప్పియున్నది గనుక యికను సూక్ష్మశరీరము జీర్ణించు విధానము చెప్పవలయును. అట్లెఱుగగా అదివృద్ధిపూర్వకముగా జీర్ణించునని చెప్పవలయును. వృద్ధియనగా రాగద్వేషాదుల గూర్చి కారంబుగా పరిణమించుట. వాట్లయొక్క సంకోచమే జీర్ణత్వ

వరియందు కానబడుచున్నది గనిన అజ్ఞానంబునందు వృద్ధియుముము
 త్సత్వంబునందు సంకోచంబును కానబడుచున్నది గనుక వీట్లకు శరీర
 మని పేరువచ్చినది. ఈశరీరములకు దేహములనిపేరు యేలవచ్చినవం
 ట్రేయీస్థులదేహములు అగ్నిచేతనున్న తాపత్రయముల చేతనున్న
 భస్మాకారముగాదహింపబడుచున్నవిగనుక వీటికిస్థూలదేహములనిన్ని,
 సూక్ష్మాకారణదేహములు జ్ఞానమనెడి యగ్నిచేత దహింపబడుతున్నవి
 గనుక వాటికి సూక్ష్మాకారణ దేహములనిన్ని పేరువచ్చినవి. ఇకను
 శరీరత్రయములకు వివరముజెప్పడమవును. అవియేవియనగా స్థూల
 శరీరమనియు, సూక్ష్మశరీరమనియు, కారణశరీరమనియు, 3 విధము
 లనిముందుచెప్పియున్నాము. (స్థూలశరీరమనునది జ్ఞానేంద్రియములు x ,
 కర్తేంద్రియములు x , పాఞ్డొదివాయువలు x , శబ్దాదివిషయములు x ,
 అంతఃకరణములు $ర$ యీ ౨౪ తత్వములతోగూడి స్థంభమువలె ప్రవృత్తి
 తముగా తోచుచున్నది గనుక దీనికి స్థూలశరీరమని పేరువచ్చినది) జ్ఞా
 నేంద్రియములు x , కర్తేంద్రియములు x , పాఞ్డొదివాయువలు x ,
 మనస్సుబుద్ధియీరెండు చేరి యీ ౧౭ తత్వములతోగూడుకొని యుం
 దుదానికి సూక్ష్మశరీరంబని చెప్పబడును.) ఈసూక్ష్మశరీరము లీనమయి
 నశబ్దాదివిషయములను అంగీకరించుచున్నది గనుకనున్న అత్తను సలక్ష
 ణముచేత తెలియపరుచుచున్నది గనుకనున్న దీనికిలింగశరీరమనిపేరువ
 చ్చినది. కారణశరీరమనగా పయినచెప్పబడిన స్థూలసూక్ష్మ శరీర
 ములుఅజ్ఞానముచేత బుట్టిచున్నవి గనుక దీనికి కారణశరీరమని పేరు
 వచ్చినది. ఈప్రకారముగా శరీరత్రయముల నెరుంగవలయు. అత్త
 విలక్షణత్వము శరీరత్రయమునందును శరీరత్రయ విలక్షణంబాత్మయం
 దును లేకుండుటయే శరీరత్రయ విలక్షణత్వమని యెరుంగవలయును ఈ
 ప్రకారము శరీరత్రయములనున్న శరీరత్రయ విలక్షణత్వమునున్న యె

తత్త్వాదినిరూపణము:—తత్త్వములన గా జ్ఞానేంద్రియ పంచకము న్ను, కర్తేంద్రియపంచకమున్ను, ప్రాణాదిపంచకమున్ను, శబ్దాదిపరిచ కమున్ను, మననాదిచతుష్టయమున్ను, యివి యన్నియుంగూడి యిరువది నాలుగు తత్త్వంబులని చెప్పబడును. ఈప్రకారము చెప్పబడ్డ ౨౪ తత్త్వములున్ను అపంచీకృతములున్ను శరీరత్రయమున్ను అవస్థాత్రయము న్ను అజ్ఞానమున్ను యివి యంతయుచేరి ముప్పదియారు తత్త్వములు అ యినవి. మరియు పైన చెప్పబడ్డ ౩౬ తత్త్వంబులున్ను వచ్చావ వికారము లున్ను వచ్చొక్కకంబులున్ను వచూర్ములున్ను అరివద్వర్గములున్ను జీ వత్రయములున్ను, గుణత్రయములున్ను, కర్తృత్రయములున్ను, వచనాదా నగమన విసర్గానందంబులున్ను, సంకల్పాన్యవసాయాభి మానాధారణం బులున్ను, వైచిత్ర్యాది చతుష్టయంబులున్ను, దిగ్వాతార్కాది చతుర్థ శాధిష్టానదేవతలున్ను, యివియన్నియునుగూడి ౯౬ తత్త్వంబులు అయి నవిగనుక యీతత్త్వములకు విలక్షణముడై అసంగుడయిన సాక్షీనేనని యెవడెరుగుచున్నాడో వాడేధన్యుడు.

అగామి, సంచిత ప్రాకృతములు:—అగామి, సంచితము, ప్రాకృత బ్ధ ము, అనిమూడు కలవు. అందులో అగామియనగా యిక్కడ చేయ వలసినకర్తృము. యిక్కను అనుభవింపతగినదిగా వచ్చుటకు సిద్ధమయిన దానికి సంచితమని పేరు. చేయబడినవర్తమానముకు వచ్చియుండుదే హనుభవాదికమునకు ప్రాకృతమని చెప్పబడును. ప్రాకృతమనునది మూ డువిధములు. అవియేవియనగా, యిచ్చాప్రాకృతమనియు, అనిచ్ఛా ప్రాకృతమనియు, పరేచ్ఛాప్రాకృతమనియు, మూడుగలవు. ఈప్రకా రంబుగా అగామిసంచిత ప్రాకృతములను చక్కగావిచారించి యివి ఆ హంకారమునకేకాని అహంకారసాక్షిఅయిన తనకులేదని యెవడెరు గుచున్నాడో వాడే కృతార్థుడు.

స్థలనిచూడవస్తలుగలవు. అందులో జాగ్రత్తవస్త అనగా సకలేంద్రియముల వలనను బాహ్యార్థజ్ఞాన మెంతపర్యంతము వచ్చుచున్నదో అంతపర్యంతము జాగ్రత్తవస్త అనిపేరు. స్వప్నావస్థ అనగా సకలేంద్రియములవలనను బాహ్యార్థ జ్ఞానమురాక మనస్సే విషయాకారముగా పరిణమించి కర్తృత్వాకారముగా నెంతపర్యంతము తోచుచున్నదో అంతపర్యంతము స్వప్నావస్థ అనిపేరు. సుషుప్తియనగా సకలేంద్రియములవల్లను బాహ్యార్థజ్ఞానమురాక మనస్సును కర్తృత్వాకారముగా పరిణమించక విషయాకారముగా నైననుతోపింపక నెంతపర్యంతముండునో అంతపర్యంతము సుషుప్తియనబడును. ఈయవస్థాత్రయసాక్షిత్వము ఆత్మకెట్లువచ్చినదనగా అవస్థాత్రయముతో కూడుకొనియుండిన్ని యీమూడవస్థలనున్న వాటియొక్క వ్యాపారములనున్న అవస్థాత్రయవాసులనున్న నెరుంగునదే అవస్థాత్రయసాక్షిత్వమని చెప్పబడుతున్నది గానయీలాగున అవస్థాత్రయమునున్న వాటిసాక్షిత్వమునున్న చక్కగా విచారించి నేనే సాక్షిస్వరూపుడని యెవడెరుగుచున్నాడో వాడేజీవన్ముక్తుడని తెలుసుకోవలెను.

పంచకోశవివరణము:—అన్నమయకోశము, ప్రాణమయకోశము, మనోమయకోశము, విజ్ఞానమయకోశము, ఆనందమయకోశము, అని పంచకోశములుగలవు. వీటిలో అన్నమయకోశమనగా అన్నముపల్ల జన్యమయి స్థభమువలె స్థూలమయి కరచరణాద్యవలె వాకారమయి షడ్భావవికారమయి షట్కౌశాత్మకమయి తోచునట్టి స్థూలశరీరము అన్నమయకోశమని చెప్పబడును. ప్రాణమయకోశమనగా కర్తేంద్రియములు ౫ ను పంచప్రాణములు ౫ ను చేరి, యీ ౧౦ అవయవములతో కూడుకొనియుండు దానికి ప్రాణమయకోశమనిపేరు. మనుస్సును, జ్ఞానేంద్రియములయిదును చేరి యీఆరు అవయవములతోకూడి

ప్రణామములు గా న్ను చేరి విజ్ఞానమయికోశమయినది ప్రయామోదప్ర
మోదప్రతిమత్తయి అజ్ఞాన ప్రధానమయిన అంతఃకరణమునకు ఆనంద
మయికోశమని దెప్పబడుతున్నది ప్రయామోద ప్రమోదములు అనుపే
దములలో ప్రాయమనగా యిష్టమయినవస్తువునుచూచినమాత్రమే కలిగి
నసంతోషమునకు ప్రీయమనిపేరు. ఆచూచినవస్తువులభించినతర్వాత
కలిగినట్టిసంతోషమునకు మోదమనిపేరు. ఆలభించినవస్తువును అనుభవించి
నతర్వాత కలిగినసంతోషమునకు ప్రమోదమనిపేరు. వీటికి కోశముల
ని పేర్లెందుకు వచ్చినవంటే యిహకోశములవలెనే ఆత్మ నెరుగనియెడకుం
డాకప్పుచున్నవిగనుక వీటికికోశములని పేరువచ్చినవి. ఆత్మయొను పం
చకోశములు యేకముగా వ్యవహరింపబడునవియై లోచనపుటికిన్ని ఆ
త్మకాంత్రయములయందు పంచకోశములకంటె వ్యతీరిక్తుడయిలోచుట
యే పంచకోశవ్యతీరిక్తమని వివేకియైనవాడు తెలుసుకోవలయును.

ఆయాత్మకుపంచకోశములతో అన్యోన్య్యాద్యాసముచేత కూ
టమికలదా యైన కలదు అనిచెప్పవలయు. అన్యోన్య్యాద్యాసమనగా
ఒకవస్తువునందలిభవము మరిహొకవస్తువునందలిలోచుట. అడెట్లుగా, అ
న్నమయికోశమునకున్న ఆత్మకున్న జీవసామాన్యజాతి వికారలింగవ
ర్ణ విశేషజాతి ఆశ్రమనామరూప సంస్కార వేషక్రియాదిద్వారా
కూటమివచ్చినది. ప్రాణమయికోశనిష్ఠమయిన ధమకంబులు ఆత్మనిష్ఠ
ములగాను ఆత్మనిష్ఠములయినసచ్చిదానందధర్మంబులు ప్రాణమయికోశ
నిష్ఠములుగానున్నప్రాణములెస్సగాలోచుచున్నదని ప్రాణమయికోశము
నందునులోచుచున్నది, గనుక ప్రాణమయికోశంబునకున్న ఆత్మకున్న అ
న్యోన్య్యాద్యాసముచేత కూటమివచ్చినది. మనోన్తయికోశ నిష్ఠమయిన
సంకల్పాది ధర్మంబులు ఆత్మయందును ఆత్మధమకంబులయిన సచ్చి

త్వకున్న అన్యోన్యధ్యాసముచేత కూటమివచ్చినది. విజ్ఞానమయకోశ నిష్ఠమయిన ధమకంబులత్తయందును ఆత్మధర్మకంబులయిన సచ్చిదానందంబులు బుద్ధిలెస్సగా తోచుచున్నదని విజ్ఞానమయకోశంబునందును తోచుచున్నది, గనుకవిజ్ఞానమయకోశంబునకున్న ఆత్మకున్న అన్యోన్యధ్యాసముచేత కూటమివచ్చినది. అనందమయకోశ ధర్మకంబులయందును ఆత్మధర్మకంబులగు సచ్చిదానందంబులు అజ్ఞానములెస్సగాతోచుచున్నదని అనందమయకోశ నిష్ఠముగానున్న తోచుచున్నది కాబట్టి అనందమయకోశంబునకున్న ఆత్మకున్న అన్యోన్యధ్యాసముచేత కూటమివచ్చినది గనుక యీప్రకారముగా పంచకోశములనున్న ఆత్మనున్న భిన్నములుగావిచారించి పంచకోశములతోచినప్పటికెన్ని ఆత్మవ్యతిరీక్తముగా లేదని యెవడెరుగుచున్నాడో వాచే కృతార్థుడు.

సచ్చిదానంద మఖండ స్వరూపవివేచన ప్రకరణము:— సత్తు,

చిత్తు, అనందము, అను నీయాడు శబ్దములుచేరి సచ్చిదానందమను పదమయినది. అందులో సద్రూపమనగా యేవస్తువు ఒకటిచేతనున్న బాధింపబడక కాలత్రయములయందును యేకరూపమయి యున్నదో ఆవస్తువునకు సద్రూపమనిపేరు. అసద్రూపమాత్మయందున్నదాయనిన ఆత్మకాలత్రయములయందును ఒకటిచేతనున్న బాధింపబడకుండావున్నాడుగనుక, ఆత్మయందు సద్రూపమున్నది. ఆత్మకుచిద్రూపమేలాగంటే ఏవస్తువయితే సాధనాంతరంబునపేక్షింపక తానుతోచుచు తనయందారోపింపబడిన సమస్తపదార్థంబులను తోపింపచేయుచున్నదో అదిచిత్తనిచెప్పబడును. ఆత్మకుఅనందస్వరూపంబు యెటువలెనంటే నిత్యమయి నిరుపాధికమయి నిరతిశయమయిన సుఖస్వరూపత్వము అనంద స్వరూపత్వము. ప్రకండనాదులవలన బుద్ధికి సర్వోత్కృ

స్పృబదును. ఆసచ్చిదానంద స్వరూపుడయిన యాత్మకు అఖండత్వము కూడ నిరూపించవచ్చును. అఖండత్వమనగా దేశకాలవస్తువులవలన న పరిభిన్నత్వమే అఖండత్వమని చెప్పబడును. ఈవిచారణవల్ల ఫలంబేమనిన యీచెప్పబడిన సదూపత్వ చిదూపత్వ ఆనందత్వములు మనఁగఁ జేసిద్ధించియున్నవిగనుక సచ్చిదానంద స్వరూపుడైన ఆత్మ నేననిదృఢ నిశ్చయము వచ్చుచే దీనికిఫలము.

అజ్ఞానస్వరూపనిరూపణము:— ఏ అజ్ఞానమువలన సమస్తపాపములును జన్మమరిణి మితిపరంపరను బొందుచున్నారో ఆ అజ్ఞానము యొక్క స్వరూపమెటువంటిదనగా తన్నుతానెరుంగకుండుటయే అజ్ఞానమని చెప్పబడును. అయితే నేను మనుష్యుడను, నేను స్త్రీని. నేను బ్రాహ్మణుడను, నేను త్పత్రియుడను, నేను వైశ్యుడను, నేనుశూద్రుడను, నేను బ్రహ్మచారిని, నేనుగ్రహస్తుణ్ణి, నేను వానప్రస్తుణ్ణి, నేను సన్యాసిని, నేనుమౌరీకనాటివాడను, నేను వెలనాటివాణ్ణి, నేనుమార్ధవుణ్ణి, నేనువయిష్టచణ్ణి, నేను సాతాని అనియాలాగున యింకా అనేకవిధముల యెరిగివుండుట తన్నుతాను యెరుగుటకారు. ఇదిగాక వేదాంతశాస్త్రజ్ఞులు తమ్ముతామెరుగుదురా యనినవార్లలో ముముక్షువు లనియు అముక్షువులనియు రెండువిధములు. ఈరెండువిధములలోన ముముక్షువులు ౪ తరగతులయివున్నారు. వారెవరనగా, ప్రయోజనమునకయిచదివినవారు కొందరు. ప్రసిద్ధికొరకై చదివినవారు కొందరు. పూజార్థులయి చదివినవారు కొందరు. ఇతరమత ప్రవిష్టులైయుండి వేదశాస్త్రధర్మమునుయెరిగి పెద్దలను దూషించవలెనని చదివినవారు కొంతమంది. ఈమైనజెప్పబడిన నాలుగు తరగతులవారు ఆత్మయెరిగినవారు కానేరరు. అయితేయీనాలుగు తరగతులవారికి కలుగుఫలమేమనగా వేదాంతమును దూషించుటకు చదివినవారికి నరకంబును తిర్గ్గగాది యోసిప్రాప్తి

యువులుగావుండి చదువువారు ప్రతిబంధరహితులు, ప్రతిబంధసహితు
 అనోరెండువిధములు. అందులో ప్రతిబంధరహితులయి వేదాంతమునుచ
 దివినవారు కాలాంతరమందు ఆప్రతిబంధముచేత విడువబడి ఆత్మస్వ
 రూపమెరిగి ముక్తులగుదురు. ప్రతిబంధరహితులయి వేదాంతమునుచది
 వినవారు సద్యః ఆత్మస్వరూపమెరిగి ముక్తులగుదురు. తన్నెరుగని అజ్ఞా
 నము యెందువల్ల తొలగుననగా, ఆత్మజ్ఞానమువల్ల తొలగునుగాని క
 మ్మవల్ల తొలగనేరదు. ఏలనంటే కమమ్ అజ్ఞానమునకు విరోధముకా
 దుగనుక అది అజ్ఞానమును వృద్ధిచేయునట్టిది, గనుక ఆత్మజ్ఞానముచే
 తనే అజ్ఞానమునశించవలయును. దీనికి వాకదృష్టాంతము చెప్పెదను.
 అదియేదియనగా, అమావాస్యచీకటియందు మాగ్గమునపోవునట్టి భురు
 ఘనకు దోవలోమరి నొకమనిషి యెదురయ్యెనేని యెదురైనవాడుబ్రా
 హ్మణుడైనదియు, శూద్రుడయినదియు, తెలియబడక భురుఘుడని నా
 మాన్యముగా తోచుచున్నాడు. గనుక అటువలెనే కమమ్ అజ్ఞాన
 మును వృద్ధిపొందించి ఆత్మను సర్వాత్మనా తోచనీయదు. అయితేయ
 దాథకజ్ఞాన మెప్పుడువచ్చునంటే సూర్యోదయమయిన తర్వాత ఆ
 యంధకారము మాత్రము నశించిపోవుచుండగా కర్తచేత వృద్ధిబొందిం
 చుబడ్డ అజ్ఞానము ఆత్మజ్ఞానముచేత నశించిపోవుచుండగా తనకు
 యదాథకజ్ఞానము కలుగును. అనగా జ్ఞానముచేత అజ్ఞానమునశించి
 పోయినను అజ్ఞానకార్యములయిన దేహేంద్రియాదులువుండి వారికి
 సుఖదుఃఖములు కలుగచేయుచు ప్రారబ్ధమెప్పుడు నశించునో అప్పుడు
 ఈ దేహేంద్రియాదులు నశించును. గనుక జ్ఞానమేలాగున వచ్చునన
 గా ఆత్మవాత్మవిచారణవల్ల వచ్చునని యెఱుంగవలయును గాని మ
 రెండుచేతనూ రానేరదు. అందుకొకదృష్టాంతము చెప్పెదను. అథక
 మతో కూడుకొనిన గాయత్రి భురుఘుచేత పొందబడి వున్నప్పటికిన్ని
 ఆ గాయత్రి అథకమును విచారించకనే తెలియదు. ఆమంత్రముయొక్క

చేసినను తెలుసునా లేకనేతువులోగాని గంగానదిలోగాని స్నానము చేస్తేకలుగునా కలుగనేరదు. అయితే యేమిచేయవలయుననగా గాయత్రిఅర్థముయెవరికి తెలుసునో అట్టిసాధువుల నాశ్రయించి వానిని చారిస్తే తెలుసుకోవచ్చునుగాని లేకయెడలసాధ్యమయినదికాదు. మరి యుక్కర్తేపాసనచేత జ్ఞానమురాదనునది వేదాంతసిద్ధాంతమేగానిస్మృతులు కర్తేజ్ఞానమునకుసాధనమని మొరబెట్టుచున్నవి. స్మృతులలోకర్తయేకదేశమే జ్ఞానమునకు పరంపరాసాధనమనిన్ని నానావిధకర్తలు జ్ఞానమునకు సాధనములుకావనిన్నిచెప్పబడియున్నది గనుకతృతికవిరోధముకాదు. అయితేలొకకర్తయనియువైదికకర్తయనియు రెండువిధములు ఈరెంటిలో లొకక కర్తజీవనమునకు హేతువయినదిగాన దానివల్లజ్ఞానముకలుగనేరదు. కడమకర్తఅయిన వైదికకర్తనిత్యమనియు, వైమిత్తికమనియు, కామ్యమనియు, నిషిద్ధమనియు, ప్రాయశ్చిత్తమనియు, మైదువిధములు. వీటిలో కామ్యకర్తచేత జ్ఞానము కలుగ నేరదుగాని స్వర్గాదులుకలుగును. నిషిద్ధకర్తచేత కాలసూత్రాది సరకములు కలుగును. ప్రాయశ్చిత్తకర్తపురుషునకు అధికారత్వము నిచ్చిప్రత్యవాయువును పోగొట్టును. ఈమాడుకర్తలు రాజసతామస కర్తలనిచెప్పబడును. ఇవి జన్మనుభిదుఃఖములనిచ్చును. ఈరాజసతామస కర్తలచేతజ్ఞానమురానేరదు. ఇందులోమిగిలిన సాత్వికకర్తచిత్తశుద్ధికలుగ చేసును. అచిత్తశుద్ధి జ్ఞానమునకు పరంపరాసాధనమని చెప్పబడును. అదెట్లనిన యీనిత్యవైమిత్తికరూపమయినసాత్విక కర్తవలనచిత్తశుద్ధి, చిత్తశుద్ధి ద్వారానిత్యానిత్యఃస్తువివేకము, నిత్యానిత్యవస్తు వివేకముద్వారాఇహమూత్రార్థఫలభోగవిరాగము, తద్వారాశమాదిషట్క-సంపత్తి, శమాదిషట్క-సంపత్తిద్వారాముముక్షుత్వము, మోక్షేచ్ఛద్వారా సద్గురులభము, సద్గురులభముద్వారాశ్రవణము, శ్రవణముద్వారామననము, మననముద్వారానిధిద్యాసముకలిగితద్వారాజ్ఞానముకలుగునుగనుకయీ

రము సాక్షాత్సాధనము అని యెరుంగవలయును. ఇందుకొక దృష్టాంత
 ఘోషింపవలెను. అది యేమియనగా, ఆకలికొన్నవానికి ఆయాకలి పోవు
 టకు పక్ష్యమయిన అన్నము యెట్లు సాక్షాత్సాధనమో అట్లు అన్నము
 నకు గానదున్నట, విత్తుట యీ మొదలయినవి పరంపరా సాధనములు.
 అటువలెనే విచారము జ్ఞానముకలుగుటకు సాక్షాత్సాధనము. కర్మకారక
 ము పరంపరా సాధనముగనక యీ ప్రకారముగా అజ్ఞానస్వరూపము
 ను అత్మస్వరూపమునను తెన్నగా విచారించి ఆయాత్మ జేనని యెక
 దెరుంగుచున్నాడో వాడేజీవన్ముక్తుడు, యోగి, సచ్చిదానందస్వరూపము
 యునబ్రహ్మము.

తాపశ్రయనిరూపణము:—ఆధ్యాత్మిక, ఆదిభౌతిక, ఆదిజైవిక
 ములు, అనిమూడు తాపములుగలవు. అందులో శరీరములకు వచ్చునట్టి
 తుయిగోగముగీతద్వారము మొదలయిన వ్యాధుల చేత కలిగిడి దుఃఖమునకు
 ఆధ్యాత్మిక తాపము పేరు. మనఃస్థులు, గజ్జములు, యేనుగులు, పెద్ద
 పులులు, అడవిపండ్లు, కుక్కలు, నక్కలు, స్వములు, మకరములు,
 మక్షిములు, యూకసులు, పిపిలిక, మత్తుకములు, మొదలైన జం
 తువులవల్ల కలిగిడి దుఃఖమునకు ఆదిభౌతిక తాపముని నెప్పుడునున్న
 ది. మంచు, యెండ, జలము, వర్షము, పిడుగు, వాయువు, గుడిగోవుర
 ములు, ప్రాకారపంటకములు, మొదలయిన అచేతనములవలన వచ్చేడి
 దుఃఖమునకు ఆదిజైవిక తాపముని యెరుంగవలయును. ఈ తాపశ్రయ
 ముల స్వరూపము శిట్టివని తెలుసుకొని యీ తాపశ్రయములు శరీ
 రమునకున్న దేహేంద్రియములకున్న యీ రెంటికే గాని విడికినానీ
 అయిన నాకులేదని యెవడు తెలుసుకొనుచున్నాడో వాడేజీవన్ముక్తుడు.

శ్రవణమనన నిధి ధ్యాననరూపణము:—భూతప్రతిబంధము, వ

బంధములు అనర్థములకు హేతుకరములు గనుక లోకవాసన, శాస్త్రవాసన, దేహవాసన అను యిగావాసనశ్రయములను చక్క-గా విచారింపి మైనచెప్పబడిన ప్రతిబంధమును పోగొట్టుటకయి శ్రవణాదులుచే నిజ్ఞానమును సంపాదించి ముక్తుడుకావలయునని శ్రుతిస్మృతి పురాణములలో చెప్పబడియున్నవి గనుక ముందుశ్రవణాదులనగా యేమియుని పిచారింపెదము. శ్రవణమనగా సమస్తయిన వేదాంతములకు షడ్విధ లింగములచేతను బ్రహ్మస్వరూపమయిన ఆత్మయందు తాత్పర్యమని బుద్ధియొక్క నిశ్చయమని యెఱుంగవలయును. మననమనగా శ్రుత్యర్థమునువిని ఆత్మర్థంబును యుక్తులచేతను యేకవాక్యముచేసి చింతించుట. నిధిధ్యాసనమనగా విజాతీయములయిన కామక్రోధాదులను విడిచి సజాతీయమయిన అహంబ్రహ్మస్మియనెడినిరంశరచింతనము. సర్వదా శ్రవణముచేయుటచేత సకలసంశయములునశించును. మననముఅసంభావనలను పోగొట్టును. నిధిధ్యాసనములు విపరీతభావమును పోగొట్టును గనుక వివేకియైనవాడు చిత్తమును విషయములయందు పోనిష్ఠక శ్రవణమనన నిధిధ్యాసనంబుల పలుమారుచేయుచుండునో వానికే జ్ఞానముకలిగి తద్వారా మోక్షముకలుగును.

సుఖదుఃఖవిచారము:—లోకమందు కొందరు శాస్త్రపురాణములలో అపుత్రస్వర్గతిర్నాస్తి । స్వర్గంనైవచనైవచ ॥ అనుజ్ఞోకమును చదివి కొమాళ్లుగలవారికే యిహలోకమందును పరలోకమందును సుఖముకలదు. లేనివారికి యిహపరలోకములయందు సుఖములేదని కొందరుచెప్పగా విని భ్రమసియున్నారు. వారిభ్రమను పోగొట్టుటకైకొమాళ్లు కలవారికే దుఃఖముఅధికమని చెప్పే శాస్త్రమును పరిశోధించిముముక్షువులగువారు పుత్రమిత్రకళత్రాదులయందు అభిమానమువ్రంచక ఆ పరబ్రహ్మస్వరూపుడైన తనయందే మిక్కిలి అభిమానమును కల్పించు

కొడుకులులేవారు సంతానములేదనే దుఃఖముచేత వాకబ్రాహ్మణు
 న్జాలించి మాకు పుత్రులులేదే మాకేమిగతియని యడుగ గా మీరు పాపక
 ర్ములుగనుక సంతానముకలగలేదని చెప్పి మీరు రామేశ్వరము మొదల
 యినస్తలములకు పోయి అక్కడవుండు దివ్యతీర్థములలో స్నానముచే
 న్నేమిపాపకర్మములు నశించును, అటుతర్వాత మీకుపుత్రులుకలుగుదుర
 ని ఆబ్రాహ్మణుడెప్పుగానే ఆమాటలువిని అదేప్రకారముగా అనేకరి
 నములు తీర్థయాత్రలుచేసి అక్కడక్కడ కాలానుసారంబుగ నకలదుః
 ఖములను అనుభవించిన్ని యిష్టసిద్ధిచెందక మరెముకకాస్త్రుజ్ఞుణ్ణి విని
 పించిమాకుపుత్రులులేకపోయిరే యందుకేమిచేయవచ్చును, అనిఅడిగి
 తేలెతడుమీకుప్రతిబంధములుకలిగి యుండుటచేత మ్రుగ్గులువేసియంబం
 పించి ఆద్రతిబంధములను పారతోలించితిరేసిమీకు పుత్రసంతతికలుగువ
 ని చెప్పగానేవారు ఆమంత్రవాది మాటలునమ్మియే విధమునైనను మా
 కు పుత్రసంతతికలిగి తేచాలునని అందుకు తగినప్రయత్నము చేయగా
 ఆమంత్రవాది పుట్టమ్మ, మాచకమ్మ, మాశంగి, కాటేరి, మునీశ్వరుడు,
 మన్నారుసామి, మొదలగువారికి తృప్తిచేయువలెనని వారివద్దనుండిసిం
 డాద్రవ్యము ఖర్చుచేయించిన్ని బిడ్డలుకలుగనందున వారుమిగుల వ్యస
 నపడి మరిఒకజోన్మునివద్దకుపోయి జాతకముచూపించగా పుత్రవిషయ
 మై చాలాదోషమువున్నందున నాగప్రతిష్ఠ మొదలయినవాటియందు ద్ర
 వ్యము సెలవుచేస్తే పుత్రులుకలుగుదురని చెప్పగావారు చెప్పినమేరకు
 నాగప్రతిష్ఠ మొదలయిన వాటినిచేయించిన్ని పుత్రులుకలుగనందుకు వ్య
 సనసముద్రములో మునుగుచు లేలుచువుండురుగనుక పుత్రులులేనందువ
 ల్ల తల్లిదండ్రాదులకు చాలాదుఃఖమును కలగచేయుచున్నదనుచి స్వస్య
 ము అందుకు సందేహములేదు. కలిగినపుత్రుడు యేలాగున దుఃఖపెట్టు
 ననగా నైవవశాత్ సంతానకాంక్షకలిగినవారికి తనంతటనే గర్భముని
 లించిన కొన్నాళ్లుఅయిన తర్వాత ఒకకర్మవశాత్ గర్భపాతమవును.

ము ౧౦ నెలలు నిండునంతవరకు నిలిచియుంటే ప్రసవకాలమందు ప్రసవవేదనచేత చాలాబాధకలుగును. ఆబాధలుచూడలేక మంత్రసాని యొకరియైనవారు అయ్య, తిమ్మంభొట్లు మీభార్యప్రసవవేదనచేత చాలాశ్రమపడుతూవున్నది. పార్థనలు యేమయినావుంటే చేసుకొండి అనిచెప్పుదురు. అప్పుడతడు నేను అన్నిపార్థనలు ముందేచేసుకునివున్నాను. కుమారునికి ఆశపడినందుకు పెద్దప్రాణానికి మోసమువచ్చెనుగదా అని యేమిచేయవచ్చును. పెద్దప్రాణము బ్రతికితేచాలును దేవుడు మమ్మునకలవిధములా దుఃఖపెట్టుచున్నాడనియును అందువల్లను తల్లిదండ్రులకు దుఃఖమేకలగచేయుచున్నాడు. ఒకవేళనుఖప్రసవమయి పుట్టినవానికి మట్టుదోషము పక్షిదోషము మొదలయిన దోషములుతాకును. అదిచూచి తల్లితండ్రులు దుఃఖపడి వానికి రక్షలుకట్టించి విధూతిమంత్రంపించి ఆశిశువును పెంచువిషయములోచాలాశ్రమపడుదురు అట్లుగాక బాల్యమందు యేమియుపాధులులేక చక్కగానే పెరిగినయెడల వాడు ౧౦ యేండ్లవాడై మిక్కిలి దుర్మార్గుగానుచేత పూరిలోవుండు చిన్నవాండ్రందరిని కొట్టితాను వారిచేత బెట్టలు తినివచ్చి తనతల్లి తండ్రులకున్న పూర్వోర్థండుబాలురయొక్క తల్లిదండ్రులకున్న కలహముపెట్టి గొప్పవ్యవహారములుకలగచేసి తద్వారాచాలాదుఃఖముకలగచేయును. అట్లుగాక బుద్ధిమంతుడైవుంటే వానికిపుష్యయనముచేసి వానిని చదివించగా వారికి చక్కగా విద్యరాకపోతే వారు వానిముఠాగుసమును అలోచించక ఉపాధ్యాయుడు వానికి చక్కగా చదువుచెప్పకనే ద్రవ్యముమాత్రము తీసుకునితిన్నాడని వారిలో జగడముచేయుచు తద్వారా తల్లితండ్రులుదుఃఖమునే అనుభవించుచున్నారు. వాడు విద్యాహీనుడుగాక చదవరిఅయ్యేనే వానికి పెండ్లి చేయవలయునని పడుచులుకలవారియిండ్లకపోయి పడుచులనడిగితేవొకరు 3౦౦ వరకుకలయివలయుననియు, మరిఒకరు ౫౦౦ వరకుకలయివలయునని

లుయిచ్చి పెండ్లి చేయుటకు అనుకూలము లేక పోయెనుగదా, అనిన్ని మ
 ర్రిగారు కడుచును యిచ్చుటకు సమ్మతిపడెనను పొంతనములు లేనందున
 అది శనుయిష్టానుసారముగా అనుకూలించకపోయెనుగదా అనియును
 దుఃఖింతురుగనుక ఆకుమారునివల్ల తల్లిదండ్రులు దుఃఖిమానే అనుభ
 వించుచున్నారు. అట్లుగాకుండా నిర్విఘ్నముగా పెండ్లి అయ్యేనే ఆప
 దుచు చేహోగోగ్యముతప్పి క్షయోగముచేత కృశించిపోగా అందుకుత
 ల్లిదండ్రులు ఆచిన్నదానికి కూష్మాండఘృతముమొదలయిన మందులను
 యిప్పించుచుండచూచి ఆకుమారుడు కామాతురశ్వము గలవాడయిభా
 గ్యంకకు పుష్పయోగించదని యెంచి జారుడై పరస్త్రీలతో గలయుడుం
 దును. అప్పుడు అందువల్ల తల్లితండ్రులకు కలుగు అపకీర్తిగా
 ను వాగు చాలాదుఃఖము అనుభవించునదిగాకుండా యీకార్యములు
 సర్కారువారువిని దండగ జెట్టింతురు. యిందువల్లకూడా తల్లితండ్రు
 లకు దుఃఖమే కలుగుచున్నది. ఇట్లుండగా ఆపుత్రునియొక్క భార్యయెది
 గి సంసారమునకువచ్చి దానికి బిడ్డలులేకపోతే అదివకదుఃఖము. అధ
 వాకలిగిసెట్టాయెనా అప్పుడు సంసారబాహుళ్యమువల్లను తమదగ్గరద
 శవల్లను బిడ్డలతోకూడా పుత్రుడు కష్టపడడమునచూచి తల్లితండ్రులు
 దుఃఖింతురు. అప్పుడు తటస్థులువారినిచూచి యేలదుఃఖించెదగని అడిగి
 లే చిన్నవాండ్రకు కట్టుకొనుటకుబట్టలేదు, కడుపుకు అన్నములేదు, ఇ
 దిచూచి మేము తాళలేముమాకు చావయినారాలేదని అనేకవిధములు
 గా దుఃఖించుచున్నారు. ఇందువల్లకూడాపుత్రుడు తల్లితండ్రులను దుః
 ఖపెట్టుచున్నాడు. గనుక పుత్రులుకలిగినా కలుగకపోయినా తల్లితం
 ద్రులకు దుఃఖమేప్రాప్తమవును అని చెప్పటకు సంకేహమేమియు లే
 దు. ఈపుత్రులవల్ల ఇహమందును పరమందును యీరెంటిలో సుఖ
 ములేదని తెలుసుకొని ముముక్షువులగువాగు పుత్రమిత్రకత్తెత్రాదులయిం
 దు అభిమానమునువదలి ఆత్మస్వరూపుడయిన తనయందే ముక్తి ప్రిప్తి

న్ని యెకదెరుంగుచున్నాడో వాడేజీవన్ముక్తుడని యెఱుంగవలయు.

వివేకప్రకరణము:—బ్రహ్మజ్ఞానము సంసారమునుపోగొట్టు స్థానము. ఈబ్రహ్మజ్ఞానమునకు ముఖ్యసాధనము వివేకముగనుక అందులో బ్రహ్మమనగా వాక్కుచేత చెప్పశక్యముగాక మనుస్సుచేత తెలియబడక వుత్పత్తిస్థితిలయములు లేక అఖండమయి లోపల బయలులేక యేదిక్కులేక విషయానుభవములేని సుఖస్వరూపమైన తెలివిమాత్రమై దేశకాలముచేత కొంచెముగా చేయబడక సదాస్వయం ప్రకాశమైన జాగ్రత్త స్వప్న సుషుప్తులకు సాక్షియయి అబాధ్యమయి సమస్తప్రపంచనివృత్తి దశకు సాక్షియయి చరాచర ప్రపంచమందు సద్రూపమయి నిండియున్నవస్తువు. ఇదిగాక మరిన్ని బ్రహ్మమయినది ఆదిలేనిది, పరమోత్కృష్టమయినది. అదివేదవిహితమగుటచేత సత్తయి సమృద్ధిపట్టాదులకంటెను విలక్షణమయినది. అది సర్వదిక్కులయందు కేసులు, కాళ్లు, నేత్రములు, శిరస్సులు, ముఖములు, చెవులు, కలిగినవై సమస్తప్రపంచమునందు వ్యాపించియుండునది. ఆబ్రహ్మము సకలేంద్రియ వ్యాపారములచేత ప్రకాశించు దానివలెనుండియు ఆసకలేంద్రియవ్యాపారములకుగలబంధములేనిది. ఆబ్రహ్మము సమస్తప్రపంచములు ధరించినదయిన్ని ఎందులనంటకయుండునది, అది త్రిగుణాత్మకముగానిదయిన్ని సర్వోపశాంతమో గుణములను అనుభవించునట్టిది. ఆబ్రహ్మము సమస్త చరాచరములయందులోపల, వెలుపలవుండునది. అదిమిక్కిలిసూక్ష్మరూపము కలిగినదిగనుక దాన్ని తెలుసుకొనుటకు అశక్యమయినది. అది అజ్ఞానికి రూరముగాను, జ్ఞానికి సమీపముగాను వుండునట్టిది. ఆబ్రహ్మము అపరిచ్ఛిన్నమయిన్ని సమస్తజీవకోట్లయందు పరిచ్ఛిన్నమయిన దానివలెవుండునట్టిది. అదిసమస్తధూతములనుభరించునట్టిది. గ్రహించునట్టిది. మరలవత్, తిచేయునట్టిదని తెలుసుకోవలయును. మ

మయినదనియు అజ్ఞానమునకు వ్యతిరేక్తమయినదనియు తెలియలేకిన ద
 జ్ఞానమునగోచర మయినదనియు సమస్తప్రాణుల హృదయముల యం
 దున్నదనియు పెద్దలు వక్కాణించుదురు. మరిన్ని ముముక్షువగువాడు జ్ఞాన
 మనే అభ్యసించవలయును. వీలనంటే జ్ఞానంవినా మోక్షం సాధ్యమిదిని
 శ్రుతివాక్యముగనుక జ్ఞానమువల్లనే మోక్షమిది. జ్ఞానములేక మోక్షము
 కలుగనేరదు, గనుక ముముక్షువు జ్ఞానమునే అభ్యసించవలయు. జ్ఞాన
 మనగా దేహమునున్న లేక క్షేత్రమునున్న తదంతర్గతమయిన క్షేత్ర
 జ్ఞానవిభజించి తెలియుటే జ్ఞానమని చెప్పబడుతున్నది. మరిన్ని జ్ఞాన
 మనగా మోక్షప్రాప్తియందే ప్రయోజనవృద్ధివుంచుటమరియు తెన్ను తోను
 పొగడుకొనకయుండుట, తనధర్మకాముతానుప్రకాశముచేసికొనకయుం
 డుట, హింసచేయకయుండుట, తమ, కృత్రిమములేకపోవుట, గునుసే
 వ, బాహ్యభ్యంతరశుద్ధి, అదంచలము, మనోనిగ్రహము గలుగుట,
 ఇంద్రియవిషయములయందు ఆశలేకయుండుట, అహంకారము లేకయుం
 డుట, జన్మమరణము, చునలితనము, గోగము, పక్షిభక్షణములుండుగ
 ల దోషమును అలోచించి తెలిసికొనుట, విషయభయములందు ఆసక్తి
 లేకవుండుట, పుత్రతాదాగృహోదయము గలుగు సుఖదుఃఖములు మొదల
 గునవి తనవిగావనియెంచుట, ఉష్ణానిష్ఠప్రాప్తులయందు సర్వదాసమ
 చిత్తస్వముకలిగియుండుట - జననమూహమందు అనురాగములేకయుం
 డుట, ఆత్మజ్ఞానమందు నిత్యభావముసలుగుట, మోక్షప్రాప్తియందే ప్ర
 యోజనవృద్ధియుంచుట, యివి అన్నియు జ్ఞానమని పెద్దలు చెప్పుదురు. అందు
 ప్రవృత్తిజ్ఞానమనియు, నివృత్తిజ్ఞానమనియు, రెండువిధములుగలవు. ప్రవృ
 త్తిజ్ఞానమనగా విషయజ్ఞానమనియు, శబ్దజ్ఞానమనియు, వాచాజ్ఞానమనియు
 ను చెప్పబడును. నివృత్తిజ్ఞానమనగా అనుభవజ్ఞానమనియు, నిర్విషయ
 జ్ఞానమనియు, స్వప్రకాశ జ్ఞానమనియును చెప్పబడును. మరియు ఈలా

యీమనుష్యులొకమందు కమలాఫలము త్వరగా లభించుచున్నది. ఎవరి
 కమలములే కామసంకల్పములేనివో, ఎవరికమలాలు జ్ఞానమునే అగ్ని
 త దహింపబడినవో అటువంటివారు విద్వాంసులని చెప్పబడుదురు. క
 మలాఫలాపేక్షనువదలి నిత్యతృప్తులయి విషయప్రవృత్తిలేనవారు కర్మ
 యందుప్రవేశించినవారైరా అటువంటివారు కమలాచేసిన వారుకా
 చాలరు. మరిన్ని కోరికలువదలిపెట్టిచిత్తస్వాధీనముకలిగి సమస్త విష
 యములయందు అభిమానమువదలి శరీరపోషణమాత్రము కొరకు ఉప
 యోగపరిచిన కమలానుచేయువారిని పాపముఅంటదు. అపార్థిత
 లాభముచేత సంతోషించి ద్వంద్వగుణములకులోబడక మత్సరము లేక
 సద్ధిఅసిద్ధిలయందు సములయి కమలాచేసినవారు కమలాబంధులు కారు.
 మరియే అసక్తిలేనివారై ముక్తులై జ్ఞానమందు స్థిరబుద్ధిగలవారై భగ
 వద్వీక్షింపగా చేయువారియొక్క కమలానిశ్శేషముగా నశించును. జ్ఞాను
 లు గాఢులగువారు యజ్ఞము చేయుపాత్ర, హోమద్రవ్యము, అగ్ని,
 హోమకర్త, యివియన్నియు బ్రహ్మమనేయెరింగి కొందరు ఫలాసక్తి
 చేత దేవతానుజనసాధనమయిన యజ్ఞమునే జేయుచున్నారు. మరి
 కొందరుజ్ఞానులు బ్రహ్మమనే అగ్నియందు కమలామనేహవిస్మయహో
 మముచేయుచున్నారు. మరికొందరు యోగులు జ్ఞానేంద్రియములను ని
 గ్రహమనే అగ్నియందు హోమముచేసి కర్మనునశింపజేయుచున్నారు.
 మరికొంతమంది శబ్దాదివిషయములను యింద్రియములనే అగ్నియందు
 హోమముచేసికమలాను నశింపజేయుచున్నారు. మరికొందరుసమస్తము
 లైన జ్ఞానేంద్రియ కమలాంద్రియములయొక్క శబ్దాదివిషయములనుపా
 ర్థాదిదశవాయువులయొక్క బహిరగమనాదికమలను జ్ఞానము చేత
 ప్రజ్వలంపబడిన యింద్రియనిగ్రహమనే అగ్నియందు హోమముచేసిన
 కమలాచేసినవారు. మరికొందరు పుణాతీతకములయందు ద్రవ్యదాన

చేయకమునే యజ్ఞకర్మలను చేయుచున్నారు. కొందరు ప్రాణాయామా
 యోగములనే యజ్ఞకర్మలను జేయుచున్నారు. కొందరు వేదపారా
 గణచేదార్థపరిజ్ఞానములనే యజ్ఞకర్మలను జేయుచున్నారు కొందరు
 ఇంద్రియములను జయించడమునే యజ్ఞకర్మను జేయుచున్నారు మరికొం
 దరు కఠిన మయిన నియమములనే యజ్ఞకర్మను చేయు చున్నారు. మరి
 కొందరు అపానమునందు ప్రాణవ్యాపారమునున్న ప్రాణమునందు అపా
 నవ్యాపారమునున్న మరికొందరు పూరక రేచక కుంభక ప్రాణాయా
 మములయందు ప్రాణాపాన వాయువుల గతులను లయింప జేయుచు
 న్నారు. మరికొందరు మితమైన ఆహారములు గలవారగుచు ప్రాణవాయు
 వులను వశీకృతవాయువులయందు లయింపజేయుచున్నారు. ఈమైన వ
 క్కాడింపబడిన సమస్తయోగపురుషులు యజ్ఞకర్మలు తెలిసినవారుగ
 నుక తమపాపములను యజ్ఞకర్మలచేత నశింపజేయుచున్నారు. మైన
 చెప్పబడిన యజ్ఞకర్మలలో మిగిలిన శేషమును భుజించినవారు శాశ్వత
 మైన బ్రహ్మమును పొందుచున్నారు. ఈమైనచెప్పిన యజ్ఞకర్మలలోనో
 కటినయినను చేయనివారికి యీలోకమునందు సుఖముగలుగదు. అటువం
 టివారికి పరలోకప్రాప్తి యేలాగున కలుగును. ఈలాగున నానావిధ
 ములైన యజ్ఞకర్మలు వేదములవల్ల విధింపబడినవి. ఆయజ్ఞములన్నియుక
 మారూపములని యెవరు తెలుసుకొందురో వారు సంసారబంధములో
 నుంచి నివర్తులగుచున్నారు. మరిన్నిద్రవ్యసాధనసాధ్యమైన యజ్ఞమునకం
 దెజ్ఞానస్వరూపమైన యజ్ఞము బహుశ్రేష్ఠము. సమస్తకర్మలు బ్రహ్మ
 జ్ఞానమునందు లయించుచున్నవి గనుక యిటువంటి బ్రహ్మజ్ఞానమును
 తత్వవిదులైన జ్ఞానినిష్ఠులను ఆశ్రయించి, వారికి శ్రీతూషలుచేసి, పాస్తాం
 గనమస్కారములుచేసి, ప్రార్థనచేసి, వారిపుష్పదేశముద్వారా తెలుసు
 కోవలయును. ఈ పరబ్రహ్మజ్ఞానము బొందినవారికి బుద్ధి, మోహము

భస్మము జేయుచున్నదో ఆప్రకార మేజ్ఞానమునే అగ్నిసమ స్తకమ౯లనున్న
 స్తమజేయుచున్నదిగనుక యీలోకమునందు జ్ఞానమునకంటె వేరే
 వసమయినదిలేదు. అజ్ఞానమును యోగులగువారు కాలాను గుణ్యముగా
 తామేతమయందు పొందుచున్నారు. శ్రద్ధ, జ్ఞానాపేక్ష, ఇంద్రియనిగ్ర
 హము, ఇవియన్నియు యెవరికి గలవో వారుజ్ఞానమును పొందుదురు.
 అట్లుజ్ఞానమునుపొందగానే ఉత్కృష్టమైనచిత్తోపరతని పొందుదురు. మరి
 నిజజ్ఞానములేనివారున్ను, శ్రద్ధలేనివారున్ను, సంశయాత్మకలవారున్ను,
 వీరు అందరు నశించిపోదురు. మరియు సంశయాత్మకులకు ఇహలోకపర
 లోకసుఖములు కలుగవుగనుక యోగముచేత కమలాను వదలినవారైజ్ఞా
 నముచేత సంశయవిముక్తులై దృఢమైన మనస్సుగల పురుషులకు కర్మలు
 బంధింపవు. ఈకారణములనుబట్టి అజ్ఞానసంఘాతమైన మనస్సులోనుం
 డు సంశయమును జ్ఞానమునే ఖడ్గముచేతఖండించియోగము నభ్యసించిన
 యెడల వారికి జ్ఞానముకలిగి తద్వారా మోక్షము సిద్ధముగా కలుగుట
 నిస్సంశయము. సంసారమనగా అఖండినిజానంద స్వరూపమునెఱుగక
 మాయాసంబంధమయిన దేహేంద్రియాది ప్రపంచమే తాననికామక్రో
 ధాత్ముడై అస్థిమైన దేహమునకు స్థిరత్వము కోరు కొనుచు వాయువు
 చేత చెలిం చెడి తరంగములతో కూడిన సముద్రమువలె సంక్షోభించుచు
 న్ను అశాశ్వతమయిన దారపుత్రధన పశ్వాదులయందు అభిమానముచే
 త బద్ధుడై సదసద్వివేకములు లేక యుండు పురుషుని యందున్న అహం
 కారావస్థయే సంసారమనిచెప్పబడును గనుక యీసంసారమెందువల్ల
 కలిగినదిఅనగా అది అవివేకమువల్లపుట్టినది. అవివేకమనగావివేకముచే
 త గొట్టబడుదానికి అవివేకమని చెప్పబడుతున్నది. వివేకమనగాఅంతః
 కరణాది ప్రపంచమునకు సాక్షియై వేరుగా ఆత్మనభవము కలుగు
 పేవివేకమనిపేరు. ఈవివేకముచేత ఆత్మఫలానిదనిన్ని, అనాత్మఫలానిద

గా కానుకొని ధాదులును, యీర్ష్య, అసూయ మొదలైన కృత్తులకుకా
 నున్నవి అంతఃకరణము. సమాదియనగా అభ్యాసముచేత పక్షమయి
 నైవృత్తము వాకవస్తువునందు లయించియుండుట. ఈసమాది వికల్పక
 మనియు నిర్వికల్పకమనియు రెండువిధములు. అందున విల్పకమదృశ్యమిశ్ర
 మనియు, శబ్దమిశ్రమనియు, రెండువిధములుగా వున్నవి గనుక అంతరవి
 చారములేకనేముక్తిగలగ నేరదు. కాబట్టి అనుభవములేనివేదాంతములను
 వదలి సద్గురువుయొక్క వుపదేశముచేత అద్వైతాత్మనుభవ కారణమ
 యైన సమాదికి సాధనమయిన వివేకమును సంపాదించవలయును. అచె
 టువలెననగా దేహముస్థూలమనియు, సూక్ష్మమనియు, కారణమనియు,
 మాదు విధములు. అందు స్థూలదేహమేదియనగా అస్థులు, మాంస
 ము, పుసి, నీళ్లు, రక్తము, చీము, చమకము, నరాలు, రోమములు,
 మొదలగునవి కలిగి ౨౪ తత్వములతో కూడుకొని యుండుదానికి
 స్థూల శరీరమని చెప్పబడును. సూక్ష్మశరీర మనగా జ్ఞానేంద్రియంబు
 లయిదును, కర్మేంద్రియంబులయిదును, ప్రాణాదిపంచకంబును, మనోబు
 ధులు రెండునుగా యీ- ౧౭- కళలతో గూడినటువంటిది సూక్ష్మశరీ
 రమని చెప్పబడును. కారణశరీరమేదియనగా యీ రెండుశరీరములకుమూ
 ల భూతమై యునికిస్థానమునైన అజ్ఞానముకారణశరీరమని చెప్పబడును.
 ఇటువంటి శరీరత్రయమునకు ఆత్మ విలక్షణముడని యెఱుంగవలయును. ఈ
 దేహమునందుండు అంతఃకరణము అహంకారమనియు, మనస్సనియు,
 రెండువిధములు. అందు అంతఃకరణము హెచ్చుగలది గనుక అద్వైతమువలె
 స్వచ్ఛమై వున్నందు చేత తనకు ఆధారకూటస్థచైతన్యము ప్రతి నింబిం
 చినందున ప్రతిబింబముతో గూడినంతభాగము అహంకారమని చెప్పబ
 డుచున్నది- ఇదిగాక వివేకిగానుండువాడు భక్తిలేకనే జ్ఞానము సంపా
 దించనేరడుగనుక బాహ్యభక్తి, అనన్యభక్తి, యోగాంతభక్తి, అనిమూ
 కముగ గూడగలగ వలెగా భగవంతునియొక్క కథలను

వారి పాదములను సేవించడము, వారిదివ్యవిగ్రహమును అర్చనచేయుడ
 ము, వారికివందనములుచేయుడము, వారిమీదనేచిత్తముగలిగివిషయమును
 బులనువిడిచియు అటువంటిధ్యానైకచిత్తమునువారికిసమర్పణము చేయు
 డము, యివియన్నియు బాహ్యభక్తియని చెప్పబడును. అనన్యభక్తి యె
 ట్లనగా * వాసుదేవస్మర్యమితిసమహాత్మా సుదుర్లభః * అనిభగవద్వా
 క్యము గనుక సర్వత్ర పరి పూర్ణుడయి సర్వ ప్రకాశుండై వుండే
 వాసుదేవుడు సమస్తమున చరా చరాత్మకంబయిన ప్రపంచము గను
 క సమస్తము వాసుదేవమయము. విశ్వమంతయుశ్రీహరిరూపంబు. శ్రీహ
 రివిశ్వమయిందు. యీవిశ్వము నారాయణుని శరీరముగనుక యెరిగెడి
 తానున్ను యెరిగబడిన సమస్తంబు యెరుకయును అన్నియును శ్రీహరి
 మయమని యీలాగున చింతింపుచు నిశ్చయాత్మకుండై అన్యముగా నొ
 క్కటియును తోచక అన్యముగా తోచినను శ్రీహరిభావముగనుచు యీ
 ప్రకారముండుట అనన్యభక్తియని తెలుసుకోవలయును. ఏకాంతభక్తి
 యేలాగనగా భగవంతు డయిన శ్రీహరి పరమాత్మ స్వరూపుడయి
 సకల భూతాంతర్వ హిర్వ్యాప కుండై సకల కారణుండై వుం
 డును. అట్టిశ్రీహరియందు ప్రపంచముకలిగెను. సమస్తము హరియందు
 న్నది. శ్రీహరి సమస్తమందుండును అనితెలిసి అందుకు సందేహము లే
 దని యెరిగి తనబుద్ధి యింద్రియా లకుసాక్షియయివుండెడి శ్రీభగవంతు
 ని జ్యోతిమయంబుగా తెలిసి యేకాంతచిత్తంబున ధ్యానముచేసి తత్
 అనుసంధానభావంబున యితరభావంబులచాసి తదేకనిష్ఠాపటుత్వంబు
 న మించి తత్తేజోమయస్వాంతుండయి యుండుటయే యేకాంత భక్తి
 యని చెప్పబడును. ఈపైచెప్పబడిన బాహ్యఅనన్య యేకాంత భక్తుల
 వల్ల కలుగుఫలము లేవియనగా భాహ్యభక్తిసాలోక్యమిచ్చును. అదేద్య
 భముగావుంటే సామీప్యమిచ్చును. ఫలత్యాగకమయ క్తంబయిన అశ

బడిన మూడువిధముల భక్తులచేత జ్ఞానముతద్వారాముక్తిసంపాదించవల
 యును. మరియు వివేకియైనవాడుయోగమాగళమును సద్గురుమూలక
 ముగా తెలుసుకొనవలయును. గనుక యోగమనగా ప్రాప్తి అప్రాప్తుల
 యందు సమదృష్టి కలగడము, కర్మయందు ఫలాపేక్ష లేకపోవడము
 యోగ మనిచెప్పబడును. అది మంత్ర యోగ మనియు. లయయో
 గమనియు, హాటయోగమనియు, రాజయోగమనియు, అనినాలుగువిధ
 యిలయిన యోగములుకలవు. అందులో లయయోగమనునది, అనిర్గళ
 ప్రవాహరూపమయివుండునుగనుక దాన్ని విస్తరించి చెప్పటకు అసా
 ద్యము. మంత్రయోగమనగా ఏకాక్షరంద్వ్యక్షరంవా! షడక్షరమధాసి
 వా! అను యీమూడు మంత్రములు అజపామంత్రములో సంతర్భూతము
 లుగనుక అందులో ఏకాక్షరమైన ప్రణవమేముఖ్యమని యెరుంగవలయు.
 ఇందుకు ఓమ్! బ్రహ్మయనివేదవాక్యమున్ను ఓమిత్యేకాక్షరంబ్రహ్మయని
 భగవద్వాక్యమున్ను ప్రమాణములుగావున్నందున ప్రణవమే బ్రహ్మస్వ
 రూపము కాబట్టి ముముక్షువునకు ఆ ప్రణవమే జపముచేయవలగ్గదిగా
 యున్నది. ప్రణవమనగా అకారఉకారమకారంబులు ఈమూడున్నకూడి
 బిందుసహితముగావుండునదే బ్రహ్మవంబనిచెప్పబడును. మరియు ప్రణవ
 మే పరంజ్యోతిర్మయందైన బ్రహ్మస్వరూపమనియు, ప్రణవమే తొరికిం
 బనియు, వివేకియగువాడు తెలుసుకొనవలయును. ఈప్రకారముగా ప్ర
 ణవస్వరూపంబు తెలుసుకొని కొంతసేపు జపంబుచేసెడి తెరంగున అ
 నాహతంబయిన సర్వము క్లంబుగా వాక్కునస్ఫురించుచు అంతట ఉ
 చ్ఛ్వాసనిశ్వాసంబుల కొంచపరచుచు ప్రణవంబు చిత్తమునధరించితలచు
 చు ప్రణవార్థరూపందైన మండలత్రయంబును యేకీభావంబయిన తేజం
 బుగా భావింపుచు ఇట్లుసహజంబుగా నిత్యమువుండుట మంత్రయోగమ
 నిచెప్పబడుతున్నది. హాటయోగమనగా వాయువునువశముచేసుకొనుట.

అస్త్రాంగమనగా యమ, నియమ, ఆసన, పాదాభ్యాస, ప్రత్యాహార, ధ్యాన, ధారణ, సమాధిలని, చెప్పబడును. అందులో యమమనగా హింస, వజ్రికతుండయి బాహ్యోన్మయ వ్యాపారంబులు చాలించి విషయంబుల బానియముండమని తెలుసుకోవలయును. నియమమనగా సంసారక్రియాసక్తి తొలగజేసి యేకాంతప్రదేశంబున శుచియైన మతాంతరంబున నైనా గుహంతరంబున నయినా వసించుచు నితరభాషాంబులకు బోక మౌనభ్యంజనములు వజ్రించి యోగాభ్యాసాసక్తి కలిగియుండుట యని తెలుసుకోవలయును. ఆసనమనగా చేలాజినకుశోత్తరాద్యాసనపరికల్పితంబై అరువదినాలుగు భేదంబులైన ఆసనంబులనభ్యసించి వాటిలో శ్రేష్ఠంబైన సిద్ధాసనంబున కూర్చునియుండడమని తెలుసుకోవలయును. ప్రాణాయామమనగా చంద్రనాడిమాగళంబుగా వాయువును పూరించి కుంభకంబున నిలిపి సూర్యనాడితోవను రేచకంబుచేయుట. తరువాత సూర్యనాడి పూరించి కుంభకంబున నిలిపి చంద్రనాడిమాగళమున రేచకంబుచేయుట. ప్రత్యాహారమనగా ఉష్ణ, పులును, కారము, వగరు, చేదు, తీపు, యీ అరుదసములు వజ్రించి వాటిలో తిన్ద్రనిపచార్ధంబైన క్షీరంబును ఆజ్యంబును శర్కరయును యెంత మాత్రంజేసి యపయోగంబుగాని అన్నంబుభుజియించుచు అన్నంబు అర్ధగ్రాసంబును క్షీరంబాజ్యంబులు తదర్ధగ్రాసంబును జలపానంబు తదేకగ్రాసంబును ఇట్టి ఆహారనియమంబుననుండి ప్రాణాయామంబుచేసిన ఆవాయువు వశవృద్ధికివచ్చును. గనుక యారీతి ప్రత్యాహారంబున వాయువు శుద్ధికరంబైన నవ్యతత్రయవజ్రితుడైన నది ప్రత్యాహారంబుని చెప్పబడును. ధ్యానమనగా మూలాధారస్వాధిష్ఠాన మణిపూరక అనాహతవిశుద్ధ ఆజ్ఞేయంబులనుషడాధారంబులనుండెడి గణేశబ్రహ్మవిష్ణురుద్ర మహేశ్వర సదాశివాత్మకంబయిన పృథివ్యప్రేతోవాయురాకాశాత్మకంబయిన ఆరుతత్త్వంబులును

ప్రత్యేకప్రత్యేకంబుగా ధ్యానముచేయుచుండడము ధ్యానమని చెప్పబడును. ధారణమనగా ఆజ్ఞాప్రదేశంబుననుండెడిది. ఇదివరకుచెప్పబడిన ఆరుతత్వములుగల అంగంబులవల్లను వాయువును అనుకూలముచేసుకొని అంతట మూలాధారమందుండెడి అపానవాయువునుకొని కుండలి ప్రబుద్ధంబుగా చలనంబుచేసి లేవనెత్తి సూర్యచంద్రనాడులయిన ఇశాపింగళులను ఉభయమూగకంబులందు తగలక సుషుమ్నామార్గంబైనను ధ్యభాట నెగయునట్లు చేయుచు మెల్లమెల్లగా మూలాధారంబుచాటి అంతట స్వాధిష్ఠానమంటపమునెక్కి అందుత్తణికాలమువుండివంత అదియు నతిక్రమించి, మణిపూరకంబుననీలిపి, అందువుండెడి సమానుంగూడినంత అనాహకమలంబుచేరి, అచ్చటనుండెడి, ప్రాణునిగలనీనుంతట అచ్చోటువిడిచి, విశుద్ధకమలంబుచేరి, అందు నిలిచియున్న ఉదాని బొందినంతట అదివిడిచి సర్వగతశరీరుండై వ్యానుని పిలువనంపించివానింగలుసుకొని యిట్లు పంచపాదంబులు యేకంబుగాచేసి ఆజ్ఞాచక్రస్థానంబున స్థాయిగానిలిచి మధ్యాహ్నసమయంబున వెలింగడి భానుని కైవడి ప్రజ్వలితాకాశభవంబుగానచ్చోటుగడలక నివాతస్థానమందుండెడి దీపంబునబోలియుండుట ధారణయనదగును. సమాదియనగాధారణానిష్ఠయందు యెంతతడవువుండినా అంతతడవు సమాదియనబడును. ఈసమాదికే రాజయోగమని చెప్పబడును. రాజయోగమనగా హుటయోగమందు అయిన యెనిమిదవయంగమైన సమాదిగమక రాజయోగసమాదిలేక హుటయోగమునీర్ధించదనియు హుటయోగములేక రాజయోగము నీర్ధించదనియు నని తెలుసుకోవలయును.

ముక్తిపంచకనిరూపణము: — సాలోక్యమనియు, సారూప్యమనియు, సామీప్యమనియు, సాప్టికమనియు, కైవల్యమనియు, లేక సాయుజ్యమని

దోఅటువంటిభోగములను పొందిఅబ్రహ్మదేవుని యెల్లప్పుడును
చుండడముసాలోక్యమనిచెప్పబడును. సారూప్యమనగా అబ్రహ్మదేవు
రూపముకలదో ఆరూపమునుపొంది సమస్తభోగములను అనుభ
వయే సారూప్యమనబడును. సామీప్యమనగా ఉపాసనవల్ల
లోకమునకుపోయి అబ్రహ్మదేవునియొక్క సముఖములేకనే ఒకప్ర
సందుండి సమస్తభోగములనుభవించుటే సామీప్యమనిచెప్పబడున
ష్టికమనగా అబ్రహ్మదేవునికి యే అయిశ్వర్యముకలదోఅటువంటి
శ్వర్యముకలిగి సమస్తభోగములనుఅనుభవించుటయే సాష్టికమ
కైవల్యమనగా ముముక్షువులయినవారు శమదమాదులతో గూ
గురువులయొద్ద శ్రవణమననాదులుచేసి జ్ఞానమునుసంపాదించి స
నందస్వరూపుడయిన ఆత్మనేనని యెరిగినతర్వాత స్వరూపమా
గానుండుట కైవల్యమనిచెప్పబడును. గనుక అబ్రహ్మలోకమునం
వారు అబ్రహ్మదేవునియొద్ద విచారంబుచేసి జ్ఞానమునుసంపాదించి
దేవునితోడ ముక్తివాందుదురని తెలుసుకోవలయును.

ఆత్మప్రియస్వనిరూపణము:— ధనముకంటే పుత్రుడుప్రి
పుత్యనికంటే శరీరముప్రియమైవది. శరీరమునకంటే ఇంద్రియము
గుములు. ఇంద్రియములకంటే ప్రాణములుప్రియములు. ప్రాణ
కంటే ఆత్మప్రియముడని తెలుసుకోవలయును. అదియేలాగంటేలో
పుత్యకైనవాడు చెడ్డకార్యముచేస్తే వానిని రాజుదండించుటకు
డగావానితెల్లతండ్రులకు ఆపుత్యడు దండింపబడుటసహించలేక
వుండుఆస్తినింత రాజుకు లంచమిచ్చి ఆపుత్యనివిడిపించుకొనుచు
గనుక విత్తమునకంటే పుత్యడు ప్రియుడాయెను. ఆ అకృత్య
పుత్యని రాజు లంచములుతీసుకొనిన్ని వదలక వానిదండనకు ప

శ్రేయస్సైవ తానుగమ్యించుకొనివచ్చును. గనుక పుత్రునికంటే శరీరము ప్రీతిమైనదని తెలుసుకోవలయును. మరియు అకృత్యముచేసిన యేవురుఁడు డైనా రాజుచే దండన చేయబడినపుడు వారు వానికండ్రును పొడవండియై చెప్పితే అప్పుడు ఆవురుఁడు శరీరదండనమునకు సమ్మతించి ఇంద్రియములనుగురించి చాలావ్యసనపడుచున్నాడు. గనుక శరీరమునకంటే ఇంద్రియములు ప్రీయములైనవి. ఆయకృత్యముచేసినవానిని సగరివారు శరీరముతోవదలక తలగొట్టమని ఆజ్ఞాపించితే ఇంద్రియములను విడిచి తలనుగురించి వ్యసనపడుతున్నాడు గనుక ఇంద్రియములకంటే ప్రాణము ప్రీయమైనదిగావున్నది. ఆలాగుననే తాను పరలోకమందును సుఖముగా వుండవలయునని యిచ్చయించుచున్నాడు. ప్రాణమును వదలుటకు ఇచ్చయించినవాడు పరమందు ఇచ్చయించుచున్నాడు గనుక ప్రాణముకంటే ఆత్మప్రియుడని యెరుగవలయును. గనుక యీ ప్రకారముగా విత్తము, పుత్రుడు, శరీరము, ఇంద్రియములు, ప్రాణములు, ఆత్మ, అని యెప్పటిదియున్న వీటినిన్నియు చక్కగా సద్గురుమూలకముగా విచారించి వాటిపరస్పర తారతమ్యమును తెలుసుకొని పుత్రమిత్రకళిత దేహేంద్రియాదులంతయు దుఃఖరూపములుగా తెలుసుకొని వాటియందు అభిమానమును విడిచిపెట్టి సాక్షాత్ భగవంతుణ్ణి సద్గురుమూలకముగా విచారణచేసి తద్వారా భగవంతుణ్ణి యెవడెరుగుచున్నాడో వాడే జీవన్ముక్తుడు.

మహావాక్యవిచారము:— లోకమునందు మోక్షార్థి కార్యుగు

హిడు అనేకజన్మములయందు తానుభగవత్ప్రీతిగా చేయబడిన నిత్యజ్ఞు

రుణుండయి మనుష్యలోకము మొదలు బ్రహ్మలోకము వర
 ము కమలాచేత నిర్మింపబడినది అని ఇహమూత్రాథక ఫల
 గము, శమాదిషట్క-సంపత్తి, నిత్యానిత్యవస్తువివేకము, ముహ
 తనునాలుగువిధములయిన సాధనములతో కూడుకొని వేదా
 జ్ఞుడుగానున్న ఉపశాంతినిధిగానున్న వృంధు సద్గురువును శర
 వారికి సాష్టాంగసమస్కారములు చేసి ఈసంసారభయమును
 లేకుండా యేవిధముగా దాటవచ్చును అని అడిగితేనేగాని
 సంసారసాగరమును దాటలేదు. గనుక బుద్ధిశాలిగావుండు
 భువుల సాంగత్యముచేసి వారిద్వారా సద్గురువును సంపా
 దించి యీవిషయమై ప్రశ్నచేసినయెడల వారు యీ విషయ
 సంశయములను తీర్చి తమ్ము శరణుజొచ్చిన శిష్యులను కృతా
 నేయందురు- ఈలోకమందు కొంతమందిగురువులని పేరుపెట్టి
 శమంతి శిష్యులనుపోగుచేసుకొని వారికి మంత్రములు మొదలం
 నిపుపదేశముచేసివారివద్దనుంచిద్రవ్యములాగుకొనిపోవుచున్నా
 క అట్టివంచకులు గురువులుకానేరరు. అయితే ద్రవ్యాపేక్ష
 హృదోగమునుమాన్చి వానికిపేలుచేయబూనినవారే గురువు
 టువంటిగురువులవాక్యములనే శ్రద్ధాభక్తులతో గ్రహింపవల
 యెరుంగవలయును. మరియు మోక్షపేక్షగల శిష్యుడు వా
 ముచేయు మహావాక్యములవలన బుట్టినజీవపరమాత్మయొక్కజ్ఞా
 త్మసాధకమైనదనిన్ని యిదేసకలవేదాంతములగుందును నిర్మ
 న అథకము అనిన్ని యెరుంగవలయును. ఈఅథకము నాలు
 లయొక్క ఉపనిషత్తులయందు నాలుగు మహావాక్యములుగలవ

నిష్కర్మలయందును, అహంబ్రహ్మాన్మయి యుండుచో పాపక్షయముందును తత్వమనియని సామవేదోప నిష్కర్మలయందును అయమాత్రాబ్రహ్మ అని అధర్వణవేదోపనిష్కర్మలయందును కలవుగనుక మోక్షాపేక్ష గల వాడు భగవద్వరూపముగావుండు గురువును సంపాదించుకొని వారి ఆజ్ఞప్రకారమునడుచుకొని వారికిభక్తిశ్రద్ధలతో శిశూవులుచేసి వారిచేత యీదైవచెప్పబడిన పాపవాక్యములను వుపశేషమునుపొంది వాటియర్థములను అన్వేషింపుచూలకముగా యెరిగినయెడల వాడు తాగుడుగుటకు సంజేహములేదు.

జీవన్ముక్తివిచారము:— జీవన్ముక్తువకు మైత్రి, కరుణ, ముదిత, శాపేక్ష, అనుసద్గుణచతుష్టయంబుకలదు. అందునత్పుగుషసహవాసమే మైత్రియని చెప్పబడును. దుఃఖితాత్ములయందు సరితాపముపొందుట కగు గాయని చెప్పబడును. పుణ్యకారులయందు సంజోషించుటే ముదితయనందగును, పాపజనులయందు రాగద్వేషములులేకయుండుటే యుపేక్షయని చెప్పబడును. తర్వాత జీవన్ముక్తుడు జ్ఞానరత్నతపస్సులను సంపాదించవలయును. దుఃఖసంతయమున్న సుఖావిర్భావమున్న అననవియు పంచప్రయోజనంబు. వానియందు వాసనాక్షయ మనోనాశముల చేత బుద్ధివికలముగావుండుటకు జ్ఞానరత్నయని తెలుసుకోవలయును. తర్వాత ఇంద్రియమనంబులకు యేకాగ్రంబుగలుగుటే తపస్సనియెరుంగవలయును. ఈప్రకారముగా జీవన్ముక్తి సద్గురుమూలకముగా సంపాదించవలయును. ఇదిగాక జీవన్ముక్తుడగువానికి అహంబ్రహ్మాన్మ అనేమంత్రము వుత్త, తి కారణమైన పాపమును పొగొట్టును. ఈమంత్రము

యును. ఈమంత్రము జ్ఞానానందమునిచ్చును గనుక మోక్షార్థికారియగువాడుసమస్తమంత్రములనువదలి ఈమంత్రమునుసద్గురుమూలకమగ్నానభ్యసించినయెడల అతనికి అంతువల్ల ఆత్మజ్ఞానముకలిగితద్వారామోక్షముకలుగుననుటకు సందియములేదు.

క || ఆత్మజ్ఞానోదయమును | సాత్త్వికపుబుద్ధి చేతసారార్థముజేచాత్మనుపరమాత్మనుయే | సాత్త్వికుండెఱిగేసేసిసంతసమొందుక ||

శ్లో || శ్రీరామభద్రాశ్రయ సద్గురూణాం | పావారవిందంభజతాంసరాణాం | ఆరొగ్యమైశ్వర్యమనంతకీర్తిణం | అంత్యేచవిష్ణోః పరమస్తుసత్యం ||

ఆత్మజ్ఞానోదయ గ్రంథము
సంపూర్ణము.

கொங்கண் நாயனார்
அருளிச்செய்த
பொருள் துணை.

கொங்கண் நாயனார்

அருளிச்செய்த,

ஞானம். நள.

காபபு.

நேரிசைவென்பா,

உற்றபொருளையொருநூலாய்ச்செய்வதற்குக்... ..
கற்பகத்துள்ளுயிரினையக்காய்ப்பென்றிக்... ..
பாதமலர்மேற்கொண்டுபாடவொருடாடுபுரு... ..
நாதனிருதாளதனைநாயி... ..

அகண்டபராபரமான முலநாதனடிமொழிதுகாணாங்கொய
நீபதம்போற்றி - புசுத்துநின்றபொருடபகததைப் போற்றி,
புசுநீபெரியவகிலோர்க்களபதததைப்போற்றி - தகந்துநின்றசுநி
தைவொருநிலையோகந்ததூன்பெரியஞானமொடு நாலுஞ்சொ
ல்லை, னின்றுதின்றபடிசொல்லவெல்லும்கூடா - நேரானபூர்
ணந்தான் நேர்ந்தகப்போ (ச)

அப்பனேதத்துவத்தைபிரித்தறன்று - ஐயந்தாய்க்கண்
டித்துவறிபச்சொல்வேன் - அப்பனேசத்துவந்தான் பிறந்துநின்
ற - ஆதிமுதல்வந்தவனைகொழியச்சொல்வேன் அப்பனேசுந்தர

பெரிய அளவிற்கும் வாய்ப்புடையதாகும் பார்மசனே புத்தியினால்
பிறந்தவாறே. (அ)

வாறுன புத்திக்குமுதானனக்குமருவியதோர்சித்த மறிப்பி
தந்துதப்பா, தாறுனசித்தமொழி அபானனக்கு சண்டாஸகோப
மங்கிப்பித்ததுதப்பா, கூறுனவாங்காரம்பிறுணவாய்வு, கொடிய
தொருதெய்வமிகேசெயித்தவாறு, வீறுனமுன்சொன்ன அறிவு
மைந்தா, விரிந்தாமகாலமனமாசகயிலாந்துகேளே. (ஆ)

மேளப்பாமனம் விரிந்தாம்புத்தியாச்ச செழுதானபுத்தி
யின் விரிந்துநிலை, நீளப்பாசித்தமெய்துசொல்வார் சொல்வார்
நேரானசித்தமங்கிவிந்துநிலை, ஆளப்பா ஆங்கார மாச்சு ஆச்
ச்சு ஆங்காரம்விரிந்தாமகாலமெய்துநிலை, தாள்ப்பாவித்தேய பிரவ
ஞ்சபாபிசனவருணசகலவண்ணமாய்க்காண (இ)

மேளப்பாமுன் சொன்ன அறிவேமைந்தா, கடியதொருநீத
ராயமைந்தாமைந்தா, உணம்பாவாறுக்குள்வாறுயின் அறிவு
யிராய்சு அறிவுமைந்தா உணணிப்பாறு தோணப்பா வாறுக்குள்
வாய்வுதொந்தி - சுதமானசமானனுந்தான் றோன்றிற்றுடன் பு
ணைப்பாவாறுக்குள்வல்லிகோன்றி, புண்பானதொந்திமுந்தி
லெய்வாறே, (ஈ)

தோன்றியதோர்வாறுக்குள் செலத்தொரிசத்தம்சொல்மு
றையாய்வாறுக்குள் செத்தவாக்கு ஆன்றியதோர்காவுக்குளாகாயம
னது அப்பினவாயுவிசை விவானவாயுவு, கான்றியத்தோர்வாயுவி
லே கனலொந்தொக்கு கந்தொலிசெலமொழி சிங்குளவாயுமாச்
ச, பூன்றியதோர்வாயுவினிலேபிறிதிவிடாணிப் புணமாகச் சொன்ன
முதையறிந்துகொள்ளே. (ஊ)

அறிந்திந் தவங்கினியில் ஆகாயம்புத்தி வாகாயவங்கினியில்
வாயுவோபிதானன் - பிறிந்துநின்ற வண்ணியிலே வண்ணியோய்சுட்
கப்போன அக்கினியில் செலமொழிமுதம் - அறிந்துநின்ற அக்கினி
யிற்பிறிதிவிடாதம்மருவியதோர் செலத்திலாகாயஞ்சித்தம்-கறி
ந்துநின்ற அப்புவினிலேவாயுவோ உபானவகையதந்தி வப்பு
வண்ணிக்குவையுமாமே. (உ)

ஆமப்பா அப்புவினிலே அப்போருசந்தான் ஆகாயஅப்பு
வினிலே பிறிதிவிடாணி - மேம்பாபிறிதிவிடிலே மப்பாமாங்கா
ரமோகோரோபிறிதிவிடிலே வாயுவோபி குறணன்-தாமப்பா
பிறிதிவிடிலே பாக்கிறுணம் வண்ணி தனித்தமகாநித் செலதோ

மிகெந்தமாச்ச-வாம்பப்பாடுதிரு
ன்றபாபுறுவாம்பாருபாரே.

(100)

பாநிந்தனைந்நாலேயிருபததைத்துபருவமுடன்நத்தவந்தான்
புரித்துச்சொன்னோட-தேநிந்தயிருபத்துவைந்தேந்தைஞர்நே
தானவாயவாயுயல்வி-தாநிந்தசைத்தோடுபுதித்தினைபந்துங்கை
முதையாய்ச் சமாளனொடு வியானல்சேன-தூநிந்தவுதானனொ
டுஅபானன்பிராணம்அப்பனெயிதுவைந்துமறிந்துகொள்ளே()

அறிந்திர்னஞ்சொல்லுமேன் தோத்திரமொடுகொக்கு
அப்பனேசட்சுவுடன்செய்யுறையாக்கிருணம், பிறித்துயிதுஜர்நா
மல்லவ்சந்தமொயிபரிசும் பேராசாருபமொய்சந்தநால்மதந்தி
மறிந்து யிதைந்துமல்லவாக்கிப்பாணி மறுவியதோர்ப்புச
மொய்பாயுறுவுக்கொ, நெறிந்துநின்றவுடனாமொய் ஜந்தரு
சொன்னோம்நேராசைத்துவந்தாநிருவந்தைந்தே. (101)

ஜந்தென்றனாமது தோத்திரமொடுகொக்கு அப்பனே
சட்சுவாயிசெய்யுறையாக்கிருணம், ஜந்தென்றாமொயினுமொ
க்குப்பாணி அப்பனேபாயுருபுபுதமுடன்சுயம்,ஜந்தென்ற
ஐயந்து தத்துவத்துக்கப்பால் அப்பனே அகமொய்க்கல்ந
காரு, ஜந்தென்றாநின்றவல்லமதுமலமொய்க்க அப்ப
னேஆதபெய்நுஅறிந்துகொள்ளே. (102)

அறிந்துபெய்குமொய்ருவயந்துவல்லோ அப்பனேயிச
ண்டாக்கிஅதுமுன்றாச்சு, பிறித்துவதுஜந்தைக்கொட்டுபாச்ச
பேராசபகினைமாயிருபத்தாரு, அறிந்துவதுமுப்பத்துஜநா
கி மக்களேகொன்னுந்நவாயுமொச்சு, தெரிந்துவதுசகலமுமா
ய்ககமாச்சு தெரிந்துவதுதித்திபமுமாய்திந்தவாதே. (103)

வாறுகதிந்மலமாய்திரஞ்சனமுமகி மருவியதோரிதிக்க
மாய்நிந்தருமுமகி, தாறுகப்பூரணமாயகண்டமகி சகலசெ
ந்துதாபாமுந்தானே தானாய், கூறுகப்பூரணமா யதிசமகிது
வித்துவொன்றாய்ப்பின்னொன்றுமல்லாதாகி, பேறுகவொளிபா
குவெளியில்வொய் பெருவெளியாய்ஒளிக்குள்நொன்றுமாய்ச்சே.

ஆச்சப்பாயிப்பொருளையொன்றுனென்று அறிந்துகொண்
நொன்றுமதுஅகண்டமகி, ஒச்சப்பாயிருப்பார்கள்நிஷிக்ஞித்
தர்நொன்றுமதுஅறித்தமுறைபுணிக்கேன, தோச்சப்பாமுன்ஞ்சா
ல்லவதுத்தான்னொகொல்லுவார்ப்பலவாய் தாமுஞ்சொல்
கொட, பாச்சப்பாய்செனென்பார்தித்தியனென்பார் பரிசாகதா
ந்நென்பார்மனதென்பாரே. (104)

பரிசுப்பாகெனமென்பார்சத்தமென்பார் பரிவானநர்
தமென்பாற்புண்ணியமென்பார், ஓரப்பாவிடத்திடுபென்பார் சம
த்திடுபென்பார்உத்தொருசுத்து அசைந்தானென்பார், காரப்
பாடிமுதலமுதற்காரணத்தானென்பார் கைகடத்தபோகமென்
பார்க்குத்தியென்பார், தோப்பாலெட்டியமாய்தின்றுதென்பார்
திருநாடுதின்முதலாகத்தானென்பார்காணே. (உக)

காணப்பாசகமாய் பூரகமுமாய் கதிர்வாழியாய்தின்று
நாத்திதும்பகமென்பார், ஆணப்பா அனேகவிதமாகச்சொன்
னாதிநிபெய்வாமான்மாவினிடத்தேதின்முதல், தோணப்பாவாழி
யாச்சுவொளியேதென்றால்சொற்பெரியயிசுவரர்க்குநாமமாச்சு,
ஊணப்பாய்திரண்டுயிசுவரனுமாய்கை ஒகோகோதித்தியமொ
டு அதித்தியமாச்சே. (உஉ)

ஆச்சப்பா நாசவிந்துயென்பார்கேளுயப்பனே மனதுபு
த்தியென்பார்கேளு - ஓச்சப்பா சத்தமென்பார் பரிசுமென்பார்
ஒகோகோபுண்ணியமும்பாவமென்பார் - வாச்சப்பா நாமமென்
பாருபெயன் பார்வாமான வியத்திடு யொடுசமஜிடுபென்பார் -
பாசுசப்பா சத்தோயித்தினென்பார் பரிவானசகல்திரமுஞ்சோ
டசமுக்காணே. (உங)

காணுநீ அநாமொடு உகாரமென்பார் காரணமாய் காரிய
ந்தானென்றுசொல்வார், ஊணுநீரொன்றென்பார்யிரண்டேதெ
ன்பார்-உத்தமனே பிரமாணமொடுபிறத்திட்சமென்பார், ஆணு
நீருத்திடுயொடுசொற்பனந்தானென்பார் ஆச்சரியந் தாமகமுஞ்
சுவமனவ்டார், தாணுநீபூரகமுங்கும்பகமுமென்பார் சத்தியொ
யிவ்வனின்றுதிடுயென்பாசே. (உச)

என்றுசொல்லுநிரண்டாமண்டாய்ச்சொல்லப்பட்டுநிறுத்தகை
நீசுண்டுகொள்ளினிமூன்றுகேள், அன்றுசொல்லயிசுரணுஞ்சுத்திடு
வன்அப்பனேநாசவிந்துகையென்றாலும்,பன்றுநின்றகின்றனோ
டுவாயுவன்னிபரிவான சத்தமொடுபரிசுரூபம், தன்றுநன்றுநாம
மொடுரூபத்தேகம்நலமானஇனமூன்றுதன்றுய்ப்க்கேளே. (உரு)

கோப்பாவித்திடுயொடு சமத்தியாகக் கெடியானபதார்
த்தமென்பார்கண்டு கொள்ளு, ஆளப்பாசுத்தித்தாந்தமென்பா
ர் அகாரமொடு உகாரமுதலமாகமென்பார், தீணப்பாநாணத்
திக்காரியரூபத்திலானசத்தமொடு பரிசுரூபம், வாளப்பாயி
நாமாணத்தித்தித்தியத்தோடு மருகியதோ ரூபமானமொன்
றுசொல்லே. (உஊ)

சொல்லுவார்பேசுகமென் தத்தொத்தமென்பார்சகமானதிந்
புடியாய்நின்றதென்பார், மல்லுவாரிழித்திவொடுசொற்பனமு
மாகி மருவியதோர்சாக்கிந்தானென்பார்மைந்தா, அல்லுவார்
விவட்சியத்திலட்சயந்தானென்றுஅறிவானவெட்சணந்தா னறிந்
துபாரா, சொல்லுவாரேசமும் பூசகமுக்குப்பம்செப்பினேனி
ன்னமுண்டுசெப்பிறேனே. (உஎ)

செப்பிறேன்வியானனெடுசமானக்கேளு திறமானஉதான
னென்றுதெரிந்துகொள்ளு, ஒப்பிறேனிப்படி தான்கும்முன்றா
க உகாத்தெல்லாமறிவல்லோர்அறிபுகமைந்தா, அப்பிறேனறி
வென்றுஅறிவதென்றுஅறிவிக்கப்படுகிறதறிநிற்புடியாச்சு, செப்பி
றேனினுவிட்டுஐவைந்தாச்சாத்திறேன்சாதகமாப்பக்கேளுக்கேனே

சாத்திறேன்சதாவிவனுமகேசனெடு ருத்திரன் புசுமாதமா
யோடுபிரமணந்தும், ஆத்திறேனறிவோடுமனதுபுத்திராதகமாய்
சித்தமொடு ஆங்காசமைந்தும், பொத்திரோ னத்திவொடுபிரியம்
பாகி அப்பதெனாநாமமொடு ரூபமைந்தா, பொற்றிறேனாகாய
ம் வாயுவண்ணி வுயலானவிவத்தினெடு பிரிநிவுவஞ்சே (உக)

அஞ்சாகச் சொல்லுகிறேன் துரிபாதிகம் அப்பனே துரிய
மொடு கழுத்திபுத்தி, பஞ்சாகச் சொற்பனமுஞ்சாக்கிரமு மைந்
து பரிவான சமானனெடுவியானக்கேளு, அஞ்சானஉதானனெடு
யி அபானன்பிராணன் சொல்லியது வைத்துமல்லாற் சொல்லக்
கேளு, வஞ்சான தோத்திரமுந்தொக்கு சட்டி மருவியதோர் சி
க்புடைவாக்கிறுணந்தானே, [கஉ]

தானென்ற சத்தமொடு பரிசம்ரூபந் தனிசமாக்கெந்திஐ
ந்துசார்ந்து பாரு, வேனென்ற வாக்ருடைய பாணிபாதம் வின
க்சிபதோர் குய்யமொடு பாபுருதாணந்தும், வானென்ற வசன
மொடுகெமணந்தான் மருவியதோர் விசந்தமா னந்தமைந்து,
கோனென்ற பெழுத்தைந்து என்ருலுந்தான் குகாபாமல் ஐ
வைந்தாப்பக்குறித்துக்கானே, (கஉ)

கண்ணப்பா ஐந்தாக தின்றதுதானா கைமுறைபா விச
னெடு விவனுமாச்சு, ஊணப்பா மூன்சொன்ன அறிவுதனை அறி
ந்துமுத்தமனையெட்டாகச்சொல்லக்கேளு, தோணப்பாபிறிதி
பு செலம் அக்கினி வாயுவ சொற்பெரிய ஆகாய மனதுபுத்தி,
கூணப்பா ஆங்காமித்தபெட்டி மாச்சரியம் பிறிதறிதி பென்ற
தாமமாச்சே, (கஉ)

கொங்கணசீராஜன்

ஆச்சப்பாபதினேழின் விபரங்கேளு அப்பனேபஞ்சமெ
ன்றோணன் ஐந்து, ஒச்சப்பா ஞானமென்ற இந்நிரியமைந்
தும் உத்தமனே மனம்புத்தி இரண்டிகேளு, 'வாச்சப்பா'கன்ம
மென்ற இந்நிரியமைந்து வகைபான பதினேழுஞ் சூட்சுமவி
கம், ஒச்சப்பா சரீரமென்று விதுக்குப்பெரு யுத்தணுந் துப்
பார்த்தவனே போகியாமே, (௬௩)

ஆமப்பா யிருபத்து ஆறக்கேளு ஐப்பசும் வாயுடைந்
து ஞானமைந்து, ஒப்பா சருமமென்ற இந்நிரியமைந்துய்க்
தமனே அறிவோயி ஆக்காரமைந்து, நாமப்பா வென்றச்செய்
யிழந்து நின்றதொன்று தலமாகஇருபத்து ஆறக்கேளு, சோம
ப்பா ஆன்மாவே பென்றுசொல்வார் சொல்முறைதான் பலபல
வாஞ் சான்றிரத்திற்கேளே, (௬௪)

சாதிரத்திலிந்தவகையிருபத்தாறு சாதகமாய் முப்பத்து
ஆறென்பார்கள, சோத்திரத்தில் பத்தேது வென்று கேட்டால்
கொள்கிறின்ற சத்தமைந்து வசனாதி னுந்து, பாத்திரத்தி லீரை
ந்து முப்பத்தாறு பருவமுட னிதைவிட்டுக் கேளுகேளு, மாதிரி
ரத்தி லாத்துமமாம், சத்துவமப்பாவாகாயிருபத்து நானுக்கானோ

காணப்பா விவமானதத்துவநீதாணந்து கைகலந்தவித்தியா
தத்துவமேழு, ஆணப்பா ஆகயிது முப்பத்தாறு அதைவிட்டு
தொண்டாற்றது ஆகாக்கேளு, தோணப்பா தவாரமது ஒன்ப
தாச்சு எகமான இந்நிரியம் பத்துமாச்சு, விணப்பா விடையமது
பத்துமாச்சு விளக்குதன் மாத்திரைதான் விடையந்தானே (௬௫)

தானென்ற ஆதாரமாதமாச்சு தனித்தநின்றகோசமைந்து
மண்டலந்தான் முன்று, வானென்ற நாமுபத்து வாயுபத்துமரு
வியதோரகமெட்டு தானவேழு, தானென்ற கரணவகைநாலு
நாலுக்கமுறைபாப அவததைஐந்து குணமுமுன்று, கோனென்ற
சூட்சுமத்து மலமுன்றுமாகக் கொடிபொருதொண் ணாற்று
துந்துதானே. (௬௬)

தானென்று சித்தாதி சொல்வதுமைந்தா தயவாகவேகா
ந்திசொல்வதுக்கேளு, காணென்றுகாண்பதுவு மறியுமைப்பா
கருதிப்பார் முன்னொன்ன அறிவுக்குவிருத்தி, வானென்றுந்நி
போலபமுமாகும் மருவியிற் அறிவுக்குள்பிந்துநின்றுவளர்
ந்து, கோனென்றலயமாகமுன்றுடைபவறிவேகொள்கிறின்றஆன்
மாவென்றுந்நதுகொள்கேளே. (௬௭)

அறிந்து உத்தன் மனதைமந்தா யிவ்வாறென் றெண்ண
வாகா கச்சமுசயங்கனில்லை இல்லை, மறிந்து நின்றுவறிவோடே ம
னது கூட்டி மகத்தான பிரபஞ்சமெல்லாம் வளந்துதப்பா, 'நெ
றிந்துநின்ற' மனம்போனும் பிரபஞ்சம்போகக் நேரானமன
தைமெள்ள வயமேபண்ணு, பிரிந்து நின்ற அறிவல்லோபிரம
மாச்சு பேரான வறிவேது அகண்டக்கானே, (௩௧)

காணப்பா அந்தறிவு விண்ணுக்குள் விண்ணும் கடந்துநிற்
றவெளிக்குள்ளேவெளியாய் நிற்கும்; ஊணப்பா இப்படிதான்
தெரிந்தபாலு லுக்கெமெல்லா மாகாயமயமாகக் காணும், பூண
ப்பா இப்படிவுன்னறிவை விண்ணும்புகழ்ப்பெரிதா ஆகாயமறி
யொன்மெண்ணி, ஐணப்பா வானந்த மேதோயேதோ வானந்த
மானதுயுமறிவென்மெண்ணே, (௩௨)

யெண்ணியதோ காணந்த வறிவுக்குள்ளே இயல்பாக வய
மானுக்குரியாதியும், ஒண்ணியதோர் தாதறிந்துகொள தீதமெ
ன்று முத்தமனே ஆனந்தாதீதமென்றுங், கண்ணியதோர் வாக்
குமனதில்லாதென்றுங் கைதடந்து அறிவாதவென்று, பண்
ணியதோர் காணாதபோத மென்றுடரிவாக யறிந்திருப்பார் பெ
ரியோர் தானே, (௩௩)

பெரியோர்களுக மத்தைப் பிரட்டிப்பார்த்து பேரான
வேதாந்தமுடிவடைப்பார்த்து, பெரியோர்கள் கண்டவர்க்குயேது
தமம் பேரான சிவன்முத்தோதித றென்றுங், பெரிடோர்க்கு
வமன்றகந்தா னென்பர் தாமம் பேரானரிஷிமுதலாய் முனிவரோ
ல்லாம், பெரியோர்கள் கித்தர்முதல் திரிமூர்த்தியான பேரானத
போதனர்கள் தேவாந்தானே. (௩௪)

தானென்ற போகிமுதல் மனுஷிவெல்லாஞ் சாதகமாய் சிவ
ன்முத்தர்க்குஞ் சிவதான்செய்வார், வாணென்ற வொளிபார்க்க யெ
ரிதோவல்ல மக்களே யழிதாங்க வகைவைக்கேளு, கோனென்ற
மெஞ்ஞான சுருப முத்தோர் கோனாகி மக்களது பத்துணனும்,
கானென்ற மலைதோறும் சிஷிவர்க்கும் கரை இல்லை கணக்கில்லை
க்காணுதனே, (௩௫)

காணப்பா பேரகருட மாரைபக்கேனா கலந்தயெம கூட
மென்ற பறுவதந்தான் வாசப், பூணப்பா மூலவர் க்கண்கோடா
கோடி பொற்கிலுபோல் கித்தர்களுக்கோடா கோடி, பூணப்பா
வருணநிறங்கோடாகோடி, புத்தமனேசக்க திதக்கோடா கோடி.

தோணப்பா மலைதோறுஞ்சித்திசீகோடி தொகையில்லப்பூரணத்
திற்சொக்கினோ, (சச)

சொக்கிபதோர் பறுவதத்திற்ப்திசயவிட்டி ககமாக பண்ண
னானுந் தேடிச்சென்றேன், மக்பெதோர் சக்திரோம வாபுமு
லுமருவியதோர் சணங்கமென்ற மாத்தின் சேழு, பசியதோர்
கொக்கெரித்தல் கற்பைக்கண்டேன் பாக்நாக அய்யிடத்தே யி
ருந்துவாழ்த்தேன், புக்கிபதோர்மக்களுக்குச் சாறணையக்கா
ட்டிப்புசமாக வாயிரந்தான் மணி செய்த்தேனே. (சக)

மணியிட்டிப்பிள்ளைகளைத் திச்செல்லாம் விட்டேன் வல்ல
மைவாய்க் கெகனத்துள் கெகலத்தாண்டி, யணியிட்டித்திரிந்
தாடி பீனும்போது மாச்சிபங்கண்டரிஷி யாறுபிள்ளை பென்றா
ர், கணியிட்டி மூலருக்குக்கடைப்போனென்றார் சந்தோஷமுக்க
ளையர் பென்னென்றவன்றார், கணியிட்டி யாண்டத்தில்தடனங்க
ண்டையிலாக்கொங்கணந்தானென்றாரிவனே. (சக)

காணப்பா மூலவர்க்கு மாணமையுந்தான் பெத்தகைகரு
றைபாய்மூளிகை சித்திரான சித்தியாலேபூணப்பா யுதுட்டுமெ
த்தகதுக்குமெத்தயுத்தமனே கயிலாசபாப்பையினுல்லதோண
ப்பா கெட்டகெனம் வந்தும்நய்குந்தஞ்சொல்சுதக்குந்கைச்சுது
க்குத்தாடியோமெச்ச, காணப்பா வேதாந்தயபீடங்க மார்க்க
ம் அறியாயோ கந்திதாக்கால்சொல்லுச்சொல்லே. (சக)

சொல்லென்று கெட்டவர்க்கு தூதங்கிலைசொக்கினென்று
ளிகையிட்ட பசியுளே, யல்லென்று சொன்னருக்கால் திருப்பி
வந்து சொல்லே யெயனென்கோபத்தை யாறுமாறு, தில்லென்று
சொல்லிவந்தேன கண்டமூர்த்தி தேசாக வஷ்டாங்கம் நிலைக்கச்
சொல்லி, சொல்லென்ற யபீடங்கரு செப்பாதேனேதேசத்
தோரேகிறார்செப்பிடிகோ. (சக)

செப்பிரேன் சொன்னமுறைதவராமலிடுது செத்துநின்
ற சக்திபுடமாய் நித்தினாபைப்போக்கு, பொப்பிறேன் சதாநா
லத்தராசத்தேநின்று வுணத்துவக்கே கெகரியாய் வெட்டியுந்தற
ப்பாரு, தப்பிதேனென்னுதே சததித்தம்பாரு சாதகமாப் கவிந்
துவுன்னக் கூட்டிக்கொள்ளும், தப்பிறேன் தெயயமொடுபெ
யமமைந்தா நலமான வாசனமும்நாட்டிப்பாரோ. (சக)

நாட்டியல்லோசிறுனாய்பிறத்திபராகாரம் நலமாகிதாச
ணையுந் தியானத்தோடு, மூட்டியல்லோ சமாதிபொடு பெட்டு

கேளு முக்கடமாம் வேதாந்தக்கருவைச்சொல்வேன், ஆட்டியல்
கே இயமமென்ற கருவைக்கேடுயப்பனேபத்தையந்தானை
வென்றதென்றே, ஆட்டியல்வே பொறியறித்தபெரிபொருளமந்
தா கதுகிறவரிசைவைதான் கூறுகேனே, (இடு)

கூறியதோரகண்டமாம் புண்ணத்தில் நின்று குணவிபதோ
ரான்மாவடிப்பரிச்சென்னாதி, ஆறியதோர் சாதிவர்க்கிரமமெ
ல்லாமப்பனே விசுப்பத்தால் வெறுகருக்கி, தேறியதோர்க்கிஷி
யைவிப்பவொன்றாய்த் திறமாக வனுதினமுஞ் சந்தானஞ் செய்
து, மாறியதோரகண்டிஷிதா னிதுக்குறாமம்மைத்தனே சத்திய
த்தையறிக்கேனே, (இச)

கேளப்பா வாழ்மரத்தாங்கி சைமதத்தானுந் கெடியாகக்
கூட்டிக்கப் படுகிறகை, ஆளப்பா அயக்கிஷியிற்கூட்டிநின்
துஆன்மாவெருபயாயிருக்கமதுசத்தியம், நீளப்பா அனுதின
முஞ்சந்தானப்பண்ணி நிலைக்கிறதே சத்தியந்தா நேர்ந்துபாரு,
கூளப்பா வார்த்தைகமனையென்ஞ்ரு மகத்தான மாரீசாதிசுபா
வமாச்சே, (இட)

ஆச்சப்பா வகதிட்டைவிட்டுநின்றுவார்த்திகமென்றுசொ
ல்லியறிந்துகொள்ளு, வாச்சப்பா பிறம்மச்சரியக்கள் கேளும்
ருவிபதோர் சரியது சுபாவமன்றோ, வோச்சப்பா தானென்ற
சொல்லுமற்று வுத்தமெனலெடுகிய மாம்பிறவிந்தியிலேநின்று
விச்சப்பா பிரமமதுசுபாவமாக விளக்கித்தம் பிறமமாச்சரிய
மனதுமாச்சே, (இஈ)

மனத்தாலே தையசொல்வேன் தன்ருய்க்கேளு மருவிப
தோர் சரியத்தின் வருத்தம்போக்கி, யினத்தாலே சைசெந்தனஞ்
சரியாகப் பார்த்து வெளிதாசுசுபாவவனுபோகஞ்செய்தால்,கன
த்தாலே கருணைகொண்டால் தையபென்று பெருகுகலத்த பாட்
சேபமறையக்கேளு, தனத்தாலே வேதாந்த சால்திரமெசெம்
மைத்தனித்தமற்றனல்களெல்லாம்பொய்பென்றுதள்ளே (இச)

தள்ளியந்த தெறியில்திக்க ஆட்சேபமாச்ச சாதகமாப்சட்
சைமய யினியறையக்கேளு, மள்ளியந்த கதைக்கம் துஷிண
ங்கள் மருவிபதோர் மாநாபிமான்டவந்தும், தெள்ளியதைசொ
ற்பணம்போல் சத்தாபெண்ணி சொமல்மனத்தினுள்ளே திறந்
துபோட்டு, பள்ளியந்த வகண்டமென்ற தொய்தத் தள்ளே
புப்பனேறித்திறனாமைமமாச்சே (இஊ)

ஆச்சிபா திரிபிபதா னதைபக்கேனா பப்பனெ வேதாந்
தத்தந்தத்தேமுத்தி, போச்சிபா மத்தெனாநால் முத்தியிலி
புபதிடத்தால் சொல்லுதி பூணாநென்று, வாச்சிபாதிட
ப்பட்டால் திரிபிபென்ற தாமம் மருதியதோரிதாநர் வம்மக்கே
னாச்சிபா சொப்பனம்போ கைத்தை முத்தில் காணுகிற
மென்று பிறப்பித்ததைக்கானே. (கௌ)

காணப்பாவிலிமெல்லாம் முழுத்தெனும் கைகடத்திதை
யத்தக்காரணமேதானும், ஆணப்பா நானிலை பகண்டனாந்
தெத்ததின் தநிலபல்லோமிதாநர் மாச்சி, தோணப்பாசெவ்மெ
ன்றசொல்லக்கேனா ககமாக யெக்காலமுன்றுக்குள்ளே, பாணப்
பாவத்ததிலிபோனதிலியாதினென்றுதின்முத்தெவ்மெச்சே.

செவ்மெச்சே பத்தாவகை மேலம்பாரித்து சாதகமாப்பின்பு
கேன்சொல்லுவென்றுபான், செவ்மெச்சேதகத்திலிபுணதோர்சரி
தைபப்பனெ பாரிக்கையிலுக்கேய்க்கும்போது, திசமுடனி
னைக்கையிலுமம்பாம்போல் பாருனோக மூன்றையும் தினை
த்தாபானால், பவுசமுடன்சொம்பெல்லாம் தாசமாசிப் பாழ்மாய்
கை தொனாமற்பிரகாசமாமே. (கௌ)

ஆமப்பா நேமத்தையித்திதுச்சொல்லென் ஆச்சிபாநீசத்
திப மென்று மித்தையென்று, மப்பாநானென்று நானென்ற
தாரு ஒகோகோ தமக்குவந்த பந்தமேது, வாடிப்பா திரத்தாநா
மைத்தும் பார்த்து மருதியின்றிடுமல்லோதபக மாச்சி, தாமப்
பா பிரமலகா கோகத்தின்த தனித்து நின்றகாயிபத்தைநாகம்
பெர்சென்னே. (கௌ)

பெண்ணியந்த வஸ்துவிலெவெதுப்புவந்து இறமாகச்சொ
ற்பனம்போல்சத்தாய்த்தள்ளி, பெண்ணியந்த பூணமேதானாக
க்கண்டு உத்தமனே தடைபத்து வந்தவடிவாகி, தண்ணியந்த நிலை
யல்லோசத்தோஷமென்பார், சாத்திரேனாத்திபைத்தான்கண்டு
கொள்ளு, பண்ணியந்தக் குருசொல்லும் வேதாந்தத்தைப் பரி
வாக வெட்சியமாம் பூணத்தான் முன்றே. (கௌ)

முன்னுனபொருளைபுந்தான் உண்மைபென்று நம்புமுய
ந்தித்து யிருக்கிறதே பார்த்தியென்றுசொல்வார், நின்னுனதான
மென்னசொல்லக்கேனா நிலைத்துநின்ற குருவருளாத்தாம்போத
மென்று, காணுன முத்தனபத்தனை பொருளெல்லாம் கைமு
றைபாப் தெச்சனைதான் குறிக்கிறதே தானப்; ஆணுனபிசுவா
ர்க்குப் பூசைசொல்லெனப்பனே தந்தேசகமப்போலென்னே

எண்ணுமக்காள் சாஸ்துக்கம் தன்னுக்கம்போல் யிவல்பான் யிருக்கமெல்லாந்தனக்குப்போல், பண்ணுமக்காள் தீர்ப்திபெ த்தா லெவாரீக்குப்புகை பாங்காகவறித்த கொஞ்ஞ சிவணக் கஞ்சொல்லேன், கண்ணுமக்காள் பல்பலவாஞ் சாஸ்திரத்தைவிட் றுகைமுடிநயாய்ப் பிரவிரித்தியெல்லாமொழித்துப்போட்டி, தண் ணுமக்காள் தன்னிழல்போல் குருவைக்காத்துச்சாதகமாய்ப்புரண ம்போல் தாடியுநில்கே. (க௨)

நில்கென்ற வுபதிடத்து வரீக்கத்துள்ளே நிற்கிறதே சிவ ணமென்று சொல்வார்கள், அல்லென்றலச்சையினிசொல்லக்கே ணு வப்பனே வேதாந்தத் தத்துவத்தையிட்டு, மல்லென்ற வா சலையான் துடந்நுவந்து மருவியதோர் புத்திரமித்திரகனத்திராமாம்பாசம், சொல்லென்ற பற்றுவந்தால்வெட்டுவத்து சுகமாக வதையளித்துச் சுருதியுந்நில்கே. (க௩)

நிற்கிறது லெச்சைபென்று சொல்லுவார்கள் நிலையான ம தியானான் சொல்லக்கேளு, அற்றெதோர்வேதாந்த சாரத்துள் ளே அகண்டத்தில் தினந்தோறுமானைகொண்டால் மதிதான், த ந்கிறதோர் சிவமெதுதான் பிரம்மமென்றுசாதகமாய்க்குருசொ ன்னவுபதேசப்படியே, கற்கிறதோர் வேதாந்தப்பாடம்பார்த்து னைவிட்டால் மத்தமெல்லாஞ்சிவமுமாச்சே, (க௪)

ஆச்சப்பா விரதத்ததைச்சொல்லக்கேளு அப்பனே பெண் ணென்னகாரியந்தான்வந்தும், ஒச்சப்பா துக்கம்வந்தும் நாம் பிர்மமென்றும் உத்தமனே வேதாந்த வட்சயத்தே தின்றும், வாச் சப்பா தவராட்டரில் விரதமென்றநாமம் அப்பனே இதுபத்து முன்னேபார்த்து, முச்சப்பா முன்னொன்ன வாகையத்தோன்றில் முன்னெளியே சாட்சியென்ற சொரூபந்தானே. (க௫)

சொரூபமென்ற சாட்சி? ய்பாதத்துவமாச்சுச் சுகமாக கு றைபதது சந்தோஷமாகி, உரூபமென்ற ஆன்மாவில்கிரகத்தை யுண்டா பப்பனே யிருக்கிறது னேமமாச்சு, பருவமென்ற வி ருபதையு மனுஷிடித்தாக்கால் பாங்காக திடப்படுகுமனந்தான் மைந்தா, சுருவமென்ற சுவரிவாச்சித்திரத்தைப்போலும் கைவிட் டபதுமைவைப்போல் கண்குந்தானே. (க௬)

தானென்ற வாசனத்ததைச்சொல்லக்கேளு தனக்கேத்த படி யாகச் சுகாசனத்திலிருந்து, வானென்ற வேதாந்தம் பார்த்திது னேஞ்ஞ மருவியதோர் ஷ்ஞதுவிலே திராசையாகி, கேனென்றவாச

ஊத்திரிதுதாய்க் கைத்தீரிக் குலாவியினிப்பிழுநுயக்குணத்தை
கீழேய்க்க. (௬௪)

சேரப்பாடுகிக்குல் மவுனமோட்டுங் கெடியாகழுகி
வதிவழி, யானப்பாகும்பிக்கில்கண்டத்தானுய் அலெமெல்லா
மொய்யாடுவியையாகாயம்பா, வேளப்பாவெய்யிபுக்குளொய்யு
யிலை வேறெய்வியேபார்ப்பதினியென்றுவெய்யுறும், தாள்
ப்பாதுனத்தோதும்பண்ணப் பண்ண தலமானபிராணுயமகண்
டமாட்டெ. (௬௫)

ஓமப்பாடுறத்தியாகாரஞ்செவ்வே ஊத்தமென் தமாரணமா
ய்ப்பொருத்தியினே, ஓமப்பாடுகிதுவைததாய்க்கியாமல் வ
ததமனெனாண்டென் தமாரிக்கத்தாடி, தாமப்பாகயிரமோட்டிக்
காணத்தவற்றிதுதிசை சகலமெல்லாய்தாதம் போற்பாருபாரு,
சேமப்பாணமெல்லுத்தள்ளிப்போட்டு ககமானவேதாந்தசு
சாட்டுகுனெய்க்கே. (௬௬)

சாட்டிவயன்று திரந்தாமமுணாத்துதின்று சகலமெல்லாமி
த்தையென்றுதள்ளிப்போட்டு, ஆட்சிவென்றுவெய்க்கினையினையி
ல்தின்று யப்பினே பிழனித்தெய்வலாதினிர்த்திபண்ணி, சாட்
சிவெய்தகித்தமதுசாத்தமாக்கிக் கைமுறையாய்க்கட்டிபொன்
திலேகமகி, மாட்சிவென்றபேதமத்தால் அறத்தியாகாரமவந்த
துக்குடையானகைத்தியாரோ. (௬௭)

பாப்பாதாமனைவய்ச்செவ்வெய்யாள் தான் பரிவாகமாய்
வையொய்யிமாய்ப்பிம்பப், தேரப்பாசைதலையினியித்தமமுன்றும் தி
லையாகயாகாயம்போலேபாரு, காப்பா மறைத்திருக்கக்க
டாதுந்தான் ஊமுறையாய்தீர்த்தமொடுமூர்த்தியாகசீ, சேரப்
பாசைத்திரமா வெய்க்கேததான் சித்தித்திறத்திரதோரி திறந்
தானென்றே. (௬௮)

தன்னுளப்போட்சிவத்திலு பிரமாஞ்சென்றும் தலமாக
திட்சயித்துமறவாமென்றும், பொன்னுளமெல்லோயாமனை
யுமாக்க உத்தமனே தியானத்தைபுரைக்கக்கே, பன்னுளஅ
கிலமெல்லாப்போதாமா பல்பவையாஞ்சுடெ லாக்கலாட்டமா,
கன்னுளவெனியெல்லாய் திரமலாய்க்கேனாதுவை கைகண்டதியா
னயிதுவருத்திதுனே. (௬௯)

ஊனியதோரிசமாதியைத்துமுறாக்கக்கேனா உத்தமனே
தத்துவையசமாதியுக்கே, மாணியதோர்வதிட்டானவசதன்னிய
த்தையளித்துமைத்தா திலவையிற்றிப்பம்பெல; பெணியதோர்

கண்டமென்றபூணமாப் பின்று பிண்ணப்பொருதோற்றம்முறுவி
ருப்பதப்பா, காணியதோர்த்ததுவல்பசமாதிபாச்சு மைந்தனே
சவிகற்பஞ்சொல்லக்கேனே. (௭௩)

சொல்லுகிறேன் தத்துவலபசமாதிமுத்தி அகமாகப்பொசித்த
மறுகிறீங்கெனில், பல்லுகிறேன் சந்தானுவித்தைபென்று அப்ப
னே சலிசற்பமென்றுபேரு, மல்லுகிறேன் திரச்சானு வித்தமமா
சிக்கமருவிபதோரத்தநிலக்குள்ளே நின்று, வெல்லுகிறேன் தன்னை
யனுசந்தானப்பண்ணியேண்டியதோர்சஞ்சாரத்திருக்கல்பாரோ.()

இருக்கிறதோர்மவுனமென்றசமாதிக்கேனா வியல்பாகச்சொ
வ்வதல்லக்குறிச்சொல்லவேணும், பேருக்கிறதோர்மாய்கையதும்
புணர்ச்சம்மையாகும் பேராணாசமென்றயோசனானும், நே
ருக்கிறதோர்மனஞ்சென்றுஅறிவிக்கும் நோணஅகண்டவெ
ளிகாந்தினானும், அருக்கிறதோரருக்கெல்லம்படுத்திபத்த மறை
விற்றம்மவுனத்தைஅடைகின்றனே. (௭௪)

அதைவிற்றவகாமது மூலத்தில்நிற்கும் அப்பனேவகாம
துகண்டதநலந்திரு, மறைகிறேன் பகாமது மருஞன்மணியிளி
த்கும் காகாமபுழைந்துவிருக்கெட்டிநுக்கால், நிறைகிறேன்
மெளனமதுயறிந்தகரும் நின்றுறைக்கில்கண்ட நீதான் உவ்வே
கொள்ளும், பறைகிறேனிருக்கையிலும் நடக்கையிலுமைந்தா
பாதித்துணைக்கப்பிறபஞ்சமெல்லாம் பாழாய்ப்பொச்சே. (௭௫)

பாழாச்சமுன்னுயில்லையென்னுயில்லை பருமணிபாத்திசை
நாற்க்காதுல்கேட்டும், ஆளாச்சு சலிக்காமுலையின்கோடி யட
வகாமதிகொடிக்கத்தினானும், நாணாச்சுதினத்தோறும்பார்க்
கக்கிட்டி நலமாகமிழுக்கிப்பொருளெனப்பாம்பு, கொளாச்சுவி
டத்துக்குறுபொலுப்பொருதிப்பாககாயசித்திபன்னுபண்ணே.()

பண்ணினாற்சடப்போகா தெத்தனைநானாயும்பலவாகமென
னத்தைவிளித்துச்சொல்வேன், முண்ணிஞல்மவுனத்தைசாவிடைப்
பாரு புருகியப்பாவகண்டத்தினோர்.பேகானும், கண்ணினாற்ச
டக்கானும்பிடிக்கப்பொய்யாய் கற்புரத்திடம்ப்டொலதித்ததிக்கு
நீ, தண்ணிஞல்சாய்கையிலுயகண்டமாவாய் சச்சிதானந்தமெ
ன்றதேகமாமே. (௭௬)

ஆமப்பாபாறுதலைபாறுகால் மகன்றுநின்றபாறுவுக்குள்கி
த்திமுத்தி, போமப்பாயிப்படியேமதிபைப்பாச்சுதா னுத்தம
னபமுர்தமென்றதேகமாகும், காமப்பால்வாரணம்போத்தேக
மாகும்கைகடந்தவகண்டத்திப்புக்கொருகு; சோமப்பாலுண்டு

சட்டமன்றமட்டிப்போடுஞ்சொல்லியதோர்மெனனத்தின் சூட்சு
ந்தானே. (எஃ)

தானென்றமெனத்தால்மூலம்பாரு சாதகமாய்தயிப்பா
ருமுன்பின்பாரு, வானென்றமெல்ப்பாருவகண்டம்பாரு மக்க
ளெடுகுருகுமவுண்ஞானம், 'கோனென்றகேசரியாப்பிடித்
துப்பாரு கொண்ணியிட்டாப்பொண்ணிட்டுப்பாருவெளிடுப
ல்லாய், மூனென்றவுடலேதுருவவுடலாச்சு யுணாததாக்கால்
நிருவிசைப்பமுறைக்குந்தானே. (அடி)

உறந்தின்றசதுவலயமுற்றிமைந்தா உத்தமனேசத்திதா ஸ
வித்தையாகும். நிறைந்திற்றமத்துமுத்திமெனனமாசும் நேராக
மனமொழித்தயநிவிற்கேற்றதால், மறைக்கின்றதூக்கமுற்றமு
றக்கம்போலாமருவியமோர் பிரசுற்றக்காழல்கேளா, ஸுறந்தின்
றசொருபத்தித்தித்தொருமித்து துலையாபுராணமாய் நிருவி
சைப்பந்தானே. (அக)

தானென்றதமாதவிட்டு சஞ்சரிக்கும்போது சாங்கமாய்
மெனனத்திலிருந்துகொண்டு, தானென்றமூக்காலத்திறையங்குளி
ல்லையெயிட்டபிறபஞ்ச மிலையெயிறெண்ணி, வானென்றவெளி
போலெதுடச்சித்தமேக மருவியதோர் விவகாரப்பிறவித்தியெய்
லாய்விட்டு, மானென்றமனதிலேபடாமல் நீக்கிமருவியதோர்
பிறபஞ்சொல்லாமதித்துப்போடே. (அஉ)

அழித்தொன்றுப்பொருபத்தில் ரேசெத்தின்று வைப்பனைய
கண்டவிர்த்திச்சாதத்தில்லாததீபம், அழித்தொன்றுபுப்பிலிட்டசெ
லத்தையப்போல கைகடந்துதனதுருவலக்கட்கிறமைந்தா, பழித்து
நின்றவெற்றாருவாய்பிரிப்பந்தானாய்ப் பராபரமாய்க்கடிக்கையொ
ன்றிருந்தானானாய், தெளித்துநின்ற பெருமைசொல்லகிலனாற்
துடா கெடுமெல்லாய் பூரணம்போல் தெளிந்துநில்லே. (அங்)

நித்தையிலேசமாதிட்டிசஞ்சாரமானால் நேராகப்பிறபஞ்
செமெல்லாகருதக்கேளா, தற்கையிலேசமுத்திரமுமலையும்போ
ல தன்னிலே பிறந்துநின்ற றுறையைப்போல, கற்கையிலே
கிலந்தியுடனாதுபோல கலந்துநின்ற வாமையுடலங்கம்போல,
அற்கையிலேவாகையமேகம்போல 'யப்பனெனசொற்பனம்போல்
பிறபஞ்சந்தானே. (அச)

தானென்றமகண்டநிலுனலேமைந்தா தனித்துலகுநய்மிட
த்தேவுண்டாய்நின்ற, மானென்றநய்மிடத்தே யிருந்தவிர்த்திவ
ளத்துதையா பிரபஞ்சமென்றநாமமாச்சு, வானென்றநயக்குள்

ளேபழிந்தகாலேமைத்தனே நம்மைவிடயற்பாய்கில், கோணெ
ன்றதம்மாலே பெல்லாமாச்சு கூறுதற்கு நம்மைவிட சூறிகா
ணேனே. (௬௫)

காணேனானென்று சொல்லியொன்றாய்தித்து என்முகாத்
துள்ளிட்டுக்கலந்துஒன்றாய், ஜனென்றான் பின்னையொன்றை
பென்றுபூனி வந்தமனெ பெண்ணேரமனநிலின்று, புணை
னான்சகலதுக்கெஞ்சுத்திலேதான் புகழாசத்தொய்தமென்றுவாச
னைபயத்தள்ளி, யானேனான் விசற்பநீநிலைப்பட்டுடனான் கண்
டமென்றுபெனக்குமுண்டோமாய்கையென்னே. (௬௬)

என்னப்பாராய்கையென்றதோய்தம்வந்தும் பெருகதின்
னூல்தாதாவாய்கள்ளிநீக்கித், கண்ணப் பாபாராமகேசகால கையி
ட்டமலைபொலேபலிச்சுறைது, தண்ணப்பாசொய்தமென்றகாற்
றுவந்துதாசகையிலே சுட்டையன்றிகள்ளிபதோர் தானுயிதிந்
து, பண்ண பாபனுநினமுங்கண்டதீதுள்ளோ பார்த்துதுதுகு
டச்சமாநியாச்சே. (௬௭)

ஆச்சப்பாசமாதியைத்தாவீமுந்திப்பார்த்து அப்பியாசம்
பண்ணுகிறமுறமைகேளு, வேரச்சப்பாவொகாசமென்றவுகாதி
னத்தினாறு உத்தமனென்றொமென்றகொபந்தன்னு, வரச்சப்பா
வாய்க்வந்தால்நிறுவாய்க்தன்னு மகத்தானதோய்தமென்றவாச
னைகருந்தா, தீச்சப்பா விதிராண்டுத் தள்ளமாட்டாநீ நேர்ப்பா
கத்தள்ளிவிட்டுசமாநுகேனே. (௬௮)

கோளப்பாதாசியவ ளபிதயதனைக்காட்டி கெடியாசத்தா
மூடிநாயகன்மேற்கொச்சு, மாளப்பா வப்படிநீ யாண்டத்த
சொக்கு மப்பியாசமார்க்கவிதுயளித்திப்பாரு, கோளப்பா வாச
னையுக்கருவிப்பாம்புங் கூடுதற்குவொட்டாது யென்றிருக்கவே
ண்டாம், நாளப்பாநன்னத்தோறு மெளனத்தேபாரு தலயாசயக
ண்டமுன்னக்காணுங்காணே. (௬௯)

காண்பதற்குக்குறியென்னந்தகண்டமுன்னக்கைகொள்ளுங்
கமுறையாய்நீயுமங்கே கலந்துபோவாய், பூண்பதற்குயிரை
தில்லையொன்றேபாச்சபுகழாகதின்றால்லொமெனனானப், வி
ண்பதற்குருஞ்சொல்லென்காய்க்கொக்கெனென்றான் விட்டருந்
துடருதபாவம்பாவம், ஜுண்பதற்குப்பொருள்த்தேடிப் போக
த்தேதின்றுயுத்தவெறுவாய்நாணம்பெசவாரோ. (௭௦)

பேசினுலேதாச்சமனஞ்செவ்வையானுந் பேரானஉக்கமெ
னென்றதாசகையிலே, கணென்றான்விட்டுத் துடசுத்த மாடு

நிர்வாணேயத்திதொண்டியாண்டத்திசெறிநிறு, மாசினுமொய்கை
வந்துநம்மைபென்னசெய்யும் மருகிதின்றபெய்க்குரும்பிள்ளை
பென்னசெய்யும், கூசினுக்கண்ணுமது யில்லாவிட்டாற் றுநி
செட்டானென்றுவதற்குறப்போமோ. (கக)

பொம்புபாவுகத்தேயுந்நிறைநீகோடிபுசமுதமங்கோ
றுபிலக்கமில்லை, பாம்பிபா யுகத்தோறுமலாநிற்சேர்ந்துயம்த்
தவரிசனோக்கண்போதுகையுக்கண்ணை, வொம்புபாபுசுபுளி
நீசெய்திநீ பாம்பு யுத்துதின்றநிர்விசைந்த அறைந்தோர்மோடி,
சோம்புபாபுபுளிநின்றமெனனிகோடி சொறுபதித்தியாபு நின்
ஞெரிதாநகாணெனே. (ககஉ)

அவையாதததிமுதல்மெரிசினையப்பாரு சொல்லுகிற
நேர்வாய்ந்த சொல்லப்பாரு, வகையாநானென்றுசொன்னதா
ரு மருகியசொலத்தமத்தின்மெரிசினையப்பாரு, வகையாததி
வென்கிறமெரிசினையப்பாரு சாளுயிறமாய்கையு யுத்தபாரு, பு
வகையாததித்தலைத்த மனமயக்கம்பாரு பொக்கையிதுவெல்லாந்
தெறிந்துபாடு. (ககங)

பானென்றுசொல்லுக்கல்லருமோகமந்தா பாங்காகவிட்ட
டருகைதுடந்ததாக்கி, நெய்வந்துருகமுத்த சாஸ்திரத்தையநி
தோடி நிலக்கதிலேதுருக்கத்தாக்கெழக்கவேணும், ஸ்வொன்றேன்
மல்லையன்றென்னயிசெய்வயன்றென் உணர்த்தமனங்கடத்தேறும
தீசமிட்டி, காபென்றருநபததிதைக் கிட்டுக்கேளுகையுறையா
பீச்சொன்னபடிவந்ததுகடே. (ககச)

கூடுவதுவிவ்வாறு சாஸ்திரங்கொங்கே குருச்சொல்லப்
பொருத்திக்கேதாறுமெங்கே, நிர்வதுயோகபெங்கேஞானமெ
ங்கே நிலக்கவென்றால்சமுசாரவேனததுக்கொங்கே யாழிவதுரு
கிகையெய்க்கேயாழித்தியெங்கே யத்தனைபு. பொம்பெய்க்குரப்ப
முத்தகச்சுவார், நெய்வதுநன்றெனவுந் தேடினோர்கள்வெத்தி
செய்யமுத்தவொன்றபேரே. (ககரு)

பெர்ணவுலத்தோர்ஞானப்பெய்தான் பிடித்துதென்பார்
பெரியோரைப்போகமான்பார், நூலானஞ்ஞானார்வாவேவெணும்
வுரைத்துநின்றமெனனியென்றால்சுன்னிப்பார்பாரு, சோனமனமு
கடையபோகிபாருஞ்ஞானத்திலே பெண்மாய்கை சேர்ந்துகொல்
லும், நேரானபெரியோர்களைதெக்கண்டல் லோ தெடுமலையிற்சாரி
நிதிருந்தார்தினவாய்க்காணே, (ககங)

காணப்பாமுத்தி தத்துவத்தைப்பாரு கையுறையா
நியேமமென்ற சரிதையைப்பாரு, பூணப்பா கிரிவகையென்ற

நேமத்தைப்பாரு புசுமாதபோகமென்றபொருளாம், முண்பி
பாருணியின்பிரத்தியாகார முடனுனதாமணையும்போகமாச்ச
தாணப்பாசமாதியைத்தும்துணமாச்ச சாதகமாயிதுநாலுஞ்சா
ர்த்துபாரே (கா)

பாரிந்தநாலுமுறை பரிப்பதற்குமுன்னே பஞ்சேகண
மெல்லம்பாணித்துப்பார்த்து, சாரித்தொளையமாஞ்சொதிக்கு
ள்ளே காத்திருந்ததிவமென்றதெரிசெனையக்கண்டு, நேரிந்தத
த்துவலயமாருடம்பார்த்து நிலைசிறிப்பு சஞ்சாரத்துள்ளேசெ
ன்று, செரிந்தமெனனத்தேவலாத்ததியிப்பு கிறந்திருந்த திரிவிச
ற்பஞ்சித்திறானே, (கா)

தானென்ற வேதாந்தத்தொந்தி தோடே சமரசமாயிதுமு
ன்றமப்பியாசமார்த்தம், வானென்றநாசாந்தயோகமார்த்தம்
வியதோர்வேதாந்தஞானமார்த்தம், சானென்றகாலாத்தமல்லோ
லயச்சமார்த்தங்கைமுறைபாயிதுவாறுவகாணும்பாணும், ஊனெ
ன்றவுடம்பெந்தவட்டகுறைவந்தா லுயர்ந்துதின்மயகண்டமு
ன்னையுண்ணும்பாரே, (கா)

உண்ணுதலுணையின்மேற்சற்பம்போலு முத்தமனே
கோழியின்மேற்கெருடன்போலு, மண்ணுதலுணையின்மே
லாய்க்பாலு மருதியதோர்கிரியின்வாய்சற்பம்போலுந், துண்
னுதலுயிழிமுந்மனையைப்போலுந் துஷ்டர்கையில்கப்பப்
புடசெருதுபோலு, பண்ணுதலுணையின்மேற் போதமுன்னப
பாஞ்சுஞ்சித்தகண்ணைப்போற்றபண்ணுந்தானே. (கா)

தானென்றதத்துவத்தைமூல்கோசொன்னோஞ் சாதகமார்
தார்க்கையும்கொந்தித்தொன்னோம், வானென்றசமாதியுட்கரு
ணைச்சொன்னோம் சைந்தனையப்பியாசகையுஞ்சொன்னோ
சானென்றமெனத்தின்சுருணைச்சொன்னோம் சைமுறைபாயி
டுகொந்தித்தொன்னோம், கோனென்றதவித்தியாம்பவன்னிமூல்
துவ் கூட்டிதின்மயவிலலோகேசரிதானே. (கா)

காணப்பா யானத்தவேதாந்தமார்த்தம் சைமுறைபாயிது
றையும் நீபாடம்பண்ணி, பூணப்பா மனத்தினுள்ளே கெட்டு
யாகவுயர்த்தியுள்ள நாதாக்கள் கெட்டாந்தொன்று, தோணப்ப
பாறுயின்னைப்பென்றமெச்சித் துடிபடவேமூலவர்க்க மென்
கொன்னேன், விணப்பா திரியாதே வல்லோரோச வேதாந்தசா
தாக்கள் கெட்டு. (கா)

கூடுவது பெய்வாறுவேதாந்த மார்க்கம் குறிப்பன்மூன்றெழுத்தின் உபதேசமூன்றே, நாவியது நாவெழுத்து இரண்டாந்தீட்சை நலம்பெறவே ஐந்தெழுத்துமூன்ற்தீட்சை, யூடுவது ஆறெழுத்து நாவாந்தீட்சை புத்தமனே பெட்டெழுத்து ஐந்தாந்தீட்சை, யாடுவது பத்தெழுத்து யாளுந்தீட்சை பத்தனே பதினெத்துமெழுத்துமாச்சே. (100)

சூச்சப்பா பதினாறு பெட்டாந்தீட்சை பாச்சரியஞ் சத்தி யுட்பிரசாதவித்தை, யோச்சப்பா யொன்பதுதான் பின்புறேறவுத்தமனே பரமான பிரசாதவித்தை, யாச்சப்பா பத்தாச்சு தீட்சைமார்க்கம் மருவியதோர் பதினென்று மெளன தீட்சை, மூச்சப்பாபாடாது பெட்டிப்புறே மூதண்டமனத்தைமெள்ளப் பதிவிற்சேரே. (101)

அறிவிலேகுருச்சொன்ன யெழுத்தையொட்டி யகண்டத் தைப்பார்த்துண்ணு யதவுண்ணி யூக்கும், பிறிவிலே மனஞ் செல்லநாதமோங்கும் மெளன மெளன ததைச்சொல்வாநாநா அறிவிலேயகண்டத்தைச்செல்லச்சேர்க்க மனத்தோடேமற்றிரம் டோம் காய்ப்புழிப்போம், தெற்கிலேநிழிசை ளாய்கண்டநியாம் தேரானபதினொர்த்தீட்சைதானே. (102)

தானென்ற அகாரத்தைய உகாரத்திற்சேர்த்தும் தாய்விழல் மகாரவித்தை மவுனமாச்சே; யானென்ற வெய்விழிந்து வெய்யி ந்தாண்டி மாசத்த யகண்டமூன்றை காரிதூக்கும், கோனென்ற கேசரிதானிதுவேயாச்சு குருசெல்லவையனுமப்பா மெளனவித்தை, யானென்ற விட்டரூபை யத்தாபெய்து மல்லாட்டால்சுரு குச்சொல்லார் அலைவாட்டாரே. (103)

பாரப்பா ஞானவித்தை தேடத்தேடப்படுவாச மூலமும்க் கீழ் மெளனமெய்துத்தேடப்பா விதுவுடனேயதயே முதிநிறி ர்மலத்தே சேர்த்துயிமம் நிசந்தான்முய்யாங், காரப்பாமுணறு சென்மம் காதகித்திக் கைமுமறயாப்ப் பராபராயைப்புகுத்தா க்ளால், சூசப்பாயெனப்போவற்றிது சொல்லார் அகரா ஞான வத்தமறைந்திட்டேனே. (104)

கொங்குணநாயகுர் ஞானம்,
முற்றிற்று.

శ్రీ రస్తు.

భద్రాద్రిరామశతకము.

శ్రీరాధీశునిచేరించిననుచిహారతీనాధునిబ్రస్తుతించి । శ్రీవతిపాదముల్పిత్రంబుల
 నుంచినాంబమూర్తినిసహసంస్కరించి । బాసనాద్యంబులదేవతలను బ్రాధికాంచిననకా
 మానులసన్నుతింది । గురువచాంభోజముల్గూనియాడిపూజించి వేదాంతవేద్యుల విన్నవించి
 యాంధ్రగీర్వాణకవుల నేనాశ్రయించి చేతుబూనితిరకంబుచిత్తగించు । రమ్యగుణభ
 కుభద్రాద్రిరామసత్య । కామకరుణాలలాలులాకానిరాకు । ౧ ॥ శ్రీజానకీరామనీలక
 థ్రామరఘుకులాంబుధిసోమయభువిరాకు । పతితపాపనామభవ్యపరంధామ కరుణాల
 మసంగ్రామభీడు । వారివాహ్యాభ్యువరతులసేవామయమితేవిక్రమశ్రీలోకాభిరాకు । విజ
 భాగవరామ విమలమానిస్తావసంపూర్ణకామసత్సర్వభామ । భక్తమందారనగధీరభ
 విమార । దనుజసంహర వికులవేదాంతసార । రమ్య ॥ ౨ ॥ వేదముల్పవరించిననేర్పుకా
 లేడుకాస్త్రపురాణముల్గురువలేదు । యాంధ్రగీర్వాణంబులభ్యసించకలేదు వేదాంతమాగ
 ములెర్పడుకలేదు । చూచిభందంబులుకోధించకలేదు సాధుజనులపాండు సలువలేదు ।
 లసదలంకారవిధముమాడకలేదు కావ్యవాటకములుగాంలేదు మికటాక్షంబు నాయం
 మిగులగలుగ । తేజుబూనితినేనాసీసశేలము । శవ్యతేకుండవయ్యచేసిపరిణయించు । గవి
 సంబులుమెచ్చ విభావ్యతీసేయు । రమ్య ॥ ౩ ॥ నీలమేరుమనీరునీరీరంబును బృథరాగచా
 యపదయుగము । పన్నగేంద్రసమానరామాదంపంబులునింహమగ్యమునుమానించునదుకు
 తిలపుమ్మమునుదోలు తీర్తనవాసిక శ్రీధ్రువిద్రునుసద్భక్తికృతులును । గవిలంబులనుమించ
 వికులనేత్రంబులు పుష్పమచంద్రనిబోలుమాము । మదనకళికాటిసుందరిమైసచిత్ర । ద
 మువడిగాంబుల్రక్కుకుదరముకాదు- రమ్య ॥ ౪ ॥ శేషవగోవిందస్మిన్మహామండరసారాయ
 చ్యుతివారసింహ । మధుసూదనశ్రీవిక్రమజనాదానమకుంధైకుంఠవామనవాసుదేవుపు
 డరీకవిరాక్షపురుషోత్తమాపేంద్ర పరమాత్మపరమేశ్వరదత్తవాధ । మానవాధోక్షజకుభుజై
 శ్రీహరివిష్ణువిశ్వంధరవిశ్వవాధ । శ్రీసదానందదిద్రూపద్రీనివాస । పుణ్యచారిశ్రీసురభుతి
 బృపురుష- రమ్య ॥ ౫ ॥ నిత్యనిరాకారనిరుపద్రవాభందనికులంబిగుణానిమగ్నశంక ।
 మ్మహానామోయా నిస్సంగనిర్వింద్య నిగుపమనీరంద్రసిద్ధికల్ప । నిద్రుపంచాయ
 ద్యకంద్యనిశ్శబ్దనిర్వచనానందనిర్వికార నిర్వేశమచింత్యనిర్లితయానందస్వస్వరూపం
 నిస్సంకోయముగ । వారివాసపక్షలసవాసవాస । వాదులకుదైవవికాంపనలవియగునె
 రమ్య ॥ ౬ ॥ అశ్మకంబుననేకమాకాశముదయించె వాకాశేమనవాయువపురువుట్టె ।
 యువులెల్లను సగ్నిహోత్పిడులుట్టె సగ్నిహోత్రమువల్ల నవ్వులుట్టె । నవ్వలవలనహా
 ధతిత్తుట్టె నవనియందోషగులనుట్టె । నోషగులండున వాసరనన్నముపుట్టె నన్నక

ఇది, శ్రీరంగవిలాసముదాక్షరశాలయందు ముద్రింపించి

దుశసరులాదికల | జంతుజాలంబులాడునీజగతియుగము | లాడునీదిరిబరమాశ్శ్రమాయ
 పలక- రమ్య|| 2|| నరుడుతోంబడియారసంగుళోలెనిమిదిజానలసాదువువల్లవలెకువు |
 నిల్లుమువృదిమాడుకోట్ల కోనుంబులు వెలయుడెబ్బసిరెండుకేలవాళ్లు | నెనుకలలువది
 యాఱునదురుతోంబడిరెండు కీర్త్యుమువృదిమాడు మూర్త్యుపేను | నేరుగుండెలనర్థసేవస
 రుధిరంబువెలుపు వాలుగుసేలక మాంసముండు | సోలనయిల్లంబు శ్లేష్మకురి సోలెడురి
 డు | నిప్రకారంబులేహంబులెంచియాడ | రమ్య|| ౩|| జ్ఞానేంద్రియములై గు కమేకంద్రియ
 ములై దుశప్రాగులై గు కోశంబులయిదు | కరణముల్నాగురాగాదులెన్నిది పదివాళ్లువాయు
 వులుపదాన్వసేను | భాతువులై దుఘాతములారు చక్రాలుమలములుమాడవల్లలునునైదు |
 మూడుచందలములు మాడివింబులు మాడుచక్కనలుగుకాల్పాదురెండు | తనవులను
 గూడివల్లవభాగిరిత్య | సాక్షియావుడవై సావు సత్కముగను- రమ్య|| ౪|| వసుధాజలంబ
 గ్నివాయువాతాంబు లివిపంచభూతముల్వీటియందు | రక్తగుభాగితము క్తఘామసునీల
 ములుగంధోసగుళములునుస్పృశ్య | శబ్దంబులునుశ్రీయా శక్తిజ్ఞానేచ్ఛాప్తి శబ్దలవరపరా
 శబ్దలవర | యాలజనిష్టుత్రిశుంబుకేర్పిరసదాశ్రులునొండొంటికిస్థిముగాను | విణాగుణ
 శక్తిజీవజీవలకు డు | సేకునేగుణములులేవునికాబుడివు- రమ్య|| ౫|| రూఢిశబ్దస్వర్య
 రూపములనగంధములునైదు వృధివియందనురముండు | రసమురూపస్పృశ్యశబ్దముల్నాల్గు
 నుజరితమైజలముడుచెలియించు | నన్నికావలైమునందునమరిగూఁము స్పృశ్యశబ్దముల్నాల్గు
 డునిశ్చయముగాను | వాయునందుస్పృశ్యరిశబ్దములు రెండునంబరంబందుకల్పంబునొకటియొ
 క్కటియొకేడిదుక్కులుధిన్కటిల్లగ | నలుగురువైవువులొకలవెలవలక- రమ్య|| ౬|| చకా
 శోపంచకనంఠిరి ద్రిశుములు ప్రాణాదులనువాయుపంచకలు | జ్ఞానేంద్రియములై కాన్వన
 రపంచకసామ్యపంచకముశ్చాగులై దుకమేకంద్రియంబులు భూమిపంచకములుయిల్లుయి
 రువై యగుగుయింద్రియములు | యిగియాశ్శ్రగానని యిన్నిటి నెరిగడియెరుకయే పరమాశ్శ్ర
 యనియెరింగి | సాంఖ్యయోగంబుపాధించినట్లునుండు | ముక్తిలెందునుపాదభక్తియోను |
 రమ్య|| ౭|| జ్ఞానసమానముల్వీనులుగెల్లులు వాగోష్ఠ్యీయంతశముల్వరుసనాయ | మనను
 వాగ్నసమచమకానునుస్పృశ్యరయలువాయుయంతేలులునరుసనాయ | రూఢిబుద్ధియుదా
 నయాపాక్షికాచందముల్నొమ్మింకంబులునరుసనాయ | చిత్రంబుప్రాణంబుజీవాశ్శిరసం
 బువాదియంతేలులునరుసనాయ | గంధహంకారిములపాదఘాతాదులము | లాడుభూయం
 శేల్లిన్లునీమాలువలన | రమ్య|| ౮|| నమలస్థులుచమకానభరోమమాంసముల్నాగుగుణు
 లుశ్చేదమాశ్రిరక్త | ములుకుక్కుకోడితలములునాదిగుణములు ముద్దిపాసాలస్వనుప్రసంగ |
 ములువన్నెగుణములు ఫలనధావనకంపనాకుంచనప్రసరణాదికములు | పవమానగుణములు
 భోయవికాశంబులు శ్రోశలజ్జమునభోగుణమిరివియు | పంచభూతాంశగుణములంతారవో
 లినీశ్వరూపంబుగనువాడునివక్కాండు- రమ్య|| ౯|| అన్నరసంబుతోవైసకోడితకుక్కు
 నులుగునయొడేవచెన్నయయి | పంచప్రాణంబులు ప్రెలికమేకంద్రియపంచకంబును

మః చెల్గి నేంద్రియములు బుద్ధియును నుడి విజ్ఞానము నయి విద్యయందు మనముల
 సేనయానందమునుండి పంచకోశములను నాపి వరుడిని రమ్య ౧౧ ప్రకారము
 హృదయ బుద్ధివదుడువాసమై వానికి శాస్త్రములను దువుచుండు పారమార్థికములను
 దుఃఖములను వివరణ జేసి మెలగియుండు నాధియందు సమానమునండి సమానముగా
 శ్వేతస్థితిని నడుపుచుండు । ఘనుడు దాను యు క తమందనను ది వైఖరివలనను బయ
 క జేయు । బాధనవనంబు జేమా సర్వాంగములను సందికితో స్వస్వర్గలగుక జేయు । రమ్య ౧౨
 ౧౨ । వాగుండు యజ్ఞారణ్యము పేయును ముందు మేలుగా మామూడు స్థిలము । జేయం
 యశ్వకరుండు జేరికి మ్మిందును జరిచి దగుండు బృథగము । విరణజేమాములందు మరిగి
 న జయుండి తోస ముఖులించియెనగ జేయు । ఘనముగాంధర్వా మియనునది చతురద
 వాయువులను గుహవసముగ । నుండు ప్రాండు ముఖ్యులు యొనరుగాను । కీలకంబు
 నుండును చీలగది । రమ్య ౧౩ । మరెనిసరు స ముఖ్యుల సముపేదమున్ జ్ఞానీతరమును
 నితముగ । నివసనదానవున్ విద్యుతింబుగా జేసి కావరణంబు జేమాము । పానీయ
 ప్రకవర్తంతమునండి ప్రకృతి భేదంబుల ప్రబలకాయాన్ ముగ మైదిమూ మిసూక్య మైనదియ
 చియ । దండుమరిణంబు జెందుచుండు । నిట్టి జేవాంబులందాన రేమిదేక నిన్ను గనుచును
 జనసన్నుతుండు । రమ్య ౧౪ । జ్ఞానేంద్రియములక మేంద్రియంబులక శిరింద్రియవి
 యేంద్రియములు । పాదానులనగుడి పరగనిగ్విద్యైసు తిర్వంబులను జ్ఞానీతరములను
 వాక్యేంద్రియములను పాదానులను నైరు ధీమంబులను జ్ఞానీతరములను । నీ కిరద్యయ
 మునకు హేతు యైయ నాద్వివిద్యా కా జగయ్యో । మూడు సహంబులను నాదిమూలమై
 న । త్మరుక త్మరుక విలక్షణుడనివు । రమ్య ౧౫ । జ్ఞానంబు చెప్పులకు స్వేచ్ఛ చమకంబునక జ్ఞా
 యావు జిహ్వకు సంబు । ముక్కుకు గంఠంబు కాకుకు చివరంబు క ముకు దాసంబు చరణ
 ములకు । గమనంబు గుడమున గలుగుచి జనన గమనము కానంద గణముగలుగు । మనసవ
 లిందును మనిసిచ్చియందును చిత్ర మజ్జితియమై గురుగను । మరియమా కాంక్షమునకల్ప
 మానవదును నిన్ని పెరిగిన తెలివిదానెనుగవయు । రమ్య ౧౬ । ౧౭ వంబులకును దిక్ష్వి
 మకంబునకు వాయుగర్భపులకు జగచ్చుపులగులు । దునుజవచ్చుకును పూరణమునక స్వనివకు
 ల్వాగింది మిమూనకు విహుడు । ములకుని ద్రుకు పాదములకు నుపేంద్రుండు గుడమునకు
 ముక్కువును మునకును । చతురాననుడు మానసమునకుచ ద్రుండు బుద్ధి పరమేష్ఠి కర్తవ
 త్ర । మునకులకుండహంకారమునకు కవుడు । తెలియవలెనిచరుడకా జేవకులను । రమ్య ౧౭
 ౨౦ । పంచవింశతిరత్నపరిభ్రాణా మై నట్టి స్థూలజేమాను నందుకు దుచిరముగ । రివస్వర్గ
 మునా పరగంధవనదాన గుహతో త్యజానానందములను । మానసహంకారమతిచిత్రియ
 లగుడితేవుండు ముఖమున జేసిరిచి । విశ్వనామము జెంది చేర్చునవిధతంది సకలవ్యాపక
 ముల్గులవుచుండు । నదియె బాగదవస్థయనమదిసంబు । జనిత మైజను మండుమజ్జరసా
 త । రమ్య ౨౧ । శబ్దాదివిషయం చక మువా గాదిపంచక మునవియోనునచటనిలిచి మా
 నసహంకారమతిచిత్రములకుడి సప్తకాతస్వసంజ్ఞ ముత్తు । జేవమంసకంబు జేయెన

భక్తి ప్రకాశికా

భక్తసమూహాదీకల | జంతుజాలంబులూహనీకగతియుగము | లాహరిదీపికాకృష్ణమాయ
 పరిపా - రమ్య ౨॥ నడుతుంటింబడియారసంకుచో లెనెమిదివాసలపొడుపునాల్పసలకుపు
 నిట్లుముప్పదిమాడుకోట్లు కోసుంబలు వెలయుడెట్లునిరెండువేలనాళ్లు | సమకలలువది
 యాహునదుగుతోంబడిరెండు కీర్త్యముప్పదిమాడు మూర్త్య పేరు | నేనుగుండెలనర్థనకును
 రుధిరంబునుపు నాలుగుసేలక మాంసముండు | సోలసయ్యోంబు క్షేమ్యుమరి సోలెడుం
 డు | నీప్రకారంబులేహంబులెంచియాడ | రమ్య ౩॥ జ్ఞానేంద్రియములై ను కమేంద్రియ
 ములై నుకర్మములై ను కోకింబులయిదు | కరణముల్పూర్ణరాగాదులెన్నిది పదిసాళ్లువాయు
 పులుపచ్చానేడు | భానువులై నుభూతమలారు చక్రాలనులములుమాదవల్లలునులైదు |
 మానుకుండలములు మాడిమిదంబులు మాడుచున్నసంజుకాల్పాదురెండు | తనవులను
 గూడిబద్ధపత్నావధిరత్న | సాక్షియాలైదై నావు సత్కిముగను - రమ్య ౪॥ పనుభావంబు
 గ్నివాయువాతాంబు లివిపంచభూతముల్వీటియందు | రక్తకుభాగిసేతు క్రమానునుసేరి
 ముంజంగంధసగూఢములునున్నట్లు | శబ్దంబులునుక్రయా శక్తిజ్ఞానేచ్ఛాది శక్తులువరపరా
 శివులవది | యాలజవస్తుత్రియంబుశీర్షిరసవాళిపులుసొందోంటికిస్థిముగాను | విరాగుణ
 తక్షణజీవజీవలను డు | నీకునేగుణములుతేవునివకాలుదివు - రమ్య ౫॥ రూఢితేబ్బస్వర్య
 రూపముల్రసగంధములున్దేరు పృథివియందెరుదియుండు | రసమురూపస్వర్యతేబ్బముల్పూర్ణ
 నుజరితమేజలమందు వెలసియుండు | నగ్నియొలైమునందునమరిరూపము స్వేద్యతేబ్బముల్పూర్ణ
 దునిచ్చునకుగాను | వాయునందున్నవరిశబ్దములు రెండుసంబరంబందుకబ్బలునొకటియొ
 క్కటియొకటిదిష్టమలభిగ్నటిల్లగ | వెలుగుచున్నావులోపలవెలుపలనక - రమ్య ౬॥ పరా
 తపంచకసంకీర్తి ద్రియములు ప్రాణానులనువాయుసంచకలు | జ్ఞానేంద్రియములువైశ్వాన
 రపంచకసంకీర్తనంచకముకర్మములైదు | కమేంద్రియములు భూమిపంచకములుయిట్లుయి
 రుపై యిరుగుయింద్రియములు | యిగియొక్కగాదిని యిన్నిటి వెరిగడియెరుకుయే పరమాత్మ
 యనియొంగి | సాంఖ్యమోగంబుపాధించినట్లనుండు | ముక్తిజెందునుపాదధర్మత్రోసు |
 రమ్య ౭॥ జ్ఞానసమానముల్వీడులుకేబ్బలు వాగ్వ్యోయియంకములైనసనాయ | మనకు
 వ్యానమనమకామున్నకరిములువాయుయంకములునరుసనాయ | రూఢిబుద్ధియుదా
 సరూపాక్షిపాదములపైన | అంశంబులువరుసనాయ | చిత్రంబుప్రాణంబుజవాళికిన్నరసం
 బువారియంకంబులువరుసనాయ | గంధపంచకాదిములపానమూర్తిగనుదము | లాహరిభూయం
 తేల్లిసనీహుణువలన | రమ్య ౮॥ సములస్థులుచతుశ్చక్రతోమహంసముల్పూర్ణగుణు
 లుత్పేదముగ్రోర్త | ములుకుక్లతోడితంబులుసరిగుణములు కుప్పిపాసాలస్యను పినంగ |
 ములుదప్పి నుణములు పులపధావనకింపనాకుంచనప్రసరణాదికములు | పవనానగుణములు
 భయవికాశంబులు క్రోధోజ్జయోజ్జయోగమలివియు | పంచభూతాంశగుణములంబారహో
 తినిదీప్తరూపంబుగనూ దునితక్యాలండు - రమ్య ౯॥ అన్నరసంబు లోవైకతోడితకుక్ల
 గుణుమనయూదోహంసస్థయయు | పంచప్రాణంబులు ప్రతిలికమేంద్రియపంచకంబును

కుఁ బెరిగి జ్ఞానేంద్రియంబులు బుద్ధియును శూన్య విహీనము శుభయవిద్యుండుకుఁ మనకుఁ
 సేనయానందమునుపెట్టింపఁ బంచకోశంబులకుఁ పాఠింపఁబడినది రమ్య ౧౫ ప్రకృతాంతంబు
 వృద్ధయౌ బ్రవచకుండువాఁడై వాణిపి కాన సమల్ప కృతులందుఁ పాయువస్థలకుండు పాము
 కుఁ లమూత్రములనెఁజఁగనజేసి మెలిగియుండుఁ నాఁ యెందున సమానమునందే సహముగానా
 శ్వకన్నింటినినడుపుచుండుఁ ఘనుకుదానుఁ డును కఠమందనను డి వైఖరివలకులు పలు
 కి జేయుఁ బ్రాప్తవపసంబుదేహ సర్వాంగములును నిండికిఁగోష్ఠస్వస్వర్గలనెరుకజేయుఁ రమ్య ౧౬
 ౧౬ ఁ వాగుండుయద్ధారణంబునెరునుమందు మేలుగాతూముగాఁజేర్చిలనంబుఁ జేయం
 చుకృతగుండుజేరినవిల్పింపును జిగిజే దగుండుబృంధణంబుఁ పిరణదేహములందు మిగిల
 న జయించెతికోసమాఘటించియెఁగజేయుఁ ఘనముగాఁగర్వామియునుననుచు వసుదను
 వాయువుల్లురునకు వాహనముగఁ నుండునెఱుండు ముఖ్యండుయొనరుగానుఁ కీలకీలండు
 నుండునుచీలవగిది రమ్య ౧౭ మరీచిగుళిఁ ముల్కంసముమేదనన్ బ్రాణిరేతన్నమా
 నితముగఁ నివిప్రవాహపుష్పిదీక్షుతింబుగాఁ జేసి కాపగణంబుదేహమాయఁ పాశాదిమ
 ప్రకపర్యంతమునిండి ప్రకృతిభేదంబులనెఱవలకాయఁ ఘాలమైదివకామైసూక్ష్మమైకరియ
 చియఁ దండుమరణంబుకెందుచుండుఁ నిట్టిదేవాంబులందాసలేమిదేకఁ నిన్నుగనువాడుమఱి
 జనసన్నెరుండుఁ రమ్య ౧౮ జ్ఞానేంద్రియ బులకమేఁగోద్రయంబులనగిరింద్రియవి
 యేంద్రియములుఁ పాఁజాదులకఁగూడి పరగనిర్వరియైను తత్త్వంబులనుస్థూలతెనులనై
 బాహ్యేంద్రియ బులపరిప్రాణములువైరు భేదంబులనుసూక్ష్మదేహమయ్యైఁ నీరీరద్యయ
 మునకుఁ పాశుఁ యైయనాద్యవిద్యాకాఁ జాగవయ్యైఁ మూడుదేహంబులకుఁ పాదిమూలమై
 నఁ త్తురుఁకత్తురునకువలకులుచివుఁ రమ్య ౧౯ బ్రంబుచెవులకుఁ స్వగ్నిదమఁబలునకీతి
 రూపుజిహ్వకురసంబుఁ ముక్కుకుఁ గంఠంబుఁ కాకుక్కుకుఁ పంఠంబుఁ కఠమకుదానంబుఁ పరణ
 ములకుఁ గమనంబునుకమనగణునఁ జనననహృముకానందగణుమగలకుఁ మనసచ
 లించును మదినిస్సేయించును చిత్తబుజ్జి లించుమొ గ్రుతుగనుఁ పిరియహఁ కారమునకేలి
 మాననకునుఁ నిన్ని పెరిగినతేలిదదానెరుగవయుఁ రమ్య ౨౦ ప్రపణంబులకునుదిక్కు
 మఁబునకు వాయువత్సపులకుఁ జగచ్చక్రపరులుఁ దునుజివప్సకునుఘోణమునకేన్ద్రనిపతు
 లానిగింద్రియమునకుఁపిప్పావుఁ ములకుఁపెద్రుకుఁపాదములకు నుకేంద్రుండు గుడుడునకు
 మృత్యువునువ్యాయునకుఁ చతురాననుకుమానసమనకుచ ద్రుండు బుద్ధిఁ పరమేష్ఠి కుద్ధవి
 త్రఁ మునకుదేవుఁడహంకారమునకుఁపుడుఁ తెలియవలెనిపరుడొక దేవతలనుఁ రమ్య ౨౧
 ౨౧ వంచవిఁ తిరత్వపరిపూణామైకట్టి స్థూలదేహమునందునుచిరమగఁ రవిస్వర్ణం
 మును పరసంగధవచనదానకమనోత్పలకానానందములకుఁ మానసహంకారమతిచిత్తము
 లగూడిజేవుండుకుఁకుమనజేనిదిది విశ్వవామముకెంది చేత్వరవిధజంది సకలవ్యాపాక
 ముల్లులపుచుండుఁ నదియబాగ్రదవస్థయుననుదినంబుఁ బనితమైజనుచుండునుజన్మరహి
 తఁ రమ్య ౨౨ శబ్దాదివిషయపంచకమువాగాదిపంచకముపదియొననచకునిదిది మా
 నసహంకారమతిచిత్తములకూడిన ప్రకకాతన్వసంజ్ఞ సూక్ష్మఁ దేహమందనకఠదేహంబున

నుజరిపిరిదిశించుచున్నదియగుచున్నది ! బాగ్యతయందు తాజరిపినట్లుగ్గ్రియల్లేనీమెల్లా
నిజాదేశమైన ! లేదుగను నున్నప్పుడునాదిత్యుడవ ! సత్కవిదిగాదుజనిమై జను
మందుగలదుగ్గ్రి ౨౩|| కంఠదేశమునహంకారవి క్షమలుండీనునంబులరెంటిదీసకొనియు
కారణదేశావృత్తిచులభించునదేరి యజ్ఞానసన్నిధియందునిలిచి నదిసమస్త వ్యవహార
టరెంటినినుంచిగానవిద్యనునూదీలినమైన ! నదియుగాధమును ప్రియవలకు నుమీమీద స
ర్వంబు నెడబాసిస్మరణిపి ! యందుకుర్యలబటుదునుయోగివరులు! చాటుచుందురుజని
తమైజనుచునుండు! రమ్య|| ౨౪|| సత్కవితాచారసంపన్నుడైయుండు సత్కవిగ్గ్రియలెల్ల
సలుపుచుండు! తపముమానంబునుత్సాహంబుగలిగించుండు భర్తవాగకంబులుచులుతుచుండు!
కమడనుంబులుకాంతి శ్రద్ధలుగలిగించుకా ప్రుత్రరాజులన్నుపుచుండు ! ధ్యాననుజ్ఞానస
హృదయ్యులిగుండుశ్రద్ధ గానంబులుసేయుచుండు ! దైర్యసర్వయ్యుద్ధిసర్వక్రియండు! సక
లభూతసముండు సాత్వికగుణండు! రమ్య|| ౨౫|| కామంబుక్రొధంబుగర్వంబుగలుగుటకా
మ్యసంగతులకంకారకడుట ! పరరాష్ట్రములమీద పంఠంబుసేయుట పరభనంబులజూ
చిభాగించుట! వారకాంతలమెండువాంఛించుచుండుటనేరమురెన్నెనగోరిపనుట! దం
బముద్రోగమాగకంబులమెలగుట యుద్ధిరంగమునసన్నద్ధమగుట ! భోగభాగ్యంబు గోరు
టపాగడుకొనుట! లాలితంబుగరాజసలక్షణములు! రమ్య|| ౨౬|| అజ్ఞానస్మృతిమోహం
భకారయండు భూరిపిద్రాసక్తిబొందియుండు! యెదురుతన్నరుగక విచలించియవలించి
చుకొయునుతీయునుకొనుచును ! యతిభోజనద్రీయం దలిపావనకృండు పాతకంబుల
చట్టుబడుచునుండు! దూషించుచుండుదుర్భాషలుభాషించు కోపంబులాడినకోయకుండు!
బుద్ధిహీనుండుస-సావధన్యుండు! కుటిలసంపండుతామసగుణుండు! రమ్య|| ౨౭|| సా
త్వికగుణుని! సగమురాజసమురాజసములో సగముతామసమునుండు! రాజసగుణునకర్థ
ముసత్వమందుండు సత్వంబుతోనుతామసమునగము ! తామసగుణునకథకామరాజసము
రాజసమునకునత్వంబునగమునుండు ! త్రిగుణంబులీరితి దేహంబులుండుండు సాత్వికగుణ
ముండునజ్ఞుండు ! గురుముఖ బుడసీయాచమెరుగుచుండు ! త్రిగుణసీమండుచరికాంత
నగలిగుండు! రమ్య|| ౨౮|| గాంధారిచా వ్రీధిరునవాళములురెండునేత్రగ్గ్రియంబులనిలిచి
యుండు ! ననురియుమివాళలనువాళలబులునురెండుకర్ణస్వయంబులగలిపియుండు! వర
జిహ్వానాడియు వక్త్రంబునకుండు నాభినికంభిని వాళయండు ! కులహాసీపివారికూడి
త్నాచ్యాయగుడగుశ్యామలయందు నుదిరియుండు! కంఠమంచవయస్విని గలిగి యుండు !
దుఃఖయుత్పన్నయు నెరిగించుచుండు పెవుడు! రమ్య|| ౨౯|| క్షుద్రయనుపింగళయనుకుడియెడ
కులగుండు నమనునూత్తమచుమ్మనాడియుండు ! నీనాడిరంభమధ్యమగుండు సూర్యసిం
హగ్నివిద్యాజ్ఞోమాయయాగ్ని ! సప్తసముద్రములన్న ప్రపర్యగములు చరురుపేదంబులుకా
త్రియలును! పంచభూతముల సప్తద్వీపములులోకములు నులులులుచుండలములుకలలు!
లిందునాదయదిగ్భాయుబీజమాది ! పకలద్యుక్తవదాధకాముల్యుతమందు! రమ్య|| ౩౦|| అ

శాసనములు

మొదటి పాఠశాల - ముఖ్యము

[illegible]

దుహంక్షంబులనియెడు యక్షములు కర్మనానంబుల వాతక్యమొక ము మానిగ్గకాంతిసే
మనసభక్తి గంగాసర్వస్వసంగత్యాపిలుకంబులు వదిలొద్దనాడుచుండు క్షికరంబు
గతటసేవాకేమయ్యసైమానమైవాపు ధర్మభక్తి సుఖసేవాప్రాసరితక్షమా
త్విష్ణులంబంబులంబిండ్రిగారుగ కండువేడుకేమనిపాండవగణింబుసాపీఠా
తము సేవాత్మకై క్తి ఓ కావీజదుర్ముఖాః పాతకములనుచి తదనామకేరతభక్తిస
మృతంబులెప్పుడుసరిపెట్టిగా నుండునా సేవాభక్త కాదులండుః శాకునియవసేపి
దానందముగను సేవునయ్యునుమెలచినావుః రిచ్చికింబడిమిదను పెద్దగుండునొక్క
టియుండుగుండునదుక నుల్లగుండు రెండుః కంఠస్థమనక మారలులెదులుండుమారలు
నదుమనునాతియొడు సూరిమస్థంబుననాతియొక్క రెయిండు నాతిమిదనువొక్క
కోరియొడుః కోరిమిదనుచి కోరికేమిగునను దు కోరియేజగమెల్లజూచుచుండు
యూచుచుండెడిదానంబులొక్కమెట్టిగి నదియెలాసనియెన్నెవాదాత్రివిదుడుః రిచ్చి
విమలచిద్రుమనేత్రకేమయ్యంబునమాత్రాండసోమగ్నిమండలములుః నందంబులయందు
మహానియ్యంగానొక్కసేవపేరుః బుండునిజముగాను సేవమస్థంబునమెలుపుమెలయు
చును దునందునిరమాకాక్షముడుః మాకాక్షమనకతిహస్తస్థిరుచమెలవారంతరం
బులనజన్మిని పెలుగుదున్నావు నేకమేవేదలేకః కలలాకానియమనిర్రలాత్మ రిచ్చి
జ్ఞానేంద్రియములైదుకర్మేంద్రియములైదుప్రాణాదులైదు బాహులైదుః కునమనోబుద్ధిహం
కారచిత్తంబులువారుగూడినవిదాల్గంతియై మలగుచివకత్కముల క్తితవజాములు
నాలుగుగిరినదియంత్రకై క్తి నదియెంబడిత్రమనిజడంబడి ద్యృప్తమదియవిద్యాజ్ఞానమని
యనాత్మ నదియేటివంబునదిదీహమదిజగంబుః నదియుసంసారివదిబంధనరకమదియుః రి
శ్వేతిత్రాకతిసీతకంబులనడుమను నీలవర్ణంబుయందుః నదిసీతొయదమగుదానినడు
మనిరవ్యాదీవముకాంతిరీతియందుః నదియుచివ్యరేఖనిదియునాచోజ్యోతి నదియెనోం
కారంబునక్షరంబుః నదిమేరుకఖరంబునదియొక లాసంబునదివత్సలాకంబునాక్షంబుః
నదియుచెయికుంతవదము కర్మవదునదియొక నదియుకన్యవదియొకరాధంబునదియొకవ్యు
శ్వేతరక్తాకాక్షిత్వంబుల నడుమనివాసమైనావునీవుః మానితాచిత్వసోమగ్నిమండలము
లనడుమనిసమైనావునీవుః పాండుకళనాచిందుత్రయ బులనడుమనివాసమైనావునీవు
విమలవాగీరధియమనాసరస్వతినడుమనివాసమైనావునీవు అండపిండాండబ్రహ్మాండకాండ
ములనుపెడుమయున్నావునీవు యానందముగనుః రిచ్చిః ధరణిలాఠిలంబులైయొండపిరి
రివాచువకుంతున్నదీహమగిరిః నానెమాదియొకదనవసీమిన్నట్లు పుష్పమందనగంధము
న్నయట్లుః రంజిల్లులలండురగముయు దీనభంగి వేణుమందునవట్టి నూలుభంగిః తాంబూరా
దులచారముండేనీరియినుక రాశ్యంబున్నయిహమిదియ నభిలషగములకలదీహంబులందు
నిండియున్నావుయారితినిజముగానుః రిచ్చిః నాకల్పి నాతండి నానుకుర నానుకురనా
నకుసేధంబు నాగ్నిహంబుః నాథూపగంబులు నానానానంబులునాక్షేత్రమాత్రమర్
నానిసరలుః నాధాస్యోనివల్కినొప్పుకుపుడుమందుతానదిగాక వేరెనవిధముః నాకరి
రంబునాంధ్రియంబులు నాచింధకామర్ నాగుణంబుః లదుమనిరికేదీహేంద్రియా
దులకునుః సీత్రవేదగయంబువునికృయముగః రిచ్చిః ఇదిజటంబిదిచటంబిదిజటంబిదిహ
టంబిది కందిదికటంబిదియటంబునిదిదునందిదిజనందిదిస విదిక్షనః విదిక్షనంబిదిక్షనంబి

నెట్టి నెలుగని నెలుగలో నెలుగవీపు రక్ష్యుఁ డనియనఁ బ్రంబని నెట్టిగ నెలు
కలో నెలుగవీపుయిదియొప్పుమిది నీకమిదిక్కుభుత్వంబని నెట్టిగ నెలుగలో నెలుగవీపు ।
యిదిక్కు మిదిక్కుమిదియొప్పువనియెట్టిగ నెలుగలో నెలుగవీపు । యిదిక్కు భుగమిదియొ
ద్దుమిదిగంబని నెట్టిగ నెలుగలో నెలుగవీపు । యిదిక్కుగంధంబుదుగంధమిదియెట
యి । నెలుగుయంతిగ నెలుగలో నెలుగవీపు ॥ రక్ష్యుఁ । నీవువృద్ధియొగావు నీరన్నులును
గావు మారుతముగావు శ్రోత్రములుగావు । శ్రోత్రత్యక్తులుగావు నేత్రతవ్యలుగావునూ
గంబుగావున క్రియలుగావు । పాదపాదులుగావు పాయువస్థలుగావు స్రాగములుగావు
బ్ధులుగావు । స్వర్గదూతులుగావు వరగరిసమునుగావు గంధంబుగావు విత్కలుగావు ।
మానసాదులుగావు కర్మములుగావు । సద్వివాసందయాపాశ్చ సాక్షివీరు రక్ష్యుఁడుటన్
ములుగావున ద్వర్జములుగావు కామదిశ్రువగఁగాములుగావు । పట్కేశములుగావున ద్వర్జ
ములుగావున ద్వర్జములుగఁగరిగిగావుపట్కశంవర్జులవద్దుగంబులుగావువరిగఁగన్
లుగావుశరముగావువద్దుగంబులుగావునట్కప్రములుపట్కశ్శములుగావుసక్తుగావు । స
ప్రభాతులుగావుసప్రకాటి మంత్రములుగావుయాశందయదవీపు । రక్ష్యుఁడవ్వుతన
వులుగావుయస్థాశ్శులుగావుయస్థాగయోగాది నిష్టగావు । ఆప్తమూర్తులుగావుయస్థురం
బులుగావ్వరుదములుగావునీవు యస్థాబులుగావుయస్థురకంబులు యస్థాబులునర
యగావు । దశరంధ్రములుగావు దశనాదులుగావుదశవాముగుగఁగంధములుగావు ।
వందశక్తులుగావాది ద్రక్షుతిగావు । సర్వచైతన్యవరిపూణాసాక్షివీపు । రక్ష్యుఁ తత్వగం
బులునీవుత్వందంబులునీవు సకవచంబులునీవుసాక్షివీపు । అందాండములునీవుబ్రహ్మాండము
లునీవు బ్రహ్మవీపు । సత్తుదియునీవుసాక్షియావయనీవు శ్శుదవునీవుశ్శుదవునీవు । శ్శే
త్రంబులునీవు శ్శేత్రజ్ఞుడవునీవుకర్మంబులునునీవుజ్ఞానమాపు । స్థూలదీప్యకంబులునునీవునూ
త్త్వమాపు । నీవునేననునీవుసభావమాపు । రక్ష్యుఁడవ్వస్థునీవునీవునీవునీవునీవు విశ్వగం
ధ్యుడవీపు విశ్వమాపు । వేదవేద్యుడవీపు వేదాంకుడవునీవు వేదస్థుడవీపువేదమాపు । య
జ్ఞకర్తావునీవుయజ్ఞకర్తావునీవు యజ్ఞయాత్రుడవీపుయజ్ఞమాపు వేదవేద్యుడవీపువేదాత్మకు
డవీపువేదాత్మకుడవునీవువేదమాపు । కిమ్యుడవునీవు పరమవేదకుడవీపు । సకలనిగూఁగాములునీవు
సాక్షివీపు । రక్ష్యుఁ । ఆవనినీర బులూనైకగంబుగా జేసినానీరమన్నిలో నైకగవరిది । నాయ
గ్నికాయలో నైకగంబుగాజేసినానాయగగనకుందైకగవరిది । గగనంబునవాచకాంకారం
బులొకరిది దితదాంక్యరియమనాతత్వమందు । నైకగంబుగాజేసినానయతత్వంబునద్యులు
బ్రహ్మకుందైకగవరిది । నట్టియోగింద్రుడవ్యయంద్రుడవీపు । ద్రవ్రత్యకాండసంక్తు దుశ
ఖిలసముడు । రక్ష్యుఁ బ్రహ్మకుందాత్మయిక్యభావంబుదెలిసివేళ్ళావృత్తులు సగలుచేతుకు
సజ్జాసప్తయోగగిసవీపుటసవివేకవృత్తులుసగలయడు । సవివేకవృత్తులుసగిసవీపుటసభి
మాన వృత్తులుసగలయడు । సభిమానవృత్తులుసగిసవీపుట రాగాదురెల్లరాగమవును । రా
గములుబోయిసప్తకుకర్మములుబోయెను । కర్మములుబోయిసకలజ్ఞానియనుడు । రక్ష్యుఁ । శ్రీ
వశేంద్రియంబుల క్షయమొనరుచుండు చక్రేంద్రియంబునసకలకారెలుగు । చక్రవర్తియొ
ద్దులవీక్షించుమాచురూపిగాజివ్యచేరులునెలుగు । ప్రాణసంక్రమంబుగంధ్రయ
భూతియొ వాక్కులవదియించుకాకర్మములును । యోగసముద్ధిన్మిటిగివాజ్ఞానంబు ప్ర
జ్ఞానమనీశ్వరులబలుకుచుండు । నట్టిప్రజ్ఞానలక్ష్యర్థమగుచుండు । నీవ్వయోగంబునకర్మం
బులునెలయు ॥ రక్ష్యుఁ । భావితవీరవాచిసాంధ్యవీరతి వాసవాద్యఖిలదేవతలయందు

[illegible]

సృష్టితూర్వంబుసృష్టివరమందు సృష్టియొప్పునకు పుట్టలేక సకలదేశములసకలజాతియుల సకలవస్తువులచేతలములేక ప్రాకృతిబలవశ్యమై త్రావలవాల్సినవలమిద నడుమ ప్రేందావలమై సత్యమై యాద్యంతరమాన్యమై పరిపూర్ణమై బట్టబయలుగాడు. యొక మయ్యందు యే బాధలేకయుండు సృష్టిమైవ కేవలశృంగవకును. రమ్యనిసగునిగుణములు సదసద్గుణమునిరాకారసాకారమున గానిదేదో. తేజోబ్రహ్మతేజములేవనగంటులుకారణకార్యమున గానిదేదో. పాపపుణ్యములుబంధ మొనగంటును సకల్యములుగానిదేదో. క్షరమక్షరములు సత్యమసత్యములే ఖండ ఖండములే గానిదేదో. రాసోకలుకేవలంకరానిదేదో. సదియొకేవలపత్యున్నవనగనోవ్యురివనునలొనలగు వానిలోమొదటగాధాగ్నిచేతగర్భంబుగాడు. గాలినినులనుకరములజ్జిగుపామోదములైనవనినిపోడు. వానకు దినువదువదిగండ్లనొవ్వదు యత్రుల ప్రాంతములనుగాడు. యెండవయెండవయుండవద మరానుననపాశములైనగర్భులవదు. చలివెదలదుచియనులబలివెదదు. యచలయయ్యండుపరిపూర్ణమలచలిలి. రి. బాధింతలే నయ్యాచక్రవిన్యయమైని కేవలపరిపూర్ణభావమునను. ధూలయోమలేదునూర్జలేహనులేదుకారణదేహసంఘటనలేదు. ఘనమహాకారణములమలేలేదులేదునూర్జదవర్జలేదులేదు. లేదుసృష్ట్యాకర్షణలేదునిద్రావర్జలేదుగుర్వావస్థలేదులేదు. సత్యమిశ్వరతమచిత్తయమలేదు చిత్వతై బ్రహ్మదివిధులలేదు. రి. తుట్టుబుగిట్టుదు పట్టుదుముట్టుగుర్జాట్టుదుతిట్టుదుకట్టువదదు. యెయ్యగుచురువదుకగుయొరగుదు పెరగుదువిరగుదుతరువదదు. యొడగుపొడగుచాడవయొడగుచేదుగూడదు బాదబడదు. యదగుదెచరుగుదరగుచదరుగుచుదరుగుచదరుగుచదబడదు. జనగుపెనగుబనగుచుపెనగునగు. శేవమోచద్యయమలేనికేవలశృంగ. రి. సాధ్యకాలమువలచిననొక్కటిదు. గావరిపూర్ణమైయొక్కబట్టబయలు. పతిగాదుసతిగాదుకతిగాదుగ్రతిగాదుస్తతిగాదుయతిగాదుతిత్తితియాగాదు. పౌతిగాదుస్పృతిగాదుకృతిగాదుపృతిగాదుకృతిగాదుకృతిచోక్యతియాగాదు. పీతిగాదుకుతిగాదుమితిగాదుగుతిగాదుమూలనృతియాగాదు. గతియాదుర్గతిగాదుగర్భతియాగాదు గతిమవిగతముగాదునూగతిమోదుగిత్వ నేత్రజిత్వ మూర్తిత్రోత్రిత్వగిరియియ్యుకేలాశ్వురుదెలియరాదు శ్వేతిత్వముగాదుపీతవర్ణముగాదు రక్తనీలాదివర్ణములుగాదు. కటులవణాన్యత్వకపాదుచునురాదిరసగుదినస్రవస్థములుగాదు. వీణారవముగాదువేణానాదముగాదు తాళమృదంగాదిగర్వలుగాదు. విమలపరిమళమిరితప్రవ్యములుగాదు. కరికరిగోష్ఠపునుసదాగులుగాదు. రి. ఆస్తిగములులేనిచలముకెండోప్రకారంబయెన్నడుగాకయుండు. కిందటగాలేదుమందరగాదోదుయిప్పుడుగాలేదుయిప్పుడుగాదు. సాగ్యకాలంబేకసోదిగాకటలక మెదలకవలక దెవరకు చూయొడ్రపంచంబునకేవలకృష్ణంబునకుసంబంధ బుయెచ్చటిలేదు. చాపుత్రుకగలిగుండుజగమానబహు చాపుత్రుకలేనిదికేవలశృంగి. రమ్య. ఆదిచక్రధ్యంతరకాన్యంబైనవానందుపంచభూతిమలుబట్టించలేదు. బంధముట్టులేనిపరిపూర్ణకందుయ్యాపంచభూతిమలుబట్టించలేదు. భానోర్జి బుయిలేనివస్థయందుప్రకృతిద్యయంబులయెట్టులేదు. యచలమనదుమాయావిద్యలాదియపాధిద్యయంబులద్యవనులేదు. జగమాతీపులుకావరజంగమములు బుద్ధయలందుయెన్నడుబుద్ధలేదు. రి. సులురామలంకామరులుతైశ్మయమోద్రనములమోసలుదిగంబరులుబుధులు. యోసులభోకలుభోకలుకృష్ణులుతరులశేచరులసానరులనిదిలు. రాజులుమంతులరక్షకులగంబులుశరచావధులుభీకరులుకురులు. కలహాననేకమొక్కటి

ప్రేమదలపెప్పటినుండుః ర॥ తీరమతీరంబుల సగుణిన్ద్రుఁడులు సత్వమసత్వమతీ స
 క్తుండుఁ కారణాద్యుఁ ల్ జ్ఞానకర్మబలుపురుషుండు ప్రకృతియుయొలుకములుపు । పాప
 పుణ్యంబుల బంధమాక్షుఁబులు బసనకురంబులుజడమబడదు । త్రేతజ్జత్రేతమతీరజే
 హంబులునాభిమానమతీమంబితధి॥ లిట్టిప్రకృతివ్యయంబులఘట్టగానఁ బట్టెయలందు
 యొక్కడుబట్టలేదుః రమ్య॥ ప్రైవ్యమనియన్న త్రేతజ్జడనియన్న జ్ఞానముయన్న హంకార
 మన్న । సద్రాచమనియన్న సద్రాచమనియన్న స్వస్వరూపంబన్న పాడియన్న । ఈశ్వ
 రుడెయన్న యలవిష్ణువనియన్న పరమాత్మయనియన్న బ్రహ్మమన్న । యోగిశక్త్యనియన్న యా
 నందమనియన్న వరమ పదింబన్న ప్రకృతియన్న । మాయకేయిన్ని బహునామకేయములును బట్ట
 లయలందునాఁ కేయబట్టలేదుః రమ్య॥ కర్మకర్మభోక్త్యవ్యక్త్యైవ్యక్త్యంకృత్యవ్యక్త్యవ్యక్త్య
 వలాత్మకగలుగవెత్తుడు । జ్ఞాత్వత్వజ్ఞోత్పత్త్యుత్పత్తిత్వత్వత్వములుకేవలాత్మకగలుగవె
 త్తుడు । భాగ్యత్వత్వచేత్యత్వభాగ్యత్వచేత్యత్వములుకేవలాత్మకగలుగవెత్తుడు । శత్రుత్వమిత్రి
 జైత్ర్యవ్యభిక్త్యములుకేవలాత్మకగలుగవెత్తుడు । గోత్రసూత్రాచవిత్రిచవిత్రిగాత్రీములు
 మనిజకేవలాత్మకగలుగవెత్తుడు॥ రమ్య॥ దయభయైర్మృత్యుధాలజ్ఞోమఁమఁదర్ప హంకారే
 చ్చుగంధైర్దగ్ధా మదిలాభిమోహకామజ్ఞోభ మత్పరమభుధుఁభిక్షులు స్వైత్వత్వత్వత్వ
 తేయిశ్వయ్యుకంకల్పసచిత్వత్వంపహకుంపసకమసచలసః శ్వాసనిశ్వాసవిగర్హ్యవకరాగద్య
 వమటిలగర్వచేమభిషా విసయమానాభిమానాదివిషయశంభు । మలుసునిజకేవలాత్మకగలు
 గవెత్తుడు॥ రమ్య॥ ఈయంబ్రబట్టలేమిలేదనురాదురానిగాదరకువిరానిగాదు । యెటిగ
 రీరముయేమిలేదనువాడు జ్ఞానిగాదరకు యజ్ఞానిగాదు । యున్నదున్నట్లుగానుండజూచెడు
 బాదుఁగ్నిగాదరకుద్రువకమిరాగాదు । లేనిమాయావిద్యలేమిలే నువాడుభునుడు గాదర
 కుంచుమిరాగాదు । అనుమింకైకజగములేదన్నవాడు । బంధమోక్షద్వయంబులబడవనివా
 డు । రమ్య॥ ఈయంబ్రబట్టలేమి లే సుస్వభావత్రాన్తవయ్యుండు ప్రకృతిలేదు । కలలో
 నుగనుగొన్నగజమేమిలే స్థూయతీగిరీమయేమిలేదు యదిగురువాక్యముయింతకంటెను
 యొక్కవై సవాక్యంబుయింతకైలేదు । యదిరాఁతూగంబుయదియనా యాగంబుయది
 భ్రాంతిరహితంబుయిదిగంబు । యదియకమిసవ రలకమివాదా లేదుజన్మంబువరణంబులే
 దులేదుః రమ్య॥ బ్రాహ్మణోత్తమలైవరగత్యత్యయలైవ వైశ్యకూడునిలైవ బంధగ
 లిగి । యానూరుపద్యమల్ యింపుగావినివ్రాకిచదివిపజలంబునాభిమానగను । కనధాన్యము
 లువస్త్రోకనకధూపదామలుపరిమితల్ హితబంధుసంఘములునుగజతరంగంబుల ఘనమైస
 వకుపర్వమాండోపసముఖభంబతిభిప్రాజి లాయరాలోగ్యభాగ్యబుజువనిభుముగలిగితమం
 దురుమోక్షంబుగలిగినిజము । ర॥ శ్రీకరలోకబ్రోద్ధుడై వరకురామస్వయాంబోధిహిమాం
 కుడైన । కూలంకషజ్ఞానోటికృతనకున్రిసబ్బమంబకు సుమకుడనయ్యున్ । నరశింహవా
 నందపనిపేమిలన్ని యనుకంఠాలారియప్పగుచి । కదలాకటాక్షంబుగలిగివేదాంతార్థ
 సారముతెన్నగాసంగిహించి । భరితముగమాటుయెనిమిదిపద్యములును । తేనెనోతెప్పిమీ
 గంబులనివాగున్ రమ్య॥ ధామధిజాగిదిరామసత్త్వ । కామధిజాలరామభావకాభిరామ

శ్రీ

వివేకానందస్వాములవారి యుపన్యాసములగు

జ్ఞానసారము.

“లోకోపకారిః జ్ఞానచంద్రికా,” పత్రికయొక్క

మానేజర్

వి. నటరాజయ్యగారిచే

ప్రచురింపబడినది.

మొదటిభాగము.

చన్నపట్టణము.

అడినకొండకు కంపెనీయందు

అమ్మవేయబడినది.

1898.

Copyright, registered.]

[వెల అణాలు 10.

MOST RESPECTFULLY
DEDICATED

TO

HIS HOLINESS SWAMI VIVEKANANDA

BY

V. NATARAJA AIYAR.

పీఠిక .

ఆర్యులారా !

ప్రపంచమంతటను ఖ్యాతిమెంది యచ్చటచ్చట మన యార్య
మత సిద్ధాంతములను, వేదాంతములను, అనార్యులుకూడ తెలిసి
కొనునటుల నాంగ్లేయభాషలో నుపన్యసించి, మన హిందూమతాధి
కృతను ఇతర ఖండములలోను ప్రకాశింపజేసిన మహా పరిశుద్ధా
త్ములగు శ్రీమాన్ వివేకానందస్వాములవారి యభిప్రాయముచొప్పున
వారి యుపన్యాసములను తెలుగు బేళస్థులు సులభముగఁ జెలిసి
కొనవలయుననియెడి యాసచే తెనుగున న. చ. దేశికాచార్యులగా
రిచే భాషాంతరముచేయించి ఈ చిన్నపొత్తమును ప్రచురించితిని.
ఇందు చిదంబరం బ్రహ్మశ్రీ, శ్రీనివాసశాస్త్రిగారిచే జేయబడిన
ప్రసంగములలో కొంతభాగ మచ్చటచ్చటఁ జేర్పబడియున్నది.
ఇందుగల పొరబాటులేవైన నుండునెడ మన్నింప గోరుచున్నాఁడను.
సాధ్యమైనంతవ్వరలో భక్తియోగము, జ్ఞానయోగముగల రెండవ
భాగమును ప్రచురింప నుద్దేశించియున్నాఁడను.

వి. నటరాజయ్యర్.

శ్రీ

ఓం.

• పరబ్రహ్మజేనము.

జ్ఞాన సారము.

పారమార్థికమనుజుడు ; వ్యావహారికమనుజుడు.

మనమిచ్చుట నిలుచుచున్నాము. మనకన్నులు మనకెదుట బహుదూరముననుండు వస్తువులఁజూచుచున్నవి. మనుష్యుఁడు యోచనాశక్తి కలిగియుండినది మొదలు ఇటువలెనే దూరముననుండు వస్తువులఁజూచుచున్నాడు. ఎప్పుడుగాని ఎదుటనుండు వస్తువులను గుఱించి తెలియవలయుననియే కోరుచున్నాడు. తన కన్నులకెదుట నుండు వస్తువులనే చూచుచున్నాడు. శరీరము నాశమైనపిదపఁ దానుబోవుత్రోవ యిట్టిదియని తెలియఁగోరుచున్నాడు. ప్రాణము శరీరమును వదలిపోయిన పిదప నది యెచ్చటికిఁ బోవునని కనిపెట్టి మెక్కింక్కఱు నాసఁగొనుచున్నాడు. మనుష్యుఁడు మృతిమొందినఁ బిదప నెట్లగుచున్నాడు, ఎచ్చటికిఁ బోవుచున్నాడు, అను విషయములనుగుఱించి తెలియవలయుననుయాస యెల్లటకుంఁగలదు. పైఁ జెప్పఁబడిన ప్రశ్నలకు బదులుఁ దెలిసికొనుట కీలోకమునఁ బలు మతములేర్పడియున్నవి. ఒక్కొక్కమతమునందును, దానియంతర్భాగములగు సిద్ధాంతములును ఇది తప్పు, ఇది సరికాదని యాక్షేపణఁ జేసి ఇతర మతస్థులు ఖండించుచు వచ్చుచున్నవారు. ఆమత మబద్ధము, ఈ మతము సరియైనదికాదు, అవిషయమసత్యము, ఈవిషయమవాస్తవము, అని యితర మతస్థులు వాని మెప్పుకొనక నిరాకరించుచు వచ్చుట యెల్లటకుఁ దెలిసినవిషయమే. మనుష్యుఁడిలోకమున నుండునంతకాలమును తనకు యోచనాశక్తి యుండునంతకా

లము నివ్వధముననే ఒక్కొక్కమతమును, సిద్ధాంతమును ఖండించుచు వచ్చును. ఒక్కొక్కవిషయమునందును కొంతకొంత నిజముకలదు. అన్నిటియందును నిజములేని విషయములును మిగులఁగలవు. నేను మీకివ్వేషయమై ఇందియాలోఁ బలుమతస్థులడిగిన ప్రశ్నలను, వాని సారమును, ఆ ప్రశ్నలవలని యుపయోగమును, ఆ ప్రశ్నలకుఁగలిగిన బదులునుఁ జెప్పుచున్నాఁడను. ఇందియా తత్వశాస్త్రజ్ఞులబుద్ధి కప్పటికప్పుడే తోచిన పలుయభిప్రాయములనన్నింటిని సమరస పఱచి, ప్రకృతపు మనోతత్వశాస్త్రజ్ఞులు, జడతత్వశాస్త్రజ్ఞులులో నగు నెల్లఱకును సమృతమగునటుల నిందుఁజెప్పెదను.

ఏకైకత్వముండెలియవలసినదే వేదాంతశాస్త్రపు యభిప్రాయము. హిందువులు తాము గుఱియుంచిన నొకవిషయమును మాత్రమే యెఱుంగుగోరువారుకారు. వారి మనసెప్పుడును సర్వసమృతమైన విషయమునందే నాటుచున్నది. ఏయొక విషయము నెఱిగినట్లయిన దాని మూలముగఁ దక్కినవాని నెఱుగనగునొ అదియే వేదాంతమునఁ జెప్పఁబడిన విషయము. బంకమట్టిగడ్డ నొక్కటినిఁదీసికొని బంకమట్టి స్వభావమంతయు నెఱుఁగువిధమున, ఏయొక్కటిని నెఱిగినట్లయిన అన్నివస్తువుల నెఱుఁగుట సులభమగునొ ఆ విచారమే వేదాంతవిచారము. హిందువుల సిద్ధాంతప్రకారము లోకమంతయు నాకాశమను నొకవస్తువుచే నయియున్నది. మనచుట్టును మనము చూచు, గ్రహించు, స్పృశించు, రుచి చూచువస్తువులన్నియు ఆకాశముయొక్క పలు విధవికారరూపములేగాని వేఱుకాదు. ఆకాశమనునది ఎచ్చటను నిండినదిగాను, మిగులఁ జలకనైనదిగనున్నది. ఘనవస్తువులనియు, ద్రవవస్తువులనియు, వాయురూపవస్తువులనియు మనముచెప్పెడి సకల విధములైన వస్తువులును, రూపములును, వికారములును, శరీరములును, భూమియును, సూర్యచంద్రనక్షత్రాదులును, ఇంకనుగల యెల్లవస్తువులును ఆకాశముచేనైనవస్తువులు. ఈ యాకాశముతోడ నేది చేరుటచే ఈప్రపంచమాయెను? ఆకాశముతోడ సర్వశక్తియను నొక శక్తి చేరియున్నది. ఆకర్షణ, బలము, తలంపు అని ఈ ప్రపంచమునఁ

జెప్పఁబడు సకల శక్తులును హిందువులు చెప్పెడి ప్రాణమునుదాని పలు వికారరూపములేకాని వేఱుకాదు. ప్రాణము ఆకాశముతోడఁజేరి ఈ ప్రపంచమును కలుగఁజేయుచున్నది. ప్రపంచసృష్టి యారంభమున నీప్రాణము ఆకాశమగు గొప్పసముద్రమున నిదురించుచున్నది. అది యందీప్రాణము చలనములేకయుండెను. పిదప నాకాశమగు సముద్రమున చలనముకలిగెను. అది ప్రాణముయొక్క కార్యమే. ఈప్రాణమచ్చటచ్చట చలించును, ప్రాకను, నారంభింపగానే ఆ సముద్రము నుండి ఆకాశమునఁ జూపజ్జెడి పలు నక్షత్ర సమూహములును, సూర్యచంద్రులును, పుడమి, మనుజుఁడు, మృగము, పచ్చికమొదలగునవియు, పలువిధములై సకత్తులును, వికారములును కలిగెను.

హిందువుల సిద్ధాంతప్రకారము శక్తియొక్క పలువికారములును ఈప్రాణమేగాని వేఱుకాదు. ఒక్కొక్క వస్తువికారమును ఆకాశమే. యుగాంతమున ఘనవస్తువులన్నియు ద్రవవస్తువులయి పిదప వాయురూపములుగ మాఱి, అంతట నెకేరూపముగనుండు సుష్ణముయొక్క చలనములుగాను, కడకు నాకాశముగను సగుచున్నవి. మనము ఆకర్షణము, వియోగము, చలనము అని చెప్పెడి సకలశక్తులును క్రమక్రమముగఁ బ్రాణముగఁమాటుచున్నవి. పిదప నాప్రాణము కొంతకాలమువఱకు నిద్రించునటువలె చలనములేకయుండును. మరల ప్రపంచముయొక్క యారంభమున ఈ ప్రాణమే పలుశక్తులుగ సగుచున్నవి. ఇట్లులే ప్రపంచసృష్టియు నాశమును పలుమాఱు కలుగుచున్నవి. మనచేతిబలము ఒక్కనిఁగొట్టునపుడు బయలుపడుచున్నది. అటువలెనే చలనములేకయుండెడి ప్రాణము చలించి యాకాశముతోడఁజేరి సకలవస్తువులుగను, సకలశక్తులుగనయి ప్రపంచమై కనుబఱునప్పుడు తనస్థితిని యితరులకుఁ దెలియపఱచుచున్నది. పైఁ జెప్పఁబడిన విషయములను ప్రకృతపు జడతత్త్వశాస్త్రజ్ఞులు సమ్మతించి యున్నవారు. ఐనను ప్రపంచ మాకాశముగను ప్రాణముగను భాగింపఁబడియుండుటచాలదు. అనగా నీప్రపంచముననుండు సూర్యచంద్రాదినక్షత్రములును, మనుజుఁడు, మృగము, పక్షిమొదలగునవి

యు, చెట్టు, కొండ, పైరు, పచ్చ, ఇంకను వలువిధ వస్తువులును, యా పములును, వికారములును, శక్తులును చేరి యాకాశము ప్రాణము అను రెండువస్తువులచే నయినవేగాని వేఱుకాదు అనునదిమాత్రము చాలదు. ఇంతయే జడతత్త్వశాస్త్రజ్ఞులకుఁ దెలియును. ఇంకను మనము “ఏవయొక్కవస్తువుచే నెల్లవస్తువుల నెఱుగవచ్చును” అను దానిని దెలిసికొనలేదు. మనమీప్రపంచమునంతయు (అనగా ప్రపంచమందుండు వస్తువులనన్నింటిని) వస్తు, శక్తియు రెండుభాగములుగను, అనగా మన ఇండియాతత్త్వశాస్త్రజ్ఞుల యభిప్రాయప్రకారము ఆకాశము, ప్రాణము అథై రెండుభాగములుగను భాగించి యున్నాము. ఇందువెనుక మనము చేయవలసినకార్యమేమి? ఈ యాకాశము, ప్రాణము దేనిచేఁ గలిగినవియని యెఱుగవలయును. వీనినిఁగలుగఁజేసినదేది, ఈ రెండును ఏ ఒకటినుండి కలుగుచున్నవి యనునది మనమడుగుప్రశ్న. ఇవి మనస్సు అనుదానినుండి కలుగుచున్నవి. సర్వత్రనిండిన మనోశక్తిచే నాకాశమును, ప్రాణమును కనుబడుచున్నవి. ఈమనస్సే మహత్తనఁబడుచున్నది. మనస్సైనది ఆకాశము ప్రాణము అనువానికంటెను అధికతేలికయైనది. మనస్సే ఆకాశముగను ప్రాణముగను భాగింపఁబడుచున్నది. ఆదియందు సర్వత్ర నిండిన యీమనస్సు ఒక్కటేయుండెను. అది కనుబడి, మాటి, ఆకాశము ప్రాణము అను రెండుభాగములై వానినుండి ప్రపంచమాయెను. (అనగా ప్రపంచమందుండు సమస్తవస్తువులు కలిగెను).

మనముందువెనుక మనోతత్త్వమును గుఱించి కొంతపరిక్షించి చూతము. మనోగుణమెట్టిదియని ఆలోచింతము. నేను మిమ్ములఁజూచుచున్నాఁడను. నా కన్నులమూలముగా నాకు బహిర్వస్తుజ్ఞానము కలుగుచున్నది. ఈజ్ఞానము పంచేంద్రియములయందు సంబంధించిన నాడులచే మెదడునకుఁ దీసికొని పోబడుచున్నది. బయటనుండు కన్నులనెడి గుంటలే నేత్రేంద్రియములు కావు. అవి బయటియంత్రములు. ఏలనన లోపలనుండు నేత్రేంద్రియము, అనగా

నాశమైనయెడల నాకు 20 కన్నులుండనిప్పు. ఏమిప్రయోజనము. మీలో నుక్కనిఁగూడ నేను జూడ సాధ్యపడదు. కనుక అవయవము వేతైనది దానియంత్రము వేటు. యంత్రములకు వెనుక అనగా కన్నులకు వెనుక అవయవము ఉండవలయును. ఇటువలెనే పంచేంద్రియములును అమర్పబడియున్నవి. ముక్కు వాసనచూచుటలేదు. అది వాసననెఱుగుటకై న సాధనము. దాని వెనుకనుండునది. ఘ్రాణేంద్రియము (వాసననెఱుగు అవయవము.) ఒక్కొక్క యింద్రియమునకును మొదట సాధనమును (ఇది దేహమందుండునది), దానికి వెనుక ఆశరీరమునందే గ్రహణశక్తి యవయవమునుగలవు. విషను ఇవిమాత్రము చాలవు. అనగా పంచేంద్రియములును వానివాని యాకర్షణశక్తిగల అవయవములును ఉంటేనేగాని చాలవు. నేను నీతోడ మాటలాడుచుండునట్లును నీవు బహుగమనముతో వినుచుండునట్లును తలంచెదము. ఇచ్చట మఱియొక విషయము తలపించుచున్న దనుకొనుము. అనగా ఒక ఘంటానాదము కలుగుచున్నది. బహుశః నీవాశబ్దమును వినకుండవచ్చును. గంటశబ్దము కలిగినదని ఒకవేళ నీకుఁ దెలియకనేపోవును. గంటశబ్దముయొక్క చలనములు నీచెవిసఁబడినవి. అవి చెవిననుండు శోత్రేంద్రియములలోఁబడినవి. ఆజ్ఞానమును నాడులు మెదడునకుఁ దీసికొని పోయినవి. అట్లుండియు నీవేల దానిని వినవైతివి? మెదడునకు సంగతి తెలియునందాక సకలకార్యములును చక్కఁగాఁజరిగియుండినపుడు నీవేల గంటధ్వనిని వినవైతివి? నీకేల గంటవల్లఁ గలిగినధ్వని తెలియదాయెను? ఏది యోయొకటి యామెదడున లేకుండును. అదియే కొఱత. అందుననే నీవు ధ్వనిని వినవైతివి. మనస్సు మెదడునఁ జేరకుండెను. మెదడునుండి మనస్సు వేత్రయిండునప్పుడు మెదఁదన్ని సమాచారములను గొనివచ్చినను మనస్సు వానిందీసికొనఁజాలదు. మనసు మెదడుతోఁ గలిసియుంటేనేగాని మెదడుదెచ్చెడి సమాచారములను అది తీసికొన సాధ్యపడదు. అయినను దీనితోడ సన్నియు ముగియునట్లెంచఁదగదు. జయటనుండి విషయజ్ఞానమును యంత్రములు తీసికొనిరా

వచ్చును. దానిని ఇంద్రియములు లోపలికిఁబంపవచ్చును. మెదడును సాధనముతో మనస్సు చేరి యుండవచ్చును. అట్లుండియు నీకు దానిం గ్రహించుశక్తి పూర్తిగ లేకయుండవచ్చును. ఏదియోయొకశబ్దము వినినట్లు తోచునేగాని అది యిట్టిశబ్దమని తెలియ సాధ్యపడదు కనుక మనస్సులేపు మఱియొకవస్తువు కావలసియున్నది. ఆవస్తువునే బుద్ధియ నుచున్నాము. మనమనస్సును నిశ్చయపఱచునదేదియో అదియే బుద్ధి. (ఒక బాలుఁడు మనస్సు నాకర్షింపఁదగిన యొక నాటకమునకుఁ బోవచ్చునా లేక బడికి పోవచ్చునాయని తలంచుచున్నాఁడు. అదియే మనస్సుయొక్క కార్యము. పిదపఁ గొంతసేపటికే నాటకమునకుఁబోవుట మంచిదికాదు, బడికే పోవలయునని నిశ్చయించుచున్నాఁడు. ఇదియే బుద్ధియొక్క కార్యము.) కావున మనస్సు బహిర్వస్తుజ్ఞానమును మెదడునుండి పొంది బుద్ధికిఁగొనిపోవుచున్నది. ఐనను దీనితో సంత యు ముగిసినటుల దలపఁదగదు. ఇంక సెకమెట్టైక్కవలయును. పం చేంద్రియములు మెదడు, మనస్సు, బుద్ధియను నివిమాత్రముండినఁ జాలదు. మెదడునందుండి మనస్సు బహిర్వస్తుజ్ఞానమును మొత్తముగ నాకర్షించుచున్నది. పలువిధములైన బహిర్వస్తుజ్ఞానమును పలుతెగలుగ విభజించుట బుద్ధియొక్క కార్యము. అట్లు విభజింపఁబడినజ్ఞానమును కదలనీయ్యక సెకచోటనుంచుట యావశ్యకము. ఆస్థలము చలనములేక ఎప్పటికిని నాశములేక స్థిరముగనుండవలయును. అట్టి వస్తువు ఒకగ్రాటిలేనియెడల బహిర్వస్తుజ్ఞానమొకప్పుడును స్థిరముగ నుండదు. చలనముగల యావస్తుజ్ఞానము చలనములేని యొకస్థలమున నుండవలసినది యావశ్యకము. బహిర్వస్తుజ్ఞానమంతయు సెక్కటిగఁగూడి చలనము, నాశము లేక యొకచోటనుండవలసినది యావశ్యకమని మనము నిర్ణయించుచున్నాము. ఆవస్తువు దేహమునకును మనస్సునకును సంబంధించినదై చలనములేక యుండవలయును. అట్లులేనియెడల బహిర్వస్తుజ్ఞానశక్తియే లేకపోవును. మనస్సుచేతను బుద్ధిచేతను ఆకర్షింపఁబడిన బహిర్వస్తుజ్ఞానమంతయు సెక్కటిగఁ జేయఁబడి చలనము నాశములేనియొకస్థలమున నుంచబడవలయునని

చెప్పితిమే ఆఫలమైనవస్తువే ఆత్మ. ఆయాత్మనే మనమెఱుంగవలయు. దాని నెఱిగినట్లయితే తక్కినవానినన్నింటినెఱుగుట మిగులసులభము. ఏయొక్కటి నెఱిగినదానిమూలముగఁ దక్కినవాని నెఱుగవగుననుచు న్నామో ఆయొక్కటియే యాత్మయనునది. అదియే యేకైకత్యము.

సర్వత్ర నిండియుండెడి మనోశక్తియే ఆకాశము ప్రాణము అను రెండువస్తువులగుచున్నదనియు, ఈ మనోశక్తికి వెనుక ఆత్మ యను మొదటివస్తువు మనవద్దనున్నదనియు మనమెఱిగితిమి. ఈ ప్రపంచమున మహత్తు అనఁబడు మనోశక్తికి పిదప ఆత్మగలదు. ఈయాత్మనే మనము దైవమనుచున్నాము. ఒక్కొక్కమనుజునియందుం దీవస్తువును జీవాత్మయనుచున్నారము. ఈ ప్రపంచమున మహత్తనఁబడు మనస్సు ఆకాశముగను ప్రాణముగను అగునటుల సర్వవ్యాపియగు పరమాత్మయే మనోశక్తిగను మాఱుచున్నాడు. ఈ మాఱుబాటు మనుజునిలోపల నగుచున్నదా? మనుష్యునియొక్క మనోశక్తివల్లనా వానిశరీరము కలుగుచున్నది? వానిలోనుండు ఆత్మయా వాని మనస్సును సృష్టించినది? అనగా వానిదేహము, మనస్సు, ఆత్మ అను మూడును వేళ్లేరువస్తువులూ? లేక, అవి ఒక్కటియందుండు మూడు వస్తువులూ? లేదా, ఒకేవస్తువుయొక్క మూడువిధములగు వికారము లా? క్రమక్రమముగ నీ ప్రశ్నలకుండగు సమాధానముం దెలిసికొని యెదము. మనము మొదటఁ దెలిసికొనిన విషయమిట్టిదియనిచూతము. ఇదిగో మనశరీరమున్నది. దీనికివెనుక ఇంద్రియములు, మనస్సు, బుద్ధి యనునవి గలవు. దీనికిఁ బిదప యాత్మగలదు. ఆరంభమున మనము ఆత్మవేఱు, దేహమువేఱు, మనస్సునకును ఆత్మకును భేదము కలదని తెలిసికొంటిమి. దీనినిగుఱించి పలుమతస్థులు పలువిధముల నభిప్రాయపడి యున్నారు. దైవతులు ఆత్మను సగుణమనుచున్నారు. అదైవతులు దానిని నిర్గుణమనుచున్నారు. దైవతులు ఆత్మకు సుఖము దుఃఖముమొదలగు గుణములు కలవని చెప్పుచున్నారు. అదైవతులు ఆత్మకు సుఖము దుఃఖము మొదలగు గుణములు లేవనుచున్నారు.

వచ్చును. దానిని ఇంద్రియములు లోపలికిఁబంపవచ్చును. మెదడును సాధనముతో మనస్సు చేరి యుండవచ్చును. అట్లుండియు నీకు దానిం గ్రహించుశక్తి పూర్తిగ లేకయుండవచ్చును. ఏదియోయొకశబ్దము వినినట్లు తోచునేగాని అది యిట్టిశబ్దమని తెలియ సాధ్యపడదు కనుక మనస్సుతప్ప మఱియొకవస్తువు కావలసియున్నది. ఆవస్తువునే బుద్ధియ నుచున్నాము. మనమనస్సును నిశ్చయపఱచునదేదియో అదియే బుద్ధి. (ఒక బాలుఁడు మనస్సు నాకర్షింపఁదగిన యొక నాటకమునకుఁ బోవచ్చునా లేక బడికి పోవచ్చునాయని తలంచుచున్నాఁడు. అదియే మనస్సుయొక్క కార్యము. పిదపఁ గొంతసేపటికే నాటకమునకుఁబోవుట మంచిదికాదు, బడికే పోవలయునని నిశ్చయించుచున్నాఁడు. ఇదియే బుద్ధియొక్క కార్యము.) కావున మనస్సు బహిర్వస్తుజ్ఞానమును మెదడునుండి పొంది బుద్ధికిఁగొనిపోవుచున్నది. ఐనను దీనితో నంతయు ముగిసినటుల దలపఁదగదు. ఇంక మొకమెట్టెక్కవలయును. పంచేంద్రియములు మెదడు, మనస్సు, బుద్ధియను నివిమాత్రముండినఁ జాలదు. మెదడునందుండి మనస్సు బహిర్వస్తుజ్ఞానమును మొత్తముగ నాకర్షించుచున్నది. పలువిధములైన బహిర్వస్తుజ్ఞానమును పలుతెగలుగ విభజించుట బుద్ధియొక్క కార్యము. అట్లు విభజింపఁబడినజ్ఞానమును కదలనీయ్యక మొకచోటనుంచుట యావశ్యకము. ఆస్థలము చలనములేక ఎప్పటికిని నాశములేక స్థిరముగనుండవలయును. అట్టి వస్తువు ఒక్కటిలేనియెడల బహిర్వస్తుజ్ఞానమొకప్పుడును స్థిరముగ నుండదు. చలనముగల యావస్తుజ్ఞానము చలనములేని యొకస్థలమున నుండవలసినది యావశ్యకము. బహిర్వస్తుజ్ఞానమంతయు మొక్కటిగఁగూడి చలనము, నాశము లేక యొకచోటనుండవలసినది యావశ్యకమని మనము నిర్ణయించుచున్నాము. ఆవస్తువు దేహమునకును మనస్సునకును సంబంధించినదై చలనములేక యుండవలయును. అట్లులేనియెడల బహిర్వస్తుజ్ఞానశక్తియే లేకపోవును. మనస్సుచేతను బుద్ధిచేతను ఆకర్షింపఁబడిన బహిర్వస్తుజ్ఞానమంతయు మొక్కటిగఁగోగఁబడి చలనము నాశములేనియొకస్థలమున నుంచబడవలయునని

చెప్పితిమే ఆస్థలమైనవస్తువే ఆత్మ. ఆయాత్మనే మనమెఱుంగవలయు. దాని నెఱిగినట్లయితే తక్కినవానినన్నింటినెఱుగుట మిగులనులభము. ఏయొక్కటి నెఱిగినదానిమూలముగఁ దక్కినవాని నెఱుగనగుననుచు న్నామో ఆయొక్కటియే యాత్మయనునది. అదియే యేకైకత్వము.

సర్వత్ర నిండియుండెడి మనోశక్తియే ఆకాశము ప్రాణము అను రెండువస్తువులగుచున్నదనియు, ఈ మనోశక్తికి వెనుక ఆత్మ యను నెకవస్తువు మనవద్దనున్నదనియు మనమెఱిగితిమి. ఈప్రపంచమున మహాత్ము అనబడు మనోశక్తికి పిదప ఆత్మగలదు. ఈయాత్మనే మనము దైవమనుచున్నాము. ఒక్కొక్కమనుజునియందుం దీవస్తువును జీవాత్మయనుచున్నారము. ఈప్రపంచమున మహాత్మనెఱుడు మనస్సు ఆకాశముగను ప్రాణముగను అగునటుల సర్వవ్యాపియగు పరమాత్మయే మనోశక్తిగను మాఱుచున్నాడు. ఈ మాఱుబాటు మనుజునిలోపల నగుచున్నదా? మనుష్యునియొక్క మనోశక్తివల్లనా వానిశరీరము కలుగుచున్నది? వానిలోనుండు ఆత్మయా వాని మనస్సును సృష్టించినది? అనగా వానిదేహము, మనస్సు, ఆత్మ అను మూడును వేర్వేరువస్తువులా? లేక, అవి ఒక్కటియందుండు మూడు వస్తువులా? లేదా, ఒకేవస్తువుయొక్క మూడువిధములగు వికారములా? క్రమక్రమముగ నీప్రశ్నలకుఁదగు సమాధానముం దెలిసికొని యెదము. మనము మొదటఁ దెలిసికొనిన విషయమిట్టిదియనిచూతము. ఇదిగో మనశరీరమున్నది. దీనికి వెనుక ఇంద్రియములు, మనస్సు, బుద్ధి యనునవి గలవు. దీనికిఁ బిదప యాత్మగలదు. ఆరంభమున మనము ఆత్మవేఱు, దేహమువేఱు, మనస్సునకును ఆత్మకును భేదము కలదని తెలిసికొంటిమి. దీనినిగుఱించి పలుమతస్థులు పలువిధముల నభిప్రాయపడి యున్నారు. దైవతులు ఆత్మను సగుణమనుచున్నారు. అదైవతులు దానిని నిర్గుణమనుచున్నారు. దైవతులు ఆత్మకు సుఖము దుఃఖముమొదలగు గుణములు కలవని చెప్పుచున్నారు. అదైవతులు ఆత్మకు సుఖము దుఃఖము మొదలగు గుణములు లేవనుచున్నారు.

మొదట మనము ద్వైతులు చెప్పడానిని గమనించెదము. ఆత్మకును దాని గతికినిగల సంబంధమును పరీక్షించెదము. అందుపిదప వారిసిద్ధాంతములను ఖండించెడున్యాయములను గుఱించి ప్రస్తావించెదము. కడపట సద్వైతముచేత సకల సిద్ధాంతములను సమరస పఱచుటకు ప్రయత్న పడెదము. మనుజునిలోనుండియాత్మ దేహమునకును మనస్సునకును సంబంధించనందునను, ఆకాశము, ప్రాణము అనువానిచేనై సదికాదు గనుకను నాశములేనివస్తువై యుండవలయును. ఏల? నాశమననేమి? ఏయే భూతములుచేరి యొకవస్తువగు నొ ఆయాభూతములు స్వస్థానములుచేరుటకాదో? రెండుమూడు వస్తువులు చేరియొకవస్తువునకే నాశముకలదు. మిశ్రవస్తువుకాని దానికి నాశములేదు. అనగా చావులేదు. అది యెన్నికల్పములైనను అట్లేయుండును. అది సృష్టింపఁబడు వస్తువుకాదు. సృష్టియనగా రెండుమూడు వస్తువులచేరిక. ఇంతకుఁ బూర్వమే రెండుమూడు వస్తువులుచేరి వేఱురూపమగుటయే సృష్టియనఁబడును. కావున మనుజుని యాత్మ రెండువస్తువులచే నై సదికాక ఒకేవస్తువుగఁగుండుటంబట్టి యది సృష్టింపఁబడినదికాదు. ఎన్నియొకల్పములనుండి వచ్చుచున్నది. దేహము నాశమగునేగాని ఆత్మ నాశమొందుటలేదు. వేదాంతుల యధిప్రాయముచొప్పున దేహము నశించునప్పుడు మనుష్యుని ప్రాణ శక్తులన్నియు తాము జన్మించిన స్థలములగు మనస్సునందేపోయి చేరుచున్నవి. మనస్సు ప్రాణమందై క్యమై, ఆప్రాణము మనుజుని యాత్మలోఁజేరి, ఆయాత్మ మిగుల నణురూపముఁబొందిన యొకవిధ మనొశరీరము, లేక, లింగశరీరముచే మూయఁబడి బయటవచ్చును. ఈయణురూపముఁబొందిన మనొశరీరమున తాను మనుజుని సంస్కారములలోనున్నది. సంస్కారమననేమి? ఈమనస్సు ఒక సరస్సువలెనున్నది. ఒక్కొకతలంపును ఆసరస్సుననుండెడి యలలఁబోలియుండు. సరస్సునుబోలినమనస్సున బలువిధములగు తలంపులుతోచి మఱిగి పోవుచున్నవి. మఱిగిపోవుటయనగా నశించుటయని యర్థముకాదు.

అన్నియు నచ్చటనే

యుండి మరల బయటవచ్చుటకు సిద్ధముగ నుంటున్నవి. తలంపులను యనేకయలల మరల లేపుటకు మనజ్ఞాపకమే తగినసాధనము. ఇవివిధముగ మనము తలచెడి తలంపులును, చేసెడికార్యములును మనస్సుననే వసించుచున్నవి. అవియన్నియు మనస్సున సూక్ష్మముగ నధాగి యుంటున్నవి. మనుజుడు మృతి నొందునప్పుడు వాని మనస్సుననుండు సూక్ష్మమగు మనోవృత్తుల సమూహమే ఈలింగ దేహమునఁ బ్రవర్తించుచున్నవి. ఆత్మ యిట్టితలంపులతోను, బహిర్వస్తుజ్ఞానముతోను, మిగుల సూక్ష్మరూపముఁబొందిన యొకవిధశరీరముతోను కష్టబడి బయట వచ్చుచున్నది. ఆ యాత్మ యొక్కగతి పైఁదెప్పఁబడిన పలువిధతలంపుల ప్రయోజనముచేత నిర్ణయింపఁబడుచున్నది. మన హిందూశాస్త్రోక్తాన్య ఆత్మకు మూడుగతులు కలవు. మిగుల బుద్ధ్యముఁజేసిన యాత్మలు సూర్యకిరణముల మార్గముగ సూర్యమండలముఁజేరి, యచ్చటనుండి చంద్రమండలముచేరి, యంతట దీ ప్తిమండలముఁజేరి, పిదప నక్కడనుండు నెక్కపుణ్యాత్మచే బ్రహ్మలోకమునకుం గొనిపోఁబడుచున్నవి. బ్రహ్మలోకమే బ్రహ్మవసించుస్థలము. అచ్చో నిర్యాత్మ సర్వశక్తిని సర్విజ్ఞత్వమునుబొంది ఈశ్వరునకు సమమగుచున్నది. దైవీతుల సిద్ధాంతప్రకారమచ్చో సర్వాత్మ లేప్పుదును వసించుచున్నవి. లేక, అదైవీతుల యభిప్రాయప్రకారము ఈశ్వరునితోఁగలసి యొక్కటియగుచున్నది. పుణ్యాకార్యములను ఈశ్వరాత్మణముచేయక తనకనియేచేసెడి మనుజులు మృతి నొందిన పిదప చంద్రమండలముఁజేరి యచ్చో సూక్ష్మములగు దేవతాశరీరములనుబొంది దేవలోకమున వసించుదురు. బహుదినములవఱకు దేవతలుగనుండి స్వర్గభోగములనుభవించి పుణ్యము ముగిసినతోడనే పూర్వోక్తముచే వీడింపఁబడి భూమిపయింబడుచున్నారు. వారు వాయుమండల మేఘమండలమార్గములుగ వచ్చి వానచినుకులుగ భూమియందు దిగుచున్నారు. అచ్చట పైరుపచ్చలుగ మొలచి మనుజులకును మృగములకును ఆహారమై వానివల్ల స్థూలశరీరముఁబొంది భూమిపై మరల జన్మించుచున్నారు. మూడవవిధమైన మనుజులు,

అనగా పాపులు మృతిమొందిన పిదప దయ్యములుగమాటి చంద్ర మండలమునకును భూమికిని మధ్య వసించుదురు. కొన్ని పిశాచములు మనుజులకు విరోధముగను, కొన్ని స్నేహముగనునుంట్లున్నవి. అచ్చటఁ గొన్ని దినములుండిన పిదప భూమిపయింబడి మృగములుగ జన్మించి అటువెనుక ఆ మృగశరీరమునుండి విడుదలయై మనుజులై మరల మోక్షసాధనములగు కార్యములఁ జేయఁజాలినవారగుదురు. కొంత యేని యాశాపాశములనుండి నిర్మలసిద్ధులై యుండువారు మృతిమొందిన పిదప సూర్యమండలమార్గముగ బ్రహ్మలోకమునకుఁ బోవుమర నియు, స్వర్గాదిభోగములనిచ్చుచుంచి పుణ్యముఁజేయువారు చంద్ర మండల మార్గముగఁబోయి దేవశరీరమునుబొంది, పుణ్యఫలము ముగిసినతోడనే భూమిపయింబడి మనుజులై జన్మించి మరల మోక్షమును బొందవలసిన సాధనములనుజేయ యోగ్యులై యున్నారని యు, పాపులు పిశాచములైమాటి మృగాదులుగ జన్మించి మరల మనుష్యజన్మ మొంది గృహమును తేరవలసినమార్గమును వెదకఁదగిన వారగుచున్నారనియు మనము దెలిసికొంటిమి.

ఈభూమి కర్మభూమి యనుచున్నాము. మనుజుని పుణ్య పాపకర్మములీ ప్రపంచమునందే చేయఁబడుచున్నవి. ఒకమనుష్యుడు స్వర్గలోకముఁబొందఁగోరి మంచికర్మమునుచేసి దేవరూపమును బొంది పుణ్యఫలము ముగిసినతోడనే మరల కర్మభూమియందుఁ బడుచున్నాడు. ఇట్లు పడుటకుఁగారణము వాఁడు జన్మాంతరమందు జేసిన పాపకర్మమేగాని వేఱుకాదు. ఇట్లే పిశాచజన్మముఁ బొందిన వారందెయుండి క్రొత్తగ నొకకర్మమేనియఁజేయక తాము ముందు జేసినపాపమునకుగాను కష్టమనుభవించి, అంతకు పిదప మృగశరీరమునఁ గొన్ని దినములు వసించి, అప్పుట నేకర్మముంజేయకుండి కడపట మనుష్యశరీరముం బొందుచున్నారు. పుణ్యపాపములచే సన్తానమును దండనయుంబొందునపుడు క్రొత్తగ నొకకర్మను జేయుట లేదు. అప్పుడు స్వర్గమునొ లేక నరకమునొ యనుభవించుట మాత్రమే. అప్పుడు మనుష్యుగాని పాపముగాని యనికమైనయెడల దాని

ఫలము వెంటనే కలుగును. ఒక్కఁడు విశేషపాపములంజేసి నవ్వు పుణ్యముమాత్రము జేసినేని మొదట పుణ్యఫలమనుభవించి పిదప పాపఫలమనుభవించును. మరల భూలోకమునకురాక బ్రహ్మలోకమునకుఁబోవు మార్గమునకు దేవయానయనిపేరు. స్వర్గలోకమునకుం బోవు మార్గమునకు పితృయానయనిపేరు. వేదాంతప్రకారము మనుష్యుడే ఈ భూమిలోనుండు సకలవస్తువులలోను శ్రేష్ఠుఁడు. ఈ భూలోకమే మనుజుఁడు ముక్తిబొందఁగూడిన జ్ఞాన్ముగగుఫలము. దేవతలు మోక్షముంబొందవలయునేని భూలోకముననే జన్మింపవలయును. కావున మనుష్యజన్మమే మోక్షముం బొందఁగిన జన్మము.

బాధల సిద్ధాంతమేమి? వారు ఆత్మయను సుకవస్తువుకలదనియే ఒప్పుకొనుటలేదు. శరీరమునకును మనస్సునకును ఆత్మయే యాధారమని యేలఁదలవలయు? మనస్సు, యోగము, ఇవియే చాలును. ఆత్మయేల? దానియసయోగమేమి? క్రొత్తగ సుకవస్తువు నేల మనమే కల్పించుకొనవలయుననుచున్నారు. పైఁజెప్పఁబడిన న్యాయములన్నియు బలమైనవియే. బయటికి విచారించినయెడల ఈప్రశ్నలన్నియు న్యాయముగనే తోచుచున్నవి. మనస్సునను, శరీరమునను సంబంధపడిన యాత్మను ఆరెంటికిని యాధారముగ నేలదలవలయును? మనస్సును శరీరమునటుండనిప్పు. పలుమాలు మాలుచుండు జడవస్తువే శరీరము. పలుమాలు మాత్రెడి మనోవృత్తులే మనస్సు. ఈరెంటికిని యొకవిధమైనచేరిక నేది కలుగఁజేయుచున్నది? ఇట్టిచేరిక నిజముగనే లేదని తలంచెదము. ఇందుకు దృష్టాంతముగ సుక దివిటిసత్తి చుట్టెదము. అందుచే సుకవిధమైన యగ్నివట్టన యేర్పడుచున్నది. నిజముగనే యట్టివట్టన యేదియునులేదు. అయితే దివిటిని చుట్టుటచే నగ్నివట్టన ఒకటి గాన్పించుచున్నది. అటులనే ఈ జీవునియందు వట్టవ అనునదిలేదు. మనలో నుదయించు ఒక్కొకవస్తువును వేర్వేరుగనున్నది. ఇటుల వ్యత్యాసమగు తలంపులన్నింటిని సుకటిగఁజేర్చి మనస్సుని చెప్పుచున్నాము. ఇటులనే

నశించు పలువిధవస్తువులకూటమును ప్రాణమనియెడము. ఇందుచే నన్నియు నెక్కటినుండి కలుగుచున్నదని మాయమగు సిద్ధాంతమును మనమే యేర్పజుచుకొనుచున్నామేగాని నిజముగనట్టిదొక్కటియు లేదని విశేషమగుచున్నది. ఈ ప్రపంచమున దేహము, మనస్సు అను సీరెండువస్తువులే కలవు. వానికివెనుక మఱియొక వస్తువునుంచందగదు. పైఁజెప్పఁబడిన సిద్ధాంతమే జౌద్ధలసిద్ధాంతము. ఈసిద్ధాంతమును ప్రకృతపు తత్త్వశాస్త్రజ్ఞులు కొందఱు తాము క్రొత్తగ కనిపెట్టునట్లు ప్రస్తాపించుచున్నారు. జౌద్ధల తత్త్వశాస్త్రములయందంతటను ఈ సిద్ధాంతమే శ్రేష్ఠమైనది. ఈ ప్రపంచమే చాలును. మఱియొక ప్రపంచమేల కలుగవలయును? ఒక్కొకవస్తువును గుణములచేరిక. ఈ వస్తువులన్నియు మఱియొక వస్తువునందైక్యమైయున్నదని దలంచనేల? వస్తువను వ్యవహారము గుణముల మాటుబాటుచే గలిగినదేగాని వానికి పిదప చలనములేని మఱియొకవస్తువుచే గలుగలేదు.

ఇటుల జౌద్ధలు వక్కాణించెదరు. ఈ జౌద్ధలన్యాయములన్నియు నాశ్చర్యకరములైనవి. సామాన్యమనుజుడు తనయనుభవమున పైఁజెప్పఁబడిన విధముననే తత్త్వార్థములం గనుగొనును. వేయింట నెక్కడో యాత్మస్వరూపమును నెఱుంగఁజాలినవాడు. అనేకులకు ఈప్రపంచము మాఱి చుట్టి చేరివచ్చునటుల దోచుచున్నది. మనము సముద్రమధ్యమునఁజూడక గట్టును కనుంగొని యచ్చట నలలు ధ్వనించుటను కనుంగొని అట్టే యెచ్చటనుండునని యెంచెదము. ఇది తప్పుగదా? ఈప్రపంచమున యాత్మయొక్కటే వ్యాపించియున్నది. దానినే యద్వైతులు బ్రహ్మమని చెప్పుదురు. నామముచేతను రూపముచేతను ఈబ్రహ్మము వేఱగుచున్నది. సముద్రమునందలి అలలను జూడుము. ఒక అలయైనను సముద్రమునుండి వేఱుగాదు. వ్యత్యాసమైనదికాదు. అయితే అలలు సముద్రమునుండి వ్యత్యాసపఱచునరేది? పేరును, రూపమును. అలలయొక్కరూపము, దానికి మనమిడినపేరు దానిని సముద్రమునుండి వేఱుపఱచుచున్నది. పేరు, రూపము, విశేషమును నశించిన అలలు సముద్రమగుచున్నది. ఎవరు

నిజముగ సముద్రమును అలలను వేటుపట్టవగలరు? అటువలనే ఈ ప్రపంచమంతయు బ్రహ్మమయమైయుండియు నామరూపములచేత వ్యత్యాసమైన వస్తువులుగఁ గానఁబడుచున్నది. ఒక్కొక్కస్థలమున సూర్యుఁడు ప్రకాశించునటుల ఒక్కొక్కవస్తువునందును బ్రహ్మము ప్రకాశించుచున్నది. “నేను” “నీవు” అను వ్యత్యాసములేదు. అన్నియు నెక్కటియే. “అంతయు నేను” లేక “అంతయు నీవు.” రెండు అను లెక్క కడవరకు తప్ప. ఈ ప్రపంచమంతయు పైఁజెప్పఁబడిన తప్పసిద్ధాంతముచేఁ గలిగియున్నది. మనుజునకు జ్ఞానము కలుగగానే వాడీప్రపంచమున రెండువస్తువులులేవనియు తానే ప్రపంచమనియు నెఱుగుచున్నాఁడు. నిర్వికారముగను నిత్యశుద్ధముగను పరిపూర్ణముగనుండు అత్మయొక్కటే ఈ ప్రపంచమున పలురూపములుగాఁ దోచుచున్నవి. నామరూపభేదములచేత అల సముద్రము నుండి వ్యత్యాసపడుచున్నది అలయొక్కరూపము నశించిననయ్యది సముద్రమగును. అలకు ఆధారము సముద్రము. సముద్రమునకాధారము అలకాదు. అలయుండుసంతనటకు దానిరూపముకలగు. అల నిలిచెనేని దానిరూపమును బోవుచున్నది. పైఁజెప్పఁబడిన నామరూపములు మాయచే సంభవించినవి. ఈమాయయే ఒకవస్తువును మరియొకవస్తువునుండి భేదించుటను జూపుచున్నది. అయినను ఈ మాయకు ఉనికిలేదు. రూపమొకవస్తువునందుండునేగాని నేఱుగానుండ సాధ్యపడదు. కావున మాయయేలేదు. అయితే ప్రపంచమున నిట్టి భేదములను గలుగఁజేయుమాయను ఎట్లు లేదని చెప్పవచ్చునని ఒక మనుజుఁడు రెండు అని తలచుసంతవరకు ఈమాయచే వాఁడు వీడింపఁబడుచున్నాఁడు. అంతయు నెక్కటియే యనుజ్ఞానము కలిగిన మాయయు వానినివదలి వేటగుచున్నది. అట్లయిన దైవీతులు చెప్పెడి స్వర్గము నరకమనునవి లేవా? మృతినెందినపిదప మనుజులు పితాచములుగను దేవతలుగనగుదురనునదియు సత్యమా? ఒక్కడు వచ్చుటలేదు పోవుటయులేదని యదైవీతులు వక్కాణించుదురు. నీవెట్లురావచ్చును? పోవచ్చును? అఖండమగువస్తువే నీవైయున్న

ప్పుడు నీవు పోవలసివస్తలమేది? ఒకబడియందు కొందఱు బాలురను కఠినప్రశ్నలడిగిరి. వారడిగిన ప్రశ్నలలో ఈ దిగువనుండునది యొక్కటి. “భూమి యేల పడలేదు?” వారితలంపేదియన భూమికి “అకర్షణ” యను శక్తిగలదని బాలురకుఁ దెలియవలచుటయే. అనేకులు బాలురాప్రశ్నయొక్క తాత్పర్యమునే తెలిసికొనలేక తమకుఁ దోచునట్లు ప్రత్యుత్తరముఁ జెప్పిరి. ఒక బాలికమాత్రము “భూమి పైనిపైబడును?” అనియొక్కప్రశ్న యడిగెను. పరీక్షించిన యాయనప్రశ్నయే యసంగతము. ప్రపంచమునకు పైనయనియు దిగువయనియు లేదు. ఒకవైపును పైనయని తలంచిన మఱియొక తట్టు దిగువయని యేర్పడును. ఇటులనే యాత్మనుగుఱించిన ప్రశ్నయు, ఆత్మకు జననమరణ దుఃఖములుగలవను ప్రశ్నలసంగతములు. పోవునదెవ్వరు? వచ్చునదెవ్వరు? నీవెచ్చటలేవు? నీవులేని స్వర్గమేది? మనుజునియాత్మ ఎచ్చటను నిండినదికాదా? అది యెచ్చటికిఁ బోవచ్చును? ఎచ్చటికిఁబోవ సాధ్యపడదు? ఆత్మ యెచ్చటను నుండునది. కావున నేఱుజన్మమను మాయయు, స్వర్గనరకములను భేదములును జ్ఞానులంజూచిన పఱుగెల్లిపోవును. పూర్వజ్ఞానులుకానివారికి బ్రహ్మలోకము కాన్పించి పితవ మాయమైపోవును. మాయలోఁ జిక్కియుండువారలకు స్వర్గనరకము లెప్పుడునుగలవు. అట్టులైన ప్రపంచమంతయు స్వర్గమునకుఁబోవుచున్నదనియు పితవ పుణ్యము ముగిసిన తర్వాత భూమియందు జన్మించుననియు, పాపముచేసిన నరకమనుభవించుననియు నమ్ముచున్నచే దానికేమికారణము? నేనెకపాత్రముం జనువుచున్నాను. దానియందలి పుటలనెక్కటిగఁ ద్రిప్పుచున్నాను. త్రిప్పుబడునదెవ్వరు? వచ్చునదెవ్వరు? పోవునదెవ్వరు? నేనుకాను. పుస్తకముకదా? అటువలెనే ఆత్మయెదుట నీప్రపంచమంతయు నెక్కపుస్తకమువలె కాన్పించుచున్నది. ఒక్కొక్కపుటయు చదివి త్రిప్పుబడునటుల ఒక్కొకసమయమునను నూతనతలంపులు కలుగుచున్నవి. దానిని (ఆపుటను) చదివి త్రిప్పుచున్నాము. నూతనపుట వచ్చుచున్నది అనియే యాత యెప్పుడును ఒక్కటే. దానికి నాశములేదు.

ప్రపంచము మాటుచున్న దేగాని యీత్త మాటలేదు. జననమరణములనునవి ప్రపంచమునఁగలవు. నీయందులేవు. భూమిచుట్టుట నెఱుగక సూర్యుడు చుట్టుచున్నాఁడని మనము తప్పుగఁ దలించినటులఁ బ్రపంచమునఁగల జడపదార్థములు నాశమగుటను మనము నాశమగుచున్నామని వృథాగాఁ దలంచి వ్యధఁజెందుచున్నాము. మనుజుల మనస్సు ఒక స్వరూపముననుండునపుడు భూమ్యాకాశ సూర్య చంద్ర నక్షత్రాదులు కానఁబడుచున్నవి. మఱియొక స్వరూపము నకువచ్చిన స్వర్గనరకములు కానఁబడును. సతతము పుణ్యశాల్మలై యుండి స్వామి వైకుంఠమునను కైలాసముననున్నారనియుఁ దలంచి యాయననే సదా ధ్యానించువారలకుఁ దాము మృతినొందినవిదప నీ జగత్తు మఱిగి వైకుంఠముగను కైలాసముగను దోచును. దేవలోకమనునదియు నరకమనునదియు మనుజులు తామే కలుగఁజేసికొనుటయేగాక వేఱుకాదు. అసగా మనుజుల పుణ్యపాపములకుఁ దగినట్లు ఈజగత్తు ఇప్పుడుండు స్వరూపముమాఱి స్వర్గముగను బ్రహ్మలోకముగను నరకముగను అగును. అచ్చట దేవతలు కానఁబడుదురు. కావున దైవతులుచేప్పడి స్వర్గనరక వ్యవహారములను అద్వైతులు నిజమనియే ఒప్పుకొనుచున్నారు. అయితే స్వర్గమనునదియు నరకమనునదియు వాని వాని కర్తవ్య నేర్పడుచున్నదేగాని వేఱుకాదు. మనజీవితమును, ఈ ప్రపంచమును, అసత్యమయ్య యథార్థముగఁ గాన్పించుచున్నవి. అటులనే స్వర్గనరకములును నిశ్చయముగఁ దోచుచున్నవి. మనమాప్రపంచమును సత్యమనినట్లున, స్వర్గనరకములును సత్యములనియే తలంచవలయును. ఈ ప్రపంచమంతయు బ్రహ్మమనెడి సత్యసిద్ధాంతము నవలంబించువారలకు స్వర్గనరకములు స్వప్నమాత్రమగును. ప్రపంచము అందుండు సుఖదుఃఖములుమాత్రము వాస్తవములని నమ్మి స్వర్గనరకములబద్ధములని తలంచువాడు మూఢుడే. మనలను శరీరులనితలంచుటయే మనము నిత్యమునుచేసెడి గొప్పతప్పు. మనలను కేవలము మనుష్యులనియెంచుట తప్ప తప్పైనతలంపు వేఱేదియులేదు. మనమే యీప్రపంచమునకుఁ

గారణమగుచున్నదై వము. మనము దై వమునర్పించునదంతయు మనయాత్మనే యర్పించుటగాని వేఱుకాదు. మనలోనుండు పరమాత్మయే ఈశ్వరుడు. ఆయనయే మనము, మనమే ఆయన. వృథాగా నీశరీరమును “మనము” అని తలచి మంచిని చెఱుపుకొనుట బుద్ధిహీనత. మనలను పాపులనియు దుష్టులనియు మనము దలచుటయు చెప్పకొనుటయు బుద్ధిహీనత. అసత్యములలో శ్రేష్ఠమగు యసత్యమిదియే. పాపిగనుండువాడే పాపినిజూచును. ఇచ్చట నెకబిడ్డయుండునట్లు తలచెదము. అబిడ్డకెదుట వేయినవరనులతోనిండిన సంచినుంచెదము. ఒక దొంగవచ్చి యన్ని సవరనులనుఁ గొల్లెత్తెనుచున్నాఁడు. దొంగ దొంగలించుచున్నాఁడను సంగతి బిడ్డకుఁజెలియునా? అబిడ్డకన్నియు నెక్కటియే. ఏల? బిడ్డమనస్సున దొంగ లేడు. బయటను దొంగలేడు. పాపులకుఁ బాపముగలదు. పుణ్యశాలుల కది తోచదు. అటువలెనే దుష్టులకీప్రపంచము సరకముగనున్నది. కొంత పుణ్యముచేసినవారికిది స్వర్గమగుచున్నది. సర్వమెఱింగిన జ్ఞానులకిది బ్రహ్మముగఁ దోచుచున్నది. అప్పుడే నీకంటియందుండు పోరలు పడిపోవును. యథార్థస్వరూపమును నీవు జూడనగును. మాయమఱిగి జ్ఞానముకలిగినతోడనే కోటిజన్మములుగనుండిన జననమరణ దుఃఖములుకూడ నివర్తియగుచున్నవి. తాను మనుజుడనియు, దేవతయనియు, పిశాచమనియు, తాను భూమి, సర్గము, సరకములోనగు స్థలములలో వసించునట్లును కనిన స్వప్నములన్నియుఁ దొలగిపోవును. తానే సర్వత్రవిండిన బ్రహ్మమనున నెఱుంగుచున్నాఁడు. కాలము తనలో నుండున్నది. కాలమునందు తాను లేడు. స్వర్గములు తనలోనున్నవి. తాను స్వర్గమునలేడు. మనుజులు సేవించెడి దేవతలన్నియు తనలోనున్నవి. తాను వారియందు లేడు. దేవతలు, మనుజులు, పైరులు, పచ్చలు, మృగములు, తాండ్లు అగు వీనిని కల్పించినది తాననియేయని తెలిసికొనును. మనుజుడు నిజస్వరూపము నెఱుగుచున్నాఁడు. ఇవ్విధమున మనుజుఁడు గిగుఁగుగుగము కనుండుచున్నాఁడు. అందువెనుక సకలవిధమాయ

లును మఱిగిపోవుచున్నవి. దుఃఖములును భయమును తొలగుచున్నవి. జననమరణములు నశించుచున్నవి; సుఖదుఃఖములుండు తావు తెలియక మఱిగిపోవుచున్నవి. భూమి, స్వర్గము, జడవదార్థములు, మనస్సు ఇవి అన్నియు మఱిగిపోవుచున్నవి. సకలవస్తువులును ఒకే బ్రహ్మముగఁ గాన్పించును. మనుజుఁడు తానే యాబ్రహ్మమను జ్ఞానమునుబొందును. ఆకాశమున పలువిధ మేఘములు కన్పట్టి మఱుగునటుల మనయాత్మకైదుట భూమి, స్వర్గము, నరకము, సూర్యుఁడు, చంద్రుఁడు, సుఖము దుఃఖములగునివి కనుబడి మఱిగిపోవుచున్నవి. ఆకాశము మాఱుటలేదు. మేఘములు మాత్రము మారుచున్నవి. ఆకాశము మాఱునని మనము తలంచుట తప్పు. అట్లులే మనలను అపరిశుద్ధములుగా మనము తలంచుట తప్పు. మనము కాలముచే నిర్ణయింపఁబడినవారమనియు, మనము వేఱు అనుటయు తప్పుతలంపు. పారమార్థికమనుజుఁడు సర్వత్రనిండియుండిన ఏకమగు బ్రహ్మమే. ఇప్పుడు రెండు ప్రశ్నలు బయలుదేరుచున్నవి. పారమార్థికమనుజుఁడగు ఈ బ్రహ్మమును మనము పొందనగునా? ఔను పొందనగును. మాయనుండి విడుదలయ్యి మహాత్ము లీ ప్రపంచమున నింకను ఉంటున్నారు. అట్లయిన బ్రహ్మమును చూచినతోడనే వారు మరణము నొందిరా? మనము తలచునట్లు అంత శీఘ్రముగా మృతి నొందలేదు. ఒకగడకు తగిలించిన రెండుచక్రములు చుట్టుచున్నవి. నేనారెంటిలో నొక్క చక్రమునాపి గడను తీసివేయుచున్నాను. నేనుపట్టిన చక్రము ఆగుచున్నది. తక్కిన చక్రము కొంతదూరము పోయి క్రిందపడుచున్నది. అటులనే ఆత్మ ఒకచక్రము. శరీరము మనసుచేరి మఱియొకచక్రము. కర్మమనునది గడ. జ్ఞానమే చేతితో పట్టుట. ఆత్మయను చక్రమాగును. అయ్యది వచ్చును పోవును జీవించును మృతి నొందును అను తలంపు నిలిచిపోవుచున్నది. అయ్యది నై సర్గికమనియు దానికి కోరికలుగలవనియు అది పరిపూర్ణమైనదనియు నిరాశమైనదియు దలచు తలంపులకు నిలుపుదలయగుచున్నది. శరీరము మనస్సు అగు చక్రమున పురాతనకర్మలు అంటు

కొనియున్నవి కావున నాచక్రము కొన్నిదినములు తిరుగును. పురాతనకర్తలు తొలగినతోడనే మనస్సును శరీరమును పడిపోవుచున్నవి. అత్త బంధమునుండి విడిపోవుచున్నది. అందుమీదట స్వర్గమునకుఁ బోవుననియు మరలఁ దిరిగివచ్చుననియు బ్రహ్మలోకమునకుఁబోవుననియు నిట్టి న్యవహారములు లేవు. ఎచ్చటఁబోవుచున్నది? ఎచ్చటినుండి వచ్చుచున్నది? ఇటుల నీజన్మమునందే ముక్తిని బడయువారలకు జీవన్ముక్తులని పేరు. ఈ జీవుఁడు ముక్తినిబడయుటే వేదాంతులయభిప్రాయము. ఒకానొక కాలమున ఇండియా పడమటి సముద్ర తీరమున యడవిమార్గమునఁ బోవుచుంటిని. అనేకదినముల వర్యంతము వనమార్గమునఁబోవు వాడుక నాకుఁగలదు. ఒక్కొక దినమునను సొగసైన సరస్సులను వానింజుట్టియుండు వృక్షములను జూచు వాడుక నాకుఁగలదు. అయ్యవి ఎంతనాశ్చర్యముగఁ గానఁబడుచున్నవి? అట్టుండియు వృథాగా దానిని యరణ్యమననేలయని జనుల పయింగినిసితి? ఒకమాసమీరీతినఁ బ్రయాణము జేయుచుండి నొకనాడు దప్పికొని సొగసగు నాసరస్సున జలముగ్రోలం జెంతఁజేరితిని. సరస్సు అకస్మాత్తుగా మటిగిపోయెను. వెంటనే ఓహూ! ఇది హృగతృష్ణగదాయని భావించితిని. అందుతోడ గతించిన ఒకమాసముగ నేఁజూచిన సరస్సులన్నియు ఎండమావులనియే ఎఱింగితిని. ఈ ప్రపంచమును ఇటులనే హృగతృష్ణనుఁ బోలిన సరస్సుని మోసబోవుచున్నాము. కర్మబంధముండునందనుక ఈ ప్రపంచము మనల విడువదు. జ్ఞానముదయించిన క్రమక్రమముగ నీ పాశములు విడిపోవును. అప్పటికి ప్రపంచపు నిజస్వరూపము మనకుఁ దెలియవచ్చును. అయితే ఇచ్చోనొక్క యుపాయముగలదు. ఒక్కొక్క దేశమందుండు జను లీతత్త్వము నాధారముఁజేసికొని నేను పుణ్యపాపముల కతీతుఁడను. నన్నేనిబంధనయు బంధింపదు. నాకీష్టమగు నటులఁ జేసెదనని చెప్పుచున్నారు. ఈ దేశమున నిట్లు వదరు మూఢులనేకులుగలరు. వారందఱును “నన్నొక్కటియు బాధింపదు. నేనే

నించుచున్నారు. ఇది సరికాదు. ఆత్మ సకలబంధములకు సతీతమను నది నిజమైనను పైఁజెప్పుబడినవా రిటులఁ జెప్పుట సరికాదు. చట్టము కలిగినచో బంధము కలుగును. చట్టమునకుఁజైట ముక్తిగలదు. ముక్తి యనునది యాత్మకే. ప్రతినిమిషమునను మనము బంధవిముక్తులమైయున్నాము. ధారాళముగ నడచుటకును మాటాడుటకును, మనకు శక్తిగలిగి యుండటచే మనము బంధములేనివారమే. అయితే కొంచెము యోచించిన మనశరీర మొకయంత్రమేగాని వేఱుకాదు. యంత్రములకు బంధము గలదు. కనుక నేదినిజము. బంధములేదనునది స్వప్నమేనా? ఒక కఠీవారు బంధవిమోచనమనునది లేదని చెప్పుచున్నారు. మఱియొక కఠీవారు బంధమనునది లేదనుచున్నారు. ఇది యెట్లు సంభవించును? శునుజుఁడు వాస్తవముగనే ముక్తుఁడై యుంటున్నాడు. పారమార్థిక పురుషుఁడు విముక్తుఁడుగాక యెట్లుండనొప్పును? అయితే వాఁడు మానూసంబంధమగు నీ ప్రపంచమునకు వచ్చినట్లయిన నామరూపములను బొంది బంధమునకు లోబడుచున్నాడు. స్వేచ్ఛయనునది యర్థములేనిపదము. ఇచ్చ బంధమును వదలియుండజాలదు. పారమార్థిక పురుషుఁడు బంధమునఁ జిక్కుపడిన పిదప నిచ్చయనునది కలుగుచున్నది. మనుజునియిచ్చ బంధమునందలి కట్టుబడినను దాని కాధారమగునది కట్టుబడలేదు. కావున మనుష్యులుగాగాని, దేవతలుగాగాని మనముండినపుడు మనయాత్మ ముముక్షువను యభిప్రాయము మనకుఁదోచుచున్నది. మనము తెలిసియో తెలియకనో అట్టిముక్తిని బొందఁబ్రయత్నించెదము. ఒక మనుష్యుఁడు ముముక్షువైనయెడల చట్టమునకెట్లు కట్టుబడును? ఈ ప్రపంచమునగల యెట్టిచట్టముగాని వానింగట్టఁ జాలదు.

వాఁడే యీ ప్రపంచముగనుంటున్నాడు. వాఁడే యీ ప్రపంచ మనుటయు వానికి ప్రపంచము లేదనుటయును రెండు నొక్కటియే. పురుషుఁడు, స్త్రీ, దేశము అనుభేదములగు యట్టుతలంపులు పారమార్థిక పురుషునకెట్లు తోచును? నేను పురుషుఁడను, నేను స్త్రీని, నేను

బిడ్డను అని వాడెట్లుచెప్పును? అవియన్నియు నసత్యములుకావు? పురుషునకు బాధ్యత, స్త్రీకి బాధ్యతయని యెట్లు చెప్పనగును? పురుషుడులేడు, స్త్రీయులేదు. ఆత్మకు పురుషుడు, స్త్రీయును జాతిభేదములేదు. ప్రపంచమునే నేను వస్త్రీముగ ధరించియున్నాను. పైఁజెప్పఁబడినట్లు అభిప్రాయపడిన యనేకులు కార్యమున పసలేకయున్నారు. ఏలనయ్యా మీరు. పాపకర్తమునుఁ జేసెదరని యడిగిన, అంతయు మాయ ఏపాపమునుజేయ నావల్లకానేరదని చెప్పుదురు. వారియోగ్యతను మనమెట్లు కనుఁగొనవచ్చును? అందుల కొక యుపాయముగలదు.

మంచి, చెడుగు అను రెండును ఆత్మయొక్క వికారరూపములైనను మంచి యతిసమీపముగను, చెడుగు కొంతదూరముగను ఉన్నది. ఆత్మను కప్పియుండెడి పైఁజెప్పఁబడిన రెంటియందును చెడుగును దాటినపిదపనే మంచికిఁబోవలయును. ఆత్మనుఁ బొందువాని కేమి యంటుకొనియుండును? కొంతకర్మ మంటుకొనియుండును. ఈ కర్మము పూర్వజన్మమునఁజేసిన సత్కర్మమే. పురాతనపు పాపకర్మములను కడవఱకు దాటనివారు యధార్థము ననుభవింపఁజాలరు. కనుక నాత్మనుబొందునపుడు మనుజునకు మిగిలియుండునది వాని పుణ్యకర్మమే. వాడు దేహిగానుండి చేయుకార్యమంతయు మంచి చేయుటకొఱకే ఎల్లఱకును మంచియేకొరుచున్నాడు. వానిచేతులు సత్కర్మలనే చేయుచున్నది. వానిమనసు నద్వితీయములయందే నాటుచున్నది. వాడెచ్చటికిఁ బోయినను వానిరాకనుఁజూచి యందఱు నానందింతురు. అట్టిమనుజుఁ డెచ్చటికిఁబోయినను వానిందర్శించిన దుష్టులందఱు శిష్టులగుదురు. వాడు మానమును ధరించియుండినను వానిదర్శనమే మంచిని గలుగఁజేయును. కావున నాతెగమనుష్యులు పాపముఁజేయుదురా? దుష్టకార్యముఁజేయుదురా? నిజస్థితికిని నిష్ప్రయోజనపుమాటలకును చాలాభేదముకలదు. బుద్ధిహీనుం డేమైనను మాటలాడవచ్చును. చిలుకలుకూడ మాటలాడుచున్నవి. మాటలాడుట ఒకటి, అనుభోగించుట మఱియొకటి. తత్త్వ

ములును, సిద్ధాంతములును, గ్రంథములును, గుఱ్ఱములును, మతములును, జ్ఞాఘ్యములై నవి. అయితే యాత్మను దర్శించి యంతయు బ్రహ్మమే యనుజ్ఞాన ముదయించగానే పైఁజెప్పఁబడినవియన్నియు మఱిగిపోవుచున్నవి. ఇందులకు దృష్టాంతముగ దేశపటములు జ్ఞాఘ్యములే. అయితే దేశమునే ప్రత్యక్షముగఁ జూచినపిదప నాపటములనావశ్యములు. కావున బ్రహ్మము నెఱిగినవారలకు పుణ్యపాపకర్తములనావశ్యములు. సత్యమెఱిగినవారితోడ నీవెంతతర్కించినను వారు తమ సిద్ధాంతములను వదలరు. నీపైక దేశమును జూచియుండునట్లు తలచెదము. ఆ దేశముంజూడనివాఁడు ఆ దేశ మేలేదని నీతోడందర్శించును. వాఁడు జెప్పదాని నావంతయేనియు గమనింతువా? గమనింపవు. స్వానుభవముచే బ్రహ్మమునెఱుంగనివాఁడు రమారమి నా స్తికుఁడేయగును. ఏలనన వాఁడును యాత్మవిచారణఁజేయుటలేదు. వీఁడును యాత్మవిచారణఁ జేయుటలేదు.

మంచిది, మన మాయాత్మవిచారణముఁ జేయుదము. మన యాత్మయే ఈ ప్రపంచస్వరూపముగనున్నదని తెలిసికొనుచున్నాము. అందుమీదట మనముచేయవలసిన కార్యమేమి? ఒకమూలఁ గూర్చుండి యేపనినిఁజేయక దినములుగడపి కడపట ప్రాణమును వదలుటయా? అట్లుండుటచేఁ బ్రపంచమునకేమి ప్రయోజనము? ఇది పురాతనపు ప్రశ్న. మొదట నామంచి ప్రపంచమునకేలఁ బోవలయును? అది ప్రపంచమునకుఁబోవలయుననుట కేదని కారణముకలదా? ఈప్రశ్ననడుగుట కెవ్వనికి బాధ్యతగలదు. “అది ప్రపంచమునకేమి ఫలమిచ్చును?” అను ప్రశ్నార్థమేమి? ఒకబిడ్డకుఁ గలకండయందుఁ బ్రియము. నీవు అంతరగ్నిశాస్త్రమును గుఱించి పరిశీలనఁజేయుచున్నావు. అప్పుడాబిడ్డ నిన్నుఁజూచి ‘ఏమిచేయుచున్నావు? అందుండి కలకండ దొరకునా? యని యడుగుచున్నది. అందులకు నీవేమి బదులుచెప్పెదవు? అటువలెనే మనుష్యులు లేచి ‘అద్వైతముచే లోకమున కేమిప్రయోజనము? ఏదయినను ద్రవ్యములభించునా? యని యడుగుదురు. వేదాంతముఁ జదువుటచేఁ బ్రపంచవిషయములపై

విరక్తిగలుగునని జనులు దలచి భయపడుదురు. వేదాంతి యెప్పుడీ ప్రపంచముననుండు సకలజనులను తనయాత్మవలెఁ జూచునో అప్పుడు వానికి లోకముననుండు సకల జీవరాసులవిషయమైయును ప్రీతిగలుగుననుట ప్రసిద్ధముకాదో? స్త్రీలు వేదాంతము చదువుటచేఁ దనపురుషుఁడే ప్రత్యక్షుడైవమని వానిం ఘనపఱచును. అంతయు నీశ్వరస్వరూపముగఁ దోచును. తల్లి బిడ్డలను కృష్ణస్వామియని తలంచును. రాజశత్రువును దైవమని మది నెంచి విశ్వసించును. కష్ట హంతయు సుఖముగఁ బర్యవసించును. అప్పుడే ప్రపంచమంతయు ఆనందమయమై తోచును. ఈభూమియే స్వర్గముగ మాటును. చూపోషమి, అసత్యము, అహంకారము, లోనగుదుర్గుణములు తొలగిపోవును. లోకమున పలుభావములుగలవు. మొదటిది: మన మితరులను మృగములుగఁదలచి మనలను మనుష్యులని తలంచెదము. గొప్పపట్టణములలో ఎందఱు ధనవంతులు బండియందుఁగూర్చుండి పశువులకు బదులుగ మనుష్యులే యీడ్చుకొనిపోవునటులఁ జేయుచున్నాఁడు. పశువు లాగవలసిన బండిని మనుష్యుడే యీడ్చునటులఁ జేసియు యజమానుఁడు తనకుతాను మనుష్యునిగఁ దలపోసి తక్కిన వారల మృగములనికదా తలపోయుచున్నాఁడు. ఈభావనకే శత్రుభావనయని పేరు. కొందఱు కొంతవివేకముచేత మనమును ఇతరులును మనుష్యులే. అయితే వారలు నికృష్టులు, మనముతృప్తులము, వారలవద్ద 1000 రూపాయలుండిన మనవద్ద 10000 రూపాయలున్నవని తలంచెదరు. ఇదియే ఉదాసీనభావన. శత్రుభావనగల వాఁడు మఱియొకయింటివాఁడు ధనవంతుడుగనుండుటఁజూచి వానికి భగవంతుఁడు ధనమిచ్చియున్నాఁడు. మనకు బలమిచ్చియున్నాఁడు. కనుక వాని నొకేపోటునఁ బొడిచి చంపి వానివద్దనుండు ధనమునవహరింపవలయునని దలపోయును. ఉదాసీనభావముగలవాఁడు కొంతవివేకముతోడఁ దానెక్కవయనియు ఇతరులు తక్కువనియు మది నెంచుచున్నాఁడు. ఇదియే శత్రుభావనకును ఉదాసీనభావనకును గల తారతమ్యము. పైఁజెప్పఁబడినటుల నీప్రపంచముననుండువారిని

మన సహృదయులవలె దలంచి వారివిషయమై మనము విశ్వాసముగనుండుట మిత్రభావము. ఈ భావముకంటెను శ్రేష్ఠమగుభావ మొకటికలదు. అదియే యాత్మభావన. అనగా సకలజీవరాసులను మనయాత్మవలె భావించుట ప్రపంచమున నొక్కొకమనుజుడును తనయాత్మను ప్రేమించుచున్నాడు. ఒక్కొకనికిని తనయాత్మకంటెను బ్రతియమగు వస్తువు వేరేదీయలేదు. మిత్రభావనయందెంతకాల ము న్యోన్యముండునో అంతకాలముమాత్రమే సుఖముగలదు. ఏదేని యు విరోధముగలిగిన సది ముందుఁజెప్పబడిన భావములన్నిటియందును క్రమముగ పఠ్యవసించును. ఇట్టి సంకట మాత్మభావనయందు లేదు. ఆత్మపై ద్వేషముగలవాడేలేడు. కావున వేదాంతములు అందఱిని తమయాత్మవలె భావించుచున్నారు. అందుచేఁ బ్రపంచమున కనంతమగు సుపయోగములు గలుగఁపూ? ఈ ప్రపంచముననుండు మనుజుడు, పృథ్వి, వైరు, పచ్చ, సూర్యచంద్ర నక్షత్రములు లోనగునన్నియు వేదాంతినిఁజూచి 'తత్త్వమసి' యని చెప్పుచున్నవి. అట్లనగా అది నీవుగనేయున్నావని భావము. పారమార్థిక పురుషుఁడెచ్చటను నిండియుండు బ్రహ్మమే.

వివేకానందస్వాములు చికాగోపట్టణమునజేసిన మొదటి ప్రసంగము.

చికాగోయనునది అమెరికాలో నుండు ఒక గొప్పపట్టణము. ఇందుఁ గొన్ని సంవత్సరములకు మునుపు ప్రపంచములోని నకల మతస్థులు నొకటిగఁజేరి యొక గొప్పసభగాఁగూడి అందు వారి వారి మతసిద్ధాంతములనుగుఱించి ప్రస్తావించిరి. అక్కలంబున మన హిందూమతసిద్ధాంతములను అందఱికిని సులభముగ విశదపఱచ వివేకానందస్వాములు అను మహనీయు లచ్చటికి విచ్చేసిరి. వారా మహాసభయందు మొట్టమొదటఁజేసిన యుపన్యాసము నీదిగువ బొందుపఱచుచున్నారము.

“అమెరికాలోని నా సహోదరీలారా! నా సహోదరులారా! మీరందఱును మమ్ముల గొప్పపఱచి యుపచరించినందులకై మీకుఁబ్రతివందనముఁ జేయుటకై నేను నిలుచునప్పుడు నా మనస్సున నుండు నపారస్పంతోషమును ఇంతయనిఁజెప్ప నెవరిచేనగును? ఈ ప్రపంచముననుండు పరిశుద్ధులగు మహర్షులకు బ్రతినిధిగా నన్ను భావించుకొని మీకు వందనముఁజేసెద. నకలమతములకును తల్లిమతమెదియో దాని ప్రతినిధిగానుండి మీకు వందనమొనర్చెద. పలువిధజాతులవారును, పలుమతస్థులునగు కోటానకోట్లగు హిందూ మహాజనులకుఁ బ్రతినిధిగానుండి మీకు వందనమొనర్చెద.

బహుదూర దేశమునందుండి వచ్చియుండు ఘనులలోఁ గొందఱు సర్వసమయసమరసమగు ప్రసంగములను జేయుదురనియు వారలకు ఇతరమత నిరసనఁజేయు దుర్వాడుకయు ఇతర మతస్థులను హింసించెడి దుర్వాడుకయు లేదని వక్కాణించెడి యిచ్చటి ప్రసంగులకు నామనఃపూర్వకమైన వందనము సమర్పించెదను. నకలమతస్థులను యాదరించి యందఱికిని జ్ఞానమును వెదఁజల్లగల తల్లిమతమునఁ జేరినవాడనను గర్వము నాకుఁగలదు. మేమెల్లమతములును వాస్తవములనియే ఒప్పుకొనియెదము. మా మతగ్రంథములు వ్రా

యబడియుండు శ్రేష్ఠమగు సంస్కృతభాషన బహిష్కారమును వరమునకు వినియోగమేలేదు. ప్రపంచమున నుండు పలుదేశముల నుండి తరుమగొట్టబడి పఱుగెత్తి వచ్చిన నానావిధమతస్థులను సంరక్షించి నానాదేశస్థుల నాదరించుచువచ్చెడి హిందువులలోనే నొక్కడనని తలవఁదలవ నామనస్సు సంలోషముచే పూరించుచున్నది.

రోమ్ పట్టణస్థులచే గుడి కొట్టివేయఁబడి దేశభ్రష్టులగు ఇజరేలులను గొప్పపఱచి యాదరించితిమి. ఇంకను యన్యమతస్థులుచేయు నుపద్రవమును సహింపనేరక స్వదేశములను వదలి పఱుగెత్తినచ్చి ఇండియాలో వసించిన తెక్కలేని యితరమతస్థులకు చేయిచ్చి కాపాడితిమి. దీనికి సంబంధించిన యొకశ్లోకము నా బాల్యమునుండి నా మనస్సున నాటియున్నది. ఆ శ్లోకమును ఇండియాలో ననుదినమును వేలకొలది జనులు చెప్పుచునే వచ్చుచున్నారు. అదియిది : “ పలు స్థలములలోఁ బాటు యనేక సదులు అంత్యమున సముద్రమునఁబడి యొకటియగునటుల జగదీశా ఈ ప్రపంచమున మనసుపోయినట్లు బక్కొక మతమును (అదిసరియైనదియో సరికానిదియో) యనుసరించు భక్తులు కడపట నీపాదారవిందములనే జెందుచున్నారు ” అనునది.

భగవద్గీతలలోఁ జెప్పఁబడియుండుదానికి వేఱుసాక్షి లేదు. ప్రకృతమున నిచ్చటఁజేరియుండు మహాసభయే చాలును. “ ఎవడేప్రకార మేమార్గము ననుసరించి నన్ను బొందఁగోరుచున్నారో వాని కాప్రకార మార్గముగనే వాని కెదురేగి వానిం బొందుదును ” అని శ్రీకృష్ణభగవాను లానతిచ్చియున్నారు. లోలోని మత కలతలు, మూఢభక్తి, మతభేదము, యగు నివి బహుదినములుగ నీ భోమియందుఁ బ్రబలివచ్చుచున్నవి. ఇవి యెన్నియోదేశములు నాశముఁజేసి మనుజులఁజోనడచి, నాగరికతను హతముచేసి సద్గుణములను వధించి విపరీతములం గలుగఁజేసెను. ఈమతభేదమనునది లేకుండినయెడల మనుష్యులు మహత్తరమగు మేలును బొందియుందురు. ఇప్పుడీమతభేదమునకు మృత్యువు సమీపించినది. నేటియుద

యమున నీ సభగూడుటకై గొట్టబడివగంటయే మతభేదము నశించుటకొట్టకైన గుఱుతు. ఒకేస్థలమునకుఁబోవు సహూదరులగు పలుమతస్థులికను కత్తిచేతను కటారిచేతను ఒకరిగొంతు నొకరు నులిమి ఛేదించి నశింపక పరస్పరాన్యోన్యముతోడఁ బ్రబలుచు వచ్చుచుండురని నమ్ముచున్నాఁడను

హిందూమతము.

ఈప్రపంచమునఁ బెక్కుదినములుగనుండు మతములు మూడు :— 1. హిందూమతము. 2. జొరాస్ట్రీయమతము. 3. యూదియమతము. వాని కన్నిటికిని అప్పడప్పడు ఆపదలు గలిగినను స్థావరము చెడక నిలుకడఁజెందుటకుఁ గారణము వాని పునాదిబలమేగాని వేటుకాదు. యూదియమతము క్రీస్తుమతమును తనకు లోఁబఱచుకొన శక్తిలేక యపజయముఁ బొందెను. ప్రకృతమున నుండు కొందఱు పారసీకులచే వారిమతము ప్రాణముతోనున్నదనుకొనవచ్చును. వీనిగురి యిట్లుండ హిందూమతనిలుకడను గమనింతుము. ఇండియాలో వేదమార్గమును వేటుతోడ నూడఁజెఱకఁ దలంచి యునేకమతస్థులు ప్రబలిరి. వారు ప్రబలి యెంతప్రయత్నించియు హిందూమతము నూపుటకు వారిచేఁ గాకపోయెను. హిందూవేదాంతము తనకు విరోధముగఁబ్రబలిన సకలమతములను వాతవేసికొనెను. ఇండియాలో విగ్రహారాధనఁజేయువారును, దైవతులును, జైనులును, బౌద్ధులును, ఇంకను పలుమతస్థులును గలరు. వీరందఱు వచ్చినది ఒకస్థలమునందుండియే. హిందువులలోనుండు శైవము, వైష్ణవము, లోనగు సకలమతములకును ఆధారమొక్కటియే. అదియే అందఱికిని పాత్తు. అట్టిపాత్తయిన సాత్తేది? దానినే మనమిట్టిదియని యెఱుగవలయును. అదియే వేదము. సర్వమతస్థులకును వేదమే యాధారము. వేదమున కాద్యంతములు లేవు. ఒకపుస్తకమునకు ఆద్యంతములు లేవనుట నిహితముండువారల కాశ్చర్యముగను పరిహాసము

గను దోచును. అయితే వేదమునుటచే వున్నకమని యర్థముం గొనుట తప్ప. పలుసమయములయందుఁ బలుమహానులచేఁ గనిపెట్టఁబడిన ఈశ్వరసంబంధముగు విషయములే వేదములు. భూమికెట్టి వస్తువునైనను ఆకర్షించుశక్తికల్గదు. ఈశక్తి యిప్పుడు కలిగినదికాదు. నిన్న మొన్న కలిగినదికాదు. భూమిసృష్టింపఁబడిననాటినుండి దానికి శక్తి గలదు. దానిం గొన్నిసంవత్సరములక్రిందనే తత్వశాస్త్రజ్ఞులు కనుగొనిరి. అటులనే వేద మిట్టికాలమునఁగలిగినదనిచెప్పుట యసంగతము. దేవుడును ఈశ్వరుఁడును ఒక్కటియనునది ఎప్పుడును కలిగినదే. దానిని మనము మఱిచిపోయినను అవి వేఱుకావు. ఇట్టివేదములధ్యయనముఁజేసినవారు ఋషులు. వారిలోఁ గొందఱు స్త్రీలు. ఇచ్చట నెకయాక్షేపణ కలుగవచ్చును. చట్టముల కంత్యములేకుండ వచ్చును. అది లేకుండు ఔట్లని కొందఱు ఆక్షేపింపనగును. వేదమునందు సృష్టికాద్యంతములులేవని చెప్పఁబడియున్నవి. సృష్టిలేనిదినములేదు. ప్రకృతపు తత్వశాస్త్రజ్ఞులును వాని నొప్పుకొనుచున్నారు. ఏమియులేనికాలము ఉండియుండిన ప్రాణశక్తి ఎచ్చటనుండినది? కొందఱు దేవునివద్దనుండునట్లు బదులుచెప్పుచును. అట్లయిన దేవుడు కొంతకాలము శక్తిని దాచుకొని కొంతకాలము వెల్లడిపఱచుచునుండియుండవలయును. అట్లు స్థితి మాటునట్టిదైనము ప్రకృతపు ఆంశ్లేయ జడతత్వశాస్త్రము చొప్పున మృతినొందవలయును గదా? కావున సృష్టిలేనిసమయ మొకప్పుడునుండినదిలేదు. ఈశ్వరుఁడనేకప్రళయములవఱకును సూర్యచంద్రనక్షత్రాదులను సృష్టించి నశింపఁజేయుచున్నాఁడు. ఇదియే హిందువులసిద్ధాంతము. ఈ సిద్ధాంతము ప్రకృతపు ఆంశ్లేయతత్వశాస్త్రజ్ఞుల యభిప్రాయమున కనుగుణించియున్నది.

నేనిచ్చటనుండి కనులమూసికొని నాస్థితి నెఱుగఁగోతెదను. నేను, నేను. నాకు నన్నుగుఱించి నామనసునఁ దోచునదే? శరీరమని. అట్లయిన నేననునది మాంసముచేయైన నా దేహమునుమాత్రమా సూచించుచున్నది, 'కాదు' అని వేదములు మొఱులిడు

చున్నవి. నేను శరీరమున వసింపు నెకసూక్ష్మవస్తువు. నేను శరీరము కాదు. శరీరము నశించును. నేను మృతినొందను. నేనీదేహమున నుంటున్నాను. ఇది మృతినొందినను నేనుందును. నేను పూర్వమును ఉండియుంటిని. ఏమియులేక యాత్మ నెట్లు సృష్టింపనగును? సృష్టి యనగానే రెండువస్తువులుచేరియైనదని యర్థమగును. అటులఁ గలిగిన వస్తువు నాశమొందుట, అనగా, మరల వేరుగట్ల నిశ్చయము కావున ఆత్మ సృష్టింపఁబడినదై యుండెనేని అది మృతినొందవలయును. కనుక ఆత్మ సృష్టింపఁబడినదికాదు. కొందఱు సుఖశరీరులుగను భాగ్యవంతులుగనున్నారు. కొందఱు అందముగనున్నారు. కొందఱు ధైర్యకాలులు. కొందఱు మిగుల బీదలుగ జన్మించుచున్నారు. కొందఱికి కాలుచేతులు లేవు. కొందఱు నిండుసోమరిపోతులు. వీరందఱు నీశ్వరునిచే సృష్టింపఁబడియుండిరేని న్యాయమును, దయయుగల యాయీశ్వరుఁడు ఏల వారల నెట్లు సృష్టింపవలయును? ఈశ్వరుఁడేల యంతపక్షపాతముగ నుండవలయును? ఇప్పుడు కష్టపడువాని మఱియొక జన్మమున సుఖమును పొందుదురనిన సరియగునా? మహానీతిగనుండు కరుణానిధియగు దేవునిచే సృష్టింపఁబడిన మనుష్యులేల కష్టపడవలయును? కనుక ధనవంతుడుగను దరిద్రుడుగను, సాగసుకాడుగను, అనలక్షణుడుగను, బుద్ధిమంతుడుగను, మూఢుడుగను సృష్టించుటకుఁగ్ధగు కారణములుండవలయును. అవియే వారువారు ముందుచేసిన కర్తవ్యములు. పూర్వజన్మపుణ్యపాపములకుఁ దగినట్లు జనులు సుఖదుఃఖము లనుభవించుదురు. జనకుడేలాగో పుత్రుడును ఆలాగే. అను సామితెగలదు. తండ్రియొక్క రూపమును, సౌందర్యమును, సామర్థ్యమును విశేషముగఁ బుత్రునికిఁ గలుగుచున్నవి. వీనినిగుఱించి మఱియొకసారి చెప్పందొడంగదము.

ఇది కొన్ని కొన్ని విషయములయందు నిజమైనను పుత్రుని గుణమంతయు తండ్రిమూలముగఁ గలుగుచున్నదనుటయే నిజము కాదు. మనకుగల బుద్ధి, గుణము అను నీవిషయములు పూర్వజన్మ కారణమునకే గలుగుచేతనే గాని వేరుకాదు. కావున జనాంతరము

కలదని యేర్పడుచున్నది. అట్టియిన పూర్వజన్మమున మనముచేసిన కార్యములు నీజన్మముననేల మఱచుచున్నాము. ఇందులకు బదులు బహుసులభముగఁ జెప్పనగును. నేనిప్పుడు ఇంగ్లీషు మాటలాడుచు న్నాను. అది నా స్వకీయభాషకాదు. నా స్వకీయభాషయందుండు మాటలు నామనసున నిప్పుడు లేవు. అయినను వానిండలంచిన వెంటనే యవి జ్ఞాపకమునకు వచ్చుచున్నవి. జ్ఞాపకమనునది మనస్సు అను సముద్రపు పైభాగము. దానియడుగున మన యనుభాగము లన్నియు లోతుగఁబడియున్నవి. మనము ప్రయత్నముచేసినట్టియిన గత జన్మమునఁ జేసినకార్యములు మనజ్ఞాపకమునకు రానగును. పై జెప్పఁబడినది నిరూపింపఁబడవలయునని యిచ్చముగలచేసి మన పూర్వీకులగు ఋషులకార్యమును గమనించుట యావశ్యము. మనజ్ఞాపకమును సుస్థిరముగఁజేయఁబడిన జ్ఞానసూత్రములను ఋషులు చేసి యున్నారు. కనుక పైనఁజెప్పఁబడిన న్యాయములచే నొక్కొకహిందువు తనను ఆత్మగాఁ దలఁచుచున్నాడని తెలియుచున్నాము. ఆత్మను కత్తిచే నెత్తనాధ్యపడదు. దానిని యగ్ని కాల్చినేటదు. దానిని జలము తడవఁజాలదు. ఒక్కొక్కయాత్మయు చుట్టు గీతలేక లేహమున మధ్యస్థానమునమాత్రము బొందిన ఒకవిధ వట్టపు. మరణమనునది మధ్యస్థలయినఁగల మాటుబాటేగాని వేఱుకాదు. ఆత్మ జడముకాదు అది యెప్పుడును శుద్ధమైనదియు నిండినదియు. ఏకారణముచేతనొ దానికి మాయాసంబంధముకలిగి తనను జడమని దలంచువాడుక కలదు. దీనికి కారణమిట్టిదియని మనకు తెలియదు. పరిపూర్ణానంద మయముగనుండు ఆత్మ మాయాసంబంధముచేత జీవుడని దలలఁబడుటయేల? ఇది జెప్పనికార్యమని కొందఱు చెప్పుదురు. అయితే అది తగుసమాధానముకాదు. తగుసమాధానముకలిగినను కలుగకుండినను మాయయనునది ఉన్నదనియు ఆమాయచే ఆత్మ జీవుఁడుగఁ దలంచఁబడుచున్నాడనుట నిశ్చయమే.

మనుష్యునియాత్మ నాశములేనిది. పూర్వముగను శుద్ధముగ నుండునది. మరణమనునది యొక శరీరముననుండు యాత్మ మఱి

యొక శరీరమునకు మాటునదని వ్యవహారము. ఈ జన్మ కర్మముల చేగలిగినది. ఈ జన్మమున మనముచేయు పుణ్యపాపములకుఁ దగి నట్లు రాగల జన్మమున మనకు ఫలముకలుగును. హిందూ వేదాంతము సిద్ధాంతప్రకారము అందఱును పాపులుకారు. సింహములు తమ్ముతాము మేకలనుకొని యూరకుండునట్లు ఆత్మయగు మనము మనలను జడలమనిదలంచి పుణ్యపాపములచే కష్టమనుభవించి మాయలోఁజిక్కి చింతించెదము. మాయను తప్పించుకొనువాఁడు వెంటనే ముక్తుఁడగును. దైవమునే మనకుఁ బ్రിയవస్తువుగఁ దలంచి మనము భక్తిగలిగియుండిన ఆయన పరమకరుణచే మనలఁ జాట్టియుండఁజేడి మాయ తొలగిపోవును. శ్రీకృష్ణభగవానులు చెప్పిన దేమన, “మనుజుఁడీ ప్రపంచమున తామరాకుతీరున నుండవలయును. తామర నీళ్లలోనేయుండినను దానిచే తడియుటలేదు. అటులనే మనుజుఁడు ప్రపంచముననుండుట నిజమైనను వాఁడు ప్రపంచవ్యాపారముల యందు తనబుద్ధిని చొరసీయక యెల్లకర్మములను ఈశ్వరార్పణము జేసి తన హృదయమును శరీరమును దైవకార్యమునకేయని కట్టిపెట్టిన నిశ్చయముగ మోక్షముం బొందవచ్చును.” మనము వస్తువులను పొందవలయుననియు స్వర్గమును బొందవలయుననియు ఈశ్వరుని బ్రార్థించిన మంచిది. అయినను దైవమే మనప్రియకరమగు పస్తువనియు, ఆయనను పొందునదే మనకు శ్రేష్ఠమగు కార్యమనియు యెంచి మనము ఆయనను ఆరాధించుట శ్రేష్ఠమగు విషయము. ముక్తినిఁ బొందుటకు మొదట మాయను తొలగింపవలయును మాయను తొలగింప దేవునికృప కావలయును. ఆకృపను సంపాదించుటకు ఆయనను బ్రార్థింపవలయును. ఇట్లు ఈశ్వరునిఁ బ్రార్థించునపుడు మనమనస్సు శుద్ధముగనుండుట యావశ్యము. అశుద్ధమగు హృదయముగలవారలకు ఈశ్వరునికృప యొకనాడును కలుగదు. కావున మనుజుఁడు శుద్ధమైనహృదయముతో నీశ్వరునియందు భక్తిగలిగియుండిన ఆయనకృప నాదరువుచేసికొని మాయను దొలగించి ముక్తు

రోజాపుష్పమునకు ఏమిపేరు పెట్టినను దానివాసన మాత్రము. అది యెప్పుడును పరిమళమునే వీచుచుండును. అటువలెనే హిందువులు పరబ్రహ్మమును శివుఁడు, విష్ణువు, బ్రహ్మ, సుబ్రహ్మణ్యుఁడు, గణపతియని పలువిధములఁ జెప్పుదురు. ఇందుచే హిందువులు ఒకఁడవు నియర్చింపక పలుదైవముల నర్చించుదురనుటఁదగునా? అన్యమతస్థులు హిందువులను విగ్రహారాధనఁ జేయువారని వాఁటకొనియె ధరు. విగ్రహారాధనచేయుటను హేళనమునకెడమిచ్చునా? పరమాత్మయందు భక్తిగనుఁడుటకు మనస్సు ఒక్కటే మార్గమున నిలువవలయును. అందులకై హిందువులు ఎచ్చటఁజూచినను దేవాలయములను గట్టి అచ్చట విగ్రహములను స్థాపించి వానికి వేదమంత్రములచే ప్రాణప్రతిష్ఠచేసి అందఱును పోయి దర్శించునట్టి యేర్పాటునుచేసియున్నారు. ఇట్టి విగ్రహమును, గుడియును జ్ఞానికనావశ్యము. ఏలనన జ్ఞాని భగవత్స్వరూపము నెఱిగియున్నాఁడు. అట్టిజ్ఞానులిక్కాలముననుండుట యరుదు. కావున సకలమతస్థులును గుళ్లకు పోవలసిన దవశ్యమే. విగ్రహములను పూజంపవలసినది యావశ్యమే. విగ్రహమందేనా దైవముంటున్నాడు? మనహృదయమున లేదా? వృథాగా తాఱిని, తామ్రమును దైవమని తలంపవచ్చునాయనిన గుడియందేనా దైవముంటున్నాడు? ఆయన యెచ్చటను నిండియుండలేదా? అట్లయిన ఆయనను క్రైస్తువులు ఇంటియందుండే ధ్యానముచేయక గుడికిపోయి స్తోత్రముచేయనేలయని ప్రశ్నకలుగును.

క్రైస్తువులు మిక్కుటముగ ద్రవ్యమును సెలవుచేసి బ్రహ్మాండమైన గుళ్లను ఏల కట్టవలయును? ఏల శిలువను పరిశుద్ధమనియెంచి గుడియందుంచవలయును? వారునూత్రము శిలువను ఉంచవచ్చును, మనము విగ్రహమునుంచఁగూడదా? ఇంకను మనము జాబులకు మొదటను పుస్తకములకు మొదటను వినాయకునిరూపమువేసిన, క్రైస్తువులు మనలను హేళనము చేయుచున్నారుకదా? అటువంటి క్రైస్తువులు వ్రాయుకాగితములలో శిలువను వ్రాయుటలేదా? క్రైస్తువులు శిలువను ధరించుచున్నారు. మనవారలు లింగమును

కట్టికొనుచున్నారు. రోమకాతలిక్కులు జపమాలనుంచుకొని జపముచేయుటను మనము పలుతడవలు చూచియున్నాము. అట్లుండ గుద్రాక్షమాలను తుళసీమాలను మనము ధరించుకొనిన, దానిని యనాగరికమని వారలు ఎట్లు చెప్పనగును? రోమకాతలిక్కు క్రైస్తువులు మాదాగుడికి పోయిన మనము జగదీశ్వరియగు అంబికాలయమునకుఁ బోవుచున్నాము. ఒకవేళ ప్రాత్యస్తాంటు పాదరీలు విగ్రహములనుంచుకొనకనే మనస్సుచేతనే ధ్యానము చేయుచున్నారంటే వారును తమమనస్సున దేవుని యొకరూపముగ భావించియే గదా ధ్యానింపవలయును. మనము దేవుని యొకరూపముగ భావించి చాలదని ఎచట విగ్రహముగనుంచి పోడశోపచారములను జేసి దము. క్రైస్తువులు జపముచేయునప్పుడు ఏల నాకాశమును చూచుచున్నారు? దేవుఁడు ఆకాశముననుంచుననియు దానిని వదలి భూమికి దిగివచ్చుటలేదనియు వ్రతము పెట్టుకొని యున్నాడా? లేదు. కనుక మనము ఊపిరివిడువక ప్రాణముతో నుండఁగలిగిన విగ్రహమును పూజింపక దేవునిప్రోత్రముచేయనగును. ఈశ్వరుఁడు సర్వవ్యాపియని చెప్పెడి క్రైస్తువులు విగ్రహమున మాత్రము ఆయన వ్యాపింపలేదని ఎట్లు చెప్పనగును? స్నేహితులుగనుండు ఇద్దఱిలో నొకనిపటమును మఱియొకఁడుంచుకొనుట సహజము. అందులకుఁ గారణము అపటమును చూచునప్పుడెల్ల స్నేహితునిఁ జూచునట్లుండునుగదా? అటువలెనే మనము కోరియుండు భగవంతునిఁ జూచుటకై మనము విగ్రహారాధనను చేసియే తీరవలయును. అట్లు చేసి నట్టయితేనేగాని తనను తానెఱుగు జ్ఞానముండదు. పైనఁజెప్పఁబడిన సంగతులవల్ల క్రైస్తవమతమును దూషించునట్లెంచఁగూడదు. క్రైస్తువులలో గొందఱు హిందూమత సంప్రదాయములను హేళనముచేయుట యనుచితమనిమాత్రము మందలించితిమేగాని వేఱుకాదు.

ప్రపంచ మనత్యమా? సత్యమా? యనునది యొక గొప్ప ప్రశ్న. ఈ ప్రశ్న, శ్రేష్ఠజ్ఞానదని పెద్దలుచెప్పిరి. లోకమనత్యమెననేమి?

సత్యమైనదేమి? దాని నెఱుగుటవల్ల మనకుఁ గలుగు ప్రయోజనమేమి? ప్రపంచమున సుఖదుఃఖములు గలవు అనుటను ఒక్కొక్కరును ఒప్పుకొనుచున్నారు. కావున సుఖదుఃఖములను విడనాడి సత్యనందమునే బొందవలయునేని ప్రపంచయాశలం దొలగించుట మంచిది. ఈ యాశలను మఱచుట యానశ్యమని యేర్పడునపుడు ప్రపంచమనత్యమైనదేమి? సత్యమైనదేమి?

బుద్ధిమంతుఁడు చేయవలసిన కార్యమేమి? లోకమున బుద్ధిశాలియగువాఁడు ఆత్మవిచారణ చేయవలయును. ఆత్మ ఇట్టిదనియు అనాత్మ ఇట్టిదనియు ఎఱుగవలయును. “నేను” అనునది శరీరము నిర్దేశించలేదనియు ఆత్మనే నిర్దేశించుచున్నదనియు ఒక్కొక్కరును తెలిసికొని అనాత్మయగు దేహముపై సభిమానముంచక ఆత్మనుగుఱించి విచారింపవలయును. ఆత్మ నాశరహితమనుదానిని ఎల్లమతస్థులును ఒప్పుకొనియున్నారు. దేవుఁడున్నాడాయన గొందఱులేదని నాస్తికవాదముఁజేయ నారంభింతురు. ప్రపంచమున్నదాయన గొందఱు లేదని వాదించదొడంగుదురు. బ్రహ్మము కలదాయన దానింజూచినదెవ్వరిని గొందఱు చెప్పుదురు. అయితే ఒక్కొక్కఁడును తానున్నాడాయనదానినిగుఱించి సం దేహించుటలేదు. కనుక ఏది నిశ్చయమని ఒక్కొక్కఁడును నమ్ముచున్నాఁడో వానిని మొదట విచారింప నిష్ఠుని పరమకరుణచే నాది శంకరాచార్యస్వాము లాత్మవిచారణఁ జేయుటకై మనకు బోధించుచున్నారు. అట్లు తనలోనుండు నాత్మస్వరూపమును విచారింప నారంభించువాఁడు వేదాంతియై తనయాత్మయే అనగా తానే యెచ్చటను వ్యాపించియుండు బ్రహ్మమని యెఱుగుచున్నాఁడు.

“ప్రపంచమునుగుఱించి యద్వైతుల సిద్ధాంతమేమి?” అద్వైతులు ప్రపంచము మిథ్యయనియుఁ జెప్పలేదు, అమిథ్యయనియుఁ జెప్పలేదు. అద్వైతస్థాపకులగు ఆది శంకరాచార్యులు ప్రపంచము సత్యాసత్యములు గలిసియున్నదనుచున్నారు. అట్లు సత్యాసత్యములు కలిసినవస్తువుకృతీకలదా? కలదు. మన దేహముననుండు

నఖములును, కేశములును, దేహమున సంబంధించినవిగనేయున్నవి. నఖకేశములఁగోసిన యుపద్రవము కలుగుటలేదు. కావున నవి శరీరమునుండి వేటుగఁదోచుచున్నవి. కనుక నవి శరీరముననుండి కలుగుచున్నవనుటయు సందేహములేదు.

“కావడి యెన్నివంకలుపోయినను ఇల్లుచేరవలసినదే” యను సామితచోప్పున ఏమతస్థుడైనను వాడైదైవితమార్గమునే యనుసరించి తీరవలయును. దైవితము, అదైవితము, విశిష్టాదైవితమనువివియన్నియు ఒకవిధ యదైవితమేగాని వేటుకాదు. అదైవతులకు యేమతస్థులును విరోధులుకారు.

భ్రమయనునది ఏమి? నిజమైన యొకవస్తువును మఱియొకవస్తువుగ భావించి భీతిఁజెందునదే భ్రమ. ఒకప్పుడు ‘శుకుమ్రానితో’ గొప్పయేనుఁగు జేయఁబడి యొకచోట నుంచఁబడియుండెను. అప్పుడొకవడ్లవాఁడును, ఏనుఁగు నెన్నడుంజూడని వానిచెలికాఁడును ఆ త్రోవంబోయిరి. ఇరువురును మూడవ మనుష్యునిఁజూచి యదిగో కనుపడునదేమియని యడిగిరి. వాడచ్చటనుండినది ‘శుకుమ్రానితో’ జేయఁబడిన ఏనుఁగుయని చెప్పెను. ఏనుఁగు అను శబ్దమునే వినని వడ్లంగిచెలికాడు “ఒరేయబ్బా! అదియా యేనుఁగు! బ్రహ్మాండముగ నున్నదే, భయముతోచుచున్నదే, దీనింజూచిన నామనసు తత్తరించుచున్నది. ఒకవేళ నిది ప్రాణముగలిగిన మనలం జంపవచ్చినను వచ్చును. దీనిసమీపమున మనము నిలువఁదగదని మెల్లన వెనుదీసికొంతసేపటికి నామడదూరము పొటిపోయెను. వడ్లంగి యిది ‘శుకుమ్రానితో’జేయఁబడినదని వినినదోడనే “అలాగా, ఇది ‘శుకుమ్రానా! ‘శుకుమ్రాను మిగుల గట్టిదియనుదురే. ఏదియో దానిని : గొంత చివ్విచూతము” అని యులిచే నేనుఁగు కుంభస్థలములు, దంతములు, శరీరము, కాళ్లు మొదలగు యవయవములను కొంచెము కొంచెముగఁ జివ్వి దానిని ముక్కున నాఘ్రాణించెను. పైఁజెప్పఁబడిన యిరువురిలో బుద్ధిశాలియెవ్వఁడు? వడ్లంగియేకదా! పొటిపోయినవాఁడు జీవములేని యేనుఁగురూపమును జూచి జీవముగలదని

భయపడెను. అటులనే యసత్యముగు ప్రపంచమును సత్యమని విశ్వసించి తాను సచ్చిదానంద స్వరూపముగు బ్రహ్మమని తలవక నుఖదుఃఖములను తానుగనే యేర్పఱచికొని కష్టపడువాడే భ్రమగొనినవాడు.

“బ్రహ్మము నొకనిమేషమునఁ జూపవలయును” అని పూర్వకాలపు రాజాకండు తనవద్దకేతెంచిన సాధువులనందఱిని యడిగి బదులుజెప్పఁజెలియక మిగాకరించువాటి నందఱిని శిరచ్ఛేదనము చేయుచువచ్చెను. ఈప్రకారమా క్రూరరాజుచే ననేక సాధువులు మృతినొందిరి. ఒకనిమిషమున బ్రహ్మమునుఁ జూపుటయనున దెవరికి సాధ్యమగును? ఇట్లుండ శుకస్వాములవారారాజుయొక్క బుద్ధిహీనతంబోగొట్టి సాధువుల రక్షింపఁదలచి వానివద్దకేతెందిరి. రాజు వేటకు బయలుదేరునపుడు, శుకాచార్యులవారు వానియెదుటికి కాషాయ ధరులై వచ్చుటను వాడు జూచి పట్టాకత్తినిఁ దీసి “ఓరిసన్నాసీ! ఎచ్చట బ్రహ్మము? దానింజూపెదవా? లేక నినుం ద్రుంతునా?” యనెను. వెంటనే శుకులా రాజుంజూచి ఓరాజా! ప్రవృత్తినివిడువుము. వెంటనే బ్రహ్మముం గందువనిరి. వెంటనే కత్తిని ప్రేలాడవిడిచి బ్రహ్మమొక్కడయని యడిగెను. శుకస్వాములు ‘రాజా, అశ్వరూఢుడవై యున్నావు, అదియే యొకప్రవృత్తి. చేతినాడించుచున్నావు, నొరు తెఱచుచున్నావు, అది యొకప్రవృత్తి. ఈ ప్రవృత్తులనన్నింటిని విడువుము. నీవు బ్రహ్మమును జూతువు’ అనిరి. రాజు చలనము లేక కొంతదడవు నిలిచియుండ శుకస్వాములవారు వాని కొక్కొక తత్త్వముగ నుపదేశించి యాత్మజ్ఞానమును గలుగఁజేసెను.

కర్తయోగము.

కర్తమనగా పనియనియర్థము. కొన్ని వేళలయం దీపదమునకు పనిచేగలిగిన ఫలమనియ్యసర్థము. పూర్వజన్మమునజేసిన పుణ్య పాపములకుఁదగినట్లు ఈజన్మమున మనమనుభవించు ఫలాఫలము లను కర్తమనియే చెప్పచున్నాము. కర్తయోగమున నుపయోగ పడు కర్తమను పదమునకు పని (లేక) కార్యమని యర్థమగుచున్నది. మనుజులు పొందవలసిన ముఖ్యమగు వస్తువు జ్ఞానమేగాని నేఱుకాదు. అనేకులు జ్ఞానమును గోరక సుఖమునే కోరుచున్నారు. సుఖమున కంతముకలదు. సుఖమే మనుజుఁడు పొందవలసిన ముఖ్యమగువస్తువని కొందఱు దలంచెదరు. ఇది బుద్ధిహీనత. సుఖముండుచోట దుఃఖము కలదు సుఖమును బొందువాఁడు దుఃఖముచుగూడ పొందుచున్నాఁడు. బిడ్డ పుట్టినపుడు సంతోషపడుదుము. అది చచ్చునపుడు దుఃఖమును బొందుదుము. నేటికి రుచ్యమైన భక్ష్యము భక్షించునపు డానందమును బొందుదుము. రేపటికిది లభింపలేదని మనొడుఃఖమును బొందుదుము. ధనికులకెప్పుడును నిష్టమగు పదార్థము లభించునని కొందఱు చెప్పచున్నారు. ధనికునకు బీదవానివలె యాకలియుండుటలేదు. బీదవారికి సంవత్సరమున కొకసారి జ్వరము వచ్చిన ధనికులకు వేయిసారులు జ్వరమువచ్చును. ఒకవేళ మంచి యాకలియు శరీరాశోగ్యమునుండునట్లు భావించుకొనినను వార్ధకమనునది యందఱికిని వచ్చుటచే గతినపదార్థములగు మామిడికాయ, టంకాయమొదలగువానిం దిన యోగ్యముగాక దంతము లూడిపోవుచున్నవి. అయిన నిష్టమగు పదార్థము నికను తిన సాధ్యపడక మృతినొందుదుమను దుఃఖమొక్కొక్కనికిని కలుగును కావున సుఖముండిన దుఃఖముండుననునది నిజము. జారుడగువాఁడు రాత్రియంతయు వెలయాలితోఁ గూడి యనుభవించి మఱునాఁడు దయమున దేహము శుష్కించి కన్నులు లొట్టబోయి నిండు వ్యాధిచేఁ బీడితుఁడగును. వాఁడు సుఖమని దలపోయునదంతయును కష్టముగఁ

అయితే సుఖదుఃఖములు మనసును బాధించును. అందుచేత మనసును
 యందాక్షేపణలేదు. దుఃఖమొందునపు డీకను దుష్కృత్యమును
 జేయుటలేదని తీర్మానించుదుము. లోకమున మనము వడుదెబ్బలును పో
 ట్లును మనమనస్సున నొకవిధమైన జ్ఞానమును కలుగజేయుచున్నవి.
 పశువులు భూమిపై నడచిన వాని కాలియడుగుల జాడలు నేలపయిం
 దెలియునట్లు మనకుగల సుఖదుఃఖములు, కోపతాపములు, ప్రేమా
 ప్రేమలు మనమనస్సున నెక్కింక గుఱుతును గలుగజేసి పిదప
 మఱిగిపోవుచున్నవి. ఇట్టిగుఱుతులన్నియు నొకటిగజేరి మనుజుని
 గుణముగా నేర్పడుచున్నవి. ఒకమనుష్యుని మంచివాడనియు దుష్టుఁ
 డనియుఁ జెప్పట వానియొక్క నిర్దేశమగు కార్యమునలన గాదు.
 వాఁడు జన్మించిన దినముమొదల దివివఱకును వాని మనస్సునఁ
 దోచిన పలువిధజ్ఞానముల సమూహమే వానిగుణమును సూచించు
 సాధనములు. మనము చేసెడి లేక పొందెడి మంచి చెడుగులే మన
 గుణమునకై సహేతువులు. కొన్ని సమయములయందు సుఖముకన్నను
 దుఃఖమే మనము కడలేఱుటకుఁదగిన గుఱుతైయుంటున్నది. ఇందులకు
 దృష్టాంతముగ నొకకథఁజెప్పెదము. రమారమి ముప్పదినవత్సరము
 లకు మునుపు దక్షిణదేశమున నల్లూరనుచిన్న నగరమున నొక శివా
 లయముండెను. అందుఁ బూజారిగానుండినవానివద్ద నొక బ్రాహ్మణ
 చిన్నవాఁడు పనిచేయుచుండెను. వాఁడొకనాడు కొంతతామసింది
 వచ్చినందునఁ బూజారి కోపముంగొని వానిం జక్కగాఁగొట్టి గాయ
 పఱచెను. నాటి సాయంత్రము పండ్రెండేండ్ల ప్రాయముగల యా
 చిన్నవాఁడా యూరువదలి ప్రయాణమై ఒకమాసములోపల చెన్న
 పట్టణమునకు వచ్చి చేరెను. ఇచ్చట ధనవంతుఁడగు నొకశైలిగారి
 సహాయముచే నాండ్లయభిష నభ్యసించి పరియాతేండ్ల ప్రాయమునఁ
 బరీక్షయందుఁ దేరి మొదటఁ బదియైదు రూపాయల సంబరమునకు
 నుద్ద్యోగమున నమరి పిదప రెండుమూడు సంవత్సరములకే నల్లూరి

యందే సబ్ మేజస్టీటుగా నియమింపఁబడెను. అప్పుడాయూరనుండువారందఱును క్రొత్తమేజస్టీటునుఁ జూడవచ్చిరి. వారితోఁగూడఁబూజారియు వచ్చెను. ఆయనఁ జూడగానే మేజస్టీటు కుర్చీని వదలి లేచి యాయనకు సాష్టాంగముగ నమస్కరించి యాశీర్వాదము పొంది లేచి నిలిచియుండెను. దానింజూచి యందఱును నచ్చెరువందిరి. రమారమి నీడు సంవత్సరములై నందునఁ బూజారికి సబ్ మేజస్టీటు యొక్క ముఖజాడ తెలియకపోయెను. వెంటనే మేజస్టీటు చేతులు కట్టుకొని మర్యాదతోడఁ బూజారింజూచి స్వామీ నేనే నారాయణుడను, తమవద్ద పరిచారకముఁ జేయుచుంటిని. ఒకనాడు పుష్పముఁ దీసికొనిరాఁగా తామసమాయెను. అందుచేఁ దెబ్బలులింటిని. చదివి యుద్యోగముచేయవచ్చునని దలచి యూరిని వదలివచ్చితిని. భగవంతుని కటాక్షముచేతను తమ యాశీర్వాదముచేతను మంచి యుద్యోగమును బొందితిని. నాకుఁగలయైశ్వర్యమునకును గౌరవమునకును కారణము తాము నాటిదినము బలముగఁగొట్టిన దెబ్బలే. ఇకను తాము నన్ను వదలిపోఁగూడదు. నాకు జనకునివలెనుండి నా కిటుంబమును నిలిపి కాసాడవలయునని చెప్పెను. ఇట్టి దృష్టాంతము లనేకములుగలవు. ఇందుచే మఃఖమే గొప్పగురువని యేర్పడుచున్నది. సుఖదుఃఖములు జ్ఞానముంగలుగఁజేయ మంచిసాధనములేను.

పైనఁజెప్పఁబడిన జ్ఞానమనునది మనుజునిలోనే యున్నది. వానికి బయటలేదు. సకలజ్ఞానములును మనమనస్సున నుంటున్నవి. బయటనుండి జ్ఞానము వచ్చుటలేదు. తెలివిలేమిచే నట్లు చెప్పుచున్నామేగాని వేఱుకాదు. ఒక గొప్పపెట్టెలోఁ బలువిధ ఫలములుండెను. పైననే అరటిపండ్లుంచఁబడి ఒకగుడ్డచే మూయఁబడియుండెను. దానిదిగువ దివ్యమగు మామిడిపండ్లు పలుచఁబడి ఒకగుడ్డచే మూయఁబడియుండెను, దానికిదిగువ పరిమళము వీచెడి యతి మధురములై న పనసపండ్లుంచఁబడి గుడ్డచే మూయఁబడియుండెను. దానికిని దిగువ నధికవెలగల రేగుపండ్లచే నిండింపఁబడి నార్యామగు పట్టువంతమైన మూలఁబడియుండెను. దానికిని దిగువ దివ్యమైన రత్నముం

డెను. ఈరత్నముగు జ్ఞానమును బొందవలయునేని మనుష్యుడు మనస్సుగు పెట్టెను దెలిచి ఒక్కొక్కటిగాఁ బరిశోధింపవలయును. కావున జ్ఞానమును బొందవలయునేని మనస్సును పరిశుద్ధముచేసి దానిలోనుండు వానిం దెలిసికొనవలసినది యావశ్యకము. మనుష్యునియొక్క మనస్సే లోకమునగల సకలపుస్తకములచే నిండియుండు తావు. దానిని దీర్ఘముగఁ బఠింపి యెఱుగుట వదలి నిష్ప్రయోజనముగ బయటనుండు పుస్తకముల మాత్రమ చదివి ఫలమేమి? అయితే జ్ఞానమును బొందుటకుపాథ్యాయులును పుస్తకమును ఒకవిధ సాధనములనుట కభ్యంతరములేదు. మనస్సులోనుండు జ్ఞానమును బొందుట కీలోకము మంచిసందర్భముగ (అనగా) కారణముగనున్నది. ఇందుల కొకదృష్టాంతముకలదు. ఒకఁడు నీచవాఁడుగానున్నాఁడు. వానివద్దకు మఱియొకఁడు పోయి 'ఒరీ నీతండ్రి మిగుల ధనికుడుగ నుండెను. ఆయన ధనమంతయు నేమాయెను? నీయింటి దొడ్డియందు దాచియుండును. నీవు చక్కగాఁ ద్రవ్వి చూడుమనెను. అలాగే వాఁడు త్రవ్వించాచి ధనమును కనుగొనెను. అటువలెనే మనుష్యుఁడు తనమనస్సుననుండు జ్ఞానమును లోకమను సౌకర్యముచే గనుగొనుచున్నాఁడు. చెట్టుననుండి యాకులుపడినవి. అవియేల క్రిందపడెనని ఒకబుద్ధిశాలి యోచించి భూమికి యాకర్షణయను శక్తిగలదని దెలిసికొనెను. మనస్సున నుదయించిన యీ జ్ఞానమునకుఁ జెట్టు నుండి రాలిన యాకులు కారణముగనుండెను. కట్టెలో నిప్పు మఱిగియుండునట్లు మనుష్యుని మనస్సున జ్ఞానము మఱిగియున్నది. కట్టెను రిసిన నగ్ని కలుగునట్లు సందర్భముగలిగినప్పుడు మనస్సుననుండు జ్ఞానము బయలుపడుచున్నది. మనలోఁ గలుగు కోపతాపములు, గుణము, అడకువ, వ్యసనము, సంతోషము అను విషయజ్ఞానములన్నియు, మనమీప్రపంచమున ననుభవించు దెబ్బలకుఁ బోటులకుఁ దగునట్లు మనమనస్సుననుండియే తోచుచున్నవి. ఈ దెబ్బలన్నియు కర్తృమే. మనము మనజీవితకాలమంతయు కర్తృమును చేయుచున్నాము. నేను నీతోడ మాటలాడుచున్నాను. ఇదియొకకర్త. నీవు

వినుచున్నావు. ఇదియొకకర్త. మనము శ్వాసము విడుచునది యొక కర్త. మనస్సుచేతనొ లేక శరీరముచేతనొ చేసెడి సకలకార్యములును కర్తలే. మనముచేసెడి ప్రతికర్తయును మనమనస్సున నొక విధమైన గుఱుతును గలుగఁజేయుచున్నది.

కొన్ని కార్యములనేక దిన్న కార్యముల సమూహము. మనము సముద్రపుగట్టున నిలిచిన నలలశబ్దమును వినుచున్నాము. అయిన నాయల లొక్కొక్కటిగఁజేసిన శబ్దమును మనము విసనగునా? ఇటులనే ఒక్కొక్క కర్తపు గుఱుతును మనము చూచుటయరుదు. అయితే వానిసమూహమును జూడనగును.

ఒకమనుజుని నెఱగుణ మెఱుగవలయునేని వాని సాధారణపనులను గమనింపవలయును. అందులకొక దృష్టాంతముఁ జూపెదము: ఈచెన్నపట్టణమున మిగుల ధనికుండగుమొక మొదలారియుండెను. ఈయన మిగుల ధర్మస్థియని విసబడిన యొక బీదబ్రాహ్మణుడొక సమయమున నీప్రభువనేకస్నేహితులతోడ మేడమీదఁ గూర్చుండి యుండ నేవిధముననొ వాకిటికావలివాని నేమరించి లోనికింజని మేడపై నెక్కి యాచించెను. వెంటనే యాయన 10 రూపాయల నొటునాయనచేతనిచ్చి దగ్గటనుండు భటునింజూచి, ఓరీ, బ్రాహ్మణునకుం ద్రోవఁజూపి వియ్యముమొదలగువాని నిచ్చి పంపుమని యాజ్ఞాపించెను. అచ్చటనుండువారందఱును మొదలారి ధర్మగుణముం జూచి యచ్చెడువైచిరి. ఇది యటుండనిమ్ము. బ్రాహ్మణునకేమి లభ్యపడినదని చూతము: యజమానుని యభిప్రాయమును జక్కగ నెఱిగిన భటుండు బ్రాహ్మణుండు దిగిరాగానే యాయనవద్దనుండు నొటునూడఁబెఱికికొని గొంతుపట్టి నెట్టి బయటద్రోసెను. మొదలారిచ్చిననొటు మఱియొక బ్రాహ్మణున కీప్రకారము దానముచేయునుపయోగించునట్లాయనపెట్టెలోపోయి చేరెను. కనుక చక్కగా వాడుకయైతేనేగాని యొకనినై జగుణము నెఱుగ సాధ్యపడదు. భగవత్కాలక్షేపము చేయునపుడు శాస్త్రజ్ఞులు వేదాంతమును మాటలాడు వారింజూచి వారిని గొప్పవారిని యెంచుటచే బ్రయోజనములేదు.

కాలక్షేపము ముగిసినతోడనే యాయననడతను గమనింపవలయును. ఒక్కొక్క సంవత్సరముచే నెక్కింకమనుజుఁడు ప్రఖ్యాతిమెందుచున్నాఁడు. అందుచే వానిని గొప్పవాఁడని యెంచఁదగదు. వాని సాధారణ కార్యములు గొప్పవిగనుండిన వానిని గొప్పవాఁడనిచెప్ప నభ్యంతరములేదు.

కర్తచే గుణమేర్పడుననుటను మనము మఱవరాదు. మనుజుఁడు లోకములోని సకలశక్తులను బొంది వాని నుపయోగపఱచుచున్నాఁడు. గొప్పయింద్లను గట్టుచున్నాఁడు. నీటియావిరిచే బొగ యోడలను నడుపుచున్నాఁడు. అంతరగ్నిశాస్త్రమునెఱిగి బండ్లను నడుపుచున్నాఁడు. ఇంకను యిటువంటి శక్తులను తానుపొంది యితరులకు నిచ్చుచున్నాఁడు. ఆయన చేయునప్పుడెల్ల వానిగుణము కొలచెము కొంచెముగ నేర్పడుచున్నది. లోకమున మనముచూచెడి సకల కట్టడములును కార్యములును మనుష్యుని తలంపుచేతఁగాని లేక ఇచ్చుచేఁగాని కలిగినవియని తెలిసికొనుచున్నాము. ఇట్టి యిచ్చ వానిగుణముచేఁగలిగినది. గుణము కర్తచే నేర్పడినది. కావున కర్త కనుగుణముగ నిచ్చ గలుగుచున్నది. ప్రపంచముననుండు మహాత్ములందఱు సద్భుతకార్యములను జేసి ముగించిరి. వారలు ఒకేజన్మము నుజేసిన కర్తచే నిట్టిబలమైన యిచ్చయును శక్తియును పొందినవారు కాదు. ఎన్నియో జన్మములుగ విడువకఁ జేయుచువచ్చిన కర్తలచే సద్భుతకార్యములను జేసి ముగించిరి. యేసుక్రీస్తు మతాచార్యుఁడై యేర్పడి యనేకుల క్రైస్తవులుగఁ జేసినది సామాన్యమైనవిషయము కాదు. ఆయన తండ్రియగు వడ్లంగివద్దనుండి యంతసామర్థ్యము కలిగినదని యెవరై నను చెప్పుదురా? కావున నాయన పూర్వజన్మకర్తఫలముచే మత్స్యపాపము చేసెననుట చక్కగాఁ బ్రసిద్ధమగుచున్నది. అటులనే బౌద్ధులయొక్క కార్యమును, కేవలము ఒక రాజకుమారుఁడనుట చేతనే బౌద్ధునకంతసామర్థ్యము కలుగలేదు. ఆయనయొక్క విశేష మనొయిచ్చ యనేకజన్మములయందుఁ జేసియుండిన కర్తలచేఁగలిగినది.

కావున పైనఁజెప్పఁబడిన యదృశకార్యములన్నియు కర్తచేతనే నుద్భవించినవి. కష్టపడినట్టియి లేనేగాని యెవడును ఒకవస్తువుంబొందఁజాలఁడు. ఇది యెప్పుటికినిగల విధి. కొన్నివేళలయందు దీనిని జేటుగఁ దలంచుచున్నాము. అయితే కడపట దీని నిజమునుఁ దెలిసికొందము. మనుష్యుఁడు తాను ధనికుఁడుకావలయునని సర్వవిధములచేతను మిగులఁ గష్టపడి ప్రయత్నముచేయుచున్నాఁడు. మనము మన శరీరసౌఖ్యమునకుగాను ఎన్నియో వస్తువులను సంపాదించుచున్నాము. తుదకు ఎంతమట్టునకు మనమనుభవింపవలసిన ప్రాప్తియో యంతమట్టునకే యనుభవించుము. ఒకఁడు గొప్పయింటిని కట్టుకొనుచున్నాఁడు. ఆకస్తికముగ వృత్తినొందుచున్నాఁడు. కట్టినయింటిని యనుభవించుటకు లేక వృత్తినొందుచున్నాఁడుకదా? ఒకఁడు పెద్ద పుస్తకశాలనొకటి యేర్పఱచికొని యందు వేలువేలుగాఁబు స్తకముల నుంచి పిట్టుచున్నాఁడు. ఆమూఁగునికి కొన్ని పుస్తకములు మాత్రమే చదువునంతటి భాగ్యముకలను. అట్టిభాగ్యము కలుగుట కర్తచేతనే గాని వేలుకాదు. మనమిట్టిదాని ననుభవింపనచ్చునని మనకర్త నిర్ణయించుచున్నది. మనముండుస్థితికి మనమే కారణము. రాబోవు జన్మమున మనమెట్లు కావలయునని దలంచెదమో యట్లుగుటకు మన చేతనగును. ఇప్పుడుండుస్థితి పూర్వజన్మవాసనచేఁగలిగినదని చెప్పగా రాబోవు జన్మస్థితి యీజన్మకర్తచేఁ గలుగుననుట కభ్యంతరమేమి? కావున మనము కర్తజేయవలసిన విధి కలిగియున్నాము. కర్త నీ ప్రకారము చేయవలయునని యేలఁ దెలిసికొనవలయును? ఒక్కొక్కఁడు నొక్కొక్క కార్యము చేయుచున్నాఁడు. అది చాలదాయనిన చాలదనియే చెప్పవలయును. నిష్ప్రయోజనకార్యములఁ జేయుటచే నృథాప్రయానయేగాని తగుఫలము లభించుటలేదు. సకలకర్మల్కును మనోశక్తిని వృద్ధిపఱచి దానిమూలముగ నాత్మను కనుగొనునట్లుండవలయును.

మనుష్యుఁడు పలువిధములగు నభిప్రాయములతో కర్తచేయుచున్నాఁడు. ఉద్దేశ్యములేక కార్యము కలుగనేరదు. కొందఱు

ప్రఖ్యాతి నొందంగోరుచున్నారు. కొండలు ధనమాస్తింపఁ గోరుదురు. కొండటికి అధికారముసందాశ. కొండటికి స్వర్గము లభ్యపడవలయునని యాశకలను. అందులకై కర్మ చేయుదురు. కొండలు హృదినొందిన పిదప తమపేనుండవలయునని మిగుల ప్రయాసపడుదురు. ఇట్లే యొక్కొకరు నొక్కొక మంచి నుద్దేశించి కర్మను చేయుచున్నాఁడు. కర్మను కర్మకొఱకే చేయుము. కొండటికి పేనును ప్రఖ్యాతియు నావశ్యములేదు. మంచిచేయుటచే మంచిదియని తోచుటవలన వారు మంచి కర్మను చేయుదురు. ప్రఖ్యాతిఁ బొందవలయునని చేసెడి ప్రయత్నములన్నియు విఫలములై నను అంత్యదశయందుఁ గొంచెము ప్రఖ్యాతికలుగును. స్వప్రయోజనమును విడనాడి కర్మను చేయవారలకు నతిత్విగలో వహిమకలుగును. వారిపై ప్రపంచముకంతయు బ్రీతికలుగును. అట్టివారల కార్తజ్ఞానము సులభముగ లభ్యమగును. స్వప్రయోజనము నాపుటయే సామర్థ్యము. నాలుగు గుఱ్ఱములు కట్టిన బండిని మఱియొక దానిపైబడునట్లు తోలుట సామర్థ్యమా? లేక నడకుండునట్లు గుఱ్ఱముల నీడ్చిపట్టుట సామర్థ్యమా? కోనమును పొంచుట బుద్ధిశాలితనమా? దాని నడంచుట సామర్థ్యమా? మనశ్శక్తిని మనలోనే నిలుపుకొనుట మంచిదికాదో? స్వప్రయోజనమును నూని యైదునిమిషములై నను లోకోపకారములై న కార్యముల మెక్కడుచేసినట్టయిన వాఁడు చేయఁదలంచిన యన్ని కార్యములను చేసియేతీరును. మనమీ ప్రపంచమునే నిజమనినట్లు సొత్తులనాకించి యనేకుల మోసబుచ్చుచున్నాము. కొంత యోర్పుతోడ యోదించినట్టయిన ఈ ప్రపంచము మిథ్యయనియు నిజమైనలోకము వేఱనియు నందులకై యీసొత్తు నావశ్యకములేదనియు నితరులను మోసముచేయకుండుటయే యాప్రపంచమును చేగుమార్గమనియుఁ దెలియుచున్నాము. అయ్యో! మనుష్యుల కంతటియోర్పును బుద్ధియు లేకపోయెనే.

(కర్మముచేయ మనము బద్ధులమై యుంటున్నాము. దానిఫల మనుభవింప బాధ్యపడలేదు.) ఫలమును ప్రకటింపఁగూడదు. దానిని

గమనింపగూడదు. ఒకని కుపకారము చేయునపుడు వాఁడు మనకు ప్రత్యుపకారము చేయునాయని యోచింపఁదగదు. అట్లు యోచించిచేయు కుపకార మొకవిధవ్యాపారమేగాని యుపకారము కానేరదు. దేనినైనను గొప్పకార్యము చేయువాఁడు దాని ప్రయోజనమున కాసపడఁగూడదు.

కర్త మెట్లుండవలయుననునది యొక ప్రశ్న. ఎప్పుడును మనము కర్తను చేయుచునే యుండవలయును. ఒక నిమిషమైన నూర కుండఁ గూడదు. అట్టియిన యకర్తము (పనిచేయకుండుట) యొక్క యుద్దేశ్యమేమి? అన్నిటిం బోనడిచి యేకార్యమును లేకయుండుట మంచిదేనా? లేక ఎప్పుడును కర్తచేయుచునే యుండుట మంచిదా? ఈరెంటిని వేలువేలుగాఁ బరీక్షించిన నెక్కటియు మంచిది కానేరదు. మూఁగుండుగనుండువాఁడు స్వస్వసంగపరిత్యాగము చేసితి నని చెప్పుకొనుచు నూరకుండిన చానవలసినదేను. సముద్రముననుండు మత్స్యము గట్టునకువచ్చిన మృతినొందును. అటులనే ప్రపంచమునఁ గట్టపడి తిరిగిన మూఁగుండు దానిని నవలిన పాపముఁబొందును. ఇటులనే యరణ్యములలోని యేకాంతవాసులను లోకములోనికిఁ గొనివచ్చిన నెక నిమిషమునఁ జెడి నశింతురు. ప్రపంచమున నెప్పుడును కట్టపడి తిరుగువారిని యేకాంతమగు నెకతావున వసించునట్లు చేసిన వెంటనే మృతినొందుదురు. జ్ఞానియగువాఁడు కర్తయుండకర్తను, అకర్తయందు కర్తను చేయును. జనకమహారాజు సకలైశ్వర్యములతోడ రాజ్యభారము జేసినను, ఆ యైశ్వర్యములఁ గొంతయైనఁ జింతింపక భగవద్భక్తిపరాయణుండైయుండెను. మానులగు యోగులు చూచుట కూరకుండినట్లగపడినను ఒకనిమిషముకూడ న్యగ్గము కాకుండునట్లు ఈశ్వరధ్యానమునే చేయుచున్నారు. ఇదియే కర్తయోగపు మహిమ. దీనిం బొందినవాఁడే కర్తయొక్క రహస్యము నెఱిగినవాఁడగును. ఆరంభమున నెకకార్యము నుద్దేశించి కర్తలను చేసి పిదప క్రమక్రమముగ స్వప్రయోజనమునే కోరుటను

నదలి ఫలమును కోరక కర్మను చేసితిమని తుదకు భగవంతుని పరమ కారుణ్యముచే జ్ఞానముం బొందుదుము.

గార్హస్థ్యము—సన్న్యాసము.

మనుష్యులకు సాత్విక, రాజస, తామసగుణములను మూడు గలవు. కొన్ని సమయములయందు మనము తావువదిలి కిచ్చలక కూర్చుండునట్లే యేవనియూఁదేయక సోమనిలుగ నుండున్నాము. ఇది తామసగుణలక్షణము. కొన్ని సమయములయందు మనకు మిగులఁ జాలుకుదనమును చొరవయూఁ గలుగుచున్నవి. ఇదియే రాజసగుణ స్వభావము. మఱికొన్ని పేళల సోమరిలనమను చుఁకుదనమును లేక నిదానముగఁ గార్యములను చేసెదము. ఇదియే సాత్వికగుణ లక్షణము. కొందఱికి పైన చెప్పఁబడిన గుణత్రయమున నేర్చి ను కటి యధికముగనుండును. సోమరిలనముగానుండుట యొకిది స్వభావము. మఱియొకని స్వభావము చుఁకుగానుండుట. మఱియొకనియందు శాంతము నిదానము అనునవి కార్యకార్య వ్యవహారములచేఁ గలుగుచున్నవి. ఈలోకముననుండు సన్న్యాసాణులయందు నిట్టి గుణత్రయమున నేదియో యొకిటి యెక్కివగ నుండుటను మనము చూచుచున్నాము.

పైఁజెప్పఁబడిన గుణత్రయమును గుఱించి కర్మయోగమున ప్రస్తావించఁబడును. పైఁజెప్పఁబడిన గుణము లేమహిమగలవియనియు వానిని మనమెట్లువయోగింపవలయుననియుఁ జెలిసికొనుట యావశ్యకము. మనుష్యులు దేశభేదములుగా వేఱువేఱాచారముల ననుష్ఠించుచున్నారు. ఒక దేశపువారలకు మంచియని తోచువిషయము మఱియొక దేశమునకు గీడుగఁదోచును. ఇందులకు దృష్టాంతముగ బంగాళాదేశపు బ్రాహ్మణులు మత్స్యమాంసాదులను భుజించుచున్నారు. వారలకు భుజింపనియెడల శక్తియొక్క కృపనుఁ బొందఁజాలరట. పైన చెప్పఁబడిన బ్రాహ్మణులు దక్షిణదేశపు బ్రాహ్మణులఁ జూచిన పరిహాసముచేయుదురు. శ్రీకృష్ణమూర్తిని మన దేశస్థులొక

రూపముగను, ఉత్తర దేశస్థులు హఠియొక రూపముగను వ్రాయుచున్నారు. మనవార లుత్తరదేశపు కృష్ణవిగ్రహమును చూచిన నిది యేమి గుఱ్ఱపువానివలెనున్న దేయనుచును. ఐకోపీయులు పశువధ పాపము కాదనుచును. హిందువులు దానిని హహాపాతకములలో నొకటిగఁ దలచుచున్నారు. కావున నొక మనుష్యుఁడు మంచికార్య మిట్టిదియనియు చెడుకార్యమిట్టిదియనియుఁ బరిశోధించుట ప్రయోగము. మన యాచారములంబట్టి యితరుల యాచారముల నంగీకారములని చెప్పట తప్ప.

ఆచార్యులందఱు యోర్పుతోడ నుండవలయునని బోధించుచున్నారు. ఎవడుగాని నీ కుడిదవడపైఁగొట్టిన నీవు వానిపయిం గినియక నీ యెడనుదవడపైఁ గొట్టుమని వానిం బ్రార్థించుమని యోర్పును గుఱించి యనేకులొచ్చులు విశేషముగఁ జెప్పుచున్నారు. చెడు కార్యములు చేయువారి విషయమై యోర్పును చూపుటయే న్యాయమని పెద్దలు చెప్పుచుందురు. ఇట్టి యభిప్రాయమును మన మికననుసరించితిమేని ప్రపంచమున కట్టుబాటు చెడును. దుష్టులందఱును మనసొత్తులఁ దీసికొని మనలం దఱుముచును. ఇట్టియోర్పును మన మొక దినమున ననుష్ఠించిన ననర్థముకలుగును. ముందొకప్పుడు తిరువల్లవర్ నాయనార్ అనువారియోర్పును పరిశోధింపఁదలచి యొక బాలుఁడు వారిచెంతకువచ్చి వారిచే నేయఁబడిన నాలుగుమూర గుడ్డను దీసికొని 'ఇదియేమి ధర' యని యడిగెను. వారు నాలుగు రూకలనిరి. వెంటనే బాలుఁ డాగుడ్డను రెండుగా చించి యొకతుండు వెలయెంత యనెను. నాయనారు రెండు రూకలనిరి. మఱల నా బాలుఁడు రెంటిలో నొక గుడ్డను మరల రెండుగాఁ జించి యందొకదానిం జూపి దానివెల యెంతయనెను. వారు ఓర్పుతోడ దీనివెల ఒక రూకయనిరి. బాలుఁడు వారి యోర్పునుజూచి యింటికిఁబోక నాయనారు భార్య నూత జలమును చేదుచుండగా నిష్కారణముగ నామెను కలహమున కీడ్చి దూషించెను. దీనింజూచి నాయనారు పలుగెత్తి వచ్చి యాబాలునిం జక్కగా మర్దించిరి. వెంటనే యాబాలుఁడు

“అయ్య తిరువల్లువక్ నాయనారే, మీరు వ్రాసిన నీతివాక్యము లిరుగులకేగాని మీకుపయోగములేదు కాబోలు” నని చెప్ప నాయ నారు “ఓరీమూఁడు మనుజుఁడు అన్నిటియందు నొప్పుతోడనుం డుట మూఁదనము. చేయవలసినకార్యములను చేయక తప్పించు వాఁడు పాపికదా” ? యనెను. అటులనే యనేకు లేకార్యముం జేయక నట్టి సోమరులై తమ్ము సాధువులనిమాత్రము చెప్పకొనుచు తిరుగుట బుద్ధిహీనతయే. ఒకఁడు మనలను కొట్టునట్లు భావించు నము. వాఁడు బలవంతుడుగను మనము బలహీనులముగనుండుటచే వానిచే చెప్పలుపడి వానిందంకింప మార్గములేక ఊరకుంటున్నాము. ఎవఁడుగాని మనల నూరకేల నుండవలయునని యడిగిన మనము సాధువులము, మనకు నొచ్చే భూషణము, అందుచే నొరువుతోడ నుంటిమియని చెప్పకొనుట తప్ప. అట్టియిన నిజముగ మనము బల శాలులమైయుండి యారీతిన నూరకుంటిమేని యొర్పుతోడనుండినటు లనే యేర్పడును. బీదవాఁడు తనకు బంగారునగలపై యాశ లేదని చెప్పకొనినవాఁడు ఆశ వదలిస్ట్టు తలంపఁబడునా ? ఒకనాడును అ టులదలపఁబడెను. ముందు భారతయుద్ధము జరిగినప్పుడు శీష్మద్రో ణ కృపాచాక్యలాదిగాగల పెద్దలను బంధువులను యుద్ధరంగమునఁ జూచిన యర్జునుఁడు బంధుప్రీతిచే వారింజంప నొక్క రథముననూరకఁ గూర్చుండెను. శ్రీకృష్ణమూర్తి యర్జునినిపైఁగినిసి క్షత్రియధర్మము ను విడనాడ మేరగాదనియు కేవలము శత్రులంజూచి యొకవిధ వి శ్వాసముచేతనొ లేక భయముచేతనొ యుద్ధముచేయ కూరకుండుట క్షత్రియధర్మమునకు విరోధమనియు నిట్లు కర్తవ్యభయగుట దోష మనియు వదించిరి. కావున మనము చేయవలసిన కార్యములను చేయక వదలుట మిగులపాపమగుచున్నవి. ఎవఁడు తనపై తానే యసహ్యపడుచున్నాఁడో తాను పాపియని భావించుచున్నాఁడో వాని వంటి మూఁడులేడు. మన శరీరము, కర్మ ఈ రెండే మనము ముక్తిని బడయుటకుఁదగు సాధనములు. మనము చేయవలసిన మొదటిపని మనపై మనమసహ్యపడకుండుటయే. మనపై మనకు నమ్మకమును

విశ్వాసమును లేనియెడల మనము కడతేలుబట్లు? తనవిషయమై నవ్యకములేనివానికి లేవునివిషయమైకూడ నవ్యకముండదు. ఆయా స్థితికిఁ దగినట్లు మన ధర్మమును మంచినడతయును మాటుచున్నవనుటను మనమెఱుంగవలయును. తన్నెదిర్చినవానిం జంపునంతటి సామర్థ్యముగలవాఁడూరకుండుట పుణ్యమగును. తన్నెదిర్చినవానిని తన బలహీనతచేతను అడ్డర్థముచేతను తానెదుర్కొనకుండుట పాపమగును. మనము ముక్తినిఁబడయగోరితిమేని జన్మాంతరము, వేదము, ఈశ్వరాచార్యుల, వర్ణాశ్రమధర్మము వీనివిషయమై మనకు విశ్వాసము గలిగియుండవలయును.

జన్మాంతరమననేమి? మనయాత్మ వసించెడి యీశరీరమును ధరించుటకుమునుపు వేలుశరీరములను ధరించియుండినదియు, ఇకను మృతిమొందినపిదపఁ గ్రొత్తశరీరమును ధరింపఁబోవునదియునే జన్మాంతరమనఁబడును. అనగా ముందుజన్మము రాబోవు జన్మము అను న్యవహారములు జన్మాంతరమనఁబడును. ఈ జన్మాంతర సిద్ధాంతమును క్రైస్తవులొప్పుకొనరు. వారికి పూర్వముండిన యూదులొప్పుకొని యున్నారు. ఈసిద్ధాంతమును దేశాంతరులు చక్కగాఁ బరిశీలించిన వారుకారు. మననాన జన్మాంతరము, దేవతాధిక్తి వీనివిషయమై విశ్వాసముగలవారు కొందఱు జన్మాంతరమనునూటకు విపరీతార్థము చేయుదురు. తండ్రికి బిడ్డకలుగుట జన్మాంతరమందురు. ఇది యపార్థము. కొందఱుఁగ్లేయశాస్త్రులు కోరివలస మనుష్యుఁడు కలిగెనని చెప్పుదురు. బల్లి, పాము, ఉడుము, మొసలి యివియన్నియు నొకజాతిప్రాణులనియు నివ్వధముననేకోరియు మనుష్యుఁడును నొక జాతివారనియు చెప్పుదురు. ఇవియన్నియు సర్వాబద్ధములు. మన యాత్మ శరీరమునందు మఱిగియున్నది. ఈశరీరము జీర్ణించిపోయినది మఱియొకశరీరమునుఁ బొందును. ఈప్రకార మొక్కజన్మమున శరీరమునువదలుటయు మరల పొందుటయుగానుండు నాత్మ ఏ శరీరమునుగాని నిలుకడలేక పొందవచ్చును. అప్పుడే ముక్తియనునది కలుగును. ఇట్టిముక్తి నొంద జ్ఞానమావశ్యకము. జన్మాంతరము కలిగి

యుండునట్లేవరుచూచిరి యని చెప్పెడివారు తమవీపును తాము చూచుచున్నారా? వారు తమవీపును తాము చూడనేరకుండియు వీపు అనుచది యొకటికలదనిమాత్ర మొప్పుకొనుచున్నారకదా? ఇటులనే జన్మాంతరముకలదని నమ్మనలసినది యవశ్యమే. జీవుడును, శరీరమును గలవని యెల్లమతస్థులు నొప్పుకొనుచున్నారు. సద్వంశ మున జన్మించిన యొకబాలుడు తనబాల్యము మొదలు దొంగతన ముననే బుద్ధిని వినియోగించుచున్నాడు. వీనికి దొంగతనము నేర్పిన దెవ్వరు? జన్మాంతరకర్మమేగాని నేఱుకాదు. ముందుజన్మమున నెచ్చటనైనను కన్నమువేయునప్పుడు పాముకాటుచేఁ జచ్చియుండ వచ్చును. ఆకర్మశేషముచేత పుట్టునప్పుడే దొంగవ్యాపారముతోఁ బుట్టుచున్నాడు. మఱికింద అయోగ్యవంశమందుఁ జనియించి బాల్యముమొదలు సత్కార్యములం జేయుచువచ్చుచున్నారు. ఈ గుణము వారల జన్మజనకులవద్దనుండి వచ్చినదికాదు. కావున పూర్వ జన్మకర్మ విశేషముచే నీసుగుణములు తోచుచున్నవి. సుఖీలుండగు బ్రాహ్మణవంశమునందుఁ బుట్టియు సనాచారులై పంచషునియింట బాసముచేయువారు పూర్వజన్మమున మాల్యలై యుండినవారని తలం చవచ్చును. ఒకఁడు మృతినొందినపిదప వానిశరీరమును ప్రత్యక్షముగఁ జూచుచునే అయోగపాపము మృతినొందెనని యందురు. ఇచ్చట మృతినొందిననుట యెవరిని సూచింపుచున్నది? మృతినొందినవాని యాత్మనుకదా. ఆత్మ చచ్చునో? ఎప్పుడును చావదు. కావున నిచ్చట చచ్చెననుదానియర్థము ఆత్మ దేహమును వదలినదనుటయే గాని నేఱుకాదు. ముందు సంయోగము కలిగియుండినట్టియితేనే గాని యిప్పుడు వియోగము కలుగనేరదు. ఆత్మయు దేహము నెప్పు డొక్కటిగఁజేరినవి? కొందఱు మనుష్యుఁడు బిడ్డగాఁబుట్టగానే ఆత్మ దేహమునఁ బ్రవేశించుచున్నదందురు. వీరల కింతయేతెలియును. వై ద్యులనడిగినట్టియిన వారలు బిడ్డగర్భమున నుత్పత్తియగునప్పుడే ఆత్మ యు శరీరమును ఉత్పత్తియైనవియని చెప్పుదురు. ఈయాత్మ యె చ్చటనుండివచ్చినదని యొకప్రశ్న. ఈప్రశ్నను యోచించిచూచిన

జన్మాంతరము కలదని యేర్పడుచున్నది. చిన్నవిత్తనము నొకదాని నొకభూమియందు నాటుచున్నాము. అది గొప్పవృక్షమగుచున్నది. అందుండి ఫలము కలుగుచున్నది. ఆఫలమునందుండు విత్తనములచే మరల వృక్షమగుచున్నది. ఆదియందు విత్తనమువలన వృక్షముకలిగినదా లేక వృక్షమునుండి విత్తనముకలిగినదా యనిన దానిం గనుఁగొన నొకరిచేతనుకాదు. అటులనే జీవుఁడెప్పుడుత్పత్తియాయెనని యడిగినట్లయిన దానియత్పత్తికాలమును జెప్ప నెవరికైనను శక్యమా? ఒకప్పుడును చెప్పసాధ్యపడదు. ఆత్మ సకలప్రాణులయందును అంతర్యామిగనున్నాఁడు. కొన్నిచెట్లను అడుగంట నజీకిన పెరుగక గడుసుపాటును. కొన్నిచెట్లు చినరననజీకిన గడుసుపాటక మరల చిగురించును. ఒంకాయచెట్టును చివరన నజీకిన అంతటితో నుపయోగములేకపోవును. ఇదియంతయు వానిలోనుండు జీవస్థానముల నెఱిగి ఛేదించనందున గలిగిన విపరీతములు. మఱి విత్తనము మిగుల చిన్నది. అందుండి గొప్పవృక్షమున్భవిల్లుట నెల్లఱము బ్రత్యక్షముగనే జూచుచున్నారము. కావున వృక్షముఁ బెరుగుటకు కారణమగు జీవుఁడు మిగుల చిన్నదియగు దానివిత్తనమునందుకదా ఉన్నది. చింతవిత్తనమును నాటుచున్నాము. అది మొలచుచున్నది. ఆ విత్తనము రెండుభాగములుగ చీలి మధ్యనుండి యొక్కమొలక బయలుపేరుచున్నది. ఆకాలమున నావిత్తనముయొక్క రెండుచీలికలను మనము విఠిచినప్పటికిన్ని బాధకములేదు. ఆమొలక పెద్దదయి చెట్టుగాఁ బెరుగుచున్నది. కావున చింతచెట్టునకు కారణమగు జీవుఁడు చింత విత్తున నెచ్చటనొ యుండునట్లుగదా యేర్పడుచున్నది. ఇటులనే సకలప్రాణులలోనుండు జీవుఁడు అణువుకన్ననణువుగా నేదియో యొకస్థలమున నుంటున్నాఁడనియు, అది తనకనుకూలమగు వస్తువుల నాకర్షించి శరీరపోషణను కలుగఁజేయుచున్నదనియుఁ దెలిసికొనుచున్నాము. మంచిభూమియందు వడ్లను విత్తిన పైరు తలగట్టి యెదుగుచున్నది. బీడుభూమియందు వృద్ధియగుటలేదు. ఏల? సత్త్వేత్రమందువేసిన విత్తనము తనకనుకూలమగు వస్తువులధికముగనుండు క్షేత్ర

మున విత్తబడుటచే వాని నాకర్షించి పైరునకు బలమిచ్చుచున్నది. బీజభూమియందు విత్తనమునకనుకూలమగు వస్తువులులేవు. కావున నవ్వు పైరు వృద్ధియగుటలేదు. విత్తనములను కాల్చిన వానికి మొల చుగూము లేకపోవును. అటువలెనే మనజీవుని తపస్సనెడి యగ్నివే దహించిన ముఱుజన్తము కలుగనేరదు. కొందఱు జన్మాంతరమున్న దనిన నేటియో గతజన్తమున మీరుచేసిన కార్యములలో నొకటిని చెప్పడని యడుగుదురు. అది యెట్లు సాధ్యమగునని ప్రశ్నయడుగు వారు గమనించుటలేదు. అట్టివారిని “నీవు నేటిదినము భోజనము చేతివే యెన్నిమాఱులన్నమును నొటవేసికొంటివి?” యని యడిగిన బదులు చెప్పఁదెలియక మిఱకరింతును. నేటిదినము జరిగిన పంగతిని మనము మఱవఁగూడిన స్థితిలోనుండునప్పుడు గతజన్తము సఁజేసిన కార్యములనెట్లు జ్ఞాపకముననుంచుకొనసాధ్యపడును? అయి నను ఒకటిరెండు విషయములను ఇందు బొందుపఱచుచున్నాము. ఒకపశువు దూడనీనినతోడనే యాదూడ పశువుయొక్క పాదుగునందు నొరుంచి పాలను గ్రోలుచున్నది. ఇట్లు చేయుమని యాదూడకు నేర్పినదెవ్వరు? గేనిని మఱచినప్పటికిని ఆహారమును మఱచువా డుక యేప్రాణికినిలేదు. మన చిన్నప్రాయమున నెవరియింటియందై నను దివ్యమైన సచ్చడి చేయఁబడియుండి దానిని మనము భుజించి యుండినట్టియిన చచ్చినందునుక నాసచ్చడి జ్ఞాపకము మనలవదలుట లేదు. పంచేంద్రియములలో నాలుకయు, చెవియు, జన్మాంతరమున ననుభవించిన సుఖముల నీజన్తమున మఱచుటలేదు. కుక్కపిల్లలు కన్నులుమూసికొని పాలు ద్రాగుచున్నవి. పెద్దపామనియు అది విషముగలదనియు తెలియని లేబ్రాయమునఁగూడ తల్లి చనుబాలను తెలిసికొనుచున్నాము. చిన్నబిడ్డలు సంగీతములనువిని యానందించి యుప్పొంగి నిద్రబోవుచున్నారు. ఇవియన్నియు జన్మాంతరయనుభవ మును సూచించుచున్నవి. కావున నార్యులకు జన్మాంతరముకలదను నప్తుకముకలదు. ఈవిషయమై ముందొకప్పుడొక హిందూప్రసంగి కిని క్రీస్తుపాదరికిని జరిగిన సంభాషణ నిచ్చట నుదహరించెదము.

పాదిరి:—“పూర్వీక హిందువులును ప్రకృతపు క్రీస్తువులును జన్మాంతరము లేదనుచున్నారు. కావున వారలు బుద్ధిశాలులు. ప్రకృతపు హిందువులును పూర్వీక క్రీస్తువులును జన్మాంతరముకలదని నమ్ముచున్నారు. కావున వారలు బుద్ధిహీనులు” అని చెప్పెను. అందులకు హిందూప్రసంగి:—“జన్మాంతరము లేదని చెప్పువారిని బుద్ధిశాలులని భావించెదము. మీరలు చెప్పినట్లుగానే ఒకనియొక్కతల్లి వ్యభిచారము చేసికొని, మఱియొకనిభాగ్యము వ్యభిచరించినది. వీరిఋపురిలో నెవఁడు సిగ్గుచెడి బయటికివచ్చును? వ్యభిచరించిన తల్లినిగలవాఁడూరికుండిన లోకములోనివారలు వానిని “వ్యభిచారిబిడ్డయ్యిసందుననే బయట తలపెట్టుటలేదు, ఇంటిలోపలనే పడియున్నాడు” అనుదురు. వాఁడు బయటవచ్చిన ‘ఓరీ, కొంచెమైనను మానములేక వ్యభిచారి కనిన బిడ్డ బయటవచ్చినాఁడు’ అని చెప్పుదురు. ఏవిధముననైనను వ్యభిచరించిన తల్లిని గలిగినవాని పని కష్టముగుచున్నది. భార్య వ్యభిచరించినట్లయిన వెంటనే దానిని వినర్జించి మఱియొకతెను పెండ్లి చేసికొనవచ్చును. అప్పుడు భార్య దుష్టురాలై నదిగనుక దానిని నిరాకరించి మఱియొక మంచిభార్యను వివాహముచేసికొనియెనని స్లాఘింతురు. అటులనే మాపూర్వీకులందఱును బుద్ధిశాలులని మీరే యొప్పుకొంటిరి. అందువలనఁ బుద్ధిశాలులైనవారికి పుత్రుండై జన్మించిన నేము బుద్ధిశాలులు కావచ్చును. మీపూర్వీకులను మూఢులని మీరేచెప్పితిరి. అందుచే మూఢులకు జన్మించిన మీరలు జ్ఞానులెట్లు గునురు? నీ జనకుఁడు తెలివితేనివాఁడు, నాతండ్రి బుద్ధిశాలియని యేర్పడుచున్నది. కావున నెట్లయినను నేను గౌరవముగలవాఁడననియు, మీరు బయటికివచ్చియు యోగ్యతలేని యగౌరవస్థులనియు స్పష్టమగుచున్నది” అనిరి. పాదిరి సిగ్గుపడి ప్రత్యుత్తరము చెప్పలేకపోయెను. కావున జన్మాంతరములేదని చెప్పట బుద్ధిహీనతచేతనేగాని వేఱుకాదు. జన్మాంతరము కలదని నమ్మినట్లయితేనే మనకు ముక్తికలుగును. జన్మాంతర విశ్వాసములేనివారులకు మోక్షమబ్బదు.

నీమనస్సునకును దేహమునకును చెడుగును గలుగఁజేయఁగూ

డిన కార్యములను నీవు నర్జింపవలసినది యావశ్యకము. “ఎవరితోడను విరోధించకుము. ఏమిహాని సంభవించిన నొప్పుతోనుండుము” అని బుద్ధిచెప్పు నందఱికిని సులభము. జనులయపవాదభీతిచే నొప్పుతోనుండఁ గూడునేగాని మనయంతరికరణమున మనము పడు నవస్థ మనకేకదా తెలియను. ద్రవ్యము విషమని లోకులు వినునట్లు చెప్పుచువు. అట్లు చెప్పనస్పృహంతయు ద్రవ్యమార్జింపవలయునని యెడియాశ నీకు మిగులఁగలిగియుండును. కావున మొదట నై హిక సుఖంబుల ననుభవించినట్టియిన పిదప వానియందనహ్యము దోచును (అందలి విరక్తిఁ జెందుచువు). అన్ని యనుభవముల ననుభవించి సంతట నవి తుచ్ఛభోగములని నీకు తెలివి గలుగును. ప్రపంచవృష్టి మొదలనేకడినములుగ ననేకులు “అశేలన్నింటినినర్జింపవలయును” అని వాడుకగాఁ బ్రసంగించుచుండును. అట్టియిన వాప్రకారమాశలను వదలినవారు కొందఱే.

ఒక్కొక్కఁడును వానివానికిఁదగినట్లు యేదని నొకకర్తను చేయవలయును. ఒకఁడు చేయునట్లు తానునుచేయఁ ద్యోగింతుట తస్య. వాఁడు వాఁడు ప్రత్యేకముగ నొక్కొకమార్గము ననుసరింపవలయును. రేగుచెట్టు స్వభావమును తాటిచెట్టు స్వభావమునకుఁ బోల్చి చెలియఁగూడనట్లొక జాతివారి యాచారములును మఱియొకజాతి యాచారములకుఁ బోల్చి పరిశీలనఁజేయఁ దగదు. హిందువులలో బ్రహ్మచర్య, గృహస్థ, వాసప్రస్థ, సన్న్యాసాశ్రమములని నాలుగాశ్రమములు గలవు. అందొక్కొక యాశ్రమముననుండువారికిని యాయా యాశ్రమమునకుందగిన ధర్మములు గలవు. ఈ యాశ్రమములయందొక్కొకటియు మఱియొకటికన్నను ఎక్కుడని తలవఁదగదు. ఒక్కొకటియు క్రమప్రకార మనుష్ఠింపఁబడినట్టియిన ఘనమైనదనియే చెప్పనగును.

గృహస్థుఁ డెప్పుడు నీశ్వరప్రీతిగానే సకలకార్యములను చేయవలయును. బ్రహ్మజ్ఞానముఁ బడయ వలయుననుటయే వానిముఖ్యోద్దేశముగ నుండవలయును. వాఁడెప్పుడును తనకు విధింపఁబడి

యుండు కర్మలనొసర్చి యన్నింటిని యీశ్వరాత్మణము చేయుట యావశ్యకము.

ఈ ప్రపంచమున నెకకార్యముచేసి దానిఫలమపేక్షింపకుండుట యసాధ్యము కదా? ఒకనికి సహాయముచేసి వానివద్దనుండి ప్రత్యుపకారమపేక్షింపకుండుట యాశ్చర్యము కదా? ఏచేని నెక సత్కార్యమునుచేసి యందువలనఁ బ్రతిఫలము నపేక్షింపకుండుట యసాధ్యము కదా?

గృహస్థుండు సదా ద్రవ్యము నార్జింపవలయును. అయితే యసత్యము, మోసము, చౌర్యము మొదలగునవిచేసి ద్రవ్యమార్జింపఁ దగదు. పనులద్రవ్యముం గొల్లఁగొనరాదు. తా సీశ్వరునికై యును బీదలకైయును సృజియింపఁబడినవాడను విషయమును వాఁడొకప్పుడును మఱువఁదగదు.

జననీజనకులు ప్రత్యక్షుడై నములని తెలిసి గృహస్థుండగువాఁడెప్పుడును వారలను సమ్రథతోడం దృష్టిపఱచవలయును. తలిదండ్రులు తృప్తి బొందినట్టియిన ఈశ్వరుండును తృప్తి బొందుచున్నాడు. ఎవఁడు తన జననీజనకులవిషయమై కఠినోక్తు లాడకుండునో వాఁడే గుణజ్ఞుండు.

జననీజనకు తెనుటఁ బరిహాసోక్తులు వచింపఁదగదు. వారల విషయమై కోపమును ఆతురతయుఁ జూపఁదగదు. తలిదండ్రుల యెదుట పుత్రులు తలవంచి నిలచియుండఁదగు. వారలుండునపుడు పుత్రులు వారియెదుట నిలచియుండవలయునే గాని కూర్చుండఁ దగదు.

ఏ గృహస్థుండు తనతల్లి, తండ్రి, భార్య, బిడ్డలు వీరలకు భోజనాదుల నొసంగక వారలకటఁగృశించుచుండ తానుమాత్రముదరమును పూరించుకొనుచున్నాఁడో వాఁడు పాపియగును. ఈ శరీరము కలుగుటకుఁ గారణము జననీజనకులే. కావున వారల రక్షింపఁ గావలయు నగుట బాధలంబొందవలయును.

ఏ గృహస్థుఁడును తనభార్యపయిం గినియఁదగదు. తల్లివలె భార్యను కాపాడుట ధర్మము. గృహస్థుఁడు తనకట్టి యూపద దట స్థించినను భార్యపయిం గినియఁ దగదు.

ఏ గృహస్థుఁడు తనభార్యను వదలి పరస్త్రీని మనసా చెడుల లంపుతోడఁ దలంచుచున్నాఁడో వాఁడు నరకమునకుఁ బోవును రహస్యముగఁ గూడ నొకఁడు పరస్త్రీని స్పృశింపఁ దగదు. పరస్త్రీ వస్త్రమును స్పృశింపఁ దగదు. ఆస్త్రీ లేనిసమయమునఁ గూడ ఆబిడ వస్త్రమును చేతనంటఁదగదు.

స్త్రీలయెడట సయోగ్యపుమాటలాడుటయు తన ఘనతను గుఱించి చెప్పుకొనుటయుందగదు. నేనీ ఘనకార్యముఁ జేసితిని ఆ గొప్ప పనిని చేసితిని యని ప్రగల్భము లాడఁదగదు.

గృహస్థుఁడు తన భార్యను ద్రవ్యసప్తాధిపతిగాదులచేతను, ప్రీతి విశ్వాసములచేతను తృప్తిబొందించనగును. ఆబిడను ఎవ్విధమున నైనఁ గష్టపటచదగదు. ఎవ్వఁడు పతివ్రతయగు తన భార్యయొక్క ప్రీతినిఁ బొందుచున్నాఁడో వాఁడు పుణ్యశాలియే యగుచున్నాఁడు.

బిడ్డలను నాలుగేండ్లవఱకును చక్కగాఁ బోషింపవలయును. ఐదవయేడు ప్రవేశింపగానే విద్యాభ్యాసము చేయవలయును. పుత్రు నకు ఇరువదియేండ్లు కాగానే వానిం దనమిత్రునిగ భావింపనగును. ఇవ్వీధముననే పుత్రికావిషయమై కూడ తండ్రి ప్రేమయుంచి వారలను ఇతరులకు వివాహముచేసి శత్రువునుసారము వస్త్రాధరణముల నరణముగ నెసంగవలయును.

అందుమీదట సోదరులను సోదరీలను వారి బిడ్డలను గృహస్థుఁడు కాపాడవలసినది ధర్మము. పిదప బీదలగు బంధులను, మిత్రులను, నేవకులను పోషింపవలయును. అందుమీదటఁ దనస్వగ్రామస్థులను బోషింపవలయును. విశేషద్రవ్యము కలిగి తన బంధువులకుఁ గొంచెమేని దాని సుపయోగపఱచనివాఁడు పాపియగును. అతిథుల నుపచారము చేయుట గృహస్థుని ధర్మము.

విశేషయాహారము ఉడుపు స్వకాయప్రీతి శరీరాలంకారము తలవెండ్రుకల దువ్వకొనుట అను నివ్వెషయములయందధికయాశఁ గొనుటఁదగదు. గృహస్థుఁడు పరిశుద్ధహృదయుఁడై శుభ్రబేహియై సదాజాగ్రూకుఁడై పట్టుదల గలవాఁడుగ నుండఁదగును.

శత్రులకు శత్రుఁడుగనుండవలయును. వారిని యవశ్యముగ నెదిర్చి తన ధర్మమును నెఱవేర్చవలయును. ఒకమూలఁ గూర్చుండి దుఃఖించుచు నొార్పుతోడం బ్రసంగింపఁదగదు. తన శత్రులకెదుటఁ దన శౌర్యముం జూపనివాఁడు కర్మభీష్టుఁడగును. స్నేహిత బంధులనెడ శాంతముం గలిగియుండవలయును.

దుష్టులకు లోఁబడక వారలకు మర్యాదఁ జూపకుండుట గృహస్థునకు ముఖ్యధర్మమైయున్నది. ఏలనన దుష్టులకు లోఁబడినట్టియిన వారి దౌష్ట్యమునకు సాహాయ్యమగునటుల నగుచున్నది. సజ్జనులను గౌరవింపకుండుట తప్పు. తనకెదురుపడినవారందఱితోడం జెలిమిఁ జేయఁదగదు. బహుదినములవఱకు నొకనిగుణముగని పిదప వానితోడం జెలిమిగావించుట యొప్పును.

ఈదిగున నుదహరింపఁబడు మూడు విషయములను గుఱించి గృహస్థుఁడు వచింపఁదగదు. అందఱియెదుటను తాను గడనఁజేసిన ప్రఖ్యాతినిగుఱించి చెప్పకొనుటయు తనపేరునుగుఱించిగాని తన సామర్థ్యమునుగుఱించిగాని పొగడుకొనరాదు. తనద్రవ్యమునుగుఱించియు తనతోడ నెవ్వరైనఁ జెప్పియుండిన రహస్యమునుగుఱించియైనను వెల్లడిచేయుట దోషము.

గృహస్థుఁ డేదేని తేప్పుకార్య మొనర్చియుండేనేని, లేక తాఁ జేసిన ప్రయత్నము విఫలమాయెనేని యావిషయములనుగుఱించి బయట నెవ్వరితోడను వెల్లడిపఱచఁదగదు. మనముచేసిన తప్పిదమాను లోకములోనివారలతోడం జెప్పటచే నేమిప్రయోజనము? ఆతప్పిన కార్యములను మరలఁ ద్రిపుసాధ్యపడదు. ఒక్కొక్కఁడును తాఁజేసిన తప్పుకార్యమునకుఁ దగుఫలమనుభవించియే తీరవలయును. గృహస్థుఁ డితరుల సహాయములేక తానే కార్యములఁ జక్కపఱచుటధర్మము.

ఒకమనుష్యుడు తాను బీదయనిగాని ధనికుడనిగాని చెప్పుకొనఁదగదు. తనవద్దనుండు ద్రవ్యమునుగుఱించి తానే గొప్పగాఁ జెప్పుకొనుట బుద్ధిహీనత. స్వబుద్ధిప్రకారము ప్రపంచ్చింపవలయును. అంతరంగవిషయముల సంతరంగముననే యుంచుకొనవలయునని శాస్త్రములు మొఱలిడుచున్నవి.

గృహస్థుఁడే యందఱికిని సహాయము చేయఁదగినవాఁడు. సంపాదించ సామర్థ్యముగలవాఁడు వాఁడే. బీదలు, బిడ్డలు, స్త్రీలు, మొదలగునందఱును గృహస్థునిచేతనే పోషింపబడుచున్నారు. కావున కుటుంబియగువాఁడు కొన్ని కార్యములను చేసియే తీరవలయును. నానింజేయుటకుఁ దగు ధైర్యము వానికి గలిగియుండవలసినది యావశ్యకము. కావున వాఁడేని యల్పకార్యములఁజేసినను, ఏకార్యము నఁదప్పిపోయినను, దానిని వెల్లడిచేయఁదగదు. ఏవ్యాపారమందైనను లాభస్వప్తములు కలుగునట్లుండిన నాసంగతి నితరులకుం జెప్పఁదగదు. చెలికానితోనైనను బీదఱికమును తెలియఁపఱచుకొనకుము. ప్రపంచమున సాధారణముగ దయాదాక్షిణ్యములు జయశీలురయందుఁగలవేగాని యసజయము పొందువారలవద్ద కించిత్తయిన నాగుణముండు వాడుకలేదు. (మనుజుఁడు మొదట జ్ఞానమును సిద్ధప ద్రవ్యమును నార్జింపవలయును. వాఁడివ్యధముగ చేయఁడని పాపియగును. ద్రవ్యమార్జింపని గృహస్థు తనపోష్యమునకుఁ గాచియుండువారలకు ద్రోహియగును.)

మన దేశమున ననేకులు ధనవంతులుండనియెడల నింతనాగరికతయు, ఇన్ని సత్రములు నెచ్చటనుండి కలుగును?

ధర్మముజేయు దలంపుతోడ ధనమార్జించుట దోషముకానేరదు. మంచిసాధనములచే ద్రవ్యమార్జించి దానిని సత్పాత్రమున నుపయోగించువారు సద్గతిని పొందుదురు. వారలకును గుహాంతరంబులనేకాంతముగఁ దపమున ర్చిచివారలకును భేదమించుకయేనిలేదు. ఎవ్విధంబుననైనను మంచిపేరును గడనఁజేయుట గృహస్థునకు ముఖ్యము.

అట్లుగాఁ జూడఁగలము.

గృహస్థు జూదమాడుటను, కుష్టసహవాసముచేయుటను వదలి
అసత్యమాడకయు నితరుల హింసింపకయు నుండవలయును.

తనచేగాని కార్యమునుచేయునట్లు ఉత్తరకుమారప్రజ్ఞలు
పేరికి జనులనేమరిందు వాడుకను విడనాడవలయును. ఒకసమయ
మున నెఱవేలుకార్యము మఱియొకసమయమున నెఱవేలునేరదు.

మనుష్యుడెప్పుడును నిజమునే మాటలాడవలయును. జను
లను ప్రీతికరములగు మృదుభాషలాడి వారలకు మంచిచేయవల
యును. తనయపారద్రవ్యమునకుప్పొంగి మదించగూడదు. ఇతరుల
కార్యములయందును బ్రవేశింపడగదు.

గుంటలం ద్రవ్యుటచేతను, బాటలచాలున వృక్షములనాటిం
చుటచేతను, మనుష్యులకు నితరప్రాణులకును, ధర్మవైతములం
గట్టుటచేతను, వారిధులు, శాలలు లోనగు నుపయోగకరములగు
స్థలముల నేర్పటచుటచేతను, మహాయోగులు పొందగూడిన యు
త్తమపదవిని గృహస్థుడు పొందును.

పైనఁజెప్పఁబడిన గృహస్థధర్మములు కర్మయోగమున నొక
భాగము. గృహస్థ యుద్ధభూమియందు గఠించిన వీరస్వర్గమునకుఁ
బోవును. తననేతమునకై యును, మతమునకై యును శ్రమపడి ప్రాణ
ముం గోలుపోవువాడు తపస్విధిగల యోగులుపొందు లోకమును
బొందును. ఒకఁడు చేయవలసిన కార్యము మఱియొకఁడుచేయఁద
గని కార్యముగానుండినను రెండుకార్యములఫలిత మొకటియేయని
పైనఁజెప్పఁబడిన న్యాయములచేత విష్ణుబ్రహ్మగుచున్నది. కావున గార్హ
స్థ్యము, సన్న్యాసము అనునవి రెండును గొప్పవియే. ఆగట్టుకన్నను
ఈగట్టు పచ్చగానున్నదియని మేకలు తలంచుటకలదు. రెండుగట్టుల
యందును పచ్చిక విశేషముగనుండియు ఆరెంటిలో నేదేని యొక
గట్టున పచ్చికమేసి కడుపునింపుకొనక నవి పలుమఱు ఆగట్టున కీగట్టు
నకుం దిరుగువాడుక గలదు. అటులనే మనుష్యులు గార్హస్థ్యము

తుదకు దేనినైన ననుసరించి ముఖమునుండక యునికిచేసి యల్లాదుదును.

పూర్వకాలమున నొకరాజు గార్హస్థ్యము గొప్పదియూ సన్న్యాసము గొప్పదియూ యని ప్రశ్నయిచి నందేహములీరక చింతనుండుచుండెను. తుదకు నొకసన్న్యాసి వానివద్దకురాగా ఆయనంజూచి, స్వామీ గార్హస్థ్యము గొప్పదియూ సన్న్యాసము గొప్పదియూ యని యడుగ నాయన క్రమముగ ననుష్ఠించిన కేండును గొప్పవియ్యే. ఒకటిగొప్పను మఱియొకటి తక్కువయైనదికాదని బదులుచెప్పెను. దీనిని నిరూపింపవలయుననిన సన్న్యాసియు నట్లే కానివ్వుని చెప్పెను. మఱుదినమున సన్న్యాసియూ రాజును తనవెంటఁబెట్టుకొని దేశాటనము చేసి తుదకు నొకనగరమునకు వచ్చిచేరెను. ఆనగరమున నొకటిదినమున విశేషప్రయోజనము జరుగుచుండెను. భేరులు, మేళతాళములు మొదలగువానిచే నింకియుండెను. వీధులయందనేకులు దివ్యాలంకృతులై నిలచియుండిరి. సన్న్యాసియు రాజును నొకతట్టునిలచి వేడుకఁజూచుచుండిరి. ఇటులనుండ నాయూరి రాచకుమరితె యెల్లఱును నాచుచునేవచ్చి తుదకు నొకబాలసన్న్యాసి కంఠమునఁ బుష్పమాల నైచెను.

తన్నాశ్రయింప నెదురుగవచ్చు లక్ష్మిని కాలందన్ని తఱుము నటుల నాబాలసన్న్యాసి తనమెడనవై చిన పుష్పమాలను క్రింద బాట నైచెను. అందఱు నాశ్చర్యపడిరి. రాచపుత్రిక యాయనపాదముల పయింబడి మ్రొక్కి తనను వివాహమాడి తనతండ్రిరాజ్యమును కైగొనునట్లు ప్రార్థించెను. సర్వంగసుందరియై వెలుగు నాచిన్నదానిని సన్న్యాసి చూడనెల్లక ముఖముం ద్రిప్పుకొనెను. ఇదియేమియ న్యాయము! చూపవలయును చిన్నదానిని, రాజ్యమును మెల్లని దురదృష్టమును కలదాయని యచ్చటనుండుజనులందఱు నొకరితో నొకరు చెప్పుకొనుచుండిరి. ఈ సంగతినె వినిన యాచిన్నదానితండ్రియగు యాయూరిరాజు పఱుగిడివచ్చి యాయనపాదముల కెఱిగి స్వామీమీదాసుండగు నాచు కుమరితెను, రాజ్యము సంగీకరింపవలయు

నని మిగులం బ్రాధించెను. సన్న్యాసియు మిగుల వగనుంది పాటి పోవుచుండెను. రాచకుమార్తెయు నా సన్న్యాసిని వెంబడించెను. తామే నాకు నాథులు. నేను తమరిని భర్తగా వరించితిని. తమరిని వదిలి యొక యోగమున నుండి బాలనని రోదనము చేయుచు రాచకుమార్తె పరువులిడిన చచ్చుటంగని సన్న్యాసి బాత్తుగ నిర్ణయించి యంధ కారబంధురంబగు నరణ్యములలో దూరి యెచ్చటనో యదృశ్యంబాయెను. ఆ సన్న్యాసిని పట్టణలతో పశుపటచుకొనవలయునని వెంబడించి రాచపుత్రయు నాయన పోయిన మార్గముం బెలియనేరక యేమియుం దోచక నిలచెను. ఆ యరణ్యమునుండి వెలువడిన చచ్చుటకుం ద్రోవదెలియక యొక చెట్టుక్రిందఁ గూర్చుండి యేడ్చుచుండ గాక్షాఢ్య సన్న్యాసి సాశ్రమములలో నేది శ్రేష్ఠమైనదని తెలియంగోరిన రాజును, దానిని నిరూపింప రాజనర్హకు వచ్చిన సన్న్యాసియు నచ్చటికి వచ్చిరి. ఆ యిరువురు నా కన్ని కాకిరోమాణింజూచి నీవు వెటవకుము మాకుం ద్రోవ తెలియును. అంధకారబంధురముగ నున్నది. నేటి రాత్రి యీ చెట్టుక్రిందంబగుండి యురుగోదయంబున బయలుదేరవచ్చునిని చెప్పిరి. వారు పస్తుండినదానింజూచి చెట్టుపయిం గూర్చుండియుందు మొక మగపక్షియు నాడుపక్షియు తమ మాడుపిల్లలతోడ నిట్లని యోచించినవి. మగపక్షి నామనానాయకీ యేమి చేయనగును? మనగృహంబునకు ముగ్గులు విందారగింప నచ్చియున్నవారు. వనాకాలముగ నున్నయది. అగ్నియు దొరకదాయెనని చెప్పుచు చెట్టువదిలి యెచ్చటికో యెగిరిపోయి తనసోటి నొక కొఱవికట్టె నిటికించుకొని తెచ్చి యామువ్వురండు స్థలమున వైచెను. వారలు దానిం జిమగులతో మంటఁ జేసిరి. అందుతోడం దృక్తి నొందక మగపక్షి తనభార్యనుజూచి యేమి చేయుదము. ఈ యతిథులకు నియ్యదగిన యాహారవస్తువులు మనవద్దలేవు. మనము వారలకు విదొనర్చవలసినది యావశ్యకము. ఇదిగో నా శరీరము నిచ్చెదనని గిఱిగిఱిందిటిగి యా యగ్నియందుఁబడెను. అతిథులు మువ్వురును

గాని కొనసాగకపోయెను. అడుపడి చానింజూచి యిదిగో యీ ము
వ్వుటికిని నా నాథుని శరీరము చాలదు. నేనును వారల కాహారమై
నా నాథుని మనోరథమును నెఱవేర్చెదనని తాను నన్నియందుం
బడి ప్రాణమువదలెను. తలిదండ్రులు చేసిన కృత్యముం జూచుచు
డిన యీ పక్షివిల్లులు మూడును తమతలిదండ్రుల యభిప్రాయము
నెఱవేర్చవలసినది యానత్యక్తమని యన్నియందుం బడినవి. అతిథు
లు మువ్వుగు నీ పక్షులం భక్షింపక వాని ధర్మచింతంజూచి యాశ్చ
ర్యము నొంది నాటిరాత్రియంతయు వస్తుతోనుండి కాలముగడిపిరి.
అప్పుడా సన్న్యాసి రాజుంజూచి, రాజా! నీవు గార్హస్థ్యధర్మము
ననుసరింపఁ దలంచితివేని యీ పక్షులవలె నీ శరీరమును వదలనిధ
పడుము. సన్న్యాసి యాశ్రమము ననుసరింపఁ దలంచితివేని రాచ
కుమరతను రాజ్యమునుపేక్షించిన బాలసన్న్యాసివలె నుండుము.
ఇప్పుడు గార్హస్థ్యము, సన్న్యాసము అను నీరెండును గొప్పవియే
యని తెలిసికొంటివా యనెను. రాజును సంతోషించి జ్ఞానియౌ
యెను.

వసేపివోహః ప్రభవంతి రాగిణాం
గృహేపి పంచేంద్రియ నిగ్రహస్తపః ।
నకున్నితే కర్మణి యః ప్రవర్తతే
నివృత్తరాగస్య గృహం తపోవసం ॥

తాత్పర్యము ॥ కాముకులకు అడవియందును చెరువులు పుట్టినను ;
ఇంటియందును ఇంద్రియములనై దింటినిలోబటచుటయే తపస్సుగా
నున్నది ; ఎవఁడు ఇంద్రియములను జయించి చెళ్లకార్యములయందుం
బ్రవేశింపకయుండునో, అట్టివానికి ఇట్లే యాశ్రమముగానున్నది.

వి గ్ర హా రా ధ న.

హిందువులగు మనము విగ్రహారాధనఁ జేయుచున్నామని యితరమతస్థులు హేళనము చేయుచున్నారు. మన హిందువులలో నే కొందఱి కిట్టితెగులు గలిగియుండ నితరమతస్థులనన నేల? వార లు విగ్రహారాధన యిట్టిదియని దాని తాత్పర్యము నెఱిగియుండిన నవిధమునఁ జెప్పురు. వారుచెప్పెడి విగ్రహారాధన ప్రతిమారాధ నయే కాని వేఱుకాదు. ప్రతిమారాధనయన నేమి? ఒకనిరూప మునుంబోలె నొక ప్రతిమ నేర్పఱచికొని దాని నారాధించుట ప్రతి మారాధన. విగ్రహారాధన మనునది యొకస్థలముననొక లేక వస్తువు నందో విశేషశక్తియగు నీశ్వరస్వరూపము నారాధించుట యని యర్థ ము. మనలను సృష్టించి కాపాడి తన పాదారవిందములఁ జేర్చుకొ నెడి పరమేశ్వరునికి మనము నెనరుఁజూపవలసినది యావశ్యకము. అట్టిగుణమునకే కృతజ్ఞతయనిపేరు. ఒక్కొకమనుజునకే గుణముండ వలసినది యావశ్యకము. అట్టియిన స్వరూపముగల మనము అరూ పియగు భగవంతునివిషయమై యెవిధమున మన కృతజ్ఞతఁ జూప వగును? అందులకై యొకశిలనుచేసి దానిని పరిశుద్ధమగు గుడియం చు స్థాపించి కుంభాభిషేకము మొదలగువానిచే నా శిలయందు భగవంతునిశక్తి నానహింపఁజేసి ఈశ్వరుఁడు సర్వవ్యాపియనుట నిజ మైనను ఆయన పూర్ణశక్తిని మహామంత్రములచేతను యంత్రస్థాపనల చేతను అందు దీపింపఁజేసి యటుల బరిశుద్ధవిగ్రహమున దీప్తిజెందిన నీశ్వరునకు మన దేహమునర్పించుచున్నారము. కరద్యయమును ఆయన కభిషేకాదులు చేయుట కుపయోగించుచున్నారము. ఆయనకుఁబూ జఁజేయుఁ బూజ్యముఁ దీసికొనిరాను బయటికిఁ బోవుచున్నారము. ఆ భగవంతుని పాదారవిందముల సొగసునుంగని మననేత్రములా నందించుచున్నది. మనమనస్సు ఆయనయందుఁ బ్రవేశించుచున్నది. ఆయన దివ్యకథలను గుణములను వినుటయందే మన వీనులనుపయో

గడియలవన్యంత మైనను ఈశ్వరునియందుంచి సదా అటులనే ధ్యానించు వాడుకను కలుగఁజేసికొనుచున్నారము. మన పూర్వీకులగు మహర్షులు మిగుల బుద్ధితాలులగునకనే వారలు మనమందఱము కడ తేలుటకై విగ్రహారాధనము నేర్పఱచిరి. విగ్రహారాధనయనునది గుడియందు తాతచేతను లోహముచేతను చేయఁబడు విగ్రహములను మాత్రము నిర్దేశించుచున్నదనుట బుద్ధిహీనత. బంకమట్టి పెల్లను తీసికొని స్వామియని పూజచేయుటయు విగ్రహారాధనయే. శివాలయముననుండు శివలింగమునకు ముక్కుకన్నులు కలవా? లేవు. అదియు విగ్రహారాధనయే. సాలగ్రామములకు కన్నులును ముక్కును కలవా? లేవు. అదియు విగ్రహారాధనయే. గురువును పూజించుచున్నాము. అదియును విగ్రహారాధనయే. పరమశివుఁడు, గుడియందుండు లింగమునందును, బిల్వదళమునందును, గుద్రాక్షయందును గురువునందును వెలయుచున్నాఁడు. శివపూజా ధురంధరుఁడగు అర్జునుఁడు తనకు గీతోపదేశముచేసిన కృష్ణుని పూజించి సంకేహము కలిగి కైలాసమునకుఁబోగా తానర్చనఁ జేసిన పుష్పములన్నియు పరమశివుని పయింబడియుండఁటను చూచి యాశ్చర్యపడెను. సర్వేశ్వరుఁడు సర్వవ్యాపకుఁడను యభిప్రాయమునందఱికిని నిశ్చయముగఁ దెలియపఱచుటకైయే మనపూర్వీకులు లింగము, సాలగ్రామము, బిల్వదళము, తులసిమాల, గురువు మొదలగునన్నింటినిఁ బూజించు నట్లు చెప్పుచున్నారు. అన్యమతస్థులు "మీరేవుఁడు తాత్రమునునందును తాతయందునుంటున్నాఁడు" అని తెలివిలేక వదరుచున్నారు. మనమొకతాతని రెండుగా పగులఁగొట్టి యొకటిని విగ్రహముగాఁ జేసి మిగులధక్తితోడంబూజించెదము. మఱియొకటిని వాకిటిగడపకు రోయిగా నుపయోగించి యనుదినమును కాలంద్రొక్కుదుము. యంత్రస్థాపనము, మహామంత్రము, కుంభాభిషేకము మొదలగువానిచే విగ్రహమునకు ప్రాణప్రతిష్ఠనుజేసి దేవునియొక్క పరిపూర్ణశక్తిని యందావహింపఁ జేయుచున్నారమనునది యితరులకు తెలియుట లేదు.

ఇది యిట్లుండ మనుష్యుడనవతమును కర్తలం తేయుచుండవలయుననియు, ఒక్కొక్క కర్తయు స్వభావమున మంచిసెబ్బరలనడిరెంటికి సంబంధించియున్నదనియు పలుమలు మనము భగవద్గీతయందుఁబఠించుచున్నారము. మనము చేసెడి యేపనియందును మంచిసెబ్బరలు కలిసియేయుంటున్నవి. ఏదియైన నొక్కమంచినిఁ జేసినయందుచే నెవనికైన నొక్కనికి చెడుగుకలుగుననునది నిశ్చయము. ఒక్కొక్కపనియందు నిటుల మంచిసెబ్బరలు కలిసియుండియు మనమెప్పుడును కర్తమును చేయుచుండవలసినదియను విధి యేర్పడియున్నది. ఇందుల కేమిచేయనగును? ఈ కర్తను చేసిన నందుచేఁ బుణ్యపాపముల రెంటినిం జేసినవారలమగుచున్నారము. ఇందులకై భగవద్గీతయందుఁ జెప్పఁబడిన యుపాయమేదియన ఒక కర్తను చేయునపుడు మనము దానిఫలమునుం గోరక భగవత్ప్రీతిగఁజేసినట్లయిన మనకందుచే నేకోటతయును కలుగనేరదు.

కర్త నెప్పుడును చేయవలసినదెను. దానిఫలమును గోరను గూడదు. ఇదియే భగవద్గీతయందుఁ జెప్పఁబడిన విశేషము. మనమనస్సు నొకసరస్సువలె నుంటున్నది. అందు మనకుఁ గలుగు పుణ్యపాపచింతలా సరస్సునఁ గొట్టి యణిగెడియలలవలె నుంటున్నవి. ఆయలలు చూపునకు నణిగిపోయినట్లు తోచునవేగాని నిశ్చయమున నట్లుకాదు. ఆయలలు మరల కలుగనగును. అటులనే మనస్సనెడి సరస్సునఁగలిగెడి యలలనెడి బహిర్వస్తుజ్ఞానమను తలంపులును మఱిగిపోయినట్లు తోచినను వాస్తవముగ నవి మఱిగిపోయినవికావు. వానిగుఱుతులు మనస్సున నాటియున్నవి. ఇట్టి గుఱుతులనే సంసారములని చెప్పుచున్నాము. మనముచేసెడి యొక్కొక్క కార్యమును మనదేహమున నొక్కొక్కదలికయు, మనము దలంచెడి తలంపును, మనస్సునఁ జేసియుండిన గుఱుతులు దానివయిం దెలియకపోయినను లోననేయుండి నకలకార్యములను చేయఁగూడిన స్థితిలోనుంటున్నవి. మనమిప్పుడుండు నొక్కొక్కస్థితియు ముందెప్పడిన పైనఁజెప్పఁబడిన

యిదివఱకును నేనుచేసిన కర్మలచే నామనస్సునఁగలిగిన గుణతులచే
సందర్శించినవేగాని నేఱుకాదు. ఇదియే గుణముయొక్క తాత్ప
ర్యము. మంచిలేలంపులగుణులు లభికముగనుండిన సద్గుణములనఁ
బడుచున్నవి. చెడుగుణులుగనుండనేని గుణమును చేడ్చెడియగు
చున్నది. ఒకమనుష్యుఁడప్పుడును దుర్భావలాడుట, చెడులేలంపులం
దలచుట, చెడుకార్యములం జేయుచుండినట్లయిన నాసమనస్సు చెడు
గుణులుచేతనే నిండుచున్నది. ఆగుణులు మనకుఁ దెలియకనే
మనలేలంపును కార్యమును దుర్బాధముననే ప్రవర్తించునట్లు చేయు
చున్నది. యథార్థముగనే యీ చెడుగుణులు సదా వినియేయు
చుండును. ఆకార్యముల ఫలము చెడువేగాని నేఱుకాదు. కార్యము
అట్టిమనుష్యుఁడు దుష్టుఁడే. వాఁడు సజ్జనుఁడుకానేరదు. మనచేతం
కక్కిన యంత్రము మనయిష్టానుసారము పనిగను. యంత్రమునకు
స్వాధీనములేదు. అటులే మనలను సజ్జనులగాను దుష్టనులగాను
చేయునది మనము పూర్వమునఁజేసిన కర్మలేగనుక మనము వానికే
లోబడిన యంత్రమునలే నుంటున్నాము. అటులే సత్కర్మము
లును మంచియెన్నికలును పలుమలు కలిగినట్లయిన మనమును మఱి
చివారలనుగొనుచున్నాము. పైమఁడప్పుఁడను సత్కర్మలు మిలిమిఁగి
నట్లయిన మనమంత్రప్రయత్నించినను చెడుగు చేయనేరవు. అట్టి
వాఁడు ఇంద్రియములను జయించినవాఁడే నిజమనవస్తువును కని
పెట్టి నర్పఁడగుచున్నాఁడు. దీనికన్నను మిత్ర స్థితి కనుకటికలదు.
అదియే ముక్తిని బొందవలయుననియెడియాశ. బొందూయోగులకం
దఱికిని ముక్తిని బొందవలయుననుటయే ముఖ్యోద్దేశ్యము. కర్మచేతను
ముక్తిబొందనగును. యోగముచేతను జ్ఞానముంబడిసి ముక్తిబొందన
గును. బౌద్ధుడు జ్ఞానముచే నేముక్తిని బొందెనో యెనుక్రీస్తు యోధ్యా
నముచే నేరదవిని బడసెనో అట్టిముక్తిపదవు లొక్కొకమనుష్యుఁ
డును కర్మచేఁ బడయనగును. ముక్తియగునది పుణ్యపాపములు లేక
యుండునది. బంగారుగొలును ఇనుంగొలునువలెనే యెకగొలునే
కదా? నా వ్రేలియందు ముల్లు గ్రుచ్చుకొనియున్నది. దానిం దీని

నేను మఱియొకముంటి నుపయోగపఱచుచున్నాడను. ఆముంటినిం దీసివలెదువార రెండుమండలము పాటవేయుచున్నాడను. రెండవ ముట్లు యావశ్యకములేదు. ఏలనన రెండుమండలము ముండలే. అటువలెనే పాపకార్యములం బుణ్యకార్యములచేఁబోఁగొట్టవలయును. వెంటనే మనస్సుననుండు జెడుతలంపులను మంచితలంపులచేఁ బోఁగొట్టవలయును. చెడుతలంపులన్నియు సమూలముగ నశించునందనుక మంచితలంపులను మనస్సుననుంచవలయును. అందుమీదట సత్కర్మలను వడలిపోవలసినదేను. ఎట్టులనగా పూర్వము మనకు సంబంధపఱచిన సత్కర్మలను పిదప మనకు సంబంధమును విడిపింపవలసిన కర్మను చేయుము. అయితే దానిగుఱుతు నీమనస్సున పడకుండునట్లు చేయుము. అలలను రానిమ్ము పోనిమ్ము. నీశరీరముచేత సకలకార్యములు చేయబడనిమ్ము. అయితే అవి నీమనస్సున నెట్టిబలీయమైన గుఱుతులు కలుగునట్లును చేయకుము. ఈస్థితి నెవ్విధమునఁబడయ నగును? మనలను సంబంధపఱచుకొనెడి కార్యముల గుఱుతులు మనమనస్సునువదిలి చలింపక నెలకొనియున్నవి.

నేటిదినము నేను నూఱుమందిని త్రోవలో సంధించితిని. వారలలో నాకు మిగులఁ బ్రിയముగలవాని నొక్కనిఁజూచితిని. నేను యింటికిరాగానే యందఱిముఖములను జ్ఞాపకమునకుఁ దెచ్చుకొనుటకుఁ బ్రయత్నింప నాస్పేహితుని ముఖమే నాకెదుట నిలచినది. లెక్కినముఖములు మఱిగిపోయినవి. శరీరతత్త్వశాస్త్రగీత్యా నేనుచూచిన యన్నిముఖములును నాకన్నులంబడి యాజ్ఞానము మెదడునకుం దీసికొనిపోఁబడెను. అయినను లెక్కినముఖములకన్నను నాచెలికాని ముఖమే నామనస్సున దట్టముగ గుఱుతు కలుగఁజేసినది. కావున కర్మను చేయునపుడు దానిఫలముననుభవింప నిచ్చుగింపకుము. ఏ కర్మనుగాని యీశ్వరప్రీతిగా నునర్పము. ఏవిషయమునుగాని నీమనస్సునఁ జొరవీయకుము. చేతులు పనిచేయనిమ్ము. నీమనస్సు మారకుండనిమ్ము. ఈ భూమియందు నీవన్యుడవు. పరదేశివలెనుండి కర్మనుచేయుము. సదా కర్మానుష్ఠానపరుడవుగ నుండుము. అయితే

ఈ భూమియందుండు వస్తువులవయిం బ్రీతీనుంచకుము. బంధము చెడుది. భయంకరమైనది. ఈప్రపంచము మనము వసించవలసిన తావుకాదు. మనము పోవుమార్గములయందెన్నియో నిలుచుతావులున్నవి. అట్టితావులలో నీభూమి యొకటి. సాంఖ్యియ చెప్పుచున్నాడు:—ప్రపంచమాత్మ కేగాని యాత్మ ప్రపంచమునకుగాదు' అను నట్లు ప్రపంచముండునలె యాత్మ విచారమునకుగాను. అందులకై యే సృష్టింపఁబడియున్నది. ఇదితప్ప ప్రపంచముండుటకు వేరుకారణములేదు. దీనినే మనము జ్ఞాపకముననుంచుకొనిన ఈ ప్రపంచము పయిని యాననుంచము. నీవు యజమానునివలె పనిచేయవలసినదే గాని సేవకునివలె పనిచేయఁదగదు. నూటిలో దొంబదితోద్బిడిమంది బానిసలవలె పనిచేసి బాధపడుచున్నాడు. వారిపనులన్నియు స్వప్రయోజనమునకై న పనులు. ముక్తినిఁ బొందవలయుననెడి తలంపుతోడం బనిచేయుము. విశ్వాసముతోఁ గర్మజేయుము. ప్రియమనునది కష్టమైనది. బంధముండునందనుక ప్రియముకలుగదు. ఒక బానిసను వెలకుఁగొని వానిం బనిచేయ నియమించిన వానికింగల బ్రియము నిజమైన ప్రియమేనా? అటులనే ప్రపంచముననుండు సుఖములను బొందుటకై మనము చేసెడి కర్మలు ప్రియముతోడం జేయఁబడుకార్యములు కానేరవు. లోకమునకు మనలను బానిసలుగఁజేసికొనినట్టియిన మన కర్మము ప్రీతితోడం బ్రకాశించుచున్నదని చెప్పునగునా? అట్లు మనముచేయు కర్మము నిజమైన కర్మము కానేరదు. మనకుగాను చేయు కార్యములకును మనబంధువులకై చేయు కార్యములకు వెంత వ్యత్యాసముకలదో అటువలెనే ప్రపంచముపయి యాశ నెదురుచూచుచు జేసెడి కార్యమునకును ఈశ్వరప్రీతిగాఁ జేయుకార్యమునకును వ్యత్యాసముకలదు. స్వప్రయోజనము నుద్దేశించిచేసెడి కర్మ బానిసలు చేసెడి పనికి సమమగుచున్నది. ఎంత పనిచేసినను నిజమైన యానందము కలుగునో అదియే మంచిపని. మనము స్వప్రయోజనము నుద్దేశించి చేసెడి కర్మలన్నియు పాపమును ప్రకాశింపఁజేయుచున్నవి. కావున నవి సత్కర్మలు కానేరవు. ఒక

మనుష్యుడు తనభార్యవిషయమై ప్రియముగ నుండునట్లు తలంచుకొనుము. వాడు దాని తనవిద్యనే నుండుమని చెప్పుచున్నాడు. అది యెచ్చటనైనను బయటికి వెళ్లి నట్టియిన సంఘటించుచున్నాడు. తనసమీపమున నది కూర్చుండవలయుననునది వానియిష్టము. తా నుండుచోట దనభార్యయు నుండవలయును. వాడు దీనిని భుజింపునుచున్నాడో దానినే భుజింపవలయును. ఇటులనుండుటంతేసి వాడు దానికి బానిసయగును. అదియు వానికి బానిసయగును ఇట్లుండుట ప్రియమగునా? ఇది బానిసత్వమేగాని నిజమైన విశ్వాసము కానేరదు. ఇది కష్టమును గలుగఁజేయుటచే నిజమగు ప్రీతి కానేరదు. భర్త చెప్పునటుల తనభార్య చేయనియెడల వానికి మనఃభేదము కలుగదో? ఈశ్వరభక్తియం దిట్టికష్టముండదు. ఈశ్వరునియందు మనముంచెడి విశ్వాసముచేత మనకు ఆనందమే కలుగుచున్నది. ప్రపంచముపై నుంచెడి ప్రీతిచే దుఃఖముకలుగుచున్నది. కావున నది నిజమైనప్రీతి కానేరదు. నీ భార్యాపుత్రబంధుస్నేహితులు మొదలగువారిపై నీకుగల ప్రీతి నీకు దుఃఖమును కలుగఁజేయనంత స్థితియందుండినట్టియిన అప్పుడే యేకర్తనుగాని నీవు ఈశ్వరాభ్యుదయము చేసినట్లెన్నఁబడుదువు. అప్పుడే నీకుగల ప్రపంచముపైయాస నిన్ను నదలినదనవచ్చును. గృహస్థుఁడుగనుండియు సర్వసంగ పరిత్యాగియని నిన్ను జ్ఞానులు దలంతురు.

కృష్ణభగవానులు చెప్పుచున్నారు:—“అర్జునా ననుంజూడుము. నేనుకనిమిషమైనం బనిచేయకుండినట్టియిన నీ ప్రపంచమంతయు నశించును. అయినను ఈ ప్రపంచముచే నేను పొందవలసిన మేలేమియులేదు. నేను ఏకమగు పరబ్రహ్మము. నాకు కర్తృయనావశ్యము అయినను ఖేనేల పనిచేయుచున్నాను? ప్రపంచమున సౌకుంఠల విశ్వాసమే కారణము.” దైవము ప్రపంచమున సంబంధింపకుండుటకుఁ గారణము ఆయన దానిపై నిజమైన ప్రియము కలిగియుండుటయే. కపట విశ్వాసమనునది ప్రపంచముననుండువారలొకరినుకరు స్నేహించుట. ఇరువురు నుకరినొకరు స్నేహించియు

నొకటిగఁజేరకుండినట్లయిన దుఃఖము కలుగుచున్నది. ఇదియే కపట విశ్వాసముయొక్క ధర్మము. నిజమైన స్నేహితులు వేయిమైళ్లదూరముననుండినప్పటికిని వారలవిశ్వాస మెప్పటికిని నెడదు. అట్టివిశ్వాసముచేత దుఃఖమునున దెంతమాత్రమును కలుగనేరదు.

ఈ ప్రకారము బంధములేక కర్తృలంజేయునదియే బుద్ధిశాలి లక్షణము. ఇట్టిస్థితినిఁ బడసినవెంటనే మనకు ముక్తి యతివేగమునఁ గలుగును. నీవు నీవిష్టలకుంజేయు సహాయమునకై కూలియడిగడవా? లేదు. వారలకు మేలు సకలవిధములచేతం జేయ నీవు ఋణుఁడవడియున్నావు. నీవు వారలకై పనిచేయవలసినది నీ పనియని యెంచెదవు. ఇతరులకై నీవుచేసెడి కార్యమును అటులనేయని భావింపుము. వారివద్దనుండి యెట్టి ప్రత్యుపకారమునైనను బడయఁగోరకుము. నీ సొత్తులను స్వర్గఫలమునుద్దేశించి నీవు దానముచేయునటుల నీ కర్తృలను లోకోపకారార్థముగఁ జేసినట్లయిన బంధమునుండి విడుదలయగుదువు. మనముచేయు నుపకారమునకు ప్రతిఫలమును గోరుట చేత ప్రపంచబంధము కలుగుచున్నది. ఎవడు సకలజనక్షేమమునుద్దేశించి కర్తృలంజేయునో వాడు తామరాకునకు సమానుఁడు. తామరాకు నీటియందుండియు దానిచేదడియకుండునట్లు ఈశ్వరార్పణముగఁ గర్తృలనుఁజేయు కర్తృయోగి లోకమున వసించియు సందుఁదగుల్పడకనుండును. వానికి బంధములేదు. కావున పై సఁజెప్పఁబడిన కారణములచేత గృహస్థునిస్థితి సన్న్యాసిస్థితికన్నను సులభమని తెలిసికొనుచున్నారము.

ధర్మము.

కర్తృయోగమున కర్తృమనునది యేమియని తెలిసికొనుటయే గాక మన ధర్మమిట్టిదియనియు తెలిసికొనవలయును. నే నేకార్యమునైనను చేసి ముగింపఁగోరిన దానినిగుఱించి నేను చేయవలసిన ధర్మమిట్టిదియని తెలిసికొనవలయును. అటుమీదనే యాకార్యమును నేను చక్కఁగాఁ జేయనగును. ఒక్కొక్క భేదమందు నొక్కొక్క

టిని తన ధర్మముగా భావించుచున్నాఁడు. మహావృద్ధియుఁడు తన వేదముగు ఖరానుననుండునట్లుచేయుటయే తన ధర్మమనుచున్నాఁడు. హిందువు తన వేదముననుండునట్లునుసరించుటయే తనధర్మమనుచున్నాఁడు. క్రీస్తువులు తమ వేదపు స్తకమునఁ జెప్పఁబడియుండునట్లు చేయుటయే తమ ధర్మమనుచున్నారు. మహావృద్ధియుఁడు పంది యనుమాటనే తనచెవుల వినుటలేదు. క్రీస్తువులు (స్వేతముఖులగు క్రీస్తువులు) పందిహంసమును బహిరంగముగా ఖజించుచున్నారు. హిందువు లేమాంసమును తినఁగూడదనుదురు. ఈప్రకారము ధర్మ మిట్టిదియని తెలియనందున కొందఱు మన మనస్సాక్షికి విరోధమగు కార్యములం జేయకుండుటయు దానికనుగుణముగు కార్యములం దప్పక చేయుటయు ధర్మమనుచున్నారు. శత్రువునకుపకారముచేయు నంతటిపుణ్యమును చెలువుచేయునంతటి పాపమునులేదను న్యాయము మిగుల శ్రేష్ఠమైనది. ధర్మమిట్టిదియని నిర్దేశించుటకు దీనికన్న ను మేలైనన్యాయము వేతేదియలేదు.

భగవద్గీతయందు జన్మస్థితులకుఁదగినట్లు ధర్మముండవలయు నని చెప్పఁబడియున్నది. కావున మనము జన్మించినదేశమునకును, కులమునకును, మనమనుసరించు మతమునకును దగిన క్షేమరికిని బాధలేక కర్మలం జేయుటయే మన ధర్మమగును. ఒకేపిధమైన యాచార మెచ్చటను లేదనువిషయమును మనము మఱవఁదగదు. దీనిని మఱచుటచేతనే మన మొకరిలోఁదనెకరు కలహించుచున్నారము. కావున ధర్మమనుదాని నీ దిగువఁజెప్పఁబడినట్లు గ్రహింపవగును. దేనింజేసినట్లయిన యాత్మజ్ఞానము కలుగునొ అదియే మనధర్మము. దేనింజేసిన నరకప్రాప్తియగునొ యది మనధర్మము కానేరదు. ఒక సమయమున ధర్మముగాఁ దోచు నొక కార్యము మఱియొక సమయమున పాపమగును. ఒక నివధించుట పాపమని జడిసెడి యొకఁడు యుద్ధ వీరుఁడై యుద్ధరంగమునకు వెళ్లిన నొకవేటున నిలువదిమందిని వఱకి వేయుచున్నాఁడు. ఇందుచే వధ మొదటపాపమై చివర ధర్మముగఁ దోకుటలేదా? స్వపయోజనమును పాటించక చేసెడి ధర్మమే శ్రేష్ఠ

మని యీదిగువనుండు కథవలనఁ జక్కగా స్పష్టపఱచెదను. “కురు
క్షేత్రమునందు యుద్ధముముగిసినతర్వాత పంచపాండవులు గొప్పయ
జ్ఞముంజేసి యనేకులకు దానధర్మములనుచేసిరి. అందఱు నింతప్రబల
మైనయాగమును తామెన్నడును చూచినదిలేదని బ్రహ్మానందమొర
దిరి. ఇట్లుండ నొకముంగిస యా యజ్ఞశాలలోనికింబని యందఱి యు
చ్చిష్టములయందుఁ బోతులుచుండెను. దానికివెంటనే శరీరమున సగ
ము బంగారమాయెను. తక్కినసగమును బంగారము గావింపదలం
చియు సాధ్యపడక నచ్చటనుండువారలం జూచి ఇది యొకయాగమని
మీరందఱును వృధాగా పోగడుకొనుచున్నారనియెను. వారందఱును
నీవుచెప్పవది యాశ్చర్యము. ఎందఱో బీదలన్న స్త్రీములు సంపాదించు
కొని మిగులనానందము పొందిరి. అనేకులు తమ దారిద్ర్యమునుపో
నాడి ధనికులయిరి. ఇదివఱకును నీ ప్రపంచమున నిట్టియాగము జఱి
గినదిలేదనిరి. అందులకు ముంగిసచెప్పిన దేమనః—పూర్వశాలమున
మొకగ్రామమున బీదబ్రాహ్మణుండెను. వానికి భార్య పుత్రుఁడు
కోడలు వీరుముగ్గులు గలరు. వీరందఱును ప్రతిదినమున నుపాదాన
మెత్తి జీవించుచువచ్చిరి. అప్పుడు మూడు సంవత్సరములు కరువుకలిగి
తుదకు ఐదు రోజులవఱకును వారలకాహారము దొరకక విశేష
క్షుత్తుచే బాధపడుచుండిరి. ఎచ్చటనొ కొంచెము గోధుమలు
దొరకెను. దానిని పచనముచేసి నాలుగు భాగములుచేసి భక్షింపఁ
దొడంగిరి. ఇంతలో మొక యతిథి యచ్చటికివచ్చి తానాకలిచేఁ
బీడితుండగుచుండినట్లు చెప్ప నందఱును తమతమ యాహారము
మొకటిగఁజేర్చి యాయనకిచ్చిరి. ఆ యతిథియు దృష్టిమొంది వారి
నాశీర్వాదించి వెళ్లెను. నాటిరాత్రియే యా నలుగురును క్షుత్తుచే
మృత్యువొందిరి. వారలు దానముచేసిన గోధుమలలో రెండుమూడు
గింజలు భూమిపయిం బడియుండెను. వానిపయిం బొరలితిని, నాశరీర
మున సగముమాత్రము బంగారమాయెను. అదిమొదలెన్నియో
యాగభూములయందు బొరలితినిగాని నిరుపయోగమాయెను. ఈ
యాగమునందును బ్రాహ్మణులు భుజించిన యాకులలోఁ బొరలితిని.

నాతక్కిన సగము బంగారము కాకపోయెను. అందువల్లనే ఈ యాగము శ్రేష్ఠమైనదికాదని చెప్పితిని. ధర్మముల సంఖ్య మిగులఁ దక్కువ. హూణభాషయందుం డొక గ్రంథమున నెవ్వఁడో బాలుఁడు కూలిపనిచేసి యందువలన సంపాదించిన ద్రవ్యమును తన తల్లిచేనిచ్చి యామెను సంరక్షించుచుండినట్లు వ్రాయఁబడినది. ఆ బాలునిగుఱించి యాపు స్తకమున నాలుగు పుటలలో శ్లాఘ్యముగ వ్రాయఁబడియున్నది. ఇది సామాన్యమేకదా? ఇట్టి ధర్మమును మంచిచింతయు హిందూబాలునకు సర్వసాధారణము. ఇప్పుడు పశ్చిమఖండపువారి సంప్రదాయముల ననుసరించుటచేఁ బ్రతివాఁడును తాను సంపాదనఁజేసి తన కడుపుపోసికొనవలయునను తలంపు రానురాను మనకుఁ గలుగుచున్నది. మన నాగరికతకును ఐరోపియనుల నాగరికతకును వ్యత్యాసము గలదు. మనము మన జననీజనకులను, దారాపుత్రాదులను, బంధువులను అతిథులు మొదలగు నందఱినిం గాపాడఁబుణపడియున్నారము. వారలు తమతమ కడుపునకు కావలసిన వస్తువులను తామే సంపాదించుకొనవలయును. ఈ రెంటియందు నేదిధర్మము? ప్రపంచమున హృగములు పిల్లలనీని కొంతకాలము వఱకు వానినిరక్షించి విడనాడుచున్నవి. ఇంకను కొన్నిహృగములు తామీనిన పిల్లలనే భక్షించుచున్నవి. ఇందులకు నిదర్శనముగ శునకము నాలుగుపిల్లల నీనిన యొకటి రెండుపిల్లలం దినును. ఇవిధమునఁ గరుణలేని నృభావము మనుజులకుం గలిగినట్టియినఁ బినప వారలకును హృగములకును భేదమేమి? కొందఱు తాము సంపాదించినవస్తువులను తామే యనుభవించుచున్నారు. ఇది తప్పు. తాము గడనసేయు వస్తువుల నితరులకు వినియోగించుటచేతఁగదా గౌరవము కలుగును? మనమితరులఁ బోషించుటకై యును మనశక్త్యా నుసారము లోకమునకుపకారము చేయుటకై యును జన్మించియున్నారము. మన జీవితకాలమును సత్కార్యములయందే యుపయోగింపవలయును. ప్రతిదినము నెన్నివధలు చేయుచున్నారము? ఎన్ని జీవములు మనచే నుడియబడుచువి? జీవములును మరలజన్మించుచు

రాజ్యాంగమువారలు వానిని విచారించి యురిదీయుచున్నారు. ఒక మేకను లేక పశువును జంపినవానిని యురిదీయుటలేదు. స్వల్పముగ దండింపుదురు. ఇదియు స్థలముననుసరించి దండన విధింపఁబడుచున్నది. జీవుఁడు మనుష్యునియందుండ నట్లేగదా పశువునందునుంటున్నాఁడు. కావున పశువధయు వధయే. పైనఁజెప్పఁబడిన వధయనెడి పాపముచేయు మనుష్యునింజూచిన మనకెంతయు నసహ్యతకలుగుచున్నది. మనము ప్రతినిత్యము నెన్నియోజీవముల వధించుచున్నారము. దానిం గొంత గమనించిచూతము. మనము భూమిపై నడచునప్పుడు వేలకొలదిచీమలు మనపాదములక్రిందఁ జిక్కికొని యవి చచ్చుచున్నవి. త్రాగెడినీళ్లయందు కోటానకోటలు పురుగులుగలవు. అవి మనకన్నులకుం జక్కగఁగానరావు. భూతయద్దములమూలముగ నీళ్లను జూచినట్టియిన నందు నిండియుండు విశేషపురుగులం గనవచ్చును. ఇదియంతయు నుండనిమ్ము. అరటి, తెంకాయ మొదలగు చెట్లయందు జీవములేదా? వానినన్నింటిని మనముపయోగించుచున్నాము. ఇదియు వధవలన గలిగెడిపాపమే. అయితే దీనికేమిచేయవచ్చును? మనప్రాణము నెట్లు సంరక్షించుకొనవలసినది యనిన నితరుల ప్రయోజనమునకై మనప్రాణమును కాపాడవలసి మనము పైనఁజెప్పఁబడిన చెట్టుచేమలు మొదలగువాని నణుకుటయు, చీమలు పురుగులు మొదలగువానిం బాదములచేఁ ద్రొక్కి వధించుటయు బాపముకానేరదు. ఇతరులఁ గాపాడుటకై మనము మాంసభక్షణ చేయవలసినది యవశ్యములేదు. కావున గొప్పపాతకమగు మాంసభక్షణమును నివర్తింపవలయును. ప్రాణసంరక్షణఁజేయుటకు వేఱు మార్గము లేదే యను నావశ్యకమగు దోషముచేత కాయగూరలను భుజింపనగునేగాని వేఱుగా భుజించుట దోషమగును. మన పూర్వీకులు క్రమక్రమముగ శాకాదులను తగ్గించుచునేవచ్చి తుదకుఁ బద్మభక్షణ జలభక్షణ వాయుభక్షణ మొదలగువానింజేసి యంత్యమున నేదియు లోఁగొనక యోగాభ్యాసఫలముచేఁ బ్రాణమును నిలిపికొని యుండలేదా? శాకాదులను భక్షించుటయందును, ఏ శాకమును

మనము కోసిన మొదటికే మోసము లేకయుండునొ దానినే భుజింప నగును. మామిడిచెట్టుననుండు మామిడికాయను భక్షించుటచే మిగుల దోషములేదు. ఏలనన నందుచే జెట్టున కేయపాయముం గలుగనేరదు. అదియుగాక మామిడికాయను మనము కోయకుం డిన నదియే పండి క్రిందఁబడుచున్నది. అందుచే మనకాలమును లోకములోని ప్రాణికోటికి నుపయోగించుటకై పైఁజెప్పఁబడిన శాకాదులను భక్షించి మిగులఁ గరుణతో సకలకర్తల నీశ్వరప్రీతిగఁ జేయవలయును. ఇదియే ఒక్కొక్కఁడును చేయవలసిన ధర్మమగుచు న్నది. ప్రాణిత్రమణసమయమందైనను ఇతరులకు ధర్మముఁజేయవలయును. ధర్మముఁజేయునప్పు డెట్టిప్రశ్నలనడుగఁదగదు. మనము చేయు దానమును శ్లాఘ్యముగఁ జెప్పకొనకయు, మనముచేయు దానధర్మములన్నియు నీశ్వరార్పణముగను చేసి దానిఫలము నెదురు చూడకుండుటయే కర్మయోగసారము. ధర్మమెప్పుడును ప్రీతితో నుండుట యరుదు. విశ్వాసముతోడం జేయకార్యమే చక్కఁగా ముగియుచున్నది. విశ్వాసముతోడం జేయఁబడని కార్యము కష్టతరముగ ముగియుచున్నది. జననీజనకులు బిడ్డలకుఁ జేయునట్లును, భర్త భార్యకు చేయునట్లును మనము సకలకార్యములను లోకముననుండు సకలజనులకు నుపయోగించునట్లు విశ్వాసముతోడం జేయనగును. ఒకకార్యమును చక్కఁగాఁజేయవలయుననిన అందలి విశ్వాసముంచుట యావశ్యకము. విశ్వాసమనునది బుద్ధిస్వాధీనముచేఁ గలుగవలసిన విషయము. మనకుఁగలుగు కోపము, చూపోపమి మొదలగు చెడువిషయములకు మనము బానిసలుగ నుండునంతవఱకును మనకు బుద్ధిస్వాధీనము కలుగనేరదు. మనకు ప్రతిదిసముం గలుగు సకలకష్టములను లక్ష్యపెట్టక నొర్పుతోడనుండుటయే పైఁ జెప్పఁబడిన దుర్గుణములను జయింపఁగల సాధనము. ఎట్టి ముష్కరస్వభావమునైనను పుణ్యము బాత్తుగ మాన్పును. ప్రపంచమున స్త్రీలచే ననేకపురుషులును, పురుషులచే ననేక స్త్రీలును చెడిపోవుచున్నారు. ఇందుచేఁ గొందఱు పురుషులు వేఱుగ నొకమతమును నిర్మించుకొని స్త్రీలముఖముఁ

జూడకనే కాలయాపనము చేయుచున్నారు. కొందఱు స్త్రీలును కన్ని కామతమున వసించుచు పురుషులముఖమును జూడకయే జీవితకాలమును గడుపుచున్నారు. ఇట్లు చేయుటకన్నను వేఱుగ సులభోపాయము గలదు. అదియేదియన ఒక్కొక్క స్త్రీయు నితరపురుషులం జూచునప్పుడెల్ల వారిని తనగర్భమునంబుట్టిన బిడ్డలవలె భావించినట్లయిన చెడిపోనేరదు. అటులనే యొక్కొక్క మనుష్యుడును అన్య స్త్రీలను తనతల్లులవలె భావింపవలయును. మనము చూచెడి స్త్రీలనందఱిని పరదేవతులుగ భావించుకొనిన చెడిపోవుదుమో ?

ప్రపంచమున తల్లియొక్కస్థితి సర్వోత్కృష్టమైనది. ఆస్థితిని యొక్కొక్కడును చక్కగఁదెలిసికొనిన నేక ర్థనుగాని యీశ్వరార్పణముచేయుట సులభమగును. తల్లియొక్కప్రీతికి మించిన ప్రియము దేవుని ప్రియమొక్కటియే. తక్కిన ప్రియములన్నియు తల్లియొక్కప్రీతికిఁ దక్కువయైనవియేగాని వేఱుకానేరదు. తల్లి మొదట తన బిడ్డలను సంరక్షించి పిదపఁ దనగతిఁ జూచుకొనును. అటులఁజేయక తలిదండ్రులు తమకడుపు బోసికొని బిడ్డలం బోషింపకుండిన వారలకును బతులకును భేదమేమి? పక్షిజాతులు తమ చిన్నపిల్లలను విడనాడి యెగిరిపోవువాడుకఁ గలిగినవి. అటులనే చిటుతప్రాయమున జననీజనకులచే నాదరింపఁబడని బిడ్డలు పెద్దవారలు కాగానే వారలఁబోషింపక తమ తలిదండ్రులను విడనాడుదురు. ఏమనుజుఁడీ ప్రపంచముననుండు స్త్రీల నందఱిని పరాశక్తిస్వరూపులుగ భావించునో, వాఁడే పుణ్యశాలి. ఏ స్త్రీ పురుషులనందఱిని పరమేశ్వరుస్వరూపములుగ భావించునో ఆవిడయే భాగ్యశాలి. కర్మయనునది గౌరవముగనుండినను అగౌరవముగనుండినను బాధకములేదు. ఒక్కొక్కడును తనస్థితికిఁదగిన సత్కర్మను దృఢిగఁజేయుట యావశ్యకము. అటులఁజేసిన క్రమక్రమముగ నా కర్మఫలము నుద్దేశింపక చేయు మంచివాడుక గలుగును. అట్టిమంచివాడుక గలిగిన మోక్షముకలుగుననుట కభ్యంతరములేదు. కాలికి నుపయోగించు మంచి పాద

రక్షలంగుట్టుహీనకులఘండగు మాతంగుండగు శ్రేష్ఠకులమున జన్మించి బుద్ధిహీనతచే బ్రేలెడి యాచార్యుకన్న నుత్తముడు.

పూర్వకాలమున బాలుఁడగు నొకసన్నాత్రసి వనమునం దపముం జేసికొనుచుండెను. పండ్రెండేండ్లు శ్రమతోడం దపమొనర్చిన పిదప నాయనశిరస్సున నెండినయాకులు చేట్టునుండివడెను. ఇందుల కేమి కారణమని తలయెత్తిచూడ నాకులంబడఁద్రోసిన కొక్కయొక్కటి యెగిరిపోవుచుండెను. కొంతసేపటికి జ్వాలయొకటి కలిగి యా కొక్కను భస్మముచేసెను. సన్నాత్రసియు నాకింతటిశక్తి గలిగినది గదాయని గర్వించి మిగుల నానందమొందెను. కొన్నిదినములకీ బాలసన్నాత్రసి యొక గ్రామమున నింటింట భిక్షమెత్తికొనుచు నచ్చుచుండ నొకగృహమున తల్లి భిక్షవేయుడని వేడఁ గొంతదడవు వేచియుండుమను శబ్దమొక్కటి లోపలినుండి విసవచ్చెను. అప్పుడా సన్నాత్రసి తనమనమున వితర్కించుకొనిన దేమనిన, ఆహా ఈ దుష్టురాలు నా మాహాత్మ్యము నెఱుగలేదాయేనే. నన్ను వేచియుండుమని చెప్పిన యీ యిల్లా లన్యాయముగ మడియునేయని భావించెను. వెంటనే నింటనుం డాపరివ్రతారత్నము 'ఓరీ బాలుడా, యిచ్చట కొక్కలును కాకులును లేవు' అనెను. సన్నాత్రసికి మిగుల నాశ్చర్యము కలిగెను. కొంతసేపటి కాపరివ్రతాశిరోమణి భిక్షముం గొని బయటికి వచ్చెను. అంతట సన్నాత్రసి యాయత్తుకు సాష్టాంగ ప్రణామము లాచరించి, అమ్మా నాతలంపు మీకెట్లు తెలియవచ్చెననెను. అందులకాయమ ఓరీ బాలకా, నీ యోగము నేనెఱుగను. నాకు యోగాభ్యాసముఁ దెలియదు. నేను సాధారణపు సంసారస్థిని. నాధర్మ దేహాసౌఖ్యముగనున్నారు. ఆయనకుఁ బరిచర్యచేయుచుంటిని. అది నాధర్మము. మఱియు నా జీవితకాలమంతయు నేజేయవలసిన కర్మనుమాత్రమే పొరబాటులేక చేయుదువచ్చెదను. నేను వివాహమాడుటకు మునుపు కన్నికగా నుండునప్పుడును నాధర్మము నొనర్చితిని. ఈ యోగమునే నేనుచేయుచున్నాను. ఇట్లులఁజేయుచువచ్చి నందున నాకు జ్ఞానముకలిగినది. నే నిదిమొదలు ప్రపంచముననుం డెల్ల

చోట్లయందుఁ జఱుగు విశేషముల నిచ్చటనుండియే తెలిసికొనగలనని చెప్పెను. (ఇందుచే కర్మయోగపు మహిమ చక్కగా విశదమగుచున్నది.) అటువెనుక సన్న్యాసి యమ్మా కర్మయోగమునుగుఱించి ఇంకను నా కధికముగ వివరించి చెప్పవలయునన నాయమ “అయ్యా, మిథిలానగరమున మాంసవర్తకుఁడగు నొక ఛండాలుఁడు గలఁడు. వానివద్దకుంబోతివేసి కర్మయోగమహిమను తెలిసికొందువు.

సన్న్యాసియు నిది మిగుల నాశ్చర్యముగనున్నయది. ఛండాలున కేమి తెలియును. మిగుల హీనకులఘ్నుఁడై పాపకార్యములం జేయు వానివద్దకు నేనెట్లుబోవుమనని తలంచి, పిదపఁ బ్రతివ్రతయొక్క మాటలబద్ధములు కానేరనని యటులనే పోయి యొక కటికవానియంగడిని సమీపించెను. అచ్చట నొక ఛండాలుఁడు మాంసమును కత్తిచే ఖండించుచు అమ్ముచుండెను. హరిహరీ! ఈఛండాలుఁడా నాకుఁ గర్మయోగమునుగుఱించి యుపదేశింపఁదగినవాఁడు. వీఁడు పితాచి వలెనుంటున్నాఁడు. వీనింజూచినంతనే భయంకరముగనున్నది. కొంత యేనిఁ గరుణలేని వీనివద్ద నేనేమి నేర్చుకొనఁబోయెదనని భావించెను. ఇంతలో నాఛండాలుఁ డాయనంజూచి, స్వామీ, మిమ్ముల నాపతివ్రత పంపినా? కొంతనిదానించుఁడు. నాపనిని ముగించుకొని వెంటనే వచ్చెదనని చెప్పెను. సన్న్యాసికిఁగల యాశ్చర్య మింతయని చెప్ప నెవరితరము? వీఁడేమి చెప్పఁబోవునని యాయన తలంచెను. ఛండాలుఁడు మాంసము నంతయు విక్రయించి ద్రవ్యము సేకరించుకొని పిదప సన్న్యాసిని దీసికొని తనయింటికింజని యాయనను బయట నిలిపి తాను లోనికింజనెను. వాఁడచ్చట తనజననీజనకులకు సర్వోపచారముల నొసర్చి పిదపఁ బయటవచ్చి జీవునిగుఱించియు ఆత్మను గుఱించియు నుపన్యాసముఁజేయ వానినన్నింటి నాలకించి సన్న్యాసి యాశ్చర్యపడి, అయ్యా, ఇంతజ్ఞానముగల మీరేల ఛండాలురుగ నున్నవారని యడుగ ఛండాలుఁడు బదులుచెప్పుచున్నాఁడు:— అయ్యా, ఎట్టికర్మయు హీనమైనదికాదు. నాజన్మస్థితికిఁదగినట్లు నాకు కర్మకలిగెను, నా చిటుతప్రాయమునుండి నేనీపనిం జేయుచువచ్చు

చున్నవాడను. అయితే నాకెందును సంబంధములేదు. నా తలిదండ్రులంగాపాడుటకై యీ కర్తృ ననుష్ఠించుచున్నానేగాని వేఱుకాదు. అయిన నిక్కార్థములయందు నామనస్సును సంబంధపఱచక నేను వానిం జేయుచువచ్చుచుండినందున నాకు దివ్యజ్ఞానము కలిగినదని చెప్పెను.

కర్తనుగుఱించి దానిం జక్కగాజేసి ముగించునుపాయము నొకయోగి చెప్పుచున్నాడు:—ఒక కర్తను చేయవలసిన యుపాయమును అందువలనఁ బొందెడి ప్రయోజనము నొక్కటియాయెనేని యీ కర్త శ్రేష్ఠమయినది. నీవు కార్యమును చేయనపుడు దానిం జేయుటయందే దృష్టియుంచవలయును. దానిఫలమున నుద్దేశ్యముంచఁగూడదు. కర్తనుచేయుటయే ఈశ్వరభ్యాసమని భావింపుము. పైనఁజెప్పఁబడిన కథయందలి ఛండాలుఁడును, పతివ్రతయు తమ తమ కార్యములను సంతోషముగ నునర్చిరి. అందుచే జ్ఞానము బడసిరి. ఒక్కొక్కధర్మమును పరిశుద్ధమైనది. ధర్మమును పట్టుదలతోడం జేయుటయే విశేషము. అదియే జ్ఞానముంబడయఁదగిన సులభమగు సాధనము.

మనమేదేశమున నేజాతీయం దెస్థితీయందు జన్మించితిమో యందుల కనుగుణ్యముగ మనముచేయవలసినధర్మ మేర్పడుచున్నది. ఎవ్వఁడొకకార్యమును తనప్రయోజనమునకైఁ జేయునో వాఁడు దుఃఖమును బొందును. అయ్యో యీ మనకులాచారమును చేయవలసి వచ్చెనేయని తలంచువాఁడు ముక్తింబొందఁజాలఁడు. తనకేయని తనను సంబంధపఱచికొనక పనిచేయువాఁడు దివ్యజ్ఞానియగుచున్నాడు. వాఁడుచేయు కార్య మెంతహీనమైనను బాధకములేదు. మనమెల్లఱము మనలనుగుఱించి యతిశయముగ భావించుకొనుచున్నారము. నేను బాల్యమునందుండునపుడు నన్ను నేను చక్రవర్తియని భావించుకొనుటగలదు. అటులనే నీవును నిన్నుగుఱించి యతిశయముగా భావించుకొనియుండువనుట నిశ్చయమే. ఇవియన్నియు న్యప్యములేగాని వేఱుకావు. మనచేఁ గాఁగలకార్యములను మొద

టం దృష్టికరములుగఁ జేయుటమంచిది. పిదపఁ గ్రమక్రమముగ నద్భుతకార్యములం జేయ నమకట్టవచ్చును. పోటీచేయుటచేఁ జూ పోషమికలుగును. అందుచే పశ్చాత్తాపము చెడుచున్నది. గొణుగు కొనుచు కార్యముచేయువాని కేకార్యమును కష్టమే. ఏదియు వానికిం దృష్టిగనుండనేరదు. వాని జీవితకాలమంతయు దుఃఖకర ముగనే గడచిపోవును. మన కేయకార్యములు లభ్యమగుచున్న పౌ మనమాకార్యములం దృష్టిగఁజేసి తుదకు జ్ఞానమును బడయవల యును.

ఒక్కొక్క మతమునను (1) తత్త్వశాస్త్రము. (2) పురాణము. (3) కర్తము అనెడి మూడు విషయములు గలవు. మతసారమే తత్త్వ మనఁబడును. ఈతత్త్వము నబద్ధపుకథలచేతేనొ నిజమైన కథల చేతనొ రెండును కలిసిన కథలచేతనొ ప్రతిపాదించుటయే పురాణ మనఁబడును. కర్తమనునది, తత్త్వమును వేఱుగా నెఱిసాహయ్యము గాని లేక తెలిసికొనుట దుర్లభము గనుక, శరీరముచేతను మనస్సు చేతను నిజమైనవస్తువును బడయుటకై చేయఁబడుకార్య మగుచు న్నది. ఇక్కర్తను జేయకయే తత్త్వము నెఱుగఁ బ్రయత్నించువాఁడు మూఁఁడుగను. చిటులేప్రాయమున మొదట దోగాగుచు పిదప లేచుచుం బడుచువాడుకయైన పిదపఁ జక్కగా నడువ సాధ్యపడును. అట్లుకాక యారంభముననే నడువ ప్రయత్నించిన కాలువిఱుగును. అటులనే కర్తనువదలి జ్ఞానమును వెంటనేఁ బడయఁబ్రయత్నించు వాఁడు మూఁఁడుగనుచున్నాఁడు.

గుడియందీశ్వరుని సూచించెడి గుఱుతుగ విగ్రహమునుంచె దము. మనమొకతలంపు తలంచెదము. దాని నేగుఱుతులచేత విత రులు తెలిసికొననగును? మనము మాటలాడెడి మాటలచేతగదా? కావున మాటలే మనతలంపుల గుఱుతులు. ప్రపంచము దైవము యొక్క గుఱుతు. ఈశ్వరుని నిర్దేశించెడి విగ్రహము మొదలగు గుఱుతులనొక్కొక్కమతమునను కొందఱు మేధావులు చేరి యేర్ప టచిరని తెలిసికొనవలయును. దీర్ఘముగ యోచించినట్లయిన మను

ష్యుడు సృష్టింపఁబడుటకు మునుపే యీ ప్రపంచమున దైవమును నిర్దేశించెడి గుఱుతులుండినవి. ఇందులకు నిదర్శనముగఁ గ్రీస్తువుల గుఱుతగు శిలువ వారలు జన్మించుటకుమునుపే, వారలవేదము వ్రాయఁబడుటకుమునుపే యుండినది. స్వస్తికమును గుఱుతు అన్నిమతములలోనుగలదు. స్వస్తికమునగా 卐 ఒకకాలమున జౌద్ధు లీగుఱుతును దెచ్చిరట. అయితే జౌద్ధమతమును శబ్దము కలుగుటకుమునుపే యనాదిగ నీగుఱుతు వాడుకలోనుండియేయుండెను. బాబిలోన్, ఈజిప్టు మొదలగు పట్టణములలో స్వస్తికమును గుఱుతు వాడుకలో నుండెను. ఇయ్యది దేని నిర్దేశించుచున్నది? ఈ గుఱుతులన్నియు నాకస్తికముగ నుండియుండవు. వానికేవియో యర్థముకలిగియుండవలయును.

భాషయందుండు పదము లెవ్వరిచేఁ గలిగినవి? పదము కలిగినప్పుడే దానియర్థమును కలిగియుండవలయును. మనుష్యులందఱును సభచేరి మాను అనుపేరు దానిచే (ఆపదముచే) జాపఁబడు వస్తువు నకు పెట్టిరా? లేక అటులనే యొక్కొకపదము నేర్పఱచుటసాధ్యమా? అట్లుకాదు. నామరూపములెల్లటచే నేకకాలమున నుండినవని చెప్పట యెంతయసంగతమో అటులనే పైనఁజెప్పఁబడిన గుఱుతులిట్టి కాలమున నిట్టివారిచేఁ గలిగినదని భావించుట బుద్ధిహీనత. మనము చేయు కర్మలలో మంత్రములును తంత్రములును గలవు. ఈ రెండు గుఱుతులును మన మతముయొక్క యుద్దేశ్యమును నిర్దేశించుచున్నవి. గుడులు, విగ్రహములు, శ్రాద్ధము మొదలగు కర్మలు ఇవి యన్నియు నిష్ప్రయోజనములై నవియని చెప్పటసులభము. అయితే యట్లుచెప్పట మాధ్యమేగాని వేఱుకాదు. విగ్రహారాధన విషయమై మన పూర్వీకులకుగల యుద్దేశ్యము కొంత పరిశీలనఁజేసి చూతము. ఒక తస్కరుఁ డొక ధనికునింటిబిడ్డను దొంగలి నిర్జనప్రదేశమునకుం గొనిపోయి యా బిడ్డ ధరియించియుండు నాభరణముల నొలిచికొని యా బిడ్డను సంహరింపఁ దలంచుచున్నాఁడు. అప్పుడొక యదురు వేటుశబ్దము వినవచ్చెను. ఈశబ్దమేమియన శ్రీ వరదరాజ

స్వామి వేంచేయునపుడు వేయఁబడిన యదురు వేటు. వెంటనే కొలపా తకుండగు నాతస్కరుఁ డొకనిమిషమైనను స్వామినిఁ దలంచుచు న్నాఁడు. స్వామియందు దిక్కుకై తిరిగి చూచి మ్రొక్కుచున్నాఁడు. ఇద్దరాత్ముండగు కొలపాతకునకుఁ గొంతసేపైన సీశ్వరధ్యానము కలు గఁజేసినది శ్రీ వరదరాజస్వామి యుత్సవముకదా? ఒక బిడ్డ పాలపా త్రము నంటవచ్చుచున్నది. తల్లి తనప్రియమైనబిడ్డను ఒకప్రక్క కీడ్చి ఓరీ ఆపాలనంటకుము. అది దేవపూజకుఁ గావలసినదని చెప్పు చున్నది. వెంటనే బిడ్డ మాటుమాటాడక దేవపూజకని వినినతో డనే భయభక్తులతోడ నావలికిం బోవుచున్నది. దీనికన్నను మంచి వాడుక వేటుకావలయునా? వాడుకగాఁ బాలంగొనివచ్చు గొల్ల నితో “అబ్బీ, నేటిదినము స్వామియొక్క యభిషేకమునకై యొక పడిపాలు కావలయును” అనిచెప్పిన వాఁడు స్నానముచేసి శుచితో డం దనగోవును కడిగి మిగుల భయభక్తులతోడం బాత్రమును చక్కగఁగడిగి యందు పాలనుపిండి జలమును చేర్చకయే మిగుల భక్తి శ్రద్ధలతోడం గొనివచ్చును. ఈ గొల్లని కీశ్వరవిషయమై యింత విశ్వా సమును కలుగఁజేసినది యీశ్వరారాధనయే కదా? ఇంకను మనవారలు తమబిడ్డలకు నారాయణుఁడు, మహాదేవుఁడు, కృష్ణుఁడు, రాముఁ డు అని భగవంతుని దివ్యనామములుంచెదరు. వారి యభిప్రాయ ము లెవ్వి? ప్రపంచవిషయమై తమబిడ్డలను పిలచునప్పుడు సహా యీశ్వరస్మరణను చేయునట్లుండవలయునని కదా? శైవులు దివ్య విభూతిని ముఖమున ధరించుదురు. వారలంజూచినంతనే ఓహో యొక శివసాంబమూర్తి యేతెంచుచున్నాడని యాయనంజూచిన యె ల్లఱును భావింతురు. వారు వారెట్టి లోకవిషయముగ నెంతయా శక్తో నెంత యవసరముగఁ బోవుచుండినను శైవునిముఖముననుండు విభూతినిం జూచినంతనే యొకనిమిషమైనను శివయను దివ్యనామ మును ధ్యానింతురు. ఇవిధమున వారల సీశ్వరధ్యానము చేయనట్లు జ్ఞాపకపఱచునది విభూతియే. కావున విభూతిని ధరింపనివాఁడు మతద్రోహియగుచున్నాఁడు. సులభముగ ననేకులకుఁ జేయఁగూడిన

సహాయమును భంగముచేసినవాఁడగును. ఇటులనే తిరుమణికా
ప్పను ముఖమున ధరింపనివైష్ణవుఁడును పాతకుఁడే. వాఁడును ద్రో
హియే. హిందువులలో లలాటశూన్యులు మహాపాపులగుదురనుట
కేసందేహమునులేదు. ఒక హిందువుయొక్క యింటిలోఁ బ్రవేశిం
చుచున్నాము. వాకిట తిరుమణియు, శంఖచక్రములును వ్రాయఁ
బడియున్నవి. వానింజూచినంతనే శ్రీమన్నారాయణుని జ్ఞాపకము
కలుగుచున్నది. ఆకాశమును చూచుచున్నాము. గరుడపక్షి యెగిరి
పోవుచుండును. వెంటనే గరుత్మంతుఁడు విష్ణువాహనమగుటచే నా
యనను ధ్యానించుచున్నాము. అప్పుడు మన కీశ్వరధ్యానముకలుగు
చున్నది. పయనమై తరలిపోవునప్పుడు గోపురము దెలియుచున్నది.
దానిం జూచినంతనే హరిహరియనిగాని హరహరయనిగాని దవడలు
వాయించుకొనుచున్నాము. దీనిసంతయును యోచించిన మనపూ
ర్వీకులగు మహర్షు లెవిధముననైన నం దమసంతతివారల కీశ్వరభక్తి
కలిగియుండవలయునను సదభిప్రాయముతో వీని నేర్పఱచినట్లు తెలి
యవచ్చుచున్నది. మఱియు కావేరినదిని చూచుచున్నాము. వెంట
నే పరదేవతయని భక్తితోడ స్మరించెదము. వానిగట్టిననుండు నశ్వత్థ
ముం జూచెదము. మూలమున బ్రహ్మస్వరూపమును, నడుమ విష్ణు
స్వరూపమును, అగ్రమున శివస్వరూపమునున్నవని భావించి దానిం
బ్రదక్షిణములఁగావించి నమస్కరించుదుము. ఇంకను నిట్టిదృష్టాం
తములనేకములుగలవు. పైనఁజెప్పఁబడిన దృష్టాంతములచే హిందు
వులగు మనము సదా ఈశ్వరభక్తిఁగలవారమనియు మనదైవము
గుడియందు మాత్రమేకాక ఎల్లస్థలములయందు దెల్లప్పుడును నిండి
యున్నాఁడనియు, దేనింజూచిన నీశ్వరస్వరూపముగ భావించుచు
న్నామనియు విశదమగుచున్నది. కావున నన్యమతస్థులు తామ్రము
నను తాతియందును మీదైవముగలఁడనియెడి వదరుబోతుమాటలు
మన పూర్వీకుల యభిప్రాయము నెఱుగనేరక మాధ్యముచే వదరు
చున్నారను విషయమును యోచించి వారల మతిహీనతకుఁ గాను
మనము చింతిల్లవలయును. మనము చేయవలసిన యొక్కొక కర్తవ్యము

మనము క్రమముగఁజేయుచువచ్చినట్లయిన జ్ఞానముంబడయుచును. మనము మాటలాడు నొక్కొకమాటకును, చేయు నొక్కొకపని కిని ఫలితముగలదు (కొందఱు మంత్రతంత్రములన్నియు వైదికులు ద్రవ్యమార్జించుమార్గములని చెప్పుదురు. వీరలు ప్రపంచస్వభావము చేతను మతిహీనతచేతను జన్మాంతర పాపవిశేషముచేతను ఇటుల నయోగ్యముగఁ జెప్పుటయే గాక వేఱుకాదు.) ఒక్కొకమంత్ర మునకు నొక్కొక తంత్రమునకును అర్థము, దానికై ఫలితము ఈ రెండును గలవు. అర్థము తెలియకనే సంధ్యావందనాదిక ర్తలం జేయుటచే నేమిఫలమని యడుగు బుద్ధిశాలులు బాల్యమున పాలగుణముం దెలియకనే యాపాల నేలగ్రోలిరి? మఱియు శిశువై యుండుతఱి కన్నులమూసికొని తల్లి చనుబాల నేలగ్రోలిరి? పాల ప్రయోజనముం దెలిసికొనిన తరువాతనే దానిం ద్రాగవలయు నని యప్పుడే చెప్పియుండినట్లయిన వైననడిగినఁ బ్రశ్న నడిగియే యుండరుకదా! అప్పుడే ట్టుత్తుచేఁ గృశించి నశించియుండును. ఒక వేళ శైశవమున మాటలాడ శక్తిగలిగినదికాదని బదులుచెప్పుదురేని మాటలాడుశక్తియు మాటలాడఁగలిగిన నొరుసు గల యిక్కాలము సంగూడ జ్వరపీడుతులై యుండుతఱి వైద్యుడిచ్చుమందు గుణమెఱు గకయే గుటుక్కుమని మ్రింగుచున్నారు. దానియందుఁ జేర్చఁబడిన వస్తువులిట్టివియని తెలిసి దానివలనిప్రయోజనముం బరీక్షించిచూచి పిదపనే యేల మందును లోనికిం గొనరాదు? వైద్యుఁడు జ్వరమున కై యిచ్చు నౌషధము గార్దభమూత్రమైనను ఏ యాటంకము లేక లోనికిం గొనుచున్నారు. అటులనే మనమనస్సుననుండు మలమగు జ్వరమును పోగొట్టఁదలచి మహద్దులేర్పఱచిన మంత్రతంత్రములతో నిమిడిన కర్తను జేయ నేమియాక్షేపణగలదు? అగ్నియని తెలియక చేతనుంచినను దహించుస్వభావ మగ్నికిఁగలిగినట్లులే కర్తయొక్క యర్థమును మనమెఱుగకపోయినను దానిఫలము మనకు నిశ్చయ ముగ లభించుననుట కెంతమాత్రమును సందేహములేదు. స్వామి యెచ్చటనున్నాఁడు? ఆయనంజూపుము. పుణ్య మెచ్చటనున్నది?

దానింజూపుమని కొందఱసంగతములగు ప్రశ్నలడుగుదురు. మఱి కొందఱు బ్రహ్మము నెఱుగుటయననేమి? దానినెఱుగుటచే గలుగు యానంద మెట్లుండును? అని ప్రశ్నలడుగుదురు. వానికి నమాధానముగ నొకయోగి యాదిగువఁ జెప్పఁబడినటుల బదులుచెప్పుచున్నాఁడు. "ఒకయూరియందిరువు రక్కసెల్లెండ్రుండిరి. ఒకర్తు పదియేడేండ్లది. వివాహమయి పురుషునితోఁగూడఁ గాపురము సేయఁచుండెను. మఱియొకర్తు యారేండ్లది. దానికి వివాహము కాలేదు. అది తనయక్కనుజూచి యేమేయక్కా! నీవు నీభర్తతోడఁ బ్రతిదినమును పడుకొనియెదవే. అందుచే నీకేమి సుఖమగులదనెను. దానికేమిబదులు చెప్పవలయును? కామశాస్త్రమంతయు బోధించినను ఆతేండ్లపిల్ల సుఖముగనఁజాలదు. కావున పెద్దది యొకయుపాయము చేసెను. ఇంకను కొన్నిసంవత్సరములు గడిచినట్టియిన నీకు వివాహమగును. నీభర్తతోడ నీవును పడుకొనునట్లు తలస్థించును. అప్పుడు నాసహాయములేక నీవుగ నాయానందము నెఱుగుచువనెను. అటులనే కర్మఫలము, బ్రహ్మసంద మిట్టిదియనువిషయము, ఈరెండును వానింజేసి యనుభవించిననే తెలియునుగాని కర్మలం జేయకమునుపే వానినిగుఱించి సంశయించువాఁడు మతిహీనుఁడే. మనకు సాధారణముగ నుపయోగములేనటులఁ దోచెడి యొకయల్పవిషయమును పరీక్షించి చూచి నేను నీకు ఐదడుగులదూరముననుండి నిన్నంటక యొకసంగతిఁ జెప్పెదను. నిన్నంటలేదని నీవు తలచుచున్నావు. నేనొకమాటను చెప్పినమాత్రముననే యాశ్చర్యము బయటివాయువును తగులుచున్నది. వెంటనే యావాయువాశ్చర్యమును నీచెవికిఁ గొనిపోవుచున్నది. చెవిలోనుండు నరములు మెదడునకుం గొనిపోయి దానిమూలముగ నీమనస్సున నెక్కుగుఱుతు కలుగఁజేయుచున్నది. ఈగుఱుతును కలుగఁజేసినందున నిన్ను నేనంటినట్లు కాలేదా? ఈప్రకారము నేను నిన్నంటనట్లు చేసికొనుటకు నీకు సాధ్యమగునా? నీవు నాతోడ సంభాషింప నవశ్యమైనట్టియిన సాధ్యపడనేపడదు. ఇదియే పరగదినములలోను | శాదాదిక రలు చేయుకాలములలోను పరిశుద

ముగనుండి బ్రాహ్మణు లితరజాతులవారితోడ భాషింపకుండుటకుఁ గారణము.) మాటల మహిమను చూడుడు. ఒకఁడు మఱియొకని బుద్ధిహీనుడనుచున్నాఁడు. వెంటనే పానికిఁ గోపముగలిగి వానిం గొట్టవచ్చును. శాంతమగు మంచిస్థితియందుండు నెకమనుష్యుని మూఁడును చిన్నపద మాస్థితినిచెడిపి గోపమును గలుగఁజేసి తన్ను తామటచునట్లు చేసి దుష్కృత్యముంజేయునట్లు బలాత్కారపటచి నట్టయిన వేదమునందుండు మహామంత్రములచే నుపయోగములే దని చెప్పట మిగుల మాధ్యముకదా? ఒక స్త్రీ యేడ్చుచున్నది దానిని మఱియొక స్త్రీ అమ్మా యేడువబోకుమని యోదార్చుచున్నది. వెంటనే యా స్త్రీ దుఃఖమును నిలిపి కొంచెము సంతోషపడుచు న్నది. ఇప్పుడు మాటలమహిమం జూచుచున్నావుకదా? ఇట్టి మాటలశక్తిని కనుఁగొనుట కర్తయోగుల ధర్మమైయున్నది.

మనమితరులకుఁ జేయవలసిన ధర్మమనగా వారలకు సహాయము చేయవలయునని యర్థము. మనము లోకమున కుపకారము చేయుటయనునది నిజమైనను దానిచే మనకే మేలుకలుగుచున్నది. మనము వారలకుఁ జేయు ధర్మము మనకుఁ జేసికొనుడి ధర్మమై యుండున్నది. మనము లోకమునకుపకారము చేయవలయునని విధి కలిగియుండినను, ప్రపంచము మన సహాయము నెదురుచూడలేదు. ప్రపంచమునఁ గష్టపడువారల రక్షించుట మనధర్మమైనను, అట్లు చేయుటయందును మనధర్మమును చేయుచున్నాముగాని వేఱుకాదు. ఈప్రపంచము మంచిదియుకాదు, చెడుదియుకాదు, మనము మంచి నడత నిచ్చట వృద్ధిపఱచుచున్నాము. ఒకొక్క మనుష్యుఁడును తన మేలుకొఱకై యొకప్రపంచము నేర్పఱచుకొనుచున్నాఁడు. బాలురు ప్రపంచమును మంచిదిగను వృద్ధులు చెడుదిగను భావించు చున్నారు. ఇరువురును మూఁధులే. ఈప్రపంచజీవితము మంచియు కాదు, చెడుగునుకాదు, వానివాని మతికిఁదగినట్లుల నిది మంచిదిగను చెడుదిగను తోచును. మిగుల సనుభవశాలియగువాఁ డీప్రపంచ మును మంచిదనియు చెప్పఁడు, చెడుదనియు చెప్పఁడు. ఇందులకు

నగ్నిని దృష్టాంతముగఁ దీసికొనెదము. చలికాలమున దానిప్రక్కనఁ గూర్చుండిన మిగుల నానందముగనుండును. అపుడు దానిని మంచి దనుచున్నాము. ఆయన్నియే మన ప్రవేలిని దహించినట్లయిన దానిని చెడుదియనుచున్నాము. అది స్వభావమున మంచిదియకాదు చెడుదియకాదు. ఈప్రపంచము నటులనేయున్నది. మన సహాయము లేకనే ఈప్రపంచము జీవింపఁగలదు.

అయినను మనము లోకమునకు మేలుచేయ ఋణపడియున్నాము. మేలును చేయుటచే నితరులకుపకారము కలదని తెలిసికొనిన మనము దాని నవశ్యము చేయవలయును. చేత చిన్నడబ్బు నుంచుకొని గొప్పమేడపై నిలచి, ఓరీ భిక్షకుఁడా, ఇదిగో చిన్నడబ్బిచ్చెదను తీసికొనుమని గర్వముతోడం బలుకుటఁదగదు. మనము మంచిని చేయుటకైయును సద్గుణమును వృద్ధిచేయుటకైయును అనుకూలముగ అయ్యో బీదవాఁడుగనున్నాడే యని వానికి మేలు చేయవలయును. వానికి నమస్కరింపవలయును. నీవు బిచ్చగాని కేడియో మంచిచేసిన టైంచుచున్నావు. బయటికట్లు తోచుచున్నదే గాని వాస్తవముగ నట్లుకాదు. నీవు ధర్మముచేయుటచే నీశ్వరుఁడు నిన్నాశీర్వదించును. అందున నీకు మేలుకలుగును. ఏవియో సత్రములును, చావళ్లు, శాలలును హెచ్చుద్రవ్యము పెచ్చు చేయఁబడి కట్టఁబడినట్లును, అనేక జనులకు మేలును చేసినట్లును తలంచుచున్నావు. ఒకపిడుగు పడినట్లయిన నీవు కట్టిన సత్రములును శాలలును నాశమగునే. పిదప నీవు జనులకుఁ జేసినమే లెచ్చట నుండును? పెనుగాలి గొట్టినట్లయిన నీవు కట్టిన కట్టడములు దూది పింజ లెగిరిపోవునట్లెగిరిపోవును. కావున మనము లోకమునకేడియో యుపకారము చేసినట్లు తలంచిన తలంపును వదలవలయును. లోకము నీవు ధర్మము చేయఁబోవుచున్నావని కాచుకొని యుండలేదు. మనమెప్పుడును మంచిచేయుటచే మనకు నీలుకడయైనస్థితి నెదరుచున్నామేగాని వేఱుకాదు. మనమొకరికి మంచిచేసినట్లు తలంచుట తప్పు. అందుచే మనకు దుఃఖము సంభవించుచున్నది. ఒకనికి మం

చిచేయునట్లు భావించి వాడు కృతఘ్నుడుగనున్నాడేయని తలంచుట వ్యసనముంగలిగిందు కదా? కావున లోకమునకుఁ జేయుమేలు నిశ్చయముగ మనకేచేసికొనునట్లు భావింపవలయును. మనముచేయు నుపకారమునకై యితరులు ప్రత్యుపకారము చేయవలయునని తలంచుట సరికాదు. మనముపచరించు నతిథులను దైవస్వరూపులుగ నెంచుటయావశ్యకము. వారేకదా మనమంచివృద్ధికిఁ గారణమయి రని తలంచి వారలకుఁ గృతజ్ఞతం జూపవలయును. మనలను సంబంధపఱచని మనము ఫలమును ద్విశంపక నన్నిటిని యీశ్వరార్పణము చేయుట మంచిది. అందుచే మనకు దుఃఖమనునదే కలుగక మనము మంచిస్థితిలోనుండుము. ఈ ప్రపంచమున నెల్లప్పుడును మంచిసెబ్బరలు మిళితమై యుండును. కావున మంచిని బడయునప్పుడు ప్రపంచమును భూషించుటయు, సెబ్బరకలుగునప్పుడు దానిని దూషించుటయుఁ గూడదు.

ఒక కాలమున నెక గ్రామవాసి తనకై శ్వర్యముకలుగవలయుననియు నందులకై యొకపిశాచమును స్వాధీనపఱచుకొనవలయుననియుఁ దలంచి యొక సాధువువద్దకువెళ్లి యాయనకు నమస్కరించి, స్వామీ! ఒక పిశాచమును నాకు స్వాధీనపఱచవలయునని యడుగ నాయన ఓరీ బుద్ధిహీనుఁడా, ఆవలపోవుని తరిమెను. వాడు మఱల నేతెంచి యాయనను బ్రార్థించినందున నెకమంత్రము నుపదేశించి దానిని నూటయెనిమిదిమాటు లుచ్చరించిన పిశాచము ప్రత్యక్షమగునని పలికెను. అటులనే వాడుచ్చరించిన వెంటనే యొక పిశాచ మగవడెను. అది వెంటనే వానింజూచి నా కెప్పుడును నీవు పనియిప్పించకపోయినట్టియిన నిన్నుఁ జంపివేయుదుననెను. గ్రామవాసియు దానింజూచి యిదిగో ఈయరణ్యమును నాశముచేయుమనెను. అటులనే యరణ్యము నెకక్షణమున నాశముచేసెను. అటువెనుక నీస్థలమున గొప్పయింటినికట్టి దానిని సకలసామగ్రిచే నిండింపుమనెను. వెంటనే యాపిశాచమట్లే యింటిని నిర్మించి దానిని సామగ్రిచే నిండించెను. అందుమీదట నేమిపనియనియడుగఁ గ్రామవాసి యేపని

యును చెప్పించెలియక మిణకరించెను. అంతటఁ బిశాచమునకుఁగో పము కలిగి యిదిగో నీవు పనిపెట్టకపోయినట్టియైన నిన్ను మ్రింగెద నని నొరు తెఱచెను. గ్రామవాసి భయపడిపాటిపోయెను. పిశాచియు వెంటఁదగిలి వానికిముందువచ్చి నిలచెను. తుదకు దాని యుపద్ర వము నొర్వఁజాలక సాధువునద్దకు వెళ్లి మొఱబెట్టుకొనెను. ఆయన ఓరీ మూఁగుఁడా, అప్పుడేచెప్పితినే. నీవు నామాటను లక్ష్య పెట్టవై తివి. మంచిది! అదిగోయుండు శునకపువాలమును నటికి తెమ్ము. దానిని పిశాచమువద్ద నిచ్చి దానివంపును దీర్చి తెమ్మని చెప్పుమనెను. ఆగ్రామవాసియు నట్లే చేయుమని పిశాచమున కాజ్ఞాపించెను. అది మిగులఁ బ్రయాసపడి తోకను సాగఁదీసి చూచెనుగాని వెంటనే యాతోఁక మరల ముడుచుకొనెను. ఇటులనే చాలాకాలమువఱకును శునకపువాలమును గుణపఱచఁ బ్రయత్నపడియు నిష్ఫలమొజనమై యది వాడుకచొప్పన ముడుచుకొనిపోవుటను చూచి వ్యసనము పొంది గ్రామవాసివద్ద కేతెంచి నిన్ను నేఁ జంపక వదలెదను. నన్ను నీవు వదలుమని ప్రార్థించి తాఁ జేసిన నిష్ఫలమొజనకార్యము ను వదలెను. అటులనే ఈ ప్రపంచమున స్వమతమూఢభక్తులు తమ మతమునకై కష్టపడునట్లు ఇతరమతస్థులను త్రిప్పునట్లును భావించు కొని యితరుల నిందించుచు పమయమువచ్చినపుడు ప్రాణత్యాగ ముఁజేసికొనుచున్నారు. ఇట్టిస్వమత వెట్టిభక్తిని కుక్కతోఁకను గుణ పఱచుటకు సరిపోల్పవచ్చును. ప్రపంచము మనచేదిరుగునని మన మెంచుట సరికాదు. ఇదివఱకును చేసినప్రసంగములో జ్ఞాపకమున నుంచఁదగు ముఖ్యయంశము లేవియన:—(1) మనమెల్లఱము ప్రపంచ మునకుఁ గష్టపడ బాధ్యపడియున్నారము. లోకముమనకేమియుఁజేయ బాధ్యపడియుండలేదు. ఈ లోకమున మనధర్మమును మనము చేయు వట్టిశ్వరుఁడు కరుణించియున్నాఁడేయని భావింపవలయును. లోకము నకు మనముపకారము చేయునపుడు మనకేమేలును గలుగఁజేసికొను చున్నామను విషయమును మఱవఁదగదు. (2) ఈ జగత్తున దేవుఁ

మని భావింపఁదగదు. ఈశ్వరుఁడెప్పుడు నిచ్చటనుండియే సకలజనులను రక్షించుచున్నాఁడు. ఆయన నాశరహితుఁడు. నదా చుఱుకును జాగ్రతయుగలవాఁడు. ఈప్రపంచమంతయు నిదురించునపుడు సహా ఆయన నిదురించుటలేదు. ప్రపంచమునఁగల సకలవిధ భావనలును మాఱుబాటులును ఆయనకార్యములే. (3) మనమెనరిపయింగాని యసహ్యపడరాదు. ఈలోకమున నెప్పుడును మంచిసెబ్బరలు మిళితమైయుండును. దీనులవిషయమై దయఁజూపుట మనధర్మము. చెఱుపుచేయువాని విషయమైయును మనము దయకలిగియుండవలయును. ఈలోకమే మన మంచినడతయగు మార్గమున నడచుటకు స్థానము. (4) మనము స్వమతముపై వెఱ్ఱియభిమానముకలిగి దుష్కృత్యములం జేయఁదగదు. స్వమత మూఢభక్తులు కొందఱు “మేము పాపులపై యసహ్యపడుటలేదు. వారలయందుండు పాపముపై యసహ్యపడుచున్నాము” అనుదురు. పాపిని, పాపమును వేఱుజేయువార లీప్రపంచముననుండుటకుదు. అట్లు వేఱుచేయుట సాధ్యపడదు. మతముపైని వెఱ్ఱిభక్తినివదలి శాంతముగ మనధర్మముం జేసి ముక్తింబొందవలయును.

మంచి—సెబ్బర.

మంచికార్యములఁ జేయువాఁడు ఎప్పటికిని మంచికార్యములనే చేయఁ బ్రయత్నించును. చెడుకార్యములఁ జేయువాఁ డెప్పుడును చెడుకార్యములనేచేయఁ బ్రయత్నించును. ఇందులకేమికారణము? మనముచేయు నెక్కొకకార్యమును మనవద్దనే చేరునట్లు మనము చేయుకార్యము నితరులయందును జేరును. వారలు చేయుకార్యము మనయందును జేరును. నేనొకపని చేయనప్పుడు నామనస్సున కదలిక కలుగుచున్నది. ఇదేస్థితియందుం డన్నిహృదయములు నీ కదలికచేత కదలును. కావున మనము మంచిచేయుటచే మనకేగాక యితరులకు నుచకారము చేసినవారమగుదుము. చెఱుపు చేయుటచే మనకును ఇతరులకును చెఱుపు చేయుదుము.

మనము చేయుదుష్కృత్యము నూరుసంవత్సరములు గడచి మన సంతతివారిని బాధించుటయు గలదు. అయమును కాంతమాకర్షించు నట్లు మన హృదయముయొక్క స్థితినిపోలిన మఱియొకని హృదయము కూడ మనము చేయుకార్యములను, తలంచెడి తలంపుల నాకర్షించుచున్నది.

కర్తయోగమునఁ జెప్పఁబడినప్రకార మొక్కొకకార్యమును దానిఫలమును బడసిన తరువాతనే విడువనగును. మంచికార్యముం జేసినట్లయిన మంచికలుగును. చెడుకార్యముజేసినం చెడుగేకలుగును. నేను పాపముచేసినట్లయిన దానిఫల మవశ్యమనుభవింపక తప్పదు. దాని నడ్డువటప నెవరితరమునుకాదు. కారణముండిన కార్యమును వెంటనేయుండదా? మనము చేయు ప్రతికార్యమునందును మంచి సెబ్బరలు కలిసియేయుండును. కడవటకును మంచికార్య ముండఁజాలదు. ఇందులకొకదృష్టాంతముఁ జెప్పెదను. నేను మీతోడ భాషించుచుండునపుడు మీకేదియో మంచినిజేయునట్లు భావించెదను. ఇదేసమయమున నాకసముననుండు నల్పములగు చిన్న పురుగులు నావల్ల కలిగెడి యుష్ణవాయువుచే దహింపఁబడుచున్నవి. కావున మీకుపకారముఁజేయఁదలంచినప్పుడే యాకసమునఁ గన్నులకుఁగాన రాక యెగురుచుండెడి చిన్న పురుగులను వధఁజేయుచున్నాను. కనుక కడవెల్ల మంచికార్యముండనేరదు. మంచికార్యము జేయునప్పుడు చెడుకార్యమొకటి సందర్శించుటయు, చెడుకార్యము జేయునప్పుడు సత్కార్యమొకటి కానఁబడుటయును గర్తయోగలక్షణము.

ఇందుచే మనమితరులకుఁ గీడుఁజేయుచునేయున్నామని యేర్పడుచున్నది. (మనము లోనికింగొను నొక్కొక పిడిచెడన్నమును మఱియొకనివద్ద నపహరించినదే. మఱియొకఁడు భుజింపంగోనిపోయెడియన్నమునే మనమూడబెఱికికొని నొంట వేసికొనుచున్నాము. కావున నెవ్వధమైన కర్మను జేసిన నందుచే నెవ్వరికైనం గొండఱికి బాధకరముగనుండకఁబోఁజాలదు. నీవెన్నిసంవత్సరములు కష్టించి

కై నం గొందఱికిఁ గీడుకలుగుననుటయు నందుచేఁ బాపములు నిన్నుం బట్టుకొనుటయు నిశ్చయము.

అందుచేఁ గర్తముఁ జేయవలసినదనుటకుఁ దాత్పర్యమేమి? కర్తములనన్నింటిని ఫలమును గోరకయే యీశ్వరార్పణముగఁజేసినట్టియితేనేగాని కర్తముచే ముక్తిని బొందజాలము. జ్ఞానము, భక్తి, కర్త అనువాని పర్యవసానమొక్కటియే. “నేను” అను వ్యవహారమునువదలి యంతయు “నీవు” అని చెప్పినచే కర్తయోగపుగుణము.

ఈ ప్రపంచమున మనుష్యులలో మూడుతెగలు గలవు. (1) తమప్రాణము నిచ్చియైన నితరులకుపకారము చేయు దై నమహిమగల సాధువులు. ఈతెగసాధువులు సూరుగురుండిన నందఱను కడతేరవచ్చును. (2) తమకు మేలుకలుగఁజేసికొనుచు నితరులకునుపకారముచేయువారలు. (3) తమకు మేలుకలుగుటకొఱకై యితరులకుఁ జెఱుపుచేయువారలు. ఈ మూడుతెగలుగాక నాల్గవతరగతియు గలదు. వారలు తమకు మేలుకలుగకయుండినను వృధాగా నితరులకుఁ గీడుఁజేయ నానఁగొనువారలు. వారలకేప్రయోజనము లేకపోయిన నితరులకుఁ గీడుఁజేయుటయే వారల స్వభావము. ఈ భావము గల పద్యమొక్కటి భర్తృహరి తననీతిశతకమున వ్రాసియున్నాడు:-

“తమకార్యంబుఁబరిత్యజించియుఁ బరార్థప్రాపకుల్ సజ్జనుల్ ।
తమకార్యంబుఁఘటించుచుఁ బరహితార్థవ్యాపుతుల్ మధ్యముల్ ।
తమకై యన్యహితార్థఘాతుకజనుల్ దైత్యుల్ వృధాన్యార్థధం ।
గముగావించెడువారలెన్వరొయెఱుంగఁ శక్యమే యేరికి ॥”

నేను, నా సంబంధమైనది, అను వ్యవహారములు ప్రవృత్తియనఁబడును. సాధారణముగ జనులకందఱికిని ప్రవృత్తిమార్గమేయలవాటయియున్నది. ఈ మార్గమును విడువఁ బ్రయత్నించిన నివృత్తికలుగును. ఈ నివృత్తియే యెల్లమతములకు నాధారము ఇదియే మంచికి మూలమగును. సకల కర్మలయందును మంచియ చెడుగును కలిసియుండుటచే మనము కర్మస్థితిచేయనగును? ఎవ్వఁ

మున ముక్తి బొందదగును? ఈ ప్రశ్నలకు జైనులు మృతినొందుటయే ముక్తియందురు. భగవద్గీతలలో నిందులకు సమాధాన మీదిగువ వ్రాయువిధమునఁ జెప్పఁబడియున్నది. “నీవు ప్రపంచమునుండి వేటుగా నుండునట్లు భావించి యందు నీవుచేయుకార్యములను నీకని చేయకయు, ఫలమునుద్దేశింపకయు చేసినట్లయిన నీకు మితిమీరిన మేలుకలుగును. మోక్షమును కలుగును.” ఈ శ్లోఘ్యమగు వాక్య ప్రకారము మనము సడచుకొనవలయును. నీవు నీకుగాను సత్కర్మను చేసినట్లయిన దానివలన మంచిఫలము నిన్నుబొందును. నీవు నీకుగాను దుష్కర్మముఁ జేసినట్లయిన దానివలన చెడుఫలము నిన్నుబొందును. (నీవు నీకనిగాక ఈశ్వరప్రీతిగ మంచి చెడుగులునుఁ జేసినట్లయిన వాని పుణ్యపాపములు నిన్నంటవు) కావున కర్మయోగమున “ప్రపంచమును వదలకుము. ప్రపంచమునందే వాసముచేసి నీవల్ల సాధ్యమైనంతవఱకు అందుండియే యనుభోగించుము. నీసుఖమునకై యొక కార్యమునుం జేయకుము. సుఖమనుభవించుటయే ముఖ్యమని భావింపకుము. నీయందుండు నహంకారముం బోనాడుము. పిదప ప్రపంచముననుభవింపుము” అని చెప్పఁబడియున్నది. మూఢులగు తలిదండ్రులు తమబిడ్డలకీదిగువఁ జెప్పఁబడురీతిగ నుపదేశించుచున్నారు. “దేవుఁడు నాకుగా నీప్రపంచమున సూర్యచంద్రులను సృజించెను.” అనునట్లు దేవునకు వేటుపనిలేక వీరలబిడ్డలకై యీ ప్రపంచమును సృజించినట్లు భావించుకొనుచున్నారేమో. మఱియు గొందఱు మతిహీనులు “ఈ ప్రపంచము మనుష్యునికై సృజింపఁబడినది. ఈపశు పక్ష్యాదులు మనుష్యులకాహారముగ భగవంతుఁడు సృజించియున్నాఁడు” అని చెప్పుచున్నారు. అట్లయిన పులులన్నియు భగవంతునిఁ జూచి “స్వామీ తమరు మాకాహారముగ మనుష్యులను సృజించితిరి. ఆ పావులు మా సమీపమునకువచ్చి యాహారమయి తమ నిబంధనను నెఱవేర్చుటలేదు కావున తమరు వారలను దండింపవలదా? అని జపమొనర్చునగును.

మునకై సృష్టింపఁబడియున్నాము. మన సుఖమునకై లోకము సృజింపఁబడినదని చెప్పట మతిహీనము. ఒక్కొక్కసంవత్సరమును కోటానుకోటలు మనుష్యులు దీనిని వదలిపోవుచున్నారు. ప్రపంచము వారలకై వ్యవసపడుటలేదు. కావున నీకర్తను నీవుచేయుటకై మొదట నీకందుగల సంబంధమును వదలించుకొనుము. నా యాచార్యుడు “నీబిడ్డలవిషయమై నీవు దాదియుండునట్లుండుము” అని పలుములు చెప్పుటకలదు. నీబిడ్డలను రక్షించుటకై నీవు నియమించుదాది పనియందుండునంతవఱకును నీబిడ్డను తనబిడ్డవలెనే భావించి బిడ్డశిరస్సు నాఘ్రాణించి మిగులఁ బ్రేమతోడ నాడించుచుం బెంచుచుండును. దానిని నీవు పనినుండి ద్రోసినతల్లగామే దానికి నీ బిడ్డయందుండు ప్రేమయు తుట్టమర విడి పోవుచున్నది. అటులనే నీ భార్య పుత్రత్రాదులయందు నీకు మితయాశగలిగి యుండవలయును. దానికన్న సభికయాశయుంచుట మనోచంచలనమునకుఁ గారణమగుచున్నది.

ముందుకాలమున వ్యాసులను మహర్షియొక్కరుండిరి. ఆయన యొక్క పూర్వీకులందఱును ముక్తులగుటకుఁ బ్రయత్నించియు విఫలమాయెను. ఆయనయు పూర్ణమగు ముక్తిబడయఁ జాలఁజాలెను. అయితే ఆయనపుత్రుండగు శుకులు బ్రహ్మముంబొందిరి. ఆశుకులు చిత్తుతప్రాయముననుండునపుడు జ్ఞానయోగమును నేర్చుకొనుటకై జనకమహారాజువద్దకుఁ బంపఁబడెను. జనకునకు విదేహుండనియు పేరు. ఆ జనకుండు రాజుగానుండియు తన్నుఁదాఘాలమని భావింపక నాత్మగనే భావించెను. ఆయనజ్ఞానముం బొగడనివారులేరు. శుకులు వచ్చుచున్నారని జనకరాజెఱిగియు నాయనను లోనికాహ్వానము చేయకయు నుపహరింపకయు నుదాసీనముగనుండెను. శుకులు మూడు రోజులు కోటవాకిటఁగాంచియుండెను. ఆయనను బిలచికొనిపోవ నెవ్వరును రారైరి. నాల్గవరోజు రాజయొక్క మంత్రిప్రధాను లోకయందమగు పల్లకిం గొనివచ్చి శుకులనందు గూర్చుండఁబెట్టుకొని నగరికిం గొనిపోయి ఏడురోజులపర్యంతము దివ్యభోజనముతోడ విందునర్పిరి.

ఎనిమిదవోజున జనకరాజువద్దకు శుకులంగొనిపోవ నాయన తన మొగమున వ్యసన సంతోషచిహ్నములు లేక యొకే తన్మయావస్థ యందు గంభీరముగనుండెను. ఆసభయందుండు ఆటపాటలను శుకులావంతయేనిం గమనింపరైరి. వెంటనే జనకమహారాజు ఒకపాత్రమును పాలచేనిండించి దానిని శుకులచేనిచ్చి దానిం గొంచెమేని చిందక నీసభనేడుమాటులు చుట్టుడనిచెప్పెను. అప్పుడు సభయందుండు రంభవంటి వేశ్యలు కేళికనర్తనాదుల నొనర్చిరి. ఒక్కొక్కవస్తువున నేత్రములకు మిఱుమిట్లు గొలుపునట్లుండెను. సంగీతనాదమాగెను. ఇంకను మనోహరములగు యనేకవిధయాటలన్నియు జటిగెను. శుకులు దేనినిం గమనింపక పాలతోనిండిన పాత్రమును చేకొని సభ నేడుమాటులు చుట్టి జనకరాజువద్ద కేతెంచిరి. ఆయన శుకులకు నమస్కరించి స్వామీ, తమరు దివ్యజ్ఞానులు తమరు నావద్ద కాచియుండవలసిన యవశ్యమే లేదని పంపిరి. ఇటుల సర్వసద్విషయముల హృదయమున నిలుపువానిని పాపము లేమిచేయఁగలవు? ఎవ్వనికేవస్తువునం దాశయించని నిర్మలమనస్సుగలదో వాడే ప్రపంచమున వసింపఁదగినవాఁడు.

ముక్తి.

ఫలమునిచ్చుపనియు, తలంపును కర్తమని చెప్పఁబడును. ముందుచేసిన కార్యముయొక్క ఫలము కర్తమే. ఏలనన నీఫలము ననుభవించుటచేత మఱియొకఫలము కలుగును కావున కర్తమనునది కారణకార్యముల రెంటిని సూచించుచున్నది. ఇట్టికర్త సకల ప్రాణులయందును కలదు. దీనిం దప్పింప నెవరికిని సాధ్యపడదు. కారణకార్యము లొకటివెంబడి మఱియొకటికలుగునది నిజమైన పక్షమున మొదటఁ జెప్పఁబడినదానిని కారణమనియు, పిదపఁ జెప్పఁబడినదానిం గార్యమనియుఁ జెప్పుచున్నాము. ప్రాజెప్పఁబడినవానినే న్యాయశాస్త్రజ్ఞులు వ్యాప్తియనుచున్నారు. ఒకదానినుండి మఱి

ఒకదాని నాగలు చెప్పదురు.

మనచిత్తమున నొకతలంపు గలిగినపుడు దానింబోలిన తక్కిన తలంపులు నుదయించుచున్నవి. జనకుండను తలంపు మనహృదయమున నుదయించిన బిడ్డయను తలంపుకూడఁ బుట్టుచున్నది. దీనినే సంస్కృతమున వ్యాప్తియందుము. కార్యకారణములనునవి మనహృదయమున నుదయించునవేగాని బయటనుండి వచ్చునవికావు. ఎప్పుడును క్రమముగ (అనగా) నొకటివెంటి మఱియొకటి కలుగుభావనలు మన మనస్సుచే గ్రహింపఁబడుటకు సులభమైనవిగ నున్నవి.

మనుష్యుఁడు మరణము నొందుచున్నాఁడు, రాత్రింబగళ్లు మాఱిచూటి వచ్చుచున్నది, అనునిర్విషయము లెప్పుడును నిశ్చయములైనవి. అనగా, పైనఁ జెప్పఁబడినవిషయము లీప్రపంచమున నెప్పుడు నుండఁదగినవి. ఈ ప్రపంచమనునది దేశకాలనిమిత్తములచే మనము చెలియఁగూడిన కొంతభాగమునుమాత్రమే నిర్దేశించుచున్నది. కావున నీభాగమునే ప్రపంచమనినట్టియైన దీని కావలనుండు తక్కినభాగములలో కార్యకారణములను వ్యవహారము లేదని యేర్పడుచున్నది. ఏలనన కార్యకారణములనునవి మనహృదయములో సంబంధించిన విషయములగుటచే దానికందని లోకము యొక్క తక్కినభాగములయందుండ సాధ్యపడదు. మనహృదయమునకును పంచేంద్రియములకు నావలనుండు లోకమున వ్యాప్తియనునది లేదు. నామరూపములేని వస్తువు నెవ్విధమగువస్తువైనను బాధింపఁజాలదు. దేశకాలనిమిత్తము లుండునందనుక మోక్ష మనువ్యవహార ముండనేరదు. ఈప్రపంచ మెవరిచే నిర్మింపఁబడినదనియు, దేనిపైనున్నదనియు నెచ్చటికిఁ బోవుచున్నదనియు ననేకులడుగుదురు. ప్రపంచము దేశకాలనిమిత్తముల కతీతమగు బ్రహ్మమనందుండి కలిగినదనియు బంధముపైనుండున్నదనియు మఱల బ్రహ్మమునందే లయించుచున్నదనియు శాస్త్రములు ఘోషించుచున్నవి. మనుష్యుఁడు తానే బ్రహ్మమనుటను మఱచి యీప్రపంచముననుండు సర్వవిషయములగు సంతోషము, దుఃఖము, ఓర్పు మొదలగు గుణములను స్వీకరించుకొని ఈప్రపంచసుఖమే ఘన

మని తలంచుచున్నాడు. పలుమలు వియోగమునుబొందు నాశను గొనుచున్నాడు. మోక్షముఁ బడయవలయు నేని ఈప్రపంచమును విడనాడవలయును. ఏలనన దేశకాలనిమిత్తములకు లోబడిన నీ ప్రపంచమున మోక్షములేదు. మన పంచేంద్రియములను మన స్సునుపోగూడిన నేస్థలమునను మోక్షములేదు. జన్మమున మనకా శరహితముకానియెడ మోక్షమబ్బుట దుర్లభము. కావున బంధము నుండి విడుదల కావలయుననినట్లయిన నీ ప్రపంచమును విడనాడ వలయు.

అయితే ఈప్రపంచమును వదలుట సులభమైన విషయము కాదు. మిక్కిలి కొందఱే యట్లుజేయగలుగుదురు. మన శాస్త్రములయందుఁ జెప్పబడినట్లు ప్రపంచము వదలుటకు రెండుమార్గములుగలవు. ఒకటి “నేతినేతి” (ఇదికాదు ఇదికాదు) అనునది. మఱియొకటి, “ఇతి ఇతి” అనునది. మొదటిమార్గము ననుసరించుట యసాధ్యము. అందఱిచేతను కానేరదు. ఒకేనిలుకడగనుండఁ గూడి, వైరమును విడనాడిన హృదయముగలవారలగు మహనీయులకే నేతిమార్గమలవడును వారలకు శరీరము, మనస్సు లోబడి ప్రవర్తించును. అయితే యట్లమహనీయులు మిగులఁ గొందఱేగలరు. తక్కినవారలందఱును ఇక మార్గమునే యనుసరింతురు. ముంటిని ముంటిచేతనే తీయునట్లు ప్రపంచబంధముల నాబంధములచేతఁ ద్రెంచుదురు. దీనిని విడువలసినది. అయితే ఈమార్గమున ముక్తిఁబడయఁ బెద్దకాలంబగున మొదటిమార్గము జ్ఞానమార్గమనియు, రెండవది కర్మమార్గమనియు జెప్పబడును.

కర్మయోగమనదేమి? కర్మయొక్క రహస్యము నెఱుగుటయే కర్మయోగమనబడును. ప్రపంచముననుండు నందఱును కర్మను చేయుచున్నారు. ఎందులకై చేయుచున్నారు? మోక్షముఁబొందుటఁ తెలిసియో తెలియకనో పివీలికాదిమనుష్యపర్యంతము సమస్తజనులును మోక్షముపొందుటకై యే కర్మను చేయుచున్నారు. ఒకొ

ర్యచంద్రాదులు బంధమునుండి విముక్తిబొందఁ బ్రయత్నించుచు
 న్నారు. కర్తృ నేత్రకారము చేయవలసినదనుదానిని కర్తృయోగముఁ
 జనువుటచేఁ తెలిసికొనుచుము. ఈప్రపంచమున మనము కొన్నిరో
 జులే జీవింప సాధ్యమగుననియు నిచ్చటనుండు సుఖదుఃఖముల నను
 భవించియే కావలయుననియు నీప్రపంచమున కావలసే మోక్షముగల
 దనియు నామోక్షమును బడయుటకు మనలను సంబంధపఱచుకొనక
 నీశ్వరాత్మముగ సర్వకర్తృలంజేయవలయుననియు కర్తృయోగి తెలిసి
 కొనుచున్నాఁడు. బంధముచేతనేగాని కర్తృచేత దుఃఖము కలుగనేర
 దని కర్తృయోగి యభిప్రాయము. మనముచేయుకర్తృను మనకు సం
 బంధపఱచుకొనినట్టియిన నందుచేఁగలుగు సుఖదుఃఖములు మన
 లను బొందును. ఇతరులపోలికపటము మండుచుండుటఁజూచు మన
 మంతదుఃఖపడుటలేదు. మనపటమే కాలినట్టియిన మనకుగల వ్యసన
 మింతయని జెప్పనలవిగాదు. ఏల? రెండును అందముగలపటములే
 కదా? ఒకటి కాలినట్టియిన కొంతదుఃఖము మఱియొకటి కాలినట్టి
 యిన సధికవ్యసనముంబొందనేల? ఏలనన నొకపటమితరులదనియు
 మఱియొకటి మనదనియుఁ దలచుటయే కారణము. ఏదైన నొక
 వస్తువును నాదనిచెప్పటచే వెంటనే నాకు దుఃఖముగలుగుట నిజమే.
 నాశరీరము నాబిడ్డ నాగృహమని చెప్పుదుము. శరీరము నీదీయు
 కాదు నాదియుకాదు. ఇతరులకును సొంతముకాదు. ఈశ్వరాజ్ఞచే
 సవి వచ్చుచుం బోవుచున్నవి. మనము సాక్షియేగాని వేటుకాదు.
 బంధము లేకుండుటయే యోగముల కన్నిటికిని పునాది. గృహము
 లను సొగసగు వస్త్రములను మంచి భోజనవస్త్రములను వదలి యడ
 వికిఁబోవువాఁడు ఆశను వదలినవాఁడు కానేరఁడు. వాని శరీరముపై
 వానికాశఁగలిగియుండనగు. దానిం బోషించుకొన వాఁడు పాలుప
 డును. కావున బంధములేదనుట మనస్సును సంబంధించియున్నదే
 గాని శరీరమునకు సంబంధింపలేదు. సింహాసనమునఁ గూర్చుండి
 యుండు నెకమనుష్యుఁడు బంధములేక యుండవచ్చును. చింపిగుడ్డల
 దగించి వచ్చుమనుష్యుఁడు బంధముకలిగియుండవచ్చును. మనలను

మనముచేయు సకలకార్యములను ఈశ్వరార్పణముచేయుట మిగుల జ్ఞాఘ్యము. ఒక భక్తుఁడు చెప్పుచున్నాఁడు:—“నేను ద్రవ్యమును వెదకఁ గనుకొంచితిని. నీవే నాకు ద్రవ్యమైతివి. నన్ను నీకే యర్పణముఁ జేసెదను. నాయాశకుం దగిన నొకనివెదకుటకు వెల్లితిని. నీవే నాయాశకుఁ బాత్రుఁడవైతివి. నీకే నన్ను దత్తముఁజేసెదను. నీవు తప్ప నాకు వేలువస్తువక్కఱలేదు.” ఇట్లనే మనము ప్రతినిత్యమును ఈశ్వరునింగూర్చి జపింపవలయును. ఇందులకుఁ బ్రమాణముగ నొక భక్తుఁడు వ్రాయుచున్నాఁడు:—

శ్లో॥ నాహంవం దేతవచరణయోర్ద్వంద్యమద్వంద్యహేతోః
కుంభీపాకంగురుమపిహరే నారకంనాపనేతుం ।
రమ్యా రామామృదుతనులతానందనేనాపిరంతుం
భావేభావేహృదయభవనేభావయేయంభవతం ॥
నాస్థాధర్మే సవసునిచయేనైవకామోపభోగే
యద్యద్భవ్యం భవతుభగవత్ పూర్వకర్తానురూపం ।
ఏతత్పార్థ్యం మమబహుమతేం జన్మజన్మాంతరేపి
త్వత్పాదాంభోరుహాయుగగతానిశ్చలాభక్తిరస్తు ॥
దివివాభువివామమాస్తు వాసోనరకేవా సరకాంతకప్రకామం ।
అవధీరితశారదారవిందాచరణౌలే మరణేపి చింతయామి ॥

కర్తయోగమును జక్కగ ననుష్ఠించినవాఁడొకఁడుండెను. ఆయనయే గౌతమశాక్యముని యను బుద్ధుఁడు. ఆయన “నేనీశ్వరుని గుఱించి యోచింపలేదు. మంచినిచేయుము, మంచివాడుగనుండు మనెడి సిద్ధాంతమునే నేననుసరించెదను. ఈసిద్ధాంతము ననుసరించు వారలు మోక్షము బొందుదురు” అని చెప్పియున్నాఁడు. ద్రవ్యముం బ్రఖ్యాతీకై యును, మఱి దేనికైయునుగాక, తమను సంబంధ పఱచుకొనక ఈశ్వరార్పణముగనే సకలకర్తలం జేయు మహానుభావులే కర్తయోగులు.

ఓమ్

శ్రీశాస్తానంద

సరస్వతీస్వామినశ్చరణారవిందాభ్యాంసమోనమః.

సు వి వే క ద ర్పణ మ్.

సకల ముముక్షు జనానుకూలంబుగ నుండుటకై

ప్రచురింపబడియె.

విక్రయమునకుగొడు.

Madras :

PRINTED BY THOMPSON AND CO.,
161, POPHAM'S BROADWAY.

1896.

ఓమ్ సు వి వే క ద ర్పణమ్.

శ్రీమత్పరమహంస పరివ్రాజకాచార్యవర్యశ్రీనుద్వతాత్రేయగురు
పర్యునిపారంపర్య శ్రీమత్పద్మగురసదానంద సరస్వతీస్వాములవారి శిష్యు
లగుశ్రీమత్పద్మగు శాంతానంద సరస్వతీస్వాములవారిని, ముముక్షువులగు
కొందరు తమ సంశయనివృత్తికై అప్పడప్పడు ప్రశ్నచేయగా వారు
కరుణగలిగి సంశయనివృత్తికై ఆయాఅవసరమున ప్రత్యుత్తరమిచ్చిన
వేదాంత శాస్త్రములయందలి విషయములలో కొన్నియంశములను
ముముక్షుజనంబుల కత్యంతోపయుక్తంబుగ నుండునని దలంచి వారి
శిష్యులలోనొకరు సన్తాగబోధిని పత్రికకుప్రాసిబంపి ఆవల దానినెత్తి
పుస్తకరూపముగ బల్లారెళారదాముద్రాక్షరశాలయందు యచ్చొత్తించి
ముముక్షువుల కిప్పింపబడెను. ఆ కాపీలైపోయినందున 1896-వ సం॥
జూలై నెల మఱికొన్ని అంశములచేర్చి చెన్నపురి తామ్సన్ కంపెనియను
ముద్రాక్షరశాలయందు భాగవతగ్రంథములును “పరోపకారార్థమిదం
శరీరం” అను వాక్యానుభవముగల కొందఱిసహాయముచే బ్రకృతమున
అచ్చొత్తింపబడియె. విక్రయమునకుగాదు, శబ్దదోషార్థదోషాదులను
గమనించలేదు. దీనియందట్టి దోషాదులుండినను, తమ బిడ్డలయొక్క
మృదు మధురాలాపములతప్పలున్నను ఒప్పులుగాభావించి ప్రీతితోడ
నవేక్షించునట్లు సులభోపాయముగ జెప్పబడిన పరబ్రహ్మైక్యజ్ఞానమును
సాధించునట్టి సంగతులను గ్రహించి సదాచార నిరతులై, అహంకార
వర్జితులై, దిగ్దేశ కాల వ్యవస్థలులేక సచ్చిదానంద వస్తువునందు గలిసి
సదానంద సాగరమున మునిగి సంతతము సమాధినిష్ఠులై కృతార్థత
నొందుదురని ప్రార్థించెదము.)

శ్లో॥ నిత్యనందం పరమనుభదం కేవలం జ్ఞానమూర్తిం |

విశ్వాతీతం గగన సదృశం తత్స మన్యాది లక్ష్యం |

ఏకం నిత్యం విమల మచలం సర్వధీ సాక్షి భూతం |

శ్లో॥ నిత్యం నిత్యం నిత్యం సదానందం తమ మామి ||

“నీచోవదలి నకురులే నవదలి కురులేసజ్జనః”

ఓమ్.

సద్విజ్ఞానోద్భవః

* శృ “ప్రమాదోబ్రహ్మనిష్ఠాయాంనక ర్తవ్యఃకదాచన
ప్రమాదోమృత్యురిత్యాహుర్విద్యాయాంబ్రహ్మవేదినః”
(అథ్యాత్మోపనిషత్)

సద్విజ్ఞానోద్భవః

శృ “సద్భావవాసనాదాత్మ్యాద్వాసనాలయమశ్నుతే”

* బ్రహ్మస్థయందు ఆజాగ్రతగలిగి యుండగొనెడు-అట్టి ఆజాగ్రత మృత్యువువలె వినాశకరమని బ్రహ్మవేత్తలునుడిపెదరు.

ఓమ్.

శ్రీమత్సద్గురుశాస్తానంద సరస్వతీస్వామినశ్చరణార

విష్ణుభ్యం నమోనమః.

సు వి వే క ద ర్పణం.

“తావనమబ్రువన్నా యతనంసప్రజాసీహియస్త్రి ప్రతిష్ఠితా
అన్నమదామతాభ్యోగా మానయతా అబ్రువన్నవై నోఽయ
మలమితి తాభ్యోశ్వమానమతా అబ్రువన్నవై నోఽయమల
మితి తాభ్యంపురుషమానయత్ తా అబ్రువన్ సుకృతంబలేతి”
“దుష్టభోమానుషోదేహః” “దేహూయంమానుషోజన్తోః
జహుకర్తైక సాధనం” ఇత్యాదిశ్చ తి స్మృతి ప్రమాణములరీతిని
గోకమునందుండు జంతుజాలములోనంతయు, మానవజన్మము ఉత్త
మము. అదిజన్మాంతరసుకృతపరిపాకవిశేషముచేతఁగలుగవలసినదేగాని
మఱియొక దానివలనఁ గలుగునదిగాదు. అట్టిదుష్టభక్షణ జన్మము
బభించియు యథార్థజ్ఞానము పట్టువడకపోయిన నది వ్యర్థమైపోవును.
కాబట్టి “ఉత్థాయోత్థాయబోధవ్యంమహద్భయముపశ్చితం, మరణవ్యాధి
శోకానాకిమద్యనిపతిష్యతి” అను ప్రమాణముచేత బుద్ధిమంతులైన
మానవులుప్రాదు పాడువున లేచినతోడనే యీశరీరమనిత్యమనిన్ని
“స్వప్నే స్వాంతర్గతంవిశ్వంయథాపుథగవేక్షతే, కోజాగ్రతి విశేషోస్తి
జగదేతద్విమృశ్యతా” అనురీతినిష్ఠాలదేహవస్థయైనజాగ్రత్త లోనున్న
వృదుతాముచూచినదేవతలు-రాజులు మొదలగువారును- తామువిన్న
దేవేంద్రాదివృత్తాంతములును- ఆలోచనచేసిన-సమ స్తవిషయములును
సూక్ష దేహవస్థయైన స్వప్నములోతమకేతోచినట్లుగా, తమచేతచేయ

బడిన పుణ్యపాప మిశ్రకర్త ఫలములు మఱుసటిజన్మమున తామనుభ
 వించుటకై నూదివెంటదారమువచ్చినట్లు గాతమవెంటతప్పక వచ్చునని
 యోచించియథార్థజ్ఞానమవలంబించవలయును-దేహేంద్రియాదిప్రపం
 చమునకంటెకును విలక్షణమైయున్న ఆత్మస్వరూపమును దెలిసికొనుట
 యేయథార్థజ్ఞాన మనబడును. ఇట్టి యథార్థజ్ఞానము బోధించుట
 కొఱకు శృతిస్తోత్ర పురాణేతిహాసములు యేర్పడియున్నవి. ఆ శృతి
 స్తోత్రపురాణేతిహాసములయందుకర్త, భక్తి, జ్ఞానములను మార్గములను
 మూఁటిని క్రమముగఁ ప్రతిపాదించబడియున్నవి. వాటిలో నొక్కొ
 క్కటియును మనఃపరిపాకమునకుఁ దగినట్లుగ మనుజుల కనుసరింపఁ
 దగినదై యుండును. పూర్ణముగ అజ్ఞానమున మునిగియున్న
 వారికి దేహమే తామనియు, దృశ్య ప్రపంచమంతయు నిత్యమనియుఁ
 దోచుట సహజము. గనుక అట్టివారవశ్యముగ మనశ్శుద్ధికొఱకు
 సత్కర్మాచరణమునూ దిచ్ఛగలిగి వర్తింపవలసినది. వారికంటే
 కొంతయెక్కువ వివేకముగలవారికి జీవమే తామనియు, దృశ్యప్రపం
 చమంతయు కాలక్రమమున వేఱుదూవముగ మాటుటవలన నిత్య
 మనియు ధోచుటనైజము. గనుక అట్టివారు సత్వగుణ విశిష్టులై
 భక్తిమార్గ ప్రవిష్టులై వర్తింపవలసినది. ఆవల తీవ్రమోక్షేచ్ఛ
 బుట్టును. అట్టిముముక్షువులుఆత్మతత్వమునువిచారించవలసినది. పురా
 కృత సుకృత విశేషముల కనుగుణ్యముగఁ గొందఱికి జ్ఞానమార్గము
 సులభముగనుండును, కొందఱికి భక్తిమార్గము సులభముగనుండును.
 కర్తముల నాచరింపకున్న భక్తి కుదురదు. భక్తి కుదురకున్న జ్ఞాన
 ముసిద్ధించదు. సగుణము లహమువంటిది. నిర్గుణము జలమువంటిది.
 జలము లహముగునన్న విషయ మందఱికిఁ దెలిసినదేగదా! తావున
 జ్ఞానము సిద్ధింపకున్న ముక్తి గలుగదు. కర్త పిరిదెవంటిది, భక్తి

సించుచు తానేక్రిష్ణమని అహంకరించి జ్ఞానయోగమునుఁ బూని
 సుఖించక - సద్భక్తిని జ్ఞానయోగమును నిరాకరించువారు
 జననమరణము లనెడి అలలుగల సంసారనదీ ప్రవాహమందుము
 యుంచుతెలుచు, అనేకదురవస్థల ననుభవించుదురనియు అనంతకల్పాం
 తరములు గడచినను వారికి భగవదనుగ్రహము లేక మైనఁగలుగనేర
 దని శృతిస్త్రోత్రాను సారముగ పెద్దలు నుడివెదరు. మఱియు భక్తి
 మార్గము బాల్యమనియు, కర్మయోగము లేక యోగమునకు పూర్వా
 ధానుసంధానము యావసరమనియు - జ్ఞానము, తత్సంబంధ జ్ఞాన
 యోగము, అనఁగా యోగమునకు త్తరార్థానుసంధానము, లేక
 మానసిక్ నవలంబించి నీవు నేననెడి ద్వైతభావమునుమాని తుర్వ
 దృష్టిఁగలిగి నిర్మలత నొందియుండు ఆనందము ననుభవించుట
 వార్ధికమనియుఁ జెప్పబడును. బాల్యావస్థయందును, వార్ధికావస్థ
 యందును, అహంకార మమకారములుడిగియున్నట్లు భక్తి, జ్ఞానముల
 నవలంబించిన యవసరమున అహంకార మమకారములు మొదలగు
 వికారములు బొత్తిగ నణఁగియుండుననియు- యవ్వసమునందహం
 కారము తలచూపుట సహజమైనట్లు యోగముయొక్క పూర్వా
 ధానుసంధానము సుపక్రమించినవారికిఁకాపానుగ్రహ శక్తిగలవార
 మనియు, అణిమాదిసిద్ధులు బొందినవారమను అహంకారము మనస్సు
 నందు తలచూపు చుండును. వారికి నిత్యానందానుభవము దూరమయ్యె
 యుండును. ఎవరికి జ్ఞానసంపదను బొందవలెనని ఇచ్చగిలినదో అట్టి
 ముముక్షువులు “శుభస్యశీఘ్రం” అనురీతిని శీఘ్రముగ ఆత్మతత్త్వమును
 విఛారించవలసినది. ఆత్మతత్త్వ మలవదిన పక్షమున అద్వితీయభావము
 సిద్ధించుననుటకు సందేహములేదు. ఆత్మతత్త్వము నెఱుంగుటకుఁ దత్త్వ
 జ్ఞానమవశ్యముగ కావలసినది. తత్త్వజ్ఞానమనఁగా, ఘటమును తత్కా
 రణమగుమృద్వృత్తి రిక్తముగాదని యథార్థస్వరూపమును గుఱెఱుఁగు

నట్లు “బ్రహ్మణోస్యంసకించన” “వికారభ్యాయమానోపి ప్రత్యే
 గాత్మానమంతరా! న్నునిరుపోస్త్యైఋరసిస్యాచ్చేచ్ఛిత్సమ ఆత్మ వత్”
 ఇత్యాది అనేకప్రమాణములనుబట్టి ప్రపంచమునానావికారములుగా
 తోచుచున్నను దానినిచూచెడు ప్రత్యేగాత్మయే అదిగాని, వేఱుకా
 దని పద్విధలింగములచేత ప్రబలశృతుల తాత్పర్య ముగ్రహించి నిధి
 థ్యాసమునకు దెచ్చుకొని ఆనందించుటయే తత్త్వ జ్ఞానము.
 ఆప్రకారముగ గుణైఋగక పోవుటగూడ కలదా యనిన?
 “వీతత్వంహియథాశుశ్రే శ్రేషాద్భవతికస్యచిత్” అను ప్రమాణము
 వీరిని పిత్తవికార దోషమువలనఁ గన్నులకుం దెల్లనిబట్టు పచ్చగ
 గనఁబడినట్లును, ప్రకృతిదోషమువలన లొటిపిటకు వేఁపాకు తీఁపుగ
 నున్నట్లును, అవస్థాంతరదోషమువలన నిద్రబోవువానికి స్వప్నమందు
 పశుపక్ష్యాదులు సంభాషించినట్లును, అననుభవదోషమువలన జెముడు
 పాలు ఆపుపాలుగఁ దలచినట్లును, అపరిచయదోషమువలనఁ క్రొత్తగ
 న్నేహముచేసిన దుర్తార్థుని సంతార్థునిగనెంచినట్లును, అంధకారదోషము
 వలనస్థాణువునుజూచిపురుషుఁడనిఁ గ్రొంతిపడినట్లును, అనభ్యాసదోషము
 వలనమూఢునకక్షీరములు చిత్ర రేఖలుగఁదోచినట్లును, అజ్ఞానవిపరీత
 సందేహాది దోషములచే దూషితమైన మనస్సుగలపురుషునకుయథార్థ
 స్వరూపమిట్టిదనికనిపెట్టుటకు వీలుగాక, అయథార్థభావశ్రమబుట్టును.
 ఇట్టిశ్రమవలన అనర్థములు వెక్కులు సంభవించును. యథార్థజ్ఞాన
 మబ్బినపక్షమున కామధేనువుఁ గట్టుకొన్న వానికిక్షీరమునకు కొఱత
 లేనట్లును - ఆరోగ్యస్నానముఁ జేసినవానికి పథ్యసేవనము లేనట్లును-
 దుఃఖనివృత్తిపూర్వకమైన సదానందమం దోలలాడును. సత్సహా
 సముచేతఁ దానెఱుంగఁగోరిన పదార్థ ముయొక్క యథార్థస్వరూ

చేరువ, త్రాటివక్రత ఈమూడును ముఖ్యకారణములు - ఇందువలన గలిగిన భయకంపాది వికారములు కార్యములు. ఈకార్య కారణములంబట్టి కల్పిత సర్వస్థితిఁ దెలిసికొనవలసియున్న కారణపరిజ్ఞానము కావలసివచ్చును- ఒకడుదుకాణమునకు వెళ్ళిడబ్బిచ్చిత్రాటినికొనివచ్చి దూడమెడకుఁగట్టి పట్టుకొని పొలములో మేపుచున్న విషయము నించుక యోచించినపక్షమున, నాపగ్గమేమైనదనివిచారముగలుగును; ఆవిచారమువలన దూడమెడనున్న త్రాడువిప్పి అచ్చటనేయుంచిన సంగతి స్మృతికివచ్చును; అందువలన అక్కడ కనుబడుచున్న సర్పము త్రాడుగనుండు నేమోయని యూహగలుగును; ఆ యూహవలనకొంత భయముపోయి పాతికసంశయముతీటును; అయినను పలుపునందు సర్పముజూడ పూర్ణముగఁ గనబడుచున్నందున దగ్గిఱకు వెళ్ళుటకు దైర్యములేక పరిశోధించి చూడవలెనన్న బుద్ధిపుట్టి చేతికట్టుతో నా సర్పమును మెల్లఁగల్గ్రోయఁ దానియందు గమనాగమనపూర్తాకార సర్పకార్యములేవియుఁ గనుబడకపోఁగా సర్పముగాఁదని సగమ సంశయముదీటును; అందుమీఁద గొంతలెగువచేసి దానిని కట్టుతో బాది, యిటుఅటుగ్రోసి, నడుమకట్టువేసి, మీఁదికెత్తి చూడ దానియంఁచలనమేమియు లేకపోవుటచే ముప్పాతిక సంశయముతీటును; ఆపై దైర్యమవలంబించి చేతితోఁతాకిజూచి గట్టిగనుండుటవలన సర్పముగాదనియు, తానువేసిన త్రాడనియు, దృఢముగఁ దెలియవచ్చుక అంతటితో సంశయముపూర్ణముగఁదీటును. “సర్పస్యరజ్జతానా నాస్తిరజ్జేబుజంగతా” సర్పమునకు రజ్జస్వభావములేదురజ్జవునందు ర్పత్వములేదు. అంధకారసంబంధమువలననిది సర్పముగఁగనుబడునష్ట చూచువారికందఱకుఁడెందములందు భయమును విశేషముగఁగల్పించుండినదిగాని విషము నేమియుధరించినదిగాదు. భయమునుపుట్టి

బెట్టరు. ఇందుకు వివరణము- బ్రహ్మము పగ్గము వంటిది ; మాయ సర్పము వంటిది, దుఃఖము విషము వంటిది, అందు భయపడుచున్నవాడనుటకుడు. ఈ దృష్టాంతమును మఱియొక విధమున యోచింతము. అదెట్లునిన. రజ్జు పునందుతోచు సర్పము సత్తా? అసత్తా? యను ప్రశ్నలకు సత్తనిన రజ్జు పనియెఱిగినపుడు సర్పముతో చపలెను- తోచలేదుగాన సత్తనరాదు. అసత్తని చెప్పదమనిన వంధ్యాపుత్రునివలె: దోచకనేయుండవలెను; తోచుటచే అసత్తని చెప్పందగదు. సదసత్తని జెప్పందగదా? యనిన, రెండుధర్మము లొక్కటియందే యుండదుగాన- సర్పము సదసద్విలక్షణమనే జెప్పవలెను; అనగా ఇట్టి లక్షణముగలది యని చెప్పట కవకాశమివ్వని అనిర్వచనీయమనే జెప్పవలెను. ఇట్లే లోకమును సదసద్విలక్షణ యనిర్వచనీయము. అసత్తని చెప్పినది, లోకము సత్తను వారికి సత్తుకాదని చెప్పటకు మాత్రమే గాని వేఱుగాదు. వంధ్యా పుత్రుడు మిథ్యయేను. ఆకాశ తామర మిథ్యయేను. రజ్జు సర్పము మిథ్యయేను. యెండమావుల యందు నీరు మిథ్యయేను స్వప్న ప్రపంచము మిథ్యయేను. “కింమిథ్యా యద్విద్యానాశ్యంతు” విద్యచేత నాశపఱచబడునది యేదో అది మిథ్య. ఇట్లునుట యందనేక భేదములు గలవు. ఒక్కొక్కసమయములో నొక్కొక్క దృష్టాంత ముపయోగ పడును. అక్కడక్కడ వేఱువేఱు దృష్టాంతము లిచ్చుటచే విరోధము సంభవించు ననిన నది వారివారి మనఃపరిపాకముననుసరించి యుండును. అవియన్నియు అవసర భేదముగ దృష్టాంతములు దహరింపఁ బడినవి.

లోకమొక్కటే యున్నది. అది నశించుట లేదనువారిని జూచి, అయ్యా! లోకము కార్యమేగాని కారణముగాదు; కారణమైనది యంతటనిండియుండు పరతత్వమేను; అదెట్లునిన? తల్లిగర్భము నందుండి శిశువు యెట్లు బిడ్డవించెనో, అట్లే పరతత్వము నందుండి లోకము

పుట్టినదని పెద్దలుబోధింప నప్పుడు వారుమనఃపరిపాకముగలవారై ఇట్లు శంకచేయఁగా, తల్లిగర్భమునందుండియున్నవించిన శిశువువలె పరమాత్మయందుండిలోకముపుట్టె ననిన ? తల్లియు-శిశువునుభేద్యైరు వస్తువులు, అదిగాక రెండును ఖండవస్తువులు - ఈయుపమాన ప్రకారముపమేయమును జూచుతఱి పరమాత్మయుఖండవస్తువు, లోకమును ఖండవస్తు వగుచున్నది; దీనిని సంగీకరించినపక్షమున శృ “ పూర్ణమదః పూర్ణమిదంపూర్ణాత్పూర్ణముదచ్యతే,

పూర్ణస్యపూర్ణమాదాయ పూర్ణమేవా వశిష్యతే”

శృ “ యచ్చకించిజ్జగత్సర్వం దృశ్యతే శ్రూయతేపివా!
అంతర్బహిశ్చతత్సర్వం వ్యాప్యనారాయణస్థితః”

శృ “ భోక్తాభోగ్యంప్రేరితారంజమత్యా,
సర్వం ప్రోక్తంత్రివిధంబ్రహ్మమేతత్”

“వాసుదేవ సర్వమితి” పరమాత్మ పరిపూర్ణమని ఘోషించు ఇత్యాది శృతి స్మృతులకు వైయర్థము సంభవించు చున్నదే! యని యడుగ, అయ్యా ! లోకమేసత్యమనియు దానికి కారణ మింకొక్కటి లేదనియు జెప్పవారికి కారణమొకటి యున్నదని బోధించుటకై యీయుపమానముచెప్పబడినది, అదియేసిద్ధాంతము గాదు.

పాలుపెరుగైనట్లుపరిణామవాదకారణముసంగీకరింపుడు. ఇందు శిశువువేరు తల్లివేరన్నందుచే పరమాత్మపరిపూర్ణుడని ఘోషించు శృతి స్మృతులకువైయర్థమువచ్చునంటివే, అట్టిదోషమిందుండదు. ఈ యుపమానమునకుపమేయము పరమాత్మ యేలోకముఅనఁగా, అయ్యా! పరమాత్మపరిపూర్ణుడనుటకేదోషము లేకపోయినను వేఱు మహాదోషముసంభవించుచున్నది. అదేది యనిన ? క్షీరమే పెరుగగుటలో పాలు చెడి పెరుగగుచున్నది. ఈ యుపమాన ప్రకారము పరమాత్మ చెడి

లోకమగుచున్నది. అంతటితో పోక పాలు చెడి పెరుగగుటచేత పెరుగు అదేరూపముతో నుండదు. అదిచెడి మజ్జైగై, యదిచెడి వేరై, ముగింపుకు యీస్థితియందున్నదనుటకు వీలులేకపోవుచున్నది. అట్లే పరమాత్మచెడి లోకమై, యదిచెడివేరై, యదిచెడివేరై, ముగింపుకు ఈ పరమాత్మ యిట్లున్నదనుటకు వీలులేకపోవును గదా యనిన, అది నిశ్చయమేను. పరమాత్మ పరిపూర్ణుడనుటకు దోషము సంభవించక యుండుటకు మాత్రమున్ను; వస్తువులు రెండుగాదనుటకు మాత్రము, పాలు పెరుగను ఉపమానము చెప్పినదేగాని అది సిద్ధాంతము కాదు.

మఱియు మృత్తు, ఘటమువలె కారణ కార్యములు. ఇందు మృత్తు చెడకనే ఘటాకృతిని బొందినట్లు పరవస్తువు చెడకనే లోకమగు చున్నది. ఇందులోనున్న దోషములేక పోలేదు. మృత్తు వికారపడియే గదా ఘటమగుచున్నది? అట్లే పరవస్తువు వికారపడియే గదా జగదాకృతిగావలె? నిర్వికారమైన పరవస్తువుకు వికారమును గల్పించుట న్యాయము కాదే? యథార్థమేను. పాలుచెడి పెరుగయ్యేటట్లు మృత్తుచెడి ఘటముకావడము లేదనుటకున్న, పెరుగు మరల పాలుకాకుండపోవునట్లు గాక, ఘటము మరల మృత్తుగనుటకీయుపమానమేగాని వేరు విషయమునకు గాదు. ఇట్లు వికారపడని యుపమానము చెప్పెదము. అదేదియనిన?

సూర్యుడున్న వానిప్రతిబింబమువలె. సూర్యుడువికారపడకనే యెట్లు ప్రతిఫలించునో యట్లేపరవస్తువు యేవికారమును పొండకనే ప్రతిఫలించు చున్నది. ఇందులోను దోషములేక పోలేదు. బింబము ప్రతిబింబించుటకాధార మొకవస్తువు కావలెను. సూర్యుడు ప్రతిబింబించుటకు జలమెట్లాధారమో యట్లే పరవస్తువు ప్రతిబింబించుటకాధార మొకటియుండవలెను, ఏదిమఱియొక యాధా

రమునందు ప్రతిబింబించునోయిది అపరిపూర్ణవస్తువుగా నుండవలయునేగాని, ఒకప్పుడు పరిపూర్ణవస్తువుగాదు. జలమందు ప్రతిబింబించు సూర్యుడున్ను, అద్దమున ప్రతిబింబించుమనముఖమున్ను, పరిపూర్ణవస్తువగునా ? సూర్యుడు మనముఖమొకచోటయున్ను, జలము అద్దము మఱియొకచోట నుండుటచేత బింబప్రతిబింబ పుపమానము అపరిపూర్ణవస్తువుకే లభ్యమగును. ఈ యుపమాన ప్రకారము పరమాత్మ యపరిపూర్ణవస్తువగుచున్నదే ?

బింబప్రతిబింబదృష్టాంతము పరమాత్మవికారపడుట లేదనుటకు మాత్రమేగానివేరుకాదు. మఱియువేదాంతవాక్యములయందు ప్రతిబింబదృష్టాంతముచెప్పట బింబమువలె ప్రతిబింబము సత్తుగాదనుటకు మాత్రమే యంగీకరింపబడియున్నది.

ఇకపరిపూర్ణత్వమునకుదోషములేక వేరొకదృష్టాంతముచెప్పబడుచున్నది. అదియెద్దియనిన ? శుక్తికయందురజితమెట్లుతోచుచున్నదో యట్లేపరమాత్మయందు చిజ్జడరూపప్రపంచము తోచుచున్నది.

ఈయుపమానము ప్రశ్నకు చోటిచ్చుచున్నది. ఆదెట్లనిన ? శుక్తికకు వేరుగారజితము లేదని యెరిగిన పిమ్మట రజితము తోచుటయే లేదు. ప్రపంచము కారణవ్యతిరిక్తముగ లేదని యెరిగినను మఱల ప్రపంచ ప్రతీతియున్నదే ?

దృష్టాంతమేక దేశము. ప్రపంచమువస్తువుకాదనుటకుమాత్రమే శుక్తికరజిత దృష్టాంతము చెప్పబడినదేకాని వేరుకాదు. ఇట్టిదోషము సంభవించకుండా యుండులాగున యెండమావులదృష్టాంతము సంగీకరింప వచ్చును. ఈ యుపమానమునందు మరుభూమికి వేరుగా జలమనునది త్రికాలములయందు లేదని యెరిగినను, మఱలసీరుండులాగున తోచురీతిని ప్రపంచమసత్తని తీర్చానించినను ప్రపంచముతోచవచ్చును.

ఎండమావుల యందు జలములేదని తెలిసినప్పుడు జలముండునట్లు తోచినను, అనుభవయోగ్యము గాకయున్నదే ! అనగా స్నానపానాదులకు నీరుయుపయోగపడక యున్నది. ప్రపంచమో అట్లుగాక శబ్ద స్పర్శ రూప రస గంధాదులనుభవింపఁబడుచున్నదిగాన ఈ దృష్టాంతమునందు దోషమున్నదే ? ప్రపంచమసత్తనియెరిగినను మఱలఁదోచవచ్చుననుటకు మాత్రమేఎండమావులదృష్టాంత మంగీకరింపఁ బడవలసినది. అనుభవమునకు వచ్చుచున్నదే యనుటకు వేరుదృష్టాంతము కలదు. అది యెద్ది యనిన ?

స్వప్నమందుఁదోచుప్రపంచమువంటిది. స్వప్నమందుఁ దోచు కార్యజాలము సంకల్పమాత్రమై యుండిన్ని, అనుభవ యోగ్యత గలిగియున్నది. బ్రహ్మము సమస్తమైయున్న దనుటలో ఆ పరవస్తువే యట్లైనదనికాదు అద్వైతుల సిద్ధాంతము. రజ్జువు సర్పమైనది, మరుభూమిక జలమైనది, వింద్రజాలశక్తి పలువస్తువులైనను మనస్సు స్వప్నప్రపంచ మాయెననుటలో సర్పము మొదలగునవి, దోచుటయే గాని వస్తుత్వము లేదనుటయే అద్వైతుల సిద్ధాంతము- రజ్జు, సర్పము వలెఁ దోచుటకు యునుపు- సర్పముగాఁదోచు నవసరమున -సర్పముకాదు - త్రాడనేజ్ఞానము కలిగినవెనుక త్రాడుత్రాడుగానే వుండెను, అది వికారపడలేదు. కార్యరూపమును ధరించనులేదు, అనగా సర్పరూపమునుధరించలేదు, వికారసంకోచములు లేవు, ఉన్నవి యనినచో, తోచుటమాత్రమని చెప్పఁబడుచున్నది. అట్లే బ్రహ్మము ప్రపంచముగఁ దోచు అవసరమునను ప్రపంచాకృతితోచని తుర్యజాగ్రతయందును బ్రహ్మముబ్రహ్మముగానేయున్నది. దానికి యేవిధహానియులేదు- “వ్యాప్యవ్యాపక తామిథ్యా సర్వమాప్లేతిశాసనాత్” అనుయోగశిఖోపని షద్వాక్యమువంటి అనేక శృతి స్మృతియుక్త్యనుభవములచేచూడ బ్రహ్మము ప్రపంచ

బ్రహ్మజ్ఞానియగు ఆగురువు బాహ్యేంద్రియంతరింద్రియోపరము గలిగి తన సమీపమునకు వచ్చియుండెడివారు యేజ్ఞానముచేత సత్య స్వ రూపమైన నాశనరహితమైన పరమాత్మను తెలిసికొందురో అట్టి బ్రహ్మ విద్యను యథార్థముగా చెప్పవలయుననియుండు ప్రమాణమును బట్టిన్ని మరియు “గుకారంచగుణాతీతం - రుకానం రూపవర్జితం- గుణాతీతమ రూపంచయోదద్యాత్సగురు స్మృతః” అని గాగువర్ణము సత్వాదిగుణముల సతీకృమించినది - రువర్ణము ప్రకృత్యాకారశూన్యమైనది- ఇట్టి సత్వాది గుణరహితప్రకృత్యాకార శూన్యమైన స్వస్వరూపమును యెఱుఁడు బోధించునో అతడే గురువని చెప్పబడుచున్నది మరియు “బోధాచార్యులు లేరనిసాధించినరాజయోగిసంతతికిని దదోభంబునకు దదీయసమాధికి బాధకమువచ్చుమదికడులేమి కా”

“గురుసన్నిధిమాత్రేణసాలోక్యంసామీప్యంహస్తమస్తకం |
దీక్షామాత్రేణసారూప్యం సాయుజ్యంసమరసైక్యతాం”

“తల్లితండ్రి లేనితనయునిపోలిక సతికిబలియులేని చందమునను గురువు లేనివిద్యకూడ చెందులకైన నజనికైననిజమునరసిచూడ”

“గుశబ్దస్త్వంధకారస్వాదుశబ్దస్తన్ని వర్తకః |
అంధకార నివర్తత్వాద్గురురిత్యభిధీయతే”

గురినగా అంధకారము-లేక అజ్ఞానము-రుగినగాదాని నివారిం చువాడు-అజ్ఞాననివర్తుకుడెవడో వాడుగురువని సిద్ధించుచున్నది-ము ముక్షువులకు పరోక్షగురువు ప్రత్యక్షగురువు అనిగురువు లిద్దఱుకావ లెను-పరోక్షగురువు తనకు బ్రహ్మవిద్యబోధించువాడు అతడుపదేశించిన శాస్త్రానుభవములు రెండును శ్రవణమననములు చేసి యిదిసరియాసరి కాదాయనినిది ధ్యాసము చేయునపుడు ఆహాశాస్త్రమునుస్వానుభవము ను రెండును సరిపోయినవి-ఇందులో యేమాత్రము సందేహములేదని తనబుద్ధికితోచినపుడు ఆ బుద్ధియే ప్రత్యక్షగురువుకాబట్టి ముందు పరో

తుగురువును సంపాదించుకొని, అతనివాక్కున బ్రహ్మవిద్యనభ్యసించి-
 దానిని మనన నిదిధ్యాసములవల్ల మనస్సున దృఢపఱచుకొని అందు
 మీరసెబ్బరైనను అసంభావనలుచేసినను, తనకే తోచినను మునుపు
 వినిన శాస్త్రాచార్యములచేత పరాహితముచేయుచు నుండవలయును-
 మరియు, “అజ్ఞానలిమి రాధస్యజ్ఞానాద్జననశలాకయా చ యురున్తి లితం యేన
 తస్మై శ్రీగురవేనమః” అనగా ధనము మన ఇంట నేఘాస్థాపితమైయుండు
 నది-తనకు తెలియక మిక్కిలి దరిద్రమనుభవించువానికి, అదృష్టవశాత్తుగా,
 ధనాంజనగాడు తటస్థుడి, వానికన్నులకంజనము వేసినప్పుడు - వాడు
 ధనమును కనుక్కుని సుఖపడునుగాని - ధనముచిక్కువర్యంతము
 నిర్భాగ్యుడై యెట్లు దుఃఖించుచుండునో, అట్లనే బ్రహ్మవిద్యాధనమును
 పొందుటకు బ్రహ్మవిద్గురువు అవశ్యముకావలసినది. మరియు- సర్వవ్యాప-
 కుడగు సగవంతుడులోపల వెలుపల యెక్కడనున్నాడనుట “సర్వము
 నీలోనిదిగా సర్వాత్మకవాత్త సంపన్నుడవై సర్వమయుడవగు నీకును
 సర్వేశ్వరతేవులోను సందులు వెలియు” శ్లో “స్వేనాహృతం సర్వమిదం
 ప్రపంచం-పంచాత్మకం పంచనువర్తమానం” ఇత్యాది శ్రీనుద్భాగవత-
 నారదపరివ్రాజకోప నిషద్వాక్యములద్వారా వాస్తవమే యైననుదాని
 సూక్ష్మమిటువంటిదని దెలుపుటకు సద్గురువొక్కఁడు కావలసియేయున్నం-
 దునశ్రద్ధకూడ సాధ్యముకాదు. సర్వాంతర్యామియై సర్వేశ్వరుడై, సక-
 లప్రాణులకిష్టార్థములను సమకూర్చి రక్షించెడి పరమేశ్వరుని సద్భక్తి
 తోపూజింప వలసినదనుటయథార్థమైనను అందులోని మర్తము దెలుపు-
 టకొకయాచార్యుఁడు కావలసియేయున్నందున క్రియగూడ సాధ్యముకా-
 దు. ఉత్వాసని శ్వాసరూపమునదేహమున సంచరించు ప్రాణ వాయువును
 వశపఱచుకొని, యింద్రియవ్యాపారములను బంధించి వాయువును సహ-
 ప్రారమునకెక్కించి, జ్యోతిర్దర్శనము చేయవలయుననుటయోగమునకు
 పూర్వార్థమని నిశ్చయమైనను, దానిరహస్యమెఱిగించుటకును దానికి

ఉత్తరాధమున్నదని తెలిసినను దానిరహస్య మెరింగించుట కునుదేరి
కుఁజొక్కఁడు గావలసియేయున్నందున యోగముకూడ సాధ్యముగా
దు. తానే బ్రహ్మము, బ్రహ్మమే తాననెడియభేదప్రపత్తిగలిగి యానంద
మొందవలెననుట నిజమేయైనను, అందులోని కలుతెలియఁజేయుటకు
కారణాచార్యుఁజొక్కఁడు కావలసియే యున్నందున, జ్ఞానముకూడ
సాధ్యముగాదు. సత్కర్మానుష్ఠానపరులకే ముక్తియనియు, భక్తినిష్ఠాప
రులకే పరమపద కైలాసములనియు, జ్ఞాననిష్ఠానువర్తులకే క్షేపల్య
మనియుపలువురుపలువిధములఁబలుకుచుందురు. వీటిలోను తమమైన
దిదియని దృఢముగ తెలిసికొనుటకైన నొకయాచార్యుండు గావలసి
యేయుండును. గాన, ఏ విధమునజూచినను గురువును సంపాదించు
కొనినూదియువారమును, పాలును నీరును, శరీరమునీడయువలె గలసి
మిలసిపెద్దరువునందు విశ్వాసపాత్రులైయున్న గాని, యెంతబుద్ధిమం
తునికైననుయత్నిము కొనసాగదని నధ్యవసించి గుర్వనుగ్రహమును
పొందుట కు సత్వగుణము నవలంబించవలెను. ఈమర్యాదనుల్లంఘించి-
తానే బ్రహ్మమును తెలుసుకొనెదననియెవఁడుప్రయత్నిముచేయునో-
వాఁడు శాస్త్రజాలమనెడి సమస్తములో ముణిగి బహు క్లేశములకు
పాత్రుఁడగుటయే గాక, గట్టెక్కనేరఁడనుటకు ప్రమాణము-
“శాస్త్రజ్ఞానంబహుక్లేశం, బుద్ధిశ్చలనకారణం, ఉపదేశాద్ధరేర్బుధ్యార
మతేసర్వకర్షణం”-మరియు సత్వగుణము సద్ధర్మమువలన గలుగును.
సద్ధర్మము శృతిస్మృతులయందు విధింపఁబడిన విషయములనెల్లఁజక్కఁగా
విచారించుటవలనఁ గలుగును. ఆవిచారజ్ఞానము సజ్జనసహవాసము
వలన గలుగును. సజ్జనసహవాసము కామాద్యరిషడ్వర్గమును నిగ్ర
హించుట వలనఁగలుగును. అరిషడ్వర్గనిగ్రహము భూతదయవలన
గలుగును. భూతదయ యీశ్వరానుగ్రహము వలనఁగలుగును.
ఈశ్వరానుగ్రహమెట్లుగలుగునని? అతనికిమనకునుజన్మజనకతల్లమని,

ప్రాప్యప్రాపకత్వమని, ఆధిపత్యాధిపత్వమని, ప్రేర్యప్రేరకత్వమని, వేద్యవేదకత్వమని, అంశాంశకత్వమని, కలిగియుండుషడ్విధసంబంధమును దెలిసికొని సద్భక్తి సలిపిన ఈశ్వరానుగ్రహముగలుగును. ఇందు జన్యజనకత్వమనగా, అతడు మాయావృత్తిచే మనలను జనింపజేసినవాడు, మనము అవిద్యావృత్తిచే జనించినవారమనుట. ప్రాప్యప్రాపకత్వమనగా, జ్ఞానకర్తాదులచే మనమతనిబొందవలసినవారము, అతడు మనలను తనలో జేర్చుకొనవలసినవాడనుట. ఆధిపత్యాధిపత్వమనగా, మనమతనిలీలావిభాగి లోబడినవారము, అతడు మనల నేలేడివాడనుట. ప్రేర్యప్రేరకత్వమనగా, మనము పుణ్యపాపములకాశ్రయమైన స్వర్గనరకములను పొందెడివారము, కర్తానుసారముగా నతడు మనలను స్వర్గనరకములను బొందించువాడు. వేద్యవేదకత్వమనగా, మనము ఇంద్రియములకు గోచరములగు పదార్థముల నెల్ల గ్రహింపవలసినవారము, అతడు మనకు పదార్థాభిజ్ఞానమునుగలిగించువాడనుట. అంశాంశకత్వమనగా, మనమతనిస్వరూపమువలన నుద్గమించినవారము, అతడు మనయుద్గమమునకాశ్రయమైనవాడనుట. లోకమునందు సాధారణముగా భర్తమరణమొందినపుడు పాణిగ్రహణ సంబంధముగల పతివ్రతయు, కులమువారికాపద సంభవించినపుడు జాతిసంబంధముగల బంధువులును, నీదసాదలకేదైన బాధకలిగినపుడుధర్మాత్ములైన సత్పురుషులును అత్యంతప్రియమైన తమకాయములను త్యాగప్రాయములుగ నెంచి యొప్పుగించుచుండఁగా-దయామయుఁడునుదీనబంధువుఁడునునైన పరమాత్మయందు సద్భక్తితో ప్రపత్తిచేయు జీనకోటియొక్క దుఃఖములనెల్లదొలగించిమోక్షమును ప్రసాదించి రక్షింపకమానఁడు.

“ఈశ్వరానుగ్రహ దేవపుంసామచ్యైతవాసనా” యనిన్ని—
 “కారణంవినాకార్యంనోదేతిథ క్షీర్నినాబ్రహ్మజ్ఞానంకదాపినజాయతే”

అనుప్రమాణములరీతిని ఇట్టిపద్విధసంబంధములను దెలిసిభక్తిచేయగా
జ్ఞాన ప్రతిపాద్య త్రివిధ సంబంధముల లక్ష్యము తప్పక లేటవడును.
అదియెట్లనిన? “అత ఏవ వేదాంతశాస్త్రంచ తత్పదస్య త్వం పదస్యచ
సంబంధ త్రయేణావ్యఖండతాం బోధయతి”

గాన వేదాంతశాస్త్రములు తత్పదమునకునుత్వంపదమునకును
సంబంధత్రయముచేత, అఖండత్వమును బోధించుచున్నవి. “సంబంధ
త్రయకిమితిచేత్ పదయో స్సామానాధికరణ్య సంబంధకి, పదార్థయోః
విశేషణవిశేష్యభావ సంబంధకపదా భ్యోంసహవాపదార్థాభ్యోంసహ
వాప్రత్యగా త్తనోలక్ష్యలక్షణభావ సంబంధకి ఏవంసంబంధత్రయం”
అనగా సంబంధత్రయమెద్దియనిన? రెండువాక్యములు సమానాధికర
ణ్య సంబంధము, రెండుపదార్థములకు విశేషణవిశేష్యభావసంబంధము.
రెండుపదములతోనైనను రెండు పదార్థములతోనైనను ప్రత్యగాత్తక
లక్ష్య లక్షణ సంబంధము. ఇట్లు సంబంధము మూడు విధములు.
“అస్యదృష్టాంతః, సోయందేవదత్త ఇత్యత్రి ఇదం సంబంధ త్రయమస్తి
స ఇతిశబ్దస్యఅయమితిశబ్దస్యచ ఏకఏవదేవదత్తపిండ ఏవ సమానాధికరణ
ఇతి తదేవ శబ్దయో స్సామానాధికరణ్య సంబంధోస్తి, తథా తత్పదస్య
త్వంపదస్యచ ఏకమేవైతస్యం సమానాధికరణంతస్మాత్పదద్వయస్యాపి
సామానాధికరణ సంబంధోస్తి,” ఇందుకు దృష్టాంతము (సోయందేవ
దత్తః)=ఆ ఈదేవదత్తుడు యనుటలో, సః=వాడు, అయం=వీడు,
దేవదత్తః=దేవదత్తుడు. ఇందుడు “వాడు” అను పదమునకున్న
“వీడు” అనుపదమునకున్న దేవదత్తపిండమే సమానాధికరణము.
అనగా, ఆదేవదత్తుడే వీడు, అనిచెప్పినట్టైనది. “ఆ” లేకవాడు,
అనినందుచే పూర్వముచూడబడ్డవాడే యిప్పుడు చూడబడువాడు.

ఇందుఁ జూడబడిన పురుషుఁడొకఁడైనను, వాడు, వీడుఅను
రెండుపదములు దేవదత్తుడను నొక్కదేహమునే జూపించుచున్నది

గాని వేటొకటిని జాబుటలేదు. ఇదిసమానాధికరణ సంబంధమని తెప్పబడియున్నది. గాన రెండుశబ్దములకు సమానాధికరణ సంబంధమున్నది. ఈ సంబంధమునుబట్టి యోచించగా కడవలోని జలమందును, మేఘములోనిజలమందును, ప్రతిబింబించినయాకాశములు, వానికి కలిగిన ఘటాకాశ మేఘాకాశములను పేర్లు అసత్యములగును. కుండకును, మేఘమునకును వెలుపలలోపలనుం చెడియాకాశములురెండును కల్పితములుకానందున యెల్లప్పుడు నొక్కటే యనునట్లు తత్వదమునకు త్వంపదమునకు చైతన్యమొక్కటేయనుటలోసమానాధికరణముగాన రెండుపదములకు సమానాధికరణ సంబంధమున్నది.

“తత్కాలతద్దేశవిశిష్ట దేవదత్త వాచక స ఇతిశబ్దార్థస్య ఏతత్కాలై తద్దేశవిశిష్ట దేవదత్త వాచక “అయం” శబ్దార్థస్యైవ అన్యోన్యభేద వ్యావర్తక క్షేపణ అన్యోన్యం విశేషణ విశేష్యభావసంబంధోస్తి తథా సర్వజ్ఞత్వ పరోక్షత్వాది విశిష్టచైతన్యవాచక తత్పదార్థస్య కించిజ్ఞత్వా పరోక్షత్వాది విశిష్టచైతన్యవాచకత్వం పదార్థస్యైవ అన్యోన్యభేదవ్యావర్తక క్షేపణ అన్యోన్యం విశేషణ విశేష్యభావసంబంధోస్తి.” అకాలము, అదేశము మొదలగువాటితోకూడిన దేవదత్త వాచకమైన “వాడు” అనుపదముయొక్క అర్థమునకు, ఈ కాల మీదేశము మొదలగు వాటితోకూడిన దేవదత్త వాచకమైన “వీడు” అను శబ్దముయొక్క అర్థమునకును, పరస్పరముండుభేదములను విడిచి చూచుటచే, అనగా ముందొక్క దేశమందొకకాలము నొకవయస్సు, నొకరూపము, నొకవేషము, నొకవ్యాపారముననున్న నొకపురుషునిమఱియొకఁడుచూచి పిమ్మట బహుకాలము జరిగినవెనుక నాపురుషుని మఱియొక దేశమునందు, మఱియొక కాలమందు, మఱియొకవయస్సున మఱియొక వేషమున, మఱియొక రూపమున, మఱియొకవ్యాపారమును చేయునపుడు చూచి మునుపుచూచినట్లు ప్రిచేత నాలోచించి వాని

రో మాటలాడి యాదేశము, ఆకాలము, ఆవయస్సు, ఆవేషము, ఆ
 రూపము, ఆవ్యాపారమును, ఈదేశము, ఈకాలము, ఈవ
 యస్సు, ఈవేషము, ఈరూపము, ఈవ్యాపారమునువదిలి, యా
 పురుషునివదలక ఆపురుషుడే ఈపురుషుడని చెలియ. జేయుటచే,
 నొకటి కొకటి విశేషణ విశేష్యమగుచున్నదిగాన నిందు విశేష
 ణవిశేష్యభావసంబంధమున్నది. అటువలెసర్వజ్ఞత్వ ఆపరోక్షత్వా
 దులతోఁగూడిన చైతన్యవాచ్యార్థతత్వద్వైపమునకునుకొని జ్ఞత్వ ప
 రోక్షత్వాదులతోఁగూడిన చైతన్యవాచ్యార్థ త్వంపదమునకును, ఒకటి
 కొకటియందుండు భేదమును వదలుటచే నన్యోన్యవిశేషణవిశేష్యభావ
 సంబంధమున్నది. “సోయంపరయోపదార్థయోన్వ అఖండార్థదేవద
 త్తపిండమాత్రగ్రహణే విరుద్ధాంశంవిహాయ-ఆవిరుద్ధాంశదేవద త్తమా
 త్రలక్షకత్వేన లక్ష్యలక్షణభావ సంబంధోన్తి- తథాతత్వంపదయో
 తత్వంపదార్థ యోన్వ అఖండ సచ్చిదానందమాత్రగ్రహణే విరుద్ధాం
 శంవిహాయ-ఆవిరుద్ధాంశ భూతచైతన్య మాత్రలక్షక త్వేనలక్ష్యలక్షణ
 భావసంబంధోన్తి.” “వాడు” “వీడు” అను పదములకైనను, ఆపద
 ములయొక్క అర్థములకైనను, అఖండార్థమైన, దేవదత్తపిండమును,
 యెత్తుకొనుటచేత విరోధాంశములను వదిలి విదోధములేని “దేవద
 త్తుడు” అను లక్ష్యముచే లక్ష్యలక్షణ భావ సంబంధమున్నది. అటు
 వలె తత్ త్వంపదములకుగాని ఆపదముల యర్థముల అఖండసచ్చిదా
 నందమును మాత్రమంగీకరించుటలో విరోధాంశమును విడిచి విరో
 ధములేని యంశమైన చైతన్యమును మాత్రము లక్ష్యముగఁజేసుకొను
 టచే, అనగా యెర్రావునకును, నల్లావునకును, శరీరములును, ఆపయవ
 ములును, గుణములును, భేదములైయుండుటచే వికృతముకలుగనందు
 ఁచే విరోధాంశములనువదిలి యెర్రావు నల్లావుపాలునందు విరోధాంశ
 ములు లేనందుచే సమత్వమును గ్రహించు నటులతత్త్వద త్వంపదము

కైక్యముగ్రహించుటచేత లక్ష్మ్య లక్ష్మణ భావసంబంధమున్నది. ఈ లక్ష్మ్యలక్ష్మణ భావసంబంధమునే జహదజహల్లక్షణమనిన్ని చెప్పదురు. ఇట్టివిక్యాను సంధానానుభవముచేత మాయావరణ నివారణమే మోక్షమనిస్పష్టమగును. మాయయనలజ్ఞానము. ఈయజ్ఞానమువలననే లోకములో జీవకోటికంత కనర్థము వెక్కులు సంభవించుచున్నది. జ్ఞానసూర్యోదయమైన గాని మనస్సును ముంచుకొన్న యజ్ఞానాంధకారము నశించదు. జ్ఞానమనగా, సూర్యుడును చీకటియు నొకచోట వాసముచేయ నెట్లుసంబంధపడదో యాలాగుననే చిద్రూపుడైన పురుషునకును జడరూపమైనమాయకును సంబంధము కలుగనేరదని దృఢః ప్రకాశింపజేయుట. ఈ మాయను తొలగించి చూచిన యెడల తానేపరబ్రహ్మమనుట దెల్లమగును. ఈ ప్రకారముగాఁదన్న పరబ్రహ్మమని తెలిసికొను తెలివి సహజమేకాని జన్యముకాదు. జన్యమైన పక్షమున దానికి కాలాంతరమున నాశము కలుగును.

ఇట్టియథార్థజ్ఞానము ప్రకాశించకజోవుటకు ముఖ్యకారణము ప్రతిబంధమేకాని వేఱుగాదు. ఆప్రతిబంధము భూత ప్రతిబంధమని, వర్తమాన ప్రతిబంధమని, భావిప్రతిబంధమని మూడువిధములుగ నుండును. ఒకడు పుత్రమిత్రకళత్రాది బంధములెల్ల కాలవశమున నివృత్తిఁజెందఁగా విరక్తి నొంది సన్యాసమవలంబించి సద్గురు సాన్నిధ్యమున శ్రీవణముజేసి లత్యోను సంధానముఁజేయుచుండగా- పూర్వాశ్రమమున దనకత్యంతప్రియముగనుండిన యొకవస్తువట్టి కాలమున దనకుఁ గనబడుట భూతప్రతిబంధ మనఁబడును. ఆప్రకారముగ తనకగుబడు వస్తువుయొక్క అస్తి, భాతి, ప్రియ, నామ, రూపములను లక్షణములైదింటి లోపల నానురూపముల రెంటినిఁ ద్రోసివేసి, అస్తి, భాతి, ప్రియములను మాత్రమేతానని చింతించుచున్న పక్షమున, ఆ ప్రతిబంధము కొంతకాలములోపలనే నశించిపోయి

సచ్చిదానందస్వరూపము నిస్సంశయముగఁ బట్టుచును-

వర్తమానప్రతిబంధము, విషయాసక్తి లక్షణమని, ప్రజ్ఞామాం
ద్యమని, కుతర్కమని, విపర్యయదురాగ్రహమని నాలుగు విధములుగ
నుండును, విషయాసక్తి లక్షణమనగా మన్తఘనికంటె పరమాత్మ
వేఱులేదని దోచుటయు, శృంగారప్రబంధము కంటె సతిశయించినవి,
ముసలిపిదమైన గావనుటయు, భోగభోగినినుట పలుకులకంటె వేద
వాక్యములు వేఱుగఁబాయనియు, కొక్కొక్క శాస్త్రమునకంటె వే
దాన్తశాస్త్రము లేక్కుగఁబాయనియు, నటవిటగాయక విదూషకులే
చుహాపండితులుగాని తదితరు లేంతవారైననుచుడిచుండుటకుఁ దగని
వారనియు, విషయభోగమునకంటె సతిశయించిన రాజయోగమొకటి
యున్నదనుటగగనారవిందమునొందిననియు, ఆవిషయానందమునకంటె
బ్రహ్మానంద మొక్కటియున్నదనుట కల్లయనియుఁదలచుచు, సమస్త
విషయములయందును గూఢమగు నాసక్తిఁగలిగియుండుట.

ప్రజ్ఞామాంద్యమనగా, గురువులుపదేశించిన యర్థము బుద్ధికి
పట్టకబోవుట.

కుతర్కమనగా, గురువులుబోధించిన యర్థమునకు విపరీతా
ర్థములుదోచుట.

విపర్యయదురాగ్రహమనగా, నేను సంజీకుఁడను, శ్రోత్రియుఁ
డను, భక్తుఁడను, విరక్తుఁడనని, దేహేంద్రియాదులయందాత్మత్వబుద్ధి
గలుగుట, వీనిలో విషయాసక్తి లక్షణము కాలకర్తవశాత్తుగలభించు
సత్సహవాసము వలనఁ గలుగు శమదమాదుల వలనను, ప్రజ్ఞామాం
ద్యమునిరంతరశ్రవణము వలనను, కుతర్కము మననమువలనను,
విపర్యయదురాగ్రహము నిదిధ్యాసము వలనను నశించిబోవును. ఇవి
నశించినతోడనే, ఆత్మతత్వము కరతలామలకమగును.

కాలనియతిలేక సంభవించు సంచితపాపకర్తములన నొకవి

ధముగ దయారూపముగ నాసక్తి బుట్టును. అదియే భావిప్రతిబంధ మనబడును. ఈ ప్రతిబంధము చేతనే, జడభరతునకు మూడుజన్మ ములును, నుజిగొండఱకు పెక్కు జన్మములునుగలిగినవి. కాబట్టి మూడు బంధత్రయమును జక్కగ విచారించి, సాధ్యమైనంత శీఘ్రముగ వానిని, నివర్తించేసికొనవలసినది. ఏజన్మమున వీనివాసన లేకమైన లేకపోవునో యాజన్మమున ముక్తిగలుగును. ఇట్టిముముక్షువులు శుద్ధచిత్తతనుబొంది, భూమి, పర్వతము, వృక్షము, జలము, అగ్ని, వాయువు, ఆకాశము, సూర్యచంద్రులు, కపోతము, అజగరము, సముద్రము, మిడత, తేనెటీగ, తుమ్మెద, ఏనుగు, జింక, చేప, వేళ్ళ, కుర్రపక్షి, శిశువు, కన్య, శరకర్త, సాము, సాలెపురుగు, శ్రమరము వీని గుణములను జక్కగ గ్రహించి యాప్రకారముగ మెలంగుచున్న పక్షమున, నిందుదహరింపబడిన ప్రత్యగాత్మబ్రహ్మైక్యసాక్షాత్కారజ్ఞానముచేగలిగిన మహదానందమును సంతత మనుభవించుదురని బ్రహ్మవేత్తలందురు. వాని గుణములనెట్లు గ్రహించి మెలగవలయుననిన? —

1. భూమి, సమస్తచేతనముల కాశ్రయమై వానికార్యములనెల్లను సహించుకొనియున్నలాగునముముక్షువెప్పుడును ఊమతోఁగూడి యుండవలసినది. ఊమలేక తక్కిన గుణము లెన్నియున్నను బ్రయోజనములేదను నిశ్చయముగలిగియుండవలెను.

2. పర్వతము, జీవకోటికంతకు నుపకరించుతృణ, వృక్ష, గుల్మములు, నదీప్రవాహములు మొదలగు వానినెల్లను శిరమున వహించుకొని యున్నరీతిని, స్వార్థపరత్వమునుమాని, యితరులవిషయమై నిరంతరముపకారస్థితి గలిగి యుండవలసినది.

3. వృక్షము. మూలచ్ఛేదము చేసినను, కొమ్మలు నటికేపేసినను, పాకముచెక్కి వేసినను పదులకు వినియోగించువట్లు గ పదులవిని యె

తమకాపదవచ్చినను నిశ్చలచిత్తతతో వెనుకదీయకుండవలయును-
తన్నునటుకవచ్చిన వానికేగూడ నీడయిచ్చునట్లు, అపకారికేగూడ
నుపకారముజేయవలయును.

4. జలము పారిశుద్ధమాధుర్యాది గుణములచేత, స్నానసానము
లకు పాత్రమైయున్నట్టు ముముక్షువు సత్సవర్తనముచేత నెల్లప్పుడును
శుచిర్భూతుడై యుండవలయును.

5. అగ్ని యెప్పుడును

(1). అంధకారముతోఁ జేరక తేజో మయమై యున్నలాగున
ముముక్షు వెప్పుడు సజ్జానముచేఁగప్పఁ బడక, మజ్జాన విశిష్టుడై
యుండవలెను. చుటియు,

(2) సమిధలు మొదలగువాని సంయోగముచే నగ్ని వెలుఁగు
నట్టుగ, ముముక్షువు శుద్ధతపస్సుచేత వెలుఁగవలసినది.

(3) తజ్జన భర్తనాది విధులచేత నగ్ని తిరస్కరింపఁ బడినట్లు,
ముముక్షువును పరులవలని సంక్షోభమును బొందకుండవలయును.

(4) అగ్ని హోత్రమప్రయత్నముగఁదనకులభించినవస్తువులను
నిలువయుంచకతక్షణమే భక్షించునట్టుగ, ముముక్షువులును, భావికాలా
పేక్షలేక, యెప్పటికేదిదొరికినదానినప్పటికేవినియోగించుకొనవలసినది.

(5) అప్రయత్నముగ సంప్రాప్తమైన పదార్థములందు, అగ్ని
హోత్రము రుచిపక్వములెంచనట్లు ముముక్షువులును దమకులభించిన
వస్తువులందు రుచిపక్వము లెంచఁగూడదు.

(6) అరణినిమథించి యగ్నిని ప్రజ్వలంపఁ జేయునట్లు ముముక్షు
వులు నిదిధ్యాసమధనముచేత జ్ఞానమును ప్రజ్వలంపఁజేసి, పరమాత్మను
దర్శింపవలెను.

(7) అగ్ని తన్ను పాసించువారిపాపముల నిరసించుచు, దనయందు
వేర్చినహవ్యకవ్యముల చెల్లనీకరించునట్లు, ముముక్షువులుతత్పూత్రయం

చినవారిపాపములనుదొలగించుచు, వారుసమర్పించిన పదార్థములను స్వీకరింపవలెను.

(8) స్వరూపాచితమైన, జ్ఞానమునకు తిరోధానకమైయున్న ప్రకృతి చేత సృజింపబడిన సదస్వర్ణరూపములుగల, దేవ, తిర్యక్చనుష్ఠాదిశరీరములందు జీవుడు ప్రవేశించి చంద్ర, కొఱవి, చిత్ర కానుగు మొదలగు కాష్ఠవిశేషములందు జ్వాలా భేదములచేత నగ్ని ప్రకాశించునట్లుగ వివిధరూపముల బ్రకాశించుచున్నాడని యెఱుంగవలయు.

(9) ఉదయ లయములు, అగ్ని జ్వాలల కేగాని, అగ్నికి లేనట్లు కాలానుగుణముగ భూతములకుత్పత్తినాశములు, నియతమైయున్నను, జీవునకు మాత్రమెప్పుడును లేవని గ్రహింపవలయును.

6. వాయువు-మందవేగములు, సుగంధదుగ్ధములు, చల్లనవేడుములు మొదలగు గుణములతోఁగూడివీచునదియై యైనను నాగుణములెల్ల వాయువునకు సంస్కర్షణముచేతఁగలిగినవేగాని సహజములుగానట్లు, దేహమున వసించు నాత్మకు, కర్తవశమున సంభవించు సుఖదుఃఖములు మొదలగువికారములెల్లను, అజ్ఞానవశమున దోచునవేగాని సహజములుగావని యెఱుంగవలసినది.

7. ఆకాశము-చరాచరరూపమైన సనుస్తపదార్థములయందంతటను నిర్దియన్నదయ్యును, దేనియందుఁదగులక, విలక్షణమైయున్నట్లుపరమాత్మ సకలవస్తువులయొక్క బహిరంతరముల నెక్కడను నిండుకొని యున్నదయ్యును, వానికన్నిటికినివిలక్షణమైయున్నదనియు, ఆకాశము తనయందుఁదో చెడిమేఘములు, మెఱుపులు మొదలగువానినిస్పృశింపనట్టె పరమాత్మయు కాలవశమునఁదనయందుఁదోచు వుత్పత్తిస్థితినాశములను బొందక, సచ్చిదానందముగ విలసిల్లునని గ్రహింపవలయును.

8. సూర్యుడు-తనకిరణములచేత జలములనాకర్షించుచున్నను, తానుపయోగించుకొనక, మరల కిరణములగుండ భూమికివదలివేసినట్లుగ,

ముముక్షువును శ్రోత్రాదికములైన, యాంగ్రియములచేత శబ్దాదివిషయములను గ్రహించినను, మనస్సునందు నెలకొలుపక, వానిని వెంటనే దొలగింపవలసినది.

9. చంద్రుడు-వృక్షయములు చంద్రకళలకేగాని చంద్రునకులేనట్లు పదార్థ వికారములు శరీరమునకేగాని యాత్మకులేవని యెఱుంగవలయును.

10. కపోతము-తనదారాపుత్రాదులయందుగల స్నేహానుబంధము చేతవలలోదగులుకొనినశించునట్లుగ, ముముక్షువువారినిభగవత్సంతతియని గ్రహించక, నుమకారప్రవర్తనముచేత, బద్ధుడై, దుష్టభమైన మానవజన్మమును, వారియొక్కసంయోగవియోగాదులచే, దుఃఖముద్రమునముణిగి ఆయువునువ్యర్థపుచ్చి తుదకు దుస్తరమైన భవసంసారసాగరమునబడి సంతతదుఃఖముననుభవించుననియెఱుంగవలసినది.

11. అజగరము-అప్రయత్నముగఁ దనకుఁదటకీంచినయాహారమునుఁగొని, తృప్తిఁజెందులాగున, జ్ఞానియుకర్తవశముచేత నల్పముగనోయధికముగనోలభించిన రుచిగలపదార్థమునుగాని రుచిలేని పదార్థమునుగాని యుపయోగించవలయును.

12. సముద్రము-యెప్పుడునుగాంభీర్యప్రసన్నతలుగలిగి చొచ్చుటకును దాటుటకును సాధ్యముగాక కలతనొందక నిశ్చలతనొందివర్షకాలమున పెక్కునదులునచ్చిచేరిన నుప్పొంగకయు, వేసవికాలమున జలమింకిపోయినదులు రాకపోయినఁదఱిగిపోకయు, నొక్కటేవిధముగవూడునట్లు, జ్ఞానవంతఁడెప్పుడును వెలుపల ప్రసన్నతయు, లోపలగాంభీర్యమునుగలిగియతరులకులోబడక పదులవలన షోభనొందక, జ్ఞానవైరాగ్యములచేత చిత్తశ్శైర్యమునుఁబొంది, కర్తవశమున సంభవించు లాభ నష్టములందు మోదభేదమును జెందక నమచితుఁడైయుండవలసినది.

13. పిడత-య్యక్తాయ క్తములను విచారింపక పోవుటచేత, రాత్రివేళ అగ్నినిజూచి శ్రమించి యందులో బడి నాశమొందునట్లుగ, య్యక్తాయ క్తవిచారణలేని మందబుద్ధి పరస్మీలహావభావచమత్కారములను గనుగొని శ్రమపడి రౌరవాది సరకములందు బడుననియు చెలిసికొని మెలగవలసినది.

14. తేనెటీగ-తాను దినకకూడఁబెట్టినఁదేనియ నితరుల పాలు సేసి చెడిపోవునట్లుగ సతిసంచయేచ్ఛచేత వర్తించువాఁడు నశించునని తెలిసికొని యథాలాభ సంతృప్తిగలిగి, లభించినదానిని తాననుభవించి, చేతనవర్గమున కుపయోగపఱచి, సుఖముతో మెలగవలసినది.

15. తుష్టాద- వివిధపుష్పములయందలి బహువిధ రసములను పానముచేసి సంతృప్తిఁజెందులాగున మునుమును వెప్పుడు వుపనిషద్రహస్యార్థములఁ గ్రహించి సంతృప్తిఁ జెందవలసినది.

16. గజము-పురుషగజము స్త్రీగజముతోడి సంపర్క సుఖమున కుండలపెట్టిమనుజులకు జిక్కినట్లు పరస్మీ స్పర్శసుఖము నపేక్షించిన పక్షమున మోహపాశముచేతఁగట్టువడి శిక్షకులోఁ బడవలసివచ్చునని చెలిసికొనవలసినది. “మాతృవత్పరదారాంశ్చ” యను ప్రమాణిగిని నడుచుకొనవలయును.

17. లేడి-పీనులకింపుగ వినఁబడినరాగమునకు మోహపడి యురులలో జిక్కినట్లుగముముఝువు గ్రామ్యగీతలకుఁజేవియిచ్చిన పక్షమునఁ జెడిపోవలసివచ్చును.

18. చేబ-గాలమునఁ గ్రచ్చియున్న యామిషమునకాశపడి తన ప్రాణమునకు ముప్పు తెచ్చుకొనులాగున జిహ్వాచాపల్యమునకు జిక్కి రుచ్చములగు పదార్థముల నిచ్చయించినపక్షమున దుఃఖమున కెఱగావలసివచ్చునని చెలిసికొని జాగ్రతపడవలసినది. జిహ్వాచాపల్య మొందుకొనునది యుదాహరణగా నివర్తనములుబో లిగవిడువవు.

రససేంద్రియ మొక్కటిజయింపబడిన పక్షమున తక్కిన యింద్రియములెల్లను సులభముగఁజయింపబడును. సన్తాగ్ధమునవర్తించు సజ్జనుఁడైనను, జిహ్వచాపల్యమునకుఁ గొంతచిక్కిన యెడల తక్కిన యింద్రియములెల్లను బలఁపడి మనస్థైర్యమునుఁజెడగొట్టును. రుచిపక్షములు నించుకయు విచారింపక ఆహారమును గొనుచున్న పక్షమున యింద్రియము లెల్లఁదనకువశపడును. రోగనివారణార్థమై యాషధమునుపయోగించునట్లుగ దేహధారణార్థమై ముఖ్యముగ నాహారమును గొనవలసివచ్చి. “కూడులినరాదటంచును కొందరయ్యలేలకో వెట్టిదోవల నెఱుకలేక కూడువిడిచిన విడుచునా కుటిలబుద్ధి” యను వాక్యమును జ్ఞప్తియందుంచుకొనవలయును, ఆహారమును బొత్తిగవదలిన పక్షమున దేహమన్న మయము గనుక నదిబలహీనమగును. బలహీనమైనచో దెలివితక్కువబడి మనస్థిరత చెడిపోవును. మనస్థిరతచెడినమీఁదటనాత్మాను సంధానము తిన్నగా జఱుగదు. ఆత్మానుసంధానము లేక పోయినగడదేఱుటకు మార్గముగలుగనేరదు. కాబట్టి “భిక్షాన్నందే హరత్యార్థం” అనువాక్యరీతిని యాహారమును బుచ్చుకొనవలయును.

19. వేశ్య-నానావిధములైన మాయోపాయములచేత నింటికివచ్చిన విటులనందఱి, నటమఱించి, ధనము సంపాదించి, పలుగాకిపోకలఁబోవుచు, జాతినీతులెంచక, జాదులతో భోగించుచు, వ్యాధి బాధలననుభవించుచు, ఘోరపాతకముల నార్జించుచు, కుటిల వర్తనమున సంపరించుచుండులాగున జీవుఁడు బుద్ధియన్న సుందరీరత్నముతోఁగూడి, ఇంద్రియములన్న చెలికాండ్రును, విషయములన్న చెలికత్తెలును, సంతతము సేవింపుచు, జాగ్రత్వమును మత్తలయందుఁగలిగెడు సుఖములననుభవించి, తుదకుదురంతస్లేశములకుఁబాశ్రమఁడుగాఁగూడదనియు, మరియు వేశ్య యొక్కనితో సరసములాడుచు, నొక్కనితో రహస్యము పలుకుచు, నొక్కనితో యలుకవహించి కలహించుచు,

నొక్కనితో భోగించుచు, సందతీయందు మిగుల సనురాగము గలిగి
యాన్నరీతిగ సభిసయించుచు, తుదకెవ్వనికి మనసీక మగ్గరపచనముల
తో నుబ్బించి మెల్లంగ డబ్బును లాగుకొనుటకే ప్రయత్నముసేయు
చు, మెలకువతో మెలంగులాగున, జననమరణ దుఃఖములకు జన్మస్థాన
మైన యజ్ఞానమును ప్రవాహములోగూలి, యహంకారమమకారము
లను సుశ్శలోఁజిక్కి త్రొక్కుట పడుచున్న పురుషుఁడు, సత్కర్మవి
శేషపరిపాకముచే చిత్తశుద్ధిగలిగి ఆహా తథుకు బెఱుకులుచూపి విటు
లను శ్రమింపఁజేసి ధనమును జూటఁగొని, తుదకు దుఃఖముల పా
లుచేయు బోగఁపు చానవలెమాయయు, బహువిధ ప్రమలు కల్పించి
సుజ్ఞానమును జూటఁగొని జననమరణరూపమైన సంసార సముద్రము
లో బడవేసి లోకమును సంతతదుఃఖముల బాలుసేయుచున్నది. దీని
నిదాటుటకుపాయమెద్ది? యనియోచించి, సాధన చతుష్టయ సంపన్నుం
డై, సద్గురువులనాశ్రయించి, వారివలన శ్రవణమును, శ్రవణమువల
నమననమును, మననము వలన నిదిధ్యాసమును, నిదిధ్యాసము వలన
నిశ్చ యాత్మతత్వమును జ్ఞానసంపత్తును బొందుటకే సర్వకాల సర్వా
వస్థలయందులక్ష్యముంచవలెననియు నావల "నాహంమనుష్యానచ దేవ
యత్యోన బ్రహ్మణక్షత్రియవైశ్యశూద్రః సబ్రహ్మచారీసహీషసోభిక్షు
ర్నచాహంనిజబోధరూపః" అనుశ్లోతి వాక్యరీతిని తాను బోధానంద
ఘనుఁడనే జ్ఞానము లభించినపిదప దేహముండు పర్యంతము, అనఁగా
మేఘావరణము అంధకారకార్యముగాదు, గనుక అంధకారము నశించి
సను మేఘావరణముండ వచ్చునుగాని దేహాది ప్రపంచమజ్ఞానకార్య
మగును. కారణము నశించినప్పుడు కార్యమేలాగుననిలువఁగలుగునని
శంకగలుగునేని ముఖ్యకారణమైన వేరుపోయినను కార్యమైన కల
బందమాత్రము నిలుచునట్లును, ముఖ్యకారణమైన నిష్పచల్లారిసను
కార్యమైన పొగమాత్రము నిలుచునట్లు ముఖ్యకారణ యజ్ఞానము

నశించినను తత్కార్యమైన దేవాది ప్రపంచముండు పథ్యంతమింద్రి
యములు వాటివాటి పనులయందు ప్రవర్తించినను మనస్సున, వాస
నను పదిలనివ్వక, నిరంతరము స్వస్వరూపమందు చిత్తమును గుర్త
ముగ నిలుపవలెనని నిశ్చయించుకొనవలెను.

20. కురరము లనుపథ్యులు తమలో నొకపక్షి శ్రమపడి మాంస
మును సంపాదించి తేచ్చుకొన్నప్పుడు, మాంసము దొరకని తక్కినప
క్షులెల్ల, దానిమీదపడి ముక్కులతో నొక్కికాళ్లతోరక్కిపలువిధముల
బాధలుపెట్టి, యదిమాంసఖండమును వదలి వేసినతోడనే, దానిబోలి
కిపోక మానుకొనుచున్నవి. కాబట్టి, తానునిర్గుణుఁ డైయుండియు
మాంసమయచేహమును ప్రాణేంద్రియ మనోధర్మములకెల్ల, తనయం
దారోపించుకొని, దిట్టముగ ప్రకృతి గుణముచేతఁగట్టబడి తానిట్టి
వాడనిదెలిసికోలేక కుటుంబ భారమును నిర్వహించునిమిత్తము రే
యుఁబగఱ్ఱుశ్రమపడుచు, అట్లుశ్రమపడినను, వారుతృప్తిలేనివారుగా
న వారిచేపీడింపఁబడుచు, పెక్కుకర్తములుచేసి కర్మానుగుణముగ
సంభవించెడి, దేవతార్చ్యజ్ఞసుప్యాది జన్తములయందు స్త్రీపున్నపుంసక
రూపములధరించునట్లుద్బాధచేత శునక మింటింటదూరి, దుడ్డుకట్ట
దెబ్బనుగాని కమికెడుచౌర్యాన్నమునుగాని సంపాదించుకొన్నలాగున
దైవవశముగ సుఖదుఃఖముల ననుభవించుచుండియుకానొకజన్తమున
సుకృత పరిపాక విశేషముచేత, సద్గురుముఖేన, దేహేంద్రియాది
ప్రపంచమంతయు, అనిత్యమై, అశుద్ధమై, జడమై, దుఃఖమై, దృశ్యమై,
వికాశమై, పరిచ్ఛిన్నమై, సంకల్పమై, అధేయమై, సావయవమైఅద్యంత
సహితమై, సజాతీయ విజాతీయ స్వగతభేదసహితమై, కార్య
ములుగుణయుతమై యుండుననియు, సమష్టివ్యష్టిరూపమైన శరీ
రత్రయమే, అనాత్మయనియు, వీనికివిలక్షణమై, అనగా, నిత్యమై,
శుద్ధమై, సత్తై, సుఖమై, దృక్తై, నిర్వికారమై, అపరిచ్ఛిన్న

మై, స్వప్రకాశమై, నిస్సంకల్పమై, ఆధారమై, నిరవయవమై, ఆద్యంతరహితమై, యుండునదేయాత్మయనియు, ఆయాత్మయేతానని నిశ్చయించి, యాత్మావలోకనపరులై యుండుటే సుఖమని తెలుసుకొనవలయును.

21. శిశువు అజ్ఞానవశమున, మానావమానములు, శత్రుమిత్రులు, సుఖదుఃఖములు మొదలగువానినిదలచక, తనయాటలయందే, యాసక్తిగలిగి యానందించులాగున, ముముక్షువును, జ్ఞానవశమునమానావమానములు, సుఖదుఃఖములు మొదలగునవి యెల్లను శరీరమునకేగి, పరమాత్మను లేవని దెలిసికొని, నిర్విచారముగ సంతతము, బ్రహ్మత్వైక్యాను సంధానముచేయుచు ఆనందమందు శ్రీడించుచుండవలెను.

22. కన్యబీదకుటుంబములోని యొకకన్య, తనయింటికి కొందఱు బంధువులురాగా, వారికన్నముచేసి పెట్టుటకు, చియ్యములేకపోయినందున, భాగ్యమునుదంచనారంభించి, దంచనప్పుడు తనముంజేతులనున్న గాజులు, ఘల్లుఘల్లుమని రొదజేయఁగావిసికొని, అవి విశేషముగ నున్నందున, శబ్దమధికముగఁగలుగుచున్నదని గ్రహించి, వానినొక్కటొక్కటిగపగులఁగొట్టి, చేతికి రెండేసిగాజులవంతున నుంచుకొన్నను మఱలనవి ధ్వనిచేసినందున, పుణ్యస్త్రీ త్వసూచకముగ, చేతికొక్కొక్కటి యుంచుకొని, తక్కినవానిని దీసివేసి, దారిద్ర్యసూచకమగు కంకణ ధ్వని బొత్తిగ నణగినందుకు సంతసపడి, నిర్విచారముగ కార్యముల నెఱవేర్చుకొన్నదికాబట్టి, పలువురతోఁగూడి ముచ్చటలకుఁదలపెట్టినచో గుట్టుచెడి, కలహములుకాగ్యములు, మొదలగునవి సంభవించి, మనోవిచారముగలుగునని యెఱిగి, ముముక్షువులెప్పుడును స్వస్వరూప విచారములేని యజ్ఞానులతోఁజేరకుండవలసినది. సదసద్వివేక చతురత

23. శరకారుడు-తానుజేయుచున్న బాణముయొక్క బుజుమా
ర్థమును జూచుచున్న సమయమున, రాజువచ్చి తనముందట నిలుచు
చున్నను, నెఱుంగక తదైక భ్యానముతో నున్నలాగున, ముముక్షువు
దృఢా భ్యాస యోగముచేత మనస్సును జెవరకుండనిలిపి, యితరచింత
లేక పరమాత్మయందే దృష్టియుంచవలసినది.

24. సర్వ మెప్పుడు నొంటరిగ జరించుచు, విషముకలదనిగాని,
విషము లేనిదియనిగాని, పరీక్షించుటకును కాళ్ళున్నవనిగాని, లేవని.
గాని, గ్రహించుటకును శక్యముగానంత వేగముతో బలుగెత్తుచు,
మితముగ బుసగొట్టుచు, మెలంగుచున్నలాగున జ్ఞానవంతుడు,
“ఏకాన్తేన శ్రవణాన్ధానుసంధానంభవతి” యను ఉపనిషద్వాక్యరీతి శ్రవ
ణమున సిద్ధించినదృశ్యవృత్తములు మఱచి స్వస్వరూపమాత్రమున
నిలచి నుభింపుచు, తానుజ్ఞానవంతుడనిగాని, అజ్ఞానవంతుడనిగాని,
స్మృతిగలిగినదుచుచున్నాననిగాని, స్మృతిలేక నడుచుచున్నాననిగాని,
గ్రహించుటకు శక్యముగానట్లు మెలంగుచు మితసంభాషణముగలిగి
నిర్విచారముగ నుండవలసినదని తెలిసికొనవలయును.

25. సాలెపురుగు-“ఉల్లసాభిర్యథాతంతూకస్యజలే” యనువాక్య
రీతిని తనకు సంబంధ పడినవస్తువుతో నేతంతువును నిర్మించుచునిర్మించిన
తంతువులకంటె, తానన్యముగ నుండి క్రీడించుచు, మఱలనాతంతువులను
భక్షించుచు, ఉపాదాన కారణమును నిమిత్త కారణమును తాడె యున్న
ట్లుగ సర్వశక్తుడైన భగవంతుడు, తనమాయచేత స్థావర జంగమా
త్మకమైన సర్వప్రపంచమును సృజించి, యాప్రపంచమునకంటె విలక్ష
ణముగ నుండి, లోక సంబంధములైన సుఖదుఃఖములు, పుణ్యపాపము
లు, మొదలగువానిని బొందక క్రీడించుచు మఱలవానినిలయింపజేయు
చు, సమస్తమునకు దానొక్కడే కారణభూతుడై వర్తించుచున్నాడని
గ్రహింపవలసినది. మఱియు, జ్ఞానియు బ్రహ్మభూతుడును.

ప్రపంచాభి ముఖమైనపుడును, బుద్ధి శ్రంశములేక సాలెపురుగువలె
మెలంగవలెను.

26. భ్రమర మొక కుమ్మర పురుగునుదెచ్చి, తనగూటంబెట్టుకొని
దానిచుట్టు ఝంకారముచేయుచు, దిరుగ మొదలుబెట్టి నప్పుడాపు
రుగు భయముచేత, తనలక్ష్యమునంతయు, నాకండిరీగయందేయుచి,
తుదకు దానిరూపమును వహించునట్టై, యీదిన మొక శవమును
మోసికొని పోయిన యీదేహమునుమఱియొకదినము మఱియొకరు
మోసికొని పోవలసిన యోగముతటస్థింపక మానదనియు, యేని
మిషముననో, యేక్షణముననో, యేగడియనో, యేముహూర్తమున
నో, యేయామముననో, యేదినముననో, యేరాత్రియో, యేవారము
ననో, యేపక్షముననో, యేమాసముననో, యేబుతువుననో, యేయ
యనముననో, యేసంవత్సరముననో, యీ శరీరము తనకుదెలియకయే
పడిపోవును. ఇందునకీకాలము ఆకాలమనియొక నియతిలేదు. భూమి
మీదయెన్నిదినములుబ్రతికినను, తుదకొకనాటికిగాటికిపోవుటతప్పదు.
జాగరముననో, స్వప్నముననో, సుషుప్తిననో, గ్రామముననో, వనమున
నో, కూర్చునియున్నపుడో, నిలుచుకొనియున్నపుడో, నడుచుచున్న
పుడో, పారుచున్నపుడో, పరుండియుండునపుడో, లేచినపుడో, తినుచు
న్నపుడో, త్రాగుచున్నపుడో, యిపుడో, యేవిధముననో, ప్రాణములు
దేహమునువదలి లేచిపోవునుగాని స్థిరముగనుండవు. గాలిలోనుంచిన
దీపమును, పండుబారిన పత్రమును, పరిపక్వమగు ఫలమును, నీటిమీది
బుగ్గయు, నూనెకుండమీది ప్రాతయు, తృణాగ్రజలకణమును, ఖడిగా
విసరు సుడిగాలియు, నాడుచున్న బొంగరమును, మెఱయుచున్న మెఱ
పునుఆస్థిరమైనట్టుదేహములుసయితమస్థిరములనుట యశుభవవేద్య
మైయున్నది. ఆహా! కాలముగడుచుచున్నకొలదినిఆయువునుక్షయించు
చున్నది. నిత్యమును మృత్యువుమీక్కిలిజాగ్రతగలిగి ఆయువనుభాగ్య

మును, రవియనుతూముతోఁగొలిచికొలిచితుడకొక్కనాడు, ప్రాణము
 లనలిపినోటవేసికొనుచున్నది. యథార్థజ్ఞానమును సంపాదించుకొనుట
 కు మిక్కిలి సహాయకారిగనున్న యాయువును వ్యర్థముగ బోగొట్టు
 కొనుట, యెంతయు పరితాపకరమైన దనితలచి, శిశువునకు తల్లియు,
 పృక్షమునకు జలమును, భక్తులకు వైవమును, లోకులకు రాజును,
 దరిద్రునకుదాతయు, దినమునకు సూర్యుడును, రాత్రికి చంద్రుడును,
 ధర్మమునకు శాంతమును, వీరునకు దైర్యమును, రాజునకు పైన్యమును,
 భార్యకుభర్తయు, భర్తకు భార్యయు, పురుషునకు విద్యయు, మంత్రికి
 యుక్తియు, వర్తకునకు ధనమును, లోకమునకు వర్షమును, సహాయ
 ముగనున్నట్లు, బ్రహ్మానందానుభవమునకు కారణాచార్యుని సహాయ
 ములేకసమకూడదనినధ్యచసించి, వారినియాశ్రయించి, దీపమన్నమా
 త్రమున చీకటితోలఁగనేరదు. తత్వమన్నమాత్రమున అహంకారము
 నశింపనేరదు. పేదాస్తమన్నమాత్రమున సంశయములు నివర్తింపవు.
 మంత్రమన్నమాత్రమున నభీష్టములు సిద్ధింపవు. బౌషధమన్నమా
 త్రమున రోగముతీరదు. గురువన్నమాత్రమున గుణములు గలుగ
 నేరవు. ఆప్రకారముగనే మనఃపరిపాక హీనమైనజ్ఞానమువలనయెప్ప
 టికి బ్రహ్మానందానుభవముగలుగనేరదు గాన, వీరుబోధించు సగుణో
 పాసనమునుగాని, నిర్గుణోపాసనమునుగాని, యవశ్యముగజేసి, ఆయు
 పాసనవలన, అగామికర్తృసంచయమెల్లను, నివ్వలోబడ్డ సారుగాకుల
 వలెకాలిభస్మమైపోవును. కర్తృమునశించుటచేత ధర్మమభివృద్ధి నొందును.
 ధర్మమభివృద్ధి నొందుటచేత, ననిత్యమగు సంసారము దుఃఖకరమై,
 దోచును. ఆఫల మోక్షేచ్ఛగలుగును. ఆయపేక్షగలిగిన మీఁదట
 సద్గురువుల వారి వాక్యములయందు విశ్వాసముగలుగును. ఆమీఁద
 నిరంతరము భక్తిశ్రద్ధలతోఁగురు సేవఁజేయనారంభించి వారుపదేశించిన
 రీతిగ సేకాంతమున నిశ్చలచిత్తతతో మహావాక్యమును విధువక

మనసము జేసి యామనసము చేత కుంభగత దీపకలిక చందమున చంచల
 ములుతీరి యావల దేహసంబంధమగు వికారములను, దేహమునందు
 తిరుగు ప్రాణవాయువును, దేహమునందుబొడముచున్న యంతఃకరణ
 మును, అజ్ఞానవశమున, తానని తలంచెడి జీవాత్మను, యిట్టితలంపున కా
 శ్రయముగనున్న యవిద్యను, జాగ్రత్స్వప్నాద్యవస్థలయందు గలుగు
 ఇంద్రియవికారములను, సుషుప్త్యవస్థయందు గలుగు శూన్యభావము
 ను, గనుఁగొనుచు, సాక్షిమాత్రముగనున్న తనకును, యీ ప్రకారము
 గనే, చరాచరరూపమైన ప్రపంచమునంతయును నిరంతరముచూచుచు
 సర్వసాక్షిగనున్న, పరబ్రహ్మమునకును, భేదము లేదని బాహుటముగ
 ఘోషించు సకలోప నిషద్రహస్యార్థములమనసునపదిలపఱచుకొనిన-
 బుద్ధిని ఆవరించికొనియున్న యజ్ఞానము సూర్యోదయమైన మా
 త్రమున, దిశలముంచుకొన్న అంధకారమునశించునట్లు నశించిపోవును.
 అజ్ఞానము నశించిన తోడనే దేహ మనిత్యమనియు, తాను నిత్యమ
 నియు, ఇంద్రియములుదుఃఖమయములనియు, తానానందమనియు అంతః
 కరణముచలనశీలమనియు, తాను నిశ్చలమనియు, దేహమునకు ప్రాణ
 మాధారమనియు తాను తుర్యమునకాధారమనియు, జీవుడహంభావమని
 యు, తాననహంభావమనియు, అజ్ఞానము కేవలశూన్యమనియు, తానఖండ
 పరిపూర్ణమనియు, నధ్యవశించినతోడనే చవిటి నేల విత్తినవిత్తనముల
 లాగున సందేహములు తలయెత్తక నాశమగును, ఇట్లు సంశయనివర్తి
 యైనవెనుక, వృత్తిదోచినను చెరువులో నీనీరుతూముదారిని బయలుదేరి
 కాలువలరూపమున పొలములోఁ బ్రవేశించి పొలములేవిధముగనున్న
 నావిధముగ త్రికోణ చతుష్కోణాది రూపములుగలిగి నిలుచునట్లుగ,
 లేక సంబంధమైన చిత్తముకన్ను మొదలగు ఇంద్రియములమూలముగ
 ఘటపటాదివిషయములలోఁ బ్రవేశించి, యాఘటాదులవలె పరిణమిం
 చుచున్న దేగాని సర్వసాక్షిమాత్రముగ వెలసెడి పరబ్రహ్మమే తానని

యెడి సర్వోత్కృష్టమైన తుర్యదృష్టితో సంతృప్తి నొంది ప్రార్థన కర్తా
 ధీనమగు దేహమునకు సంభవించు సుఖదుఃఖముల ననుభవించకదవ్వద
 నియు, యేలననగా - యెంతవారికైన కర్తానుభవ మలంఘనీయమని
 బోధించుటకొఱకే తారకమంత్రస్వరూపుడైన శ్రీరామమూర్తికిగూడ,
 వనవాసాయాసమునకుజిక్కి నీతనెడబాసిమిక్కిలిదుఃఖపడవలసివచ్చెన
 నిన్ని-మృత్యువైయుడగు శివునకుగూడ, బ్రహ్మకపాలమును చేతబట్టు
 కొని విడుమెత్తవలసి వచ్చెననిన్ని-సకల జగన్నిర్మాత యైన బ్రహ్మకు
 గూడ, తలబోగొట్టుకొని, అవమానపడవలసి వచ్చెననిన్ని - నిష్కళ
 నిరంజన నిరవద్య నిర్వంద్వ అద్వితీయ పురుషోత్తమునకుగూడ, భూలోక
 మున అవతరింపవలసివచ్చెననిన్ని - లోకమును వెలిగించు ఆదిత్యునికి
 గూడ, దంతములుపోయి చింతింపవలసి వచ్చెననిన్ని - శ్రీకృష్ణమూర్తికి
 గూడ, కిరాతుని బాణఘాతముచేత దేహ వియోగము నొందవలసి
 వచ్చెనని పురాణేతిహాసము లుద్ఘోషించు చున్నవి - గాన రానున్నది
 రాకమానదు, పోనున్నది పోకమానదు, కానున్నది కాకమానదని,
 నిశ్చయించి మనస్సునందు గలిగెడి పలువిధము లైనసంకల్పములను,
 యింద్రియముల వెంబడి పోనీక, కనుగలిగి జలచరములఁదిను కొంగ
 చందమున వానినెల్ల మ్రింగివేయుచు విసుట, పలుకుట మొదలగు
 కార్యముల నెల్లను కలలోఁ గన్న విధముగ ననుభవింపుచు
 దేనియందు, దగులక సంతృప్తి నొంది, మెలఁగు చుండిన, ఆ పురుగు,
 భయముచేత తనబుద్ధ్యుంతయు ఆకందరిగయంచేయుంచి తుడకుదాని
 రూపమును వహించునట్లు ఆరోపదేహధారి యేపదార్థమునందు దృఢ
 ముగ మనసుంచినిలుచునో ఆపదార్థముయొక్క స్వరూపమును నిస్సం
 దేహముగ బొందునని తెలిసికొనినిరంతరముస్వస్వరూపానుసంధాన
 ముండుండుటచే సచ్చిదానంద స్వరూపుఁడై బీవస్తుక్తుఁడగును. ఈగూ
 ణములనెల్ల మనస్సున స్థిరముగనిలిపి జననమరణములు, సుఖదుఃఖములు,

లాభనష్టములు, స్నేహవిరోధములు మొదలగునవి యేవియుతనస్వస్వ రూపతుర్య దృష్టియందుతనకు లేవనినిశ్చయించుకొని వాని నెప్పుడు దలఁచక బాహ్యకృత్యముల నాచరించుచున్నను, తుర్యమందు లక్ష్యముంచి, వర్తింపుచున్న పక్షమున అహంకార మమకారములు నశించి నిర్వికల్ప బ్రహ్మానందము తనంతట సిద్ధించును. అయితే,

“పుత్రేణలోకాన్తయతి” “అపుత్రస్యగతిర్నాస్తి” అను ప్రమాణములరీతిని పుత్రులు గలవారికే ఇహపరలోకములయందు, సుఖములు గలవని, లేనివారికి సుఖములులేవనిన్ని-పుత్రులుతల్లితండ్రులపంశముల నెల్ల పుణ్యలోకములకు బంపుదురనిన్ని-పుత్రుల వలననేగాని పితృ ఋణంబుతీతదని ఘోషించువాక్యములు, పుత్రహీనులనేకులకు దుఃఖముకలుగజేయుచున్నవిగాన-ఆవాక్యముల నిజార్థము విచారద్వారా తెలిసిలేగాని దుఃఖనివృత్తిగాదని పెద్దలునుడివెదరు-గాన ఆవాక్యముల నిజార్థమును వెలుపవలయునని ప్రార్థింప ! బహుజన్మకృత పుణ్య పుంజములచేతపవిత్రాంతఃకరణముగల ఓగురుపుత్రుడ ! ఆవాక్యములనిజార్థమును బ్రహ్మజ్ఞానానుభవ రసికులుశృతియుక్తియుక్తముగ జెప్పటను సావధానంబు గావినుము - శృ|| “దేహూహమితియత్ జ్ఞానం తదేవ నరకం స్మృతం”=దేహమునేననెడి యేజ్ఞానముకలదో యదియనరకమనబడును - “దేహూహమితిసంకలోహృదయగ్రంథిరీతిః”=దేహమునేననెడి సంకల్పము హృదయ గ్రంథి యనబడును - “దేహూహమితి యాబుద్ధిః సాచావిద్యేతి ఫణ్యతే”=దేహమునేననెడి యేబుద్ధిగలదో యది అవిద్యయని చెప్పబడును - “దేహూహమితి సంకలోహమహాపాపమితి స్ఫుటం”=దేహమునేననెడి సంకల్పము మహాపాపమని చెప్పబడును - (తేజోబిందూపనిషత్) ఇట్టి ఆరోపదేహధారి యైన పురుషునికి, గర్భవాసము మొదలు శరీరావసాపర్యంతము సర్వావస్థల యందును దుఃఖమే కలుగు చున్నది - యెట్లులనిన ?

జంతువు మిగుల సూక్ష్మమగు శరీరము కలదై - అనేక మలములతో గూడిన గర్భమునం దొక విధముగ తోలుచే మూయ బడి మిగుల వంపబడిన వీపుయొక్కయు, కంఠముయొక్కయు, యెముకలు గలదై, తల్లిభుజించునట్టి షడ్ర సముల సారముదేహముమీద సోకుటచే మిగుల వేదనను జెందుచు, మలమూత్రములనెడి యడుసులో బడియుండి ప్రసూతివాయువుచే తలక్రిందుగ త్రిప్పబడి మిగులకష్టముతోడ, తల్లి గర్భమునుండి వెలుపటవచ్చును-ఇట్లు ప్రణ సదృశమగు యోనిద్వారమునుండి పురుగుపలె భూమియందు పడిన పిదప తానుగాగీఱుకొనుట కును, పొరలుటకును శక్తిలేక, స్నానఆహారాదులను, పరుల యిచ్చాను గుణముగ జెందుచు-మూత్రాదులచే అశుభమగు పడకయందు పడియుండి చీమలు దోమలు మొదలగు జంతువులు తన్ను గణచునపుడు వానిని, నిగ్రహింపలేక యేడ్చుచు, అశక్తుడైయుండుట దుఃఖమేగదా-గాననే, (అమేధ్య పూర్ణం క్రిమిజాలసంకుల స్వభావ దుర్గంధమశౌచ మధ్రువం శశేబరం మూత్ర పురీష భాజనం రమంతి మూఢా నరమన్తి పణ్డితాః) అను ప్రమాణిరితిని అమేధ్యముచేనిండింపబడినదై, క్రిమి సమూహముతోగూడి నదై-దుర్గంధమునే స్వభావముగ గలదై, శుచి లేనిదై, అస్థిరమైయుండుఇట్టి దేహమునసౌందర్యకాలత్యాది గుణములు కలవనిమూఢులు భ్రాంతిచేరమింతురు-పండితులురమింపరని పెద్దలందురు. మరియు, అన్న పానములచేతకలిదప్పులుతీరుటయు, ఆయాయుపాయములచేతీతోష్ణాద్యపద్రవములుమానుటయు, సుఖమనివివేకులుతలవకూడదు-యేలననిన? అన్న పానాదులనుసంపాదించుటకై చేయుప్రయత్నములచేతకలుగు దుఃఖము చెప్పదరమా ! బహుదుఃఖమనే వివేకులు తప్పక అంగీకరింతురు-మరియు, లోకమునందొక్కొక్క పదార్థమును దుఃఖమునేకలుగజేయుచున్నది-అయిననుఆయాపదార్థములుస్వీకరించు వారల కర్తాను గుణముగ భోగ్యముగను అభోగ్యముగను తోచు

చున్న దేగాని యథార్థముగ విచారించిన భోగ్యతాభోగ్యత ఆపదార్థ
 ములయందు లేవని తేటపడును-యెట్లులనిన ? ఒక పురుషునకే యొక
 అవసరమునభోగ్యముగ నుండువస్తువుమఱియొక అవసరమునభోగ్య
 మైయుండుట కనివిని అనుభవించి యున్నారము-ఆకలిగొన్న వానికి
 భోగ్యమైయుండు ఆహారము అశీర్ణముతోయుండువానికి అభోగ్యమయ్యే
 గదాయున్నది-చలిచే అగ్నియు, దాహముచే ఉదకమును-ఆకలిచే అన్న
 మును, సుఖముగతోచుచున్నవి-శైత్యదాహాదుత్తులు లేనపుడు-సుఖ
 మనితోచిన అగ్నిజలాన్నములుదుఃఖికరమైయుండుట అనుభవవేద్యమే
 గదా-మఱియు స్త్రీ పురుషులచే కామింపబడిన సుందరమైన అవయవము
 లుగల పురుషులును-స్త్రీలును వయోవృద్ధత్వముచే-లేకవ్యాధులచే-
 తనశరీరము కృశించిన అవసరమున వారల అంగస్పర్శము హేయమై
 తోచుట యథార్థమేగదా మరియు స్త్రీ పురుషులు స్వీకరించు
 మిగుల శ్లాఘ్యములగు చందన కుసుమ తాంబూలాదులుకొంతసేపటికి
 వారలయచ్చిష్టస్వేదముల సహవాసముచే పరులకు అస్పృశ్యములై
 హేయములగుట అందరి అనుభవంబేగదా - ఇట్టిదుఃఖమయమై హేయ
 మైన దేహధారి, నానావిధ క్రీడావిశేషములచే బాల్యమును, చందన
 కుసుమవనితాభోగపరవశతచే యౌవనమును, అశక్తిచే వార్ధిక్యమును,
 గడపుచు, తమయాయువును వృథాపుచ్చి మృత్యువశుడగుటయు-లేక
 గంగాప్రవాహమునందుండినను, చాకలవాడు దాహము కలిగినపుడు
 నీరుద్రాగక, ఈవస్త్రమును గుండి కానిమ్ము, ఈవస్త్రమును గుండికా
 నిమ్ముయనికాలము బోగొట్టునట్లు-బాల్యము గడచిన పిదప యౌవన
 మునభగవద్భక్తిచేసికొని యెదననియు-యౌవనమును జెందియుండు
 నపుడు వార్ధిక్యమున శ్రేయమగు జ్ఞానముసంపాదించెదననియు, పిదప
 వార్ధిక్యము సంభవించి, ఇంద్రియములు బలహీనములైనపుడు - ఇకనే
 నేమి చేయుదునని వెనుకటికాలమును దలచి ముందుకాలము వృథాము

చేయుటయు కని విని యున్నాముగదా - ఇట్టి దుఃఖ హేతువగు శరీర
 యాత్రమాన్యుటకును - నిరతి శయానస్థమోక్ష పదవి నొసంగుటకు-
 మరియొక దుఃఖ హేతువగు పుత్రుడను శరీరోత్పత్తి హేతు వగునని
 శృతి స్మృతులు ఘోషించునా ! ఘోషించవు. అయితే పుత్రులు దుఃఖ
 హేతువగు పెట్టు ? యోచించిచూడగా పుత్రులు పుట్టకమునుపును
 పుట్టిన వెనుకను-పుట్టి గిట్టిన తర్వాతను అధిక దుఃఖమునే కలిగించు
 చున్నారని తేటపడును-యెట్లులనిన? పుత్రులు లేనివారు దుఃఖముచేత
 బక్కబ్రాహ్మణునిరప్పించి-స్వామీ! మాకు పుత్రులు లేకపోయిరే-మాకేమి
 గతియన-వారు-మీరు పాపకర్మలు గాన పుత్రులు లేనివారైతిరి-పుణ్య
 తీర్థములను సేవించిన, పాపములునశించి పుత్రవంతు లగుదురనగా,
 ఆమేరకు తీర్థయాత్రలను బహుదినములుచేసి స్నాన దానములు, తిల
 హోమములు, సర్వశాస్త్రులు, నాగప్రతిష్ఠలు, అశ్వత్థప్రదక్షిణములు
 చేసి చేసి విసికి వేసరి, దారినడచు బడలిక చేతను, చక్కని భోజనాదులు
 లేక పోవుట చేతను కలిగెడి కాయక్లేశము మొదలగు సకల దుఃఖముల
 ననుభవించెదరు గాననే “అలభ్యమానస్తనయః పితరేక్షేశయచ్చిరం”
 యని యాజ్ఞ్యవల్క్యే పనిషత్తు ఘోషించుచున్నది.

అయితే పుట్టిన పుత్రులు దుఃఖపెట్టుట యెట్లునిన ? దైవాధీనం
 బున తనంతటనే గర్భము నిలిచి కొన్నిదినములకు ఏదియైన ఒకకర్మ
 మువలన కడుపు దిగబడిన-తల్లితండ్రులు దుఃఖింతురు-అట్లు గాక పది
 నెలలు నిండునంతవరకు నిలిచియుండేని ప్రసవకాలమందు కలుగు
 బాధల చూడజాలక-కుమారునికి ఆశపడి నందుకు కొండ నాలుకకు
 మందు పెట్టితే పున్న నాలుక డోడి పోయినట్లు పెద్ద ప్రాణమునకే
 వండవచ్చెననిదుఃఖింతురు. అట్లునుఖముగా ప్రసవించెనేని-అశిశువుకు
 పక్షిదోషము మొదలైనవి తాకినపుడును మాందవ్యాధి మొదలగు
 వ్యాధులు కలిగినపుడు దుఃఖమే కలుగుచున్నది. అటులగాక నిశ్చింతగా

పెరిగెనేని, దుష్టుడై డారిలో గల చిన్నవాండ్రతో కలహములు పెట్టుకొనినను దుఃఖమేకలుగును-అవిధమునగాక-బుద్ధిమంతుడై యుండియు చదువరిగాకపోయిన-వేదన చెందుచుందురు. చదువరియైనను గొప్ప ఉద్యోగము లభించక-వివాహము జరుగకయుండిన యెడల యున్న-దుఃఖమేకలుగుచున్నది-గొప్పఉద్యోగము లభించి వివాహమైయిన్ని-వానికి సంతానము కలుగకపోయెనేని దుఃఖమే శుంప్రాప్తమగుచున్నది-అథవా, వానికిబిడ్డలుపుట్టి దరిద్రము సంభవించిన యెడల అతను దరిద్ర దశవలన బిడ్డల తోడకష్టపడుచుండ జూచి తల్లితండ్రి, దుఃఖింతురు-ఇట్లు పుత్రుడుదుఃఖపెట్టువాడగును-కాబట్టియే, పుత్రులు కలిగినను దుఃఖమే కలుగుచున్నది యని “లభోవాగర్భపాతేన ప్రసవేనచ బాధతే జాతస్య గ్రహరోగాదికుమారస్య చహర్తతా ఉపనీతేష్యప్యవిద్యత్వమను దాహశ్చ పండితే యూనశ్చ పరదారాదిచారి ద్రవ్యంచకుటుంబినః పుత్రదుఃఖస్యనాస్యన్తోధనీచేస్తీయతేతథా ఏవంవివిచ్య పుత్రోసౌ ప్రీతింత్యక్త్వా నిజాత్తని నిశ్చిత్వ పరమప్రీతిం వీక్ష్యతేతదహర్నిశం” యాజ్ఞ్యవల్క్యోపనిషత్తు ఘోషించుచున్నది-మరియు - తల్లితండ్రులు మరణించిన తరువాత వారినిగురించి పుత్రులు చేయు దానములు, శ్రాద్ధములు, తర్పణములు, మొదలగునవి వారికి సగ్గతిని, తృప్తినిగలిగించునని శృతి స్మృతులువక్కాణించుచున్నవియని వానికి నిజార్థములనుదెలియక బ్రహ్మవేత్తలకంటె, ఇతరులైన కొందరు శాస్త్రవేత్తలును పామరులును విపరీతార్థముల నూహించి చెప్పటను విని ‘పుత్రుడు పుట్టి గిట్టినను పుత్రుడే మేలను’ లోకోక్తిని బట్టి దుఃఖములెన్నిగలుగజేసినను పుత్రుడుండినజాలునందురు. ఈపుత్రులు చేయు దానశ్రాద్ధాదులు తల్లితండ్రులకు సగ్గతిని, తృప్తిని కలిగించుననుట సత్యమైనపక్షమున-తల్లితండ్రులు బ్రతికియుండునపుడు-పుత్రుడు వారివేరు చెప్పి కొందఱు ప్రాహ్లాదులకు షడ్రసోపేతముగ ఇష్టపదార్థ

ములతోతుష్టిగభోజనము పెట్టి-తల్లితండ్రులకుభోజనము పెట్టనియెడల-
 ఆబ్రాహ్మణ భోజనము ఆతల్లితండ్రులఆకలితీర్చి వారికితృప్తికలిగించుట
 లేదు - ఇట్లుండగ వారు మరణించిన వెనుక వారిని గురించిపుత్రులు
 చేయు దాన క్రాధాదికము - వారికి సద్గతిని తృప్తిని కలిగించుననుట
 పంచకులుపన్నిన తంత్రములేగాని నిజముకాదని తత్వవేత్తలందురు-
 అయినను సిత్యదేవతల నుద్దేశించి చేయు దానములు, శ్రాద్ధములు
 తర్పణములు వ్యర్థములుకావు-యేలననిన ? కారణములేక కార్యంబు
 గలుగదుగానవారిపేరు చెట్టిపుత్రులు చేయుదానాదులుఆపుత్రులసద్గతికే
 కారణమగుచున్నది- మరియు తమతమ పుణ్యకర్మలచేతనే సద్గతులు
 కలుగుతవియని శాస్త్రములుఘోషించుచున్నవి- మరియుకర్మకాండ
 విదులు స్థూల శరీరమును వదిలి, జీవుడు మాత్మ శరీరంబు తోడచంద్ర
 లోకంబు చేరి సమస్తభోగంబు లనుభవించి మేఘములోపడి జలమై
 ఆజలముతన జన్మానుగుణమగుజంతువునకు ఆహారంబగు ధాన్యంబులో
 బడి అన్నమై ఆవల రక్తమై శుక్లమై స్త్రీగర్భంబు నందు ప్రవేశించి
 జన్మించునందురు-వైరాగ్యోపరతిగల జ్ఞానకాండవిదులు జీవుడుతేజో
 మార్గమున సూర్యలోకమునుబొంది అవ్వలబ్రహ్మలోకంబుచేరి బ్రహ్మ
 తోడి ముక్తినొందు నందురు,మఱికొందరు-పచ్చికలో లిరిగెడు జలగ
 ఒక్కకనువు పోచమీదతనముందరికాళ్లను చక్కగా మోపి వెనుకటి
 కాళ్లనుడిన్న తావునుండి యెత్తునట్టుగా జీవుడును, తన పుణ్యకర్మముల
 చేత లభించిన బ్రహ్మాండ్రాది దేవతా శరీరములయందు గాని పాప
 కర్మములచేతప్రాప్తించిన సర్పవ్యాఘ్ర, శునకాది శరీరములయందుగాని-
 మిశ్రకర్మములచేత కలిగిన మనుష్య శరీరము నందుగాని ప్రవేశించి
 పూర్వ శరీరమును విడుచు నందురు-మరియు “ విషయ స్వీకృతిర్జన్మ
 తత్యైగోమరణం స్మృతం యధ్యాయతేయ ధాయోగితజ్జన్మేతితదోచ్య
 తే ప్రాణావసానసమయే మనోయద్విషయేస్థితం తేనదేహితమాశ్రిత్య

తజ్జన్తాభవతిస్తువమ్! విస్తృత్యచైకంవిషయం గృహ్యతి విషయాంతరం! తదైవమరణం తస్యపునర్జన్తేతి నిశ్చిను! ఇత్థందినేదినే నేనజన్తప్రాప్తి శ్శరీరణః! అసంఖ్యాతా త ఏవోక్తా నిద్రా విషయ విస్తృతిః! దైనం దినోహి ప్రళయోవాసనామాత్రశేషవా! సవప పునరుత్థానహేతుర్జన్తాంతరాప్తయే! కారణంచ తదజ్ఞానంస్వాత్మజ్ఞానేన నాశయ! ఏతజ్జన్త రహస్యం తేప్రోక్తం మతిమతాంవర"=మనోవృత్తియందేదియైన నొక విషయమును గ్రహించుటే జన్తప్రాప్తియనిన్ని-ఆవిషయమును పరిత్యజించుటే మరణమనిన్ని-మనసున యెప్పుడు దేనిని సంకల్పించునో అప్పుడదియే జన్తమనిన్ని-ఇట్లుండి ఈ ఆరోపస్థూ లదేహవియోగకాలమునమనో గతవిషయమే అనంతరజన్తమగుననిన్ని-ఒక్కదివసముననే అనేకవిషయములు స్ఫురికివచ్చి తప్పిపోవునుగాన-అనేకజననమరణము లయ్యెననిన్ని-సర్వసంకల్ప విస్తృతిరూపంబైన సుఖపియే దైనందిన ప్రళయమనిన్ని-ఆప్రళయమందు అజ్ఞానప్రపంచ మంతయు వాసనా మాత్రముగనణియుండునుగాన-అదియే మణిల మేల్కొనుటకును-జన్తాంతరమునకును కారణంబగుననిన్ని ఇట్టి అజ్ఞానవాసనా బీజంబును-బ్రహ్మత్వైకత్వావలోకనపరులైనాశముజేయ-అదియాత్యంతిక ప్రళయంబనుమోక్ష మనదగును యని ఇట్టి జన్తమరణరహస్యంబును-తన్నివృత్తికి పుపాయంబును బ్రహ్మవిద్య రిఘులగువసిఘ్నలు జెప్పియున్నారు-మరియు- "యంయంవాపి స్థిర" భావంత్యజత్యంతేకశేబరమ్" అనిభగవద్వ్యాకృ మున్నది-ఇట్లుండ పుత్రులు యెట్లు తమతల్లిదండ్రులకు తృప్తి, సద్గతిని కలుగజేయుదురు? కలుగజేయరనేశ్యతియుక్త్యనుభవముల ద్వారా సిద్ధించుచున్నది-అయినను "పుత్రేణలోకాన్తయతి" "అపుత్రస్యగతిర్నాస్తి" అనుప్రమాణములు అసత్యములుకావు-యెట్లనిన? "పున్నామోన్నరకాత్రాయత ఇతిపుత్రః, పున్నామోన్నరకాద్యస్తాత్పితరంత్రాయ తేస్వయంతస్తాత్పిత్ర ఇతిప్రోక్తస్వయమేవస్వయంభువః"-పుత్-అనగా

పాతయతీతిపుత్ = క్రిందికిత్రోయుదానికి పుత్తనిపేరు-మరియు 'పుం' అనెడు ఘోరనరకమునుండి లేవనెత్తిరక్షించువాడు పుస్త్రుడు-నరక మనగా? "అసత్సంసారవిషయ జనన సంసర్గ ఏవనరకః" అనినిరాలంబో పనిషద్వాక్యరీతిని మధు బిందుగ్రహణమునకై కమలమున ప్రవేశించి సూర్యాస్తమయ సమయమునముకుళించినపద్మమున జిక్కిబయలువెడ నేరని భృంగమువలె ఇట్టిమహాదుఃఖకరమైన సంసారవలలో జిక్కి తిక్కగొని పొక్కుచు ఉనురులు తోరుగవలయుననునిశ్చయముగలిగి యుండునపుడు, తనకు జ్ఞాన సూర్యోదయముచే దేహము మొదలుగా గలప్రపంచమెల్ల మిథ్యయనిన్ని ఆప్రపంచము అస్తత్కల్పితమని త్రోసి తద్విలక్షణుడై వెలుగు పరబ్రహ్మమొక్కటియే సత్యము, ఆసత్య జ్ఞానానంద స్వరూప పరబ్రహ్మమునగు నాకుదుఃఖములెక్కడివియను సాధనాంతర నిరవేక్షయాస్వయంప్రకాశమే తాననెడివిజ్ఞాన పుస్త్రుడే తన్నుద్ధరించునది- ఇట్టివిజ్ఞాన పుస్త్రుడు గలిగిన వైకుంఠకైలాస స్వర్గ నాకలోకాదులు గూడ జ్ఞానదృష్టియందు స్వరూపేతరములేదనిన్ని, అట్లులేదను నిశ్చయనిర్వాసనా మానసుఖిన్ధితయే, వైశిష్ట్యనలోకాదుల యందుగలుగు సుఖిన్ధితయని పెద్దలువైకుంఠాది పదములకు నిజార్థము ననుభవించి వక్కాణించెదరు-సముద్రమున కంటే జలకణమును, నిప్పుకంటే మిడుగురును, నేలకంటే ధూళియు నేప్రకారముగ నన్య ములుగావో, ఆప్రకారముగనే పరబ్రహ్మమునకంటే నేనువేటుగానని స్వయంప్రకాశమే వెలుగు బ్రహ్మనిష్ఠచే, నిత్యానంద మోక్షసామ్రాజ్యమునుబొంది సుఖింపక, శుష్కవేదాంతముతోఁగాలమునువ్యర్థపు చ్చోగూడదు. ఇచ్చవచ్చినన్ని చెప్పవచ్చును. నడువదొడఁగి నపుడు కష్టముదోచును. కానిపోని కుట్రయుక్తులునాలుగు నేర్చుకొని క్రిందు మీదులుచేసినమాత్రమున తత్వజ్ఞులుకానేరరు. సద్గ్రంథములఁజదివియు, తుర్యసుఖము ననుభవింపనివారు మహాలక్ష్మినిబూజించిపెద్దమ్మనదెచ్చు

కొన్నట్టును, పాతాళాంజనము వేసి శిల్యము నెత్తినట్టును, చక్ర
సమిధలు వేడుకొను దౌర్భాగ్యులకు తుల్యులేయని బ్రహ్మ వేత్త

ఓం శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మణే నమః

“నమోఽనుతాయ సూక్తాయ కూటస్థాయ విపశ్చితే ।

సానావాదానురోధాయ వాచ్యవాచకశక్తయే ”

“నమో గుణప్రదీపాయ గుణాత్తచ్చాదనాయ చ ।

గుణవృత్త్యుపలక్ష్యాయ గుణద్రష్ట్రే స్వసంవిదే” ఇట్లు ప్ర
పరమాత్మడవగు నిన్నును

“త్వామాత్మానం పరం మత్వా పరమాత్మానమేవ చ ।

ఆత్మాపునర్బహిర్భుగ్య ఆహూతజ్ఞజనాజ్ఞతా” శరీరా
గాను, శరీరాదికమును పరబ్రహ్మస్వరూపుడవగు నిన్నును గా
యెచ్చోటనో వున్నాడవని వెతుకునట్టి మూఁగుల యొక్క బుద్ధి
మేమనవచ్చును. ఎంత ఆశ్చర్యము !! (శ్రీమద్భాగవతము)

సువివేకదర్పణమ్

సమాప్తము.

నారాయణ, నారాయణ, నారాయణ.

శ్రీమదఖండ నిత్యనిర్వలాద్యయ సచ్చిదానంద పరబ్రహ్మ

శ్రీమత్సద్గురు శాంతానంద సరస్వతీ స్వామినః

శ్చరణారవిందాభ్యాం నమో నమః

ఓమ్.

